

ප්‍රලේඛා

11 වෙනම 3-4 කලාපය 2021 ජූලි - සැප්තැම්බර්/ඔක්තෝබර් - දෙසැම්බර් කලාපය

චාන්ද්‍රසේන අත්නේරතුංඤේ උපුටාගන්නා ලදී.

ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය
 தேசிய நூலக ஆவணவாக்கல் சேவைகள் சபை
 National Library and Documentation Services Board

අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය කර්මී අභ්‍යාප්ත Ministry of Education

ප්‍රලේඛා

11 වන වෙම - 03-04 කලාප

ISSN 2279-2120

© ජාතික පුස්තකාල හා පුලේඛන සේවා මණ්ඩලය

උපදේශකත්වය
මහාචාර්ය නන්ද ධර්මරත්න
සභාපති

ඩබ්ලිව්. සුනිල්
අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්

සේනානි බණ්ඩාර
අධ්‍යක්ෂ

සංස්කරණය
සජන්ති බෝපිටිය
ප්‍රකාශන නිලධාරී

සම්බන්ධීකරණය
මලික් වමන්ද ධර්මවර්ධන
සහකාර අධ්‍යක්ෂ

භාෂා සංස්කරණය හා සෝදුපත් බැලීම
ශ්‍රීනාත් ගණේවත්ත

පිටුවැසුම් නිමැවුම/පිටු සැලසුම
ෆාස්ට් ඇඩ්ස් (ප්‍රයිවට්) ලිමිටඩ්

ප්‍රකාශනය
ප්‍රකාශන හා ග්‍රන්ථ සංවර්ධන අංශය
ජාතික පුස්තකාල හා පුලේඛන සේවා මණ්ඩලය
අංක 14, නිදහස් මාවත, කොළඹ 07.
දුරකථන: 0112687583, 0112698847248
ෆැක්ස්: 0112687583

විද්‍යුත් ලිපිනය: pub@mail.natlib.lk
වෙබ් අඩවිය: www.natlib.lk

කලාපයක මිල: රු. 125.00
වාර්ෂික දායකත්වය: රු. 700.00

වෙක්පත් හා මුදල් ඇණවුම්:
සභාපති,
ජාතික පුස්තකාල හා පුලේඛන සේවා මණ්ඩලය,
තමට යොමු කරන්න.

මුද්‍රණය:
ෆාස්ට් ප්‍රින්ටර් (ප්‍රයිවට්) ලිමිටඩ්
165, දේවානම්පියතිස්ස මාවත, කොළඹ 10.

මානව සමාජයේ භාෂණය මුලින් ම බිහි වූ බවත් ලේඛන ව්‍යවහාර භාෂණය පදනම් කර ගනිමින් එයට බොහෝ කාලයකට පසුව බිහි වූවක් බවත් වාග්විද්‍යාඥයෝ හා භාෂා විශාරදයෝ පෙන්වා දෙති. මේ මතය තහවුරු කිරීම සඳහා ප්‍රාග් ඓතිහාසික ලෙන් සිතුවම් ඇතුළු පුරාවිද්‍යාත්මක සාධක සොයා ගැනීම ද දුෂ්කර නොවේ. ශ්‍රී ලංකාවේ බ්‍රාහ්මී අක්ෂර මාලාව හා ලේඛන කලාව ආරම්භ වූයේ කවර දා ද කෙසේ ද යන්න පිළිබඳව නිශ්චිත මතයක් පුරාවිද්‍යාඥයන් හා භාෂා විශාරදයන් අතර නොමැත. වංශකථාවේ ලේඛන කලාව පිළිබඳව මුලින්ම සඳහන් වන්නේ ක්‍රි.පූ. 6 වැනි සියවසේ දිවයිනේ උපනිවාස පිහිටුවා ගත් විජය කුමරු පිළිබඳ පුවතේය.

ආගමික කෘති, භාෂා, සාහිත්‍ය, වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රය, යන්ත්‍ර මන්ත්‍ර, ප්‍රබන්ධ සිරිත් විරිත් හා උත්සව, නීතිය, වෙළඳාම හා රාජ්‍ය පාලනය ඇතුළු විවිධ විෂය ක්ෂේත්‍රවලට අයත් පුස්තකොළ පොත් රාශියක් රචනා කර ඇත. මෙම ග්‍රන්ථ සමකාලීන විහාරස්ථානවල හා පුස්තකාලයවලත් තැන්පත් කර පරිහරණය කර තිබේ. ලංකාවේ පුස්තකොළ පොත් හා ලිපි විශාල ප්‍රමාණයක් විදේශීය කෞතුකාගාරවල හා පුස්තකාලවලද තැන්පත් කර තිබේ.

එම පොත්පත් ලිපි ලේඛන සියල්ල ම පිළිබඳව මේ වන තෙක් ම විධිමත් සම්පූර්ණ ඇගයීමක් කර නැතත් දැනට සොයාගෙන ඇති පැරණි ම පුස්තකොළ පොත් ක්‍රි.ව. 13 වැනි සියවසට අයත් බව කිව හැකිය. පුස්තකොළ පොත්වල කාලනිර්ණය සඳහා අදාළ ක්‍රමවේද භාවිත කළ යුතුය. වර්තමානයේ ශේෂව ඇති සමහර පුස්තකොළ පොත් එකතුවලට නිසි අවධානය හා ආරක්ෂාව නොලැබීම හේතුවෙන් විනාශ වෙමින් පවතී. මේ හා සම්බන්ධ සාම්ප්‍රදායික තාක්ෂණය හා සංස්කෘතික ක්‍රියාකාරකම් නුදුරු අනාගතයේදී මුළුමනින් ම අහෝසි වී යනු ඇත. මේ තත්ත්වය නිසා පුස්තකොළ පොත් ලිවීමේ හා සුරැකීමේ පැරණි තාක්ෂණය වර්තමාන සමාජයෙහි ප්‍රචලිත කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වී ඇත. ඒවා විභවමය අයුරින් භාවිත කිරීම පිළිබඳව ද යළි සලකා බැලීම සිදු කළ යුතුය.

මෙම තත්ත්වයෙහි ලා පුස්තකොළ පොත් ලිවීම හා බැඳුණු තාක්ෂණය වර්තමාන සමාජයට ලබා දීම, පැරණි පුස්තකොළ පොත් සංරක්ෂණය හා වර්තමාන ජාතික සංවර්ධන ක්‍රියාදාමයෙහි ලා ඒවා ප්‍රයෝජනයට ගැනීම යන කරුණු අන්තර්ගත වූ ව්‍යාපෘතියක් සැකසීම අතිශයින් වැදගත් ක්‍රියාමාර්ගයක් වනු ඇත.

මෙහි පළ වන ලිපි පිළිබඳ වගකීම අදාළ ලේඛකයන් සතු වේ.

අත්වැල

1.	ශ්‍රී ලංකාවේ වාර්තා වන දේශීය වෛද්‍ය පුස්තකොළ ග්‍රන්ථ වෛද්‍ය ඩැනියස්ටර් එල්. පෙරේරා	3
2.	මහනුවර සමයේ පුස්තකොළ ලේඛන සම්පාදනය සම්බන්ධ ආගමික සංකල්ප ශකිල රාජකරුණා	17
3.	මූල සාහිත්‍ය සම්ප්‍රදායේ පුස්තකොළ ලේඛන සමීර ප්‍රසංග	26
4.	පුස්තකොළයට නව අර්ථකථනයක් ආචාර්ය ඉෂංඛ මල්සිරි	32
5.	පැරණි ලංකාවේ ග්‍රන්ථ නිෂ්පාදනය සී. එම්. ඔස්ටින් ද සිල්වා	45
6.	පුස්තකොළපොත්වල භාවිත අක්ෂර ගල්වැවේ විමලධන්ති හිමි	53
7.	සිංහල පුස්තකොළ පොත් නාමාවලි සම්පාදනයේ ආරම්භය... බුද්ධික කෝනාර	62
8.	පුස්තකොළ පොත් සංරක්ෂණයේ හා ආරක්ෂණයේ නූතන භාවිතයෝ ආචාර්ය උදය කබිරාල්	73
9.	සංස්කරණ ශිල්ප ක්‍රම මහාචාර්ය ඒ. ඩී. සුරවීර	79
10.	අත් පිටපත්වල පැනෙන ලේඛක දෝෂ හා මූල පාඨ සංස්කරණයේ දී පාඨාංකර දැක්වීමේ වැදගත් කම මහාචාර්ය රත්නසිරි අරංගල	87
11.	පොතක වන	94

ශ්‍රී ලංකාවේ වාර්තා වන දේශීය වෛද්‍ය පුස්තකොල ග්‍රන්ථ

ශ්‍රී ලංකාවේ දේශීය වෛද්‍ය සාහිත්‍ය පර්යේෂණයේ මූලාශ්‍ර සම්බන්ධයෙන් ගවේෂණයන්හි නියැලෙමින් ශාස්ත්‍රීය අධ්‍යයනයන් සිදු කිරීමේ අභිරුචියක් දක්වන විද්වතුන්හට පුස්තකොල ග්‍රන්ථ සම්බන්ධයෙන් වන තුලනාත්මක ශාස්ත්‍රීය විමර්ශනය ඉතා ප්‍රයෝජනවත් වේ. දේශීය වෛද්‍ය සාහිත්‍යයේ අප්‍රකට තොරතුරු මෙන්ම සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රයන්හි සුවිශේෂතා සම්බන්ධයෙන් කරනු ලබන විමර්ශනශීලී ගවේෂණයක් හා සංසන්දනාත්මක අධ්‍යයනයක් ද ඇතුළත් කොට ශ්‍රී ලංකාවේ වෛද්‍ය පුස්තකොල ග්‍රන්ථ

ගැන යම් විවරණයක් මෙහිලා ඉදිරිපත් කෙරේ. පුරාණ අත්පිටපත් හා පුස්තක පිළිබඳව හදාරන ලේඛනවේදය (manuscriptology) අද ලෝකයේ බෙහෙවින් අවධානයට ලක්ව ඇති ක්ෂේත්‍රයක් මෙන්ම විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයන්ට බඳුන් ව ඇති විෂයයක් ද වේ. අත්පිටපත් එකතු කිරීම, වර්ගීකරණය, නාමාවලි සැකසීම, කාලනිර්ණය, සංරක්ෂණය, අනුලේඛනය, සංස්කරණය ආදී කරුණු පිළිබඳව මෙහිදී හදාරනු ලැබේ. ඒ ඒ රටවලට ආවේණික සංස්කෘතිය, ආගම, කලාව, වෛද්‍යක්‍රම ආදිය හා බැඳුණු දේශීය දැනුම හා ශිල්පීය ශෛලිය ලේඛනගත

කිරීමේ සාම්ප්‍රදායික ක්‍රමවේදයන් සෑම ආදි ශිෂ්ටාචාරයක් සතුවම තිබූ හෙයින් මෙබඳු ක්ෂේත්‍රයක් සම්බන්ධයෙන් අවධානය යොමු කිරීමට විද්වතුන් පෙලඹී ඇත.

අපේ රටේ පුස්තකාල පොත් ආරක්ෂා වී තිබුණේ බෞද්ධ සිද්ධස්ථානයන්හි ය. විශේෂයෙන් ම ධර්ම ශාස්ත්‍රීය කටයුතුවල බොහෝ සෙයින් නියැළීණේ හික්ෂුන්වහන්සේ විමක්, අපේ රටේ පැරණි අධ්‍යාපන කේන්ද්‍රය පන්සල විමක් එයට හේතු විය. මේ අධ්‍යයනයට පාදක වන, සංස්කෘතික දෙපාර්තමේන්තුව මගින් 1959 දී ප්‍රකාශයට පත් කළ ලංකාවේ පුස්තකාල පොත් නාමාවලිය නම් ග්‍රන්ථයේ ප්‍රථම හා ද්විතීය භාගයන්හි විහාරස්ථාන 1587ක නාමලේඛනයක් දැක්වේ. මෙයින් ප්‍රථම භාගයේ පමණක් ඇතුළත් වූ පුස්තකාල පොත් සංඛ්‍යාව පිටපත් 44,329කි. මේ පිළිබඳව එහි සංස්කාරක වූ ලංකා විශ්වවිද්‍යාලයීය පුස්තකාලයේ උපප්‍රධානව සිටි කේ. ඩී. සෝමදාස සූරිහු මෙසේ සඳහන් කරති.

“අපගේ නාමාවලිය සම්පාදනය කිරීමට ලැබුණු පුස්තකාල පොත් ලැයිස්තු ද කෙටියෙන් හැඳින්වීම සුදුසු ය. බුද්ධ සන්තක වස්තුවය, ධම්ම සන්තක වස්තුවය, සංඝ සන්තක වස්තුව යැයි විහාර දේපළ ලැයිස්තුව කොටස් තුනකින් යුක්තය. පුස්තකාල පොත් ධම්ම සන්තක වස්තුවට ඇතුළත් වේ. විහාරාධිපතීන් වහන්සේ නමක් අපවත් වී වදාළ පසු අභිනව විහාරාධිපතීන් වහන්සේ විහාරස්ථානය භාර ගන්නේ දේපළ ලැයිස්තුව මහා සංඝයා වහන්සේ හා දායක භාරකාරාදීන් මධ්‍යයෙහි කියවා එහි ඇති අඩුපාඩු සොයා බැලීමෙන් පසුවය. සැලකිය යුතු විහාරස්ථානවල මේ සිරිත දැනුදු පවතී. මහාභාරකාරතුමාගේ පාලනය යටතේ පවතින විහාරස්ථානයන්හි පුස්තකාල පොත් ලැයිස්තුවල පිටපත් එතුමාගේ කාර්යාංශයෙහි ද

තැන්පත් කළ යුතුය. ග්‍රන්ථ නාමය, පිටපත් ගණන, පත්ඉරු ගණන, වටිනාකම යනාදි විස්තර මේ ලැයිස්තුවල සඳහන් වේ. මේ විහාරස්ථානයන් ගෙන් පුස්තකාල පිටපත් බැහැර ගෙන යෑමට පහසුවෙන් ඉඩක් නොලැබේ. එයින් පිටපත් අඩු වුවහොත් වහා දැන ගත හැකිය.”

මේ අනුව බලන කල්හි සංස්කෘතික දෙපාර්තමේන්තුව මගින් පළ කිරීමට යෙදුණු නාමාවලියෙහි ඇතුළත් පුස්තකාල පොත් සම්බන්ධයෙන් විමසීමක් කිරීමට උත්සුක වීම වැදගත්ය. මෙම පුස්තකාල පොත් සිංහල අකුරුවලට අමතරව බුරුම, සියම්, දෙමළ, තෙළිගු, මලයාලම්, නාගර, කාම්බෝජ අකුරුවලින් ලියැවී ඇත. ඒවා අතර සිංහල, පාලි, සංස්කෘත භාෂාත්‍රයට අයත් පුස්තකාල පොත් බහුලය. විෂයයන් වශයෙන් ගත් කල ක්‍රිපිටකාගත ධර්මය, වෛද්‍ය, ජ්‍යෝතිෂ, සාහිත්‍ය හා භාෂා ශාස්ත්‍රාදී විෂයයන්ට අයත් වේ. මෙහි දී දේශීය වෛද්‍ය ග්‍රන්ථයන්හි නාමාවලිය හා ඒවායේ තත්ත්වය පිළිබඳව විමසා බැලීම වඩා ප්‍රයෝජනවත් වේ. එහෙත් මෙම පුස්තකාල පොත් මෙම නාමාවලියේ සඳහන් ස්ථානවල එලෙසින්ම නිරූපිතව පවතින්නේද යන්න සැක සහිතය. ඒවායින් බොහොමයක් ස්වාභාවික හේතු නිසා විනාශ වී හෝ මානව ක්‍රියාවන් හේතුවෙන් අස්ථානගත වී හෝ ඇතැයි අනුමාන කළ හැකිය. සෝමදාස මහතා ගේ වදන්වලින් පෙනෙනුයේ ද එම අවදානම එදා සිටම පැවති බවයි.

“අපගේ ස්වාමීන් වහන්සේලා ඉතා හක්කාදරයෙන් පුස්තකාල පොත් ආරක්ෂා කරන බැවින් විහාර පුස්තකාලයන්ගෙන් පුස්තකාල පොත් නැති වන්නේ කලාතුරකිනි. ඇතැම් පඩිවරුන්ට ද ඇතැම් ප්‍රභූවරුන්ට ද ග්‍රන්ථ සංශෝධනය සඳහා පොත් ගුල්වලින් දුන් අගනා පුස්තකාල පිටපත් ආපසු නොලැබුණු

බව පත්සල්වලින් අසන්නට ලැබේ. සුදුසු පාලකයකු නොමැතිකමින්, අසමගිකම් හට ගැනීමෙන්, සොරසතුරු උවදුරුත් වේයන් මියන් ආදී සතුන්ගෙන්, වැස්සට පින්නට තෙත් වීමෙන් හා වෙනත් අභාගය සම්පන්න හේතූන් නිසා ද පුස් කොළ පොත්වලට අලාභහානි පැමිණේ. මේ හේතු නිසා සිදු වූ අලාභ හානි හා අඩු පාඩු ඒ පුස්කොළ පොත් නාම ලේඛනවලම විභාරාධිපතීන් වහන්සේලා සටහන් කොට තබති” (ලංකාවේ පුස්කොළ පොත් නාමාවලිය: ප්‍රථම භාගය 1959, vii පිටුව). අපේ විභාරස්ථාන මේ දැනුම් සම්භාරයට කොතරම් රැකවරණයක් වී දැයි මෙයින් පෙනේ.

ආයුර්වේදයේ වෘද්ධක්‍රියය ලෙසින් සැලකෙන වරක, සුග්‍රහ, වාග්හට යන සංහිතා අපේ දේශීය වෛද්‍ය ග්‍රන්ථවල ශාස්ත්‍රීය ආභාසයට බෙහෙවින් දායක වී තිබේ. එහෙත් ඒ අතුරෙන් වරක සංහිතාව හෝ එහි සන්නයක් හෝ ලංකාවේ වාර්තා වන පුස්කොළ පොත් අතර දක්නට නොලැබීම සුවිශේෂ කාරණයකි. දේශීය වෛද්‍ය ග්‍රන්ථයන්හි සඳහන් වන ආයුර්වේදාවතරණ ප්‍රවෘත්තියෙහි පවා සුග්‍රහ පිළිබඳව විතා වරක පිළිබඳව සඳහනක් නොමැත. ඒ නමුත් වරක සංහිතාවෙන් උපුටාගත් ශාස්ත්‍රීය කරුණු හා ඖෂධ යෝග දේශීය වෛද්‍ය ග්‍රන්ථයන්හි බහුලය. අපේ දේශීය වෛද්‍ය සාහිත්‍යයේ මුල්ම කෘතිය සේ සැලකෙන ක්‍රි.ව. 4 වන සියවසේ දී පමණ බුද්ධදාස රජු විසින් ලියන ලදැයි පිළිගැනෙන සාරාර්ථ සංග්‍රහයට වරක සංහිතාවේ ඇතැම් කොටස් එලෙසින්ම පිවිසී ඇත. ඉන්දියානු දේශපාලන සම්බන්ධතා, වෙළෙඳ කණ්ඩායම් සහ ආගමික සම්ප්‍රදායවල බලපෑම නිසා වරක සංහිතාව අනුරාධපුර යුගයේ දී ම මේ රටේ ප්‍රචලිත වන්නට ඇතැයි සිතිය හැකිය. මේ හරහා ශාස්ත්‍රීය හුවමාරු වීම් හා බෙදාහදා ගැනීම් නොතිබෙන්නට ඇතැයි

සිතිය නොහැකිය.

ඒ අනුව සමකාලීන ඉන්දියානු ශාස්ත්‍රීය සම්ප්‍රදාය අපේ රටේ වෛද්‍ය ක්‍රමවලට අදාළ බුද්ධි ප්‍රභාව සහ ශාස්ත්‍ර ශික්ෂණය වෙත බලපෑමක් කළ බව නිගමනය කළ හැකිය. ක්‍රි.ව. 4 වැනි සියවස වන විට සාරාර්ථ සංග්‍රහය වැනි වෛද්‍ය ග්‍රන්ථයක් සංස්කෘත භාෂාවෙන් රචනා කිරීමට තරම් භාෂා ඥානයක් තිබීමෙන් පෙනෙනුයේ වරක සංහිතාව හෝ අනෙකුත් සංස්කෘත මූල ග්‍රන්ථ හෝ භාවිත කිරීමේ බාධාවක් නොතිබිය හැකි බවය. ‘සංස්කෘත සුග්‍රහ සංහිතාව’ බෙන්තොට යාත්‍රාමුල්ලේ වනවාස රාජමහා විභාරය, උණවටුන පීල්ලේගොඩ වෛක්‍යාලංකාර මහා විභාරය, ගාල්ල බටදුවේ පූර්වාරාමය යන පොත්ගල්වල තිබෙන බව සඳහන්ය. ‘අසම්පූර්ණ සුග්‍රහ සන්නයක්’ කැලණියේ විද්‍යාලංකාර පිරිවෙනේ ඇති බවක් පෙනේ. සුග්‍රහ සංහිතාවෙන් උපුටාගත් දේ එලෙසින් ගත් බව සඳහන් ව ඇත්තේ හේසජ්ජ මඤ්ඤුසාවේ ය. එනමින් බලන කල සුග්‍රහ සංහිතාව පිළිබඳව මෙරට වෛද්‍යවරුන් තුළ ඉතාම ගෞරවයක් තිබූ බව පෙනේ.

ගාල්ලේ බෝගහ ගොඩැල්ලේ සුදර්ශන පරමානන්ද පුරාණ විභාරයෙන් ‘අෂ්ටාංග සංග්‍රහ’ පිටපතක් වාර්තා වේ. මෙය ලියූ වාග්හටාවාර්යයන්ගේ සීයා ද වාග්හට නමින් ම ප්‍රසිද්ධ ය. මෙතුමා ද වෛද්‍යවරයකු බවට පිළිගැනේ. එනමුත් වාග්හට නාමයෙන් ප්‍රසිද්ධව ඇත්තේ වෘද්ධ වාග්හටගේ මුහුපුරා වූ අෂ්ටාංග සංග්‍රහයේ කර්තෘ වාග්හටතුමායි. මේ වාග්හට තුමාගේ දෙවන කෘතිය වූයේ අෂ්ටාංග භෘදය සංහිතාව වේ. ‘වාග්හටය’ නමින් ප්‍රකට වූයේ ඒ ග්‍රන්ථයයි. 1964 දී ආර්. බුද්ධදාස සූරීන් අතින් සිංහලයට පෙරළුණු මෙම ග්‍රන්ථය රාජ්‍ය භාෂා දෙපාර්තමේන්තුව මගින් පළ කරන ලදී. ආචාර්ය වාග්හට 6 වැනි සියවසේ විසූ බව

පිළිගත් මතයයි. ලාංකික වෛද්‍ය සමාජයේ අතිමහත් ගරු සරුවට බඳුන් වූ සංහිතාව මෙය යැයි කිවහොත් නිවැරදිය. හේසජ්ජ මඤ්ඡුසාව බහුලව ම සඳහන් කරනුයේ 'වාග්භටය' පිළිබඳවයි. ඒ 'බාහට' නමිනි. බාහට යනු වාග්භට යන්නේ ප්‍රකෘත රූපයයි.

ලඝුත්‍රයයට අයත් මාධව නිදානය යනු රෝග විනිශ්චයට අදාළ ඉතා වටිනා සංස්කෘත ආයුර්වේද ග්‍රන්ථයකි. අපේ රටේ පොත්ගුල්වල මාධව නිදාන පිටපත් 36ක් පමණ දක්නට ලැබේ. එයින් 7ක් පමණ අසම්පූර්ණ ය. මාධව නිදාන සන්න 6ක් පමණ ද මාධව නිදාන සාරය නමින් පිටපත් 93ක් ද වාර්තා වේ. අභිනව මාධවය 15 වැනි සියවසේ දී පමණ රාජ ගුරු කවි වන්ද පඬිකුමා අතින් සංස්කරණය වූ මාධව නිදානයම ය. මාධව නිදානය මෑත යුගයේ දී බටුවන්කුඩාවේ පඬිකුමා විසින් සිංහලයට පෙරළන ලදුව පළ විණ. 1984 දී පමණ පණ්ඩිත ආර්යදාස කුමාරසිංහ මහතා රැසැයු කුමාරකේලී ව්‍යාධ්‍යාව සහිත සිංහලානුවාදය ආයුර්වේද දෙපාර්තමේන්තුව මඟින් පළ කරනු ලැබීය. 'අභිනව මාධව' නමින් වන නව මාධවය හෙවත් රාජගුරු කවිවන්දයන්ගේ සංස්කරණය ජේරාදේණිය විශ්වවිද්‍යාලයීය පුස්තකාලයෙන් ද අඹකදපොළ ගණේකන්ද රාජමහා විහාරස්ථානයෙන් ද යනුවෙන් පුස්තකාල පිටපත් තුනක් හමු වී ඇත.

ලඝුත්‍රයයේ අනෙකුත් පොතක් වන 'ශාර්ගධර සංහිතාව' නමින් වාර්තා වනුයේ බලපිටියේ වැලිකොට අම්බරුක්කාරාමයේ ඇති පුස්තකාල පිටපතක් පමණි. ලඝුත්‍රයයට අයත් භාවප්‍රකාශ නිසංශ්චුව හෙවත් භාවප්‍රකාශය වනාහි 16 වැනි සියවසේදී කාන්තාකුඛ්ජ දේශයේ උපන් භාවමිත්‍ර පඬිවරයා විසින් ලියන ලද කෘතියකි. අපේ රටේ වාර්තා වී ඇති පුස්තකාල පොත් අතර භාවප්‍රකාශයේ පිටපත්

හමු නොවීම ගැටලුවකි.

දඹදෙණි යුගයට අයත්, පාලියෙන් ලියැවුණු එකම වෛද්‍යපොත වන හේසජ්ජ මඤ්ඡුසාව පිටපත් 38ක් පමණ පන්සල් පොත් ගුල්වලින් සොයා ගෙන ඇත. 1734 දී වැලිවිට සරණංකර හිමියන් අතින් ලියවුණු මෙම සන්නයේ පිටපත් 30ක් පමණ විවිධ විහාරස්ථාන පොත්ගුල්වල ඇත. 1962 දී පළ වූ කේ. ඩී. සෝමතිලක සංස්කරණයට පාදක වී ඇත්තේ නයිවෙල විහාරයේ පිටපතයි. 1967 දී මුද්‍රණය වූ විලේගොඩ ධර්මකීර්ති ශ්‍රී ධම්මානන්ද සංස්කරණය කළුතර පුලිනතලාරාමයේ හා කහවේ සරසිභ මහින්දාරාමයේ පුස්තකාල පොත් ඇසුරෙන් බව එහි සංඥාපනයෙහි සඳහන්ය. එසේම හේසජ්ජ මඤ්ඡුසා ගැටපද සන්නයක් බලපිටිය අම්බරුක්කාරාමයෙන් හමු වී තිබේ. හේසජ්ජ මඤ්ඡුසා භාව සන්නය නමින් පුස්තකාල පොත් දෙකක් උණවටුන සුදර්ශනාරාමය සහ බලංගොඩ ප්‍රියාදර්ශනාරාමය යන විහාරස්ථානවලින් වාර්තා වේ.

සාරාර්ථ සංග්‍රහය යනු මේ රටේ ප්‍රථම වෛද්‍ය ග්‍රන්ථය ලෙස සැලකේ. එනමින් ලියැවුණු මහනුවර යුගයට අයත් බුද්ධ පද වර්ණනාවක් ද ඇත. මෙය 1718 දී වැලිවිට සරණංකර හිමියන් අතින් සිංහලයෙන් ලියැවුණු කෘතියකි. අපේ රටේ පුස්තකාල පොත් නාමාවලියේ මෙය වෙන් කොට දක්වා ඇති අතර 'සාරාර්ථ සංග්‍රහය' යටතේ පිටපත් 100කට ආසන්න සංඛ්‍යාවක් විවිධ පළාත්වල විහාරස්ථානවලින් වාර්තා වී ඇත. මෙම නාමාවලියේ දෙවන කාණ්ඩයේ 'සාරාර්ථ සංග්‍රහය' යටතේ වරහන් තුළ 'වෛද්‍ය පොත' යන්න යොදා වෙසෙසින් දක්වා ඇත. මෙම පිටපත මාරපන ශාස්ත්‍රෝදය පිරිවෙනින් හමු වී ඇත. මෙම ග්‍රන්ථයට ලියූ සන්නයක් (වරසාරාර්ථ සංග්‍රහය?) මැදවල අත්තරගම

රාජමහා විහාරයේ (පොත්ගුල් මාලිගය) පොත්ගුලෙන් ලැබී ඇති බව පෙනේ. ‘සාරාර්ථ සංග්‍රහ නිසන්ධුව’ නමින් සිංහල කවි පොතක් ද උණවටුනේ සුනන්දාරාම විහාරයෙන් වාර්තා වන නමුත් එය වෙදපොතක් ද යන්න නොපැහැදිලිය.

වෛද්‍යක සාරාර්ථ සංග්‍රහය ජාතික කෞතුකාගාර දෙපාර්තමේන්තුව මගින් 1987 දී ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලැබීය. එහි සිංහලානුවාදය පණ්ඩිත ආර්යදාස කුමාරසිංහ සූරිත්ගේය. එහි සංඥාපනයේ සඳහන් අයුරින් එම ප්‍රකාශන කාර්යය සඳහා මුල් ග්‍රන්ථයේ අත් පිටපත් සොයා ගෙන ඇත්තේ ස්ථාන කිහිපයකිනි. ඒවා නම් කෞතුකාගාරයෙන් ලත් අත් පිටපත, දෙණිපිටියේ වෙද පරපුරේ අත් පිටපත, උණවටුනේ වෙදසේකර පරපුරේ අත් පිටපත, පැපිලියාවල කිරිවණේ වෙදැදුරු යූ. ඩී. පියසිංහ මහතාගෙන් ලත් අත් පිටපත, ප්‍රාණාවාර්ය ඩී. කොල්වින් සේනාරත්න මහතාගෙන් ලත් අත් පිටපත, ගම්පහ සිද්ධායුරුවේද විද්‍යාලයයේ අත් පිටපත වේ. මීට පෙර 1922 දී වෛද්‍යාවාර්ය පී. සී. ගුණසේකර මහතා විසින් කරන ලද සාරාර්ථ සංග්‍රහයේ පිටු 288කි. මෙවර එය පිටු 1200කට ආසන්නය. මෙහි මුල් පිටපත් මුළු දිවයිනේ ම ඇත්තේ ස්වල්පයක් බව කුමාරසිංහ මහතා මුල දීම සඳහන් කරයි. එසේ නම් පුස්තකාල පොත් නාමාවලියේ දැක්වෙන පිටපත් විශාල ප්‍රමාණය මෙම පොත විය නොහැකිද?

දඹදෙණි යුගයේ දී ලියැවුණු යෝගාර්ණවය මුල්ම සිංහල වෙද පොත වන අතර එහි පිටපත් 13ක් හා අසම්පූර්ණ පිටපත් දෙකක් විහාර පොත් ගුල්වලින් වාර්තා වී ඇත. තව ද යෝගාර්ණව සන්නයක් මාවනැල්ලේ සුනන්දාරාමයෙන් හමු වී තිබෙයි. මේ යෝගාර්ණවය 1963 දී කිරිඇල්ලේ ඤාණවිමල හිමියන් විසින් සකස් කොට පළ කරන

ලදී. වෝපදේව ලියූ ශතශ්ලෝකී නම් ග්‍රන්ථයේ පිටපත් කීපයක්ම අප රටෙන් වාර්තා වේ. මෙම කතුවරයා ශාර්ථංගධර සංහිතාවට ද අටුවාවක් ලියා ඇත. හෙතෙම කේශව නම් වෛද්‍යවරයකුගේ පුත්‍රයෙකි. ශතශ්ලෝකී ග්‍රන්ථයේ පිටපත් 09ක් පමණ විවිධ විහාරස්ථානවලින් වාර්තා වේ. ශතශ්ලෝකී ව්‍යාධ්‍යාව නමින් එක් පිටපතක් බලපිටිය අම්බරුක්කාරාමයෙන් හමු වී තිබේ. දන්ගෙදර ජයවර්ධනාරාමය, පැල්මඩුල්ලේ පුරාණ විහාරය මෙය හමුවූ අනෙක් ස්ථානයයි. ශතශ්ලෝකී සන්නය පිටපත් තුනක් පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය, නිහිළුව සද්ධර්මෝදය පිරිවෙන් විහාරය, පැල්මඩුල්ලේ පුරාණ විහාරය පොත්ගුල්වලින් හමු වී ඇත.

කෝට්ටේ යුගයට අයත් යෝග රත්නාකරය නම් ගද්‍ය වෛද්‍ය ග්‍රන්ථයේ පිටපත් 69ක් පමණ ද අසම්පූර්ණ පිටපත් 8ක් පමණ ද විවිධ පොත්ගුල්වලින් හමු වී ඇත. යෝගරත්නාකර පදාර්ථ නම් පුස්තකාල පොතක් මිද්දෙණිය ජයබෝධි මහා විහාරයෙන් වාර්තා වේ. වරයෝගරත්නාකරය යනු මෙම කෘතියේම මුල් ග්‍රන්ථයක් ද නැතහොත් මෙයම ද යන්න පැහැදිලි නොවේ. වරයෝගරත්නාකර නමින් සිංහල පුස්තකාල පොතක පිටපත් 04ක් හා අසම්පූර්ණ පිටපත් අප රටේ විහාරස්ථානයන්හි තිබී හමු වී ඇත. මෙයට අමතරව වරයෝගරත්නාකර සන්න පොත් බෙත්ගමුව චේතියකන්දරාමයෙන් වාර්තා වේ. 17 වන සියවසට අයත් ශ්‍රී යෝගරත්නාකරය ද දකුණු ඉන්දීය යෝගරත්නාකරය ද සිංහල යෝගරත්නාකරය ද වෙන් වෙන් කෘතිය. සිංහල යෝගරත්නාකරය 1897 දී දොන් ජෝර්ජ් සමරතුංග රන්දුනු මහතා පළ කර ඇත. සංස්කෘත යෝගරත්නාකරය නම් පුස්තකාල පොතක් වටද්දර ඥානෝදය පිරිවෙන, නාවලපිටිය ශ්‍රී නාග බෝධි විහාරය, මාතලේ තිබ්බටුමුල්ලේ

විහාරය, ගාල්ල පරමානන්ද විහාරය, මී ඇල්ල, මොදරවාන සුභදාරාමය, ගණේගොඩ පුරාණ විහාරය යන පොත්ගුල්වලින් වාර්තා වී තිබේ. යෝගරත්නාකාරය නමින් පාලි පුස්තකොළ පොත් පිටපත් 4ක් ද නාමාවලියේ සඳහන් කොට තිබේ.

වරයෝගසාරය නම් ග්‍රන්ථයේ පිටපත් 39ක් ද අසම්පූර්ණ පිටපත් පහක් ද පන්සල් පොත් ගුල්හි වාර්තා වේ. මෙය කිරිඇල්ලේ ඤාණවිමල හිමියන් විසින් 1966 දී පළ කරන ලදී. මීට පෙර 1944 දී කළ මුද්‍රණයක් පිළිබඳව සිංහල සාහිත්‍ය වංශයේ සඳහන් ය (666 පි.). වරයෝග සාර සන්නය කැගල්ල විශුද්ධාරාමයෙන් ද හක්මන සුභදාරාමයෙන් ද, වරයෝග සංග්‍රහය හන්දෙස්ස නිකායෙන් රාජමහා විහාරයෙන් ද වරයෝගසාරාථචින්තාමණි නම් වෙදපොතක් අඹගස්දෝව ගණේකැන්න පුරාණ විහාරයෙන් ද වාර්තා වේ. මීට අමතරව වරයෝගරත්නාවලිය නම් ශ්ලෝක සහිත පොතක් නෑබොඩ ගල්ලෙන පුරාණ විහාරයේ තිබෙන බව සඳහන්ය. ප්‍රයෝගරත්නාකරය නම් පුස්තකොළ පොතක් මහනුවර ප්‍රාචීන පුස්තකාලයෙන් වාර්තා වන අතර එය යෝගරත්නාකරයම ද යනු සොයා බැලීම වැදගත්ය. දඹදෙණි යුගයට අයත් බව සැලකෙන ප්‍රයෝගරත්නාවලියේ පිටපතක් පැල්මඩුල්ල පුරාණ විහාරයෙන් ද වාර්තා වේ. කලවාන තිලකරත්නාරාමය සතු ප්‍රයෝගරත්නාවලිය පාලි පොතක් ලෙස දක්වා තිබෙන නිසා එය වෛද්‍ය ග්‍රන්ථයක් ද යන්න සොයා බැලිය යුතුය. ප්‍රයෝගාර්ණවය නම් පොතක් මාරපන ශාස්ත්‍රෝදය පිරිවෙන් පොත්ගලෙන් වාර්තා වේ. මෙය යෝගාර්ණවයම ද යන්න විමසිය යුතුය.

ශෛලේන්ද්‍රසිංහයන්ගේ වෛද්‍ය වින්තාමණි භේෂජ්ජ සංග්‍රහයේ සන්නය

වාර්තා වන්නේ මහනුවර සිරි දේවමිත්ත පුස්තකාලයේ ඇති එකම පිටපත පමණි. දික්වැල්ලේ වැවුරුකන්නල රාජමහාවිහාරයේ ඇති බවට සඳහන් වන වෛද්‍ය වින්තාමණි ග්‍රන්ථය සන්නය නොවේ. එය ද එකම පිටපතකි. ශ්‍රී වීර පරාක්‍රම නරේන්ද්‍රසිංහ රජුගේ අත් වෙදපොත නමින් පුස්තකොළ පොතක් මාරපන ශාස්ත්‍රෝදය පිරිවෙනේ තිබේ. මෙම කතුවරයාම ලියූ වට්ටෝරු වෙද පොත 1950 දී ඇහැලේපොළ අත්වෙද පොත නමින් මුද්‍රණයන් පළවූ බව පුවිබණ්ඩාර සන්නස්ගල කියයි (සිංහල සාහිත්‍ය වංශය, 669 පි.). එනමුත් ඇහැලේපොළ අදිකාරම්බුමාගේ අත් වෙදපොත නමින් පුස්තකොළ පොතක් මාරපන ශාස්ත්‍රෝදය පිරිවෙනෙහි ඇති නිසා එය ශෛලේන්ද්‍රසිංහයන්ගේ වට්ටෝරු වෙද පොත හා වරදවා ගත යුතු නොවේ. බෙහෙත් පොත නමින් පුස්තකොළ පොත් නාගොඩ පුණ්ණෝදයාරාමය, සුල්තානාගොඩ ගුණරත්න විවේකාරාමය, කුළුගම්මන රාජමහා විහාරය ආදී පොත්ගුල්වල වාර්තා වේ. බෙහෙත් වට්ටෝරු පොත නමින් නමින් පුස්තකොළ පොත් කිහිපයක් ද වාර්තා වන අතර ඒවා ද මෙවැනි වට්ටෝරු වෙදපොත් ගණයට අයත් වේ.

වට්ටෝරු වෙදපොත නමින් පිටපත් ගද්‍ය හා පද්‍ය පුස්තකොළ පොත් 32ක් පමණ විවිධ විහාරස්ථානවලින් හමුවන අතර හක්මන සුභදාරාමයෙන් පිටපත් 8ක් ද බේරුවල ශෛලබිම්බාරාමයෙන් පිටපත් 7ක් ද තිහගොඩ කන්දෙවත්ත විහාරයෙන් පිටපත් 5ක් ද මීඇල්ල ගණේගොඩ පුරාණ විහාරයෙන් පිටපත් 4ක් ද දෙණිපිටිය සුභදාරාමය, තංගල්ල වනවාස කුඩා විහාරය, කඹුරුපිටිය ශ්‍රී නිවසාරාමය යන පොත්ගුල්වලින් පිටපත් 2 බැගින් ද හමු වී තිබේ. 'අත්බේත් පොත', 'පුරාණ වෙදපොත', 'අත්වෙදපොත' ආදී නම් යටතේ 'වට්ටෝරු වෙදපොත්' 25ක්

පමණ විවිධ විහාරස්ථානවලින් වාර්තා වේ. කටුපිටියේ යතිඳු නමින් බේත් කවි පොතක් මහනුවර වටරක පන්සලින් වාර්තා වේ. 'වට්ටෝරු වෙදපොත' කුළුගම්මන ශ්‍රී නිවාස පුරාණ රාජමහා විහාරයෙන් පිටපත් 11ක් ද කොළඹ විද්‍යාදාය පිරිවෙනෙන් 12ක් ද මැදවල අත්තරගම රාජමහා විහාරයෙන් 11ක් ද වාර්තා වේ. 'සර්වාංග වෙදපොත' නමින් පුස්තකොළ පොත් පිටපත් 30ක් පමණ ද විවිධ විහාරස්ථාන පුස්තකාලවලින් වාර්තා වන අතර ඒවා පොදුවේ ගත් කල 'වට්ටෝරු වෙදපොත' ගණයේ ලා සැලකිය හැකි ය. එසේම 'වෙදපොත' යන ශීර්ෂය යටතේ පුස්තකොළ පොත් පිටපත් 100කට අධික සංඛ්‍යාවක් නොයෙකුත් පුස්තකාලයවලින් වාර්තා වී තිබේ. ඉන් බොහෝ පොත් ගද්‍ය ශෛලියෙන් ලියැවී ඇත. සමහර ඒවා පැදියෙන් ලියා තිබේ.

සංස්කෘත වෙදපොත නමින් පිටපත් බලපිටිය ශ්‍රී රාහුල විහාරය, ඉඳුරුව සුධර්මාකර පිරිවෙන, තෙල්වත්ත සමරසීහ මිනින්දාරාමය, අතුරලිය සුදස්සනානන්ද විහාරය, මාතර පොල්හේනේ පුරාණ විහාරය, දෙවුන්දර බෝඞ්ඞුරේ පුරාණ විහාරය, මාතර හිත්තැටියේ රාජමහා විහාරය යන පොත්ගුල්වල වාර්තා කොට තිබේ. පාලි වෙදපොතක් මාරපන ශාස්ත්‍රෝදය පිරිවෙනින් වාර්තා වන අතර එය හේසජ්ජ මංජුසාව දැයි සොයා බැලිය යුතුය. වැලිගම රාජකුලවඩන රාජමහා විහාරයෙන් දෙමළ වෙදපොතක් වාර්තා වේ. තෙල්වත්ත සමරසීහ මිනින්දාරාමය සහ ගාල්ල සුමනාරාමය යන පොත්ගුල්වලින් වාර්තා වන භෞෂජ්‍ය දර්පණ අකාරාදිය, උණවටුන වෛත්‍යාලංකාර විහාරය සතු භෞෂජ්‍ය දීපිකා, අකුරැස්ස පරමානන්ද විහාරයේ තිබෙන භෞෂජ්‍ය රත්නාකරය නම් ග්‍රන්ථ ද, බද්දේගම ශ්‍රී පාද වෛත්‍යාරාමය සතු හිෂග්රත්නය, හිෂක්කල්පලතා යන පොත් ද සංස්කෘත මිශ්‍ර වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රීය කරුණු ඇතුළත් පොත්

බව අනුමාන කළ හැකි ය. ජේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ භෞෂජ්‍ය රත්නසංග්‍රහ සන්න නමින් පුස්තකොළ පොතක් හමු වේ. භෞෂජ්ජ කල්පය නම් කෘතියේ පිටපත් 24ක් අප රටෙන් හමු වී ඇත. එයින් එකක් අසම්පූර්ණය. මෙම කෘතියට ලියූ සන්නයක් ග්‍රන්ථිපාස්භි ජයතිලකාරාමයෙන් හමු වී ඇත. තව ද භෞෂජ්‍යමාලා නම් ග්‍රන්ථයක එකම පිටපත වැල්ලවත්ත සුවිශුද්ධාරාමයෙන් වාර්තා වේ.

1798 දී ලියවුණු යෝගදාරණය නම් වෙද කවි පොතින් පිටපත් 32ක් හා අසම්පූර්ණ පිටපතක් ද දිවයිනේ පොත්ගුල්වලින් හමු වේ. මීට අමතරව යෝගධාරණ සන්නය නම් කෘතියක් මිද්දෙණිය ජයමහබෝධි විහාරයෙන් වාර්තා වේ. යෝගපිටකය පැල්මඩුල්ලේ පුරාණ විහාරයෙන් ද යෝගචින්තාමණි වටද්දර ඥානෝදය පිරිවෙනෙන් ද, යෝග සාරය බෙලිඅත්ත අභයසිරි නාරායණාරාමය, විරකැටිය මූලගිරි විහාරය, මොදරවන වාච්චේ පුරාණ විහාරය යන පොත්ගුල්වලින් ද යෝග මුක්තාවලිය කළුතර කන්දේ විහාරය, උණවටුන සේලුත්තරාරාමය යන පන්සල් පොත්ගුල්වලින් ද හමුවී තිබේ. යෝගමුක්තාවලි භාව සන්න නම් පොතක් පල්ලෙබෝවල බෝවල රාජමහා විහාරයෙන් හමු වේ. යෝගමුක්තාවලිය නම් සංස්කෘත පොතක් කඹුරුපිටිය ශ්‍රී නිවසාරාමයෙන් ද හමු වන නිසා එම සන්නය එයට අදාළ ද යන්නත් එය වෙදපොතක් ද යන්නත් සොයා බැලිය යුතුය. පුංචලුමය බෝධිරුක්ඛාරාමයෙන් යෝගරත්නාවලිය නම් පොතක් හා බද්දේගම අභිනවාරාම බෞද්ධ මධ්‍යස්ථානයෙන් යෝගරත්නය නම් පොතක් ද හමුවේ.

මහනුවර යුගයේ දී ලියවුණු අරිෂට ශතකය නම් වූ කුඩා ග්‍රන්ථයේ පිටපත් 16ක් විවිධ පළාත්වල පන්සල් පොත්ගුල්වලින්

වාර්තා වී තිබේ. මෙම අරිෂ්ට ශතකයට සිංහල සන්නයක් මහනුවර යුගයේ දීම ලියැවුණු බව සිංහල සාහිත්‍ය වංශයේ සඳහන්ය (498 පි.). 1816 දී පමණ මිදෙල්ලව කෝරාල නම් පරසිදු කිවිදු විසින් හෙළ ගීයට නගන ලද අරිෂ්ට ශතකය අරිෂ්ට මාලාව නම් විය. අරිෂ්ට ශතක සන්නය පිටපත් 11ක් විහාරස්ථාන පොත් ගුල්වලින් හමු වේ. රස සංහිතා නම් වූ ග්‍රන්ථයක පිටපතක් වාර්තා වන්නේ මාතර නාදුගල සුධර්මාරාම පුරාණ පිරිවෙන් පොත්ගුල් විහාරයෙනි. දෙයියන්දර කීර්ති ශ්‍රී තේජවරෝරාමයෙන් හමු වන හස්ම විධිය නම් පුස්තකය පොත් රස වෙදකමට අයත් වේ. ඇඩ්වඩ්ගේ වෙදපොත නමින් පුස්තකය පොතක් පාණදුර සද්ධර්මෝදය පිරිවෙනෙන් වාර්තා වේ.

මිදෙල්ලව කෝරාල අතින් හෙළ ගීයට නැගුණු අනෙක් පොත යෝග ශතකයයි. එය හෙළයට නගා ඇත්තේ යෝග මාලාව නමිනි. මෙහි මුල් පොත වන යෝග ශතකයේ පිටපත් 41ක් පමණ ද අසම්පූර්ණ පිටපතක් ද වාර්තා වේ. යෝග ශතක පදාර්ථ නම් කෘතියක් මොරටුව ලක්ෂපතියේ ක්ෂේත්‍රාරාම විහාරයෙන් ද යෝග ශතක ව්‍යාධ්‍යාන පිටපත් දෙකක් මාතර කොටිකාගොඩ රාජමහා විහාරයෙන් ද බෙලිඅත්ත උණ පුරාණ විහාරයෙන් ද සොයාගෙන ඇත. යෝග ශතක සන්න පිටපත් 18ක් පමණ විවිධ ප්‍රදේශවලින් හමු වී ඇත. යෝගරත්න මාලාවේ පිටපත් 2ක් පල්ලෙබෝවල ජයවර්ධනාරාමයෙන් ද එක පිටපතක් ගන්නැපාන දෙගල්දොරුව රාජමහා විහාරයෙන් ද වාර්තා වේ. වාතරෝග නිදාන නම් සංස්කෘත සිංහල මිශ්‍ර පොතක් අංගොඩ ගල්වානේ පුරාණ විහාරයෙන් ද වාතකර්ම විධි නම් පොතක් මහනුවර අස්ගිරි විහාරයෙන් ද වාජ්කරණ විකිත්සා නමින් පුස්තකය පොතක් හැඩවින්න පුරාණ විහාරයෙන් ද වාර්තා වේ.

අපේ රටේ බොහෝ වෛද්‍යවරුන් අතර ප්‍රචලිත කුඩා අත්පොතක් වන වෛද්‍යාලංකාරය නම් කෘතියේ පිටපත් 10ක් හා අසම්පූර්ණ එක් පිටපතක් ද වාර්තා වී ඇත. මෙයට ලියූ සන්නයේ පිටපත් දෙකක් බලපිටිය අම්බරුක්කිරාමයේ ද පේරාදෙණියේ විශ්වවිද්‍යාලයීය පුස්තකාලයේ ද ඇත. මෙයින් පසුව කියැවුණු පිටපත අසම්පූර්ණය. වෛද්‍යාලංකාර සංග්‍රහය නමින් වූ ග්‍රන්ථයක පිටපත් 32ක් ද තවත් අසම්පූර්ණ පිටපත් තුනක් ද දිවයිනේ විවිධ ප්‍රදේශවලට අයත් විහාරස්ථානවලින් හමු වේ. එම කුඩා පොතේ අන්තර්ගත වන්නේ වෛද්‍යවරුන් විසින් දත යුතු මූලික කරුණු සහ පිළිපැදිය යුතු උපදෙස් සමුදායකි.

සරස්වතී නිසන්ඩුව නම් ග්‍රන්ථයේ පිටපත් 35ක් පමණ විවිධ විහාරස්ථාන වලින් වාර්තා වන අතර ඒවායින් කිහිපයක් අසම්පූර්ණ ඒවා බව සඳහන් වේ. මෙම ග්‍රන්ථය ගැන සංඝරාජ ලේකම් මිටියේ ද සඳහන් බව සිංහල සාහිත්‍ය වංශය සඳහන් කරයි. ඩී. බී. එච්. එස්. කවීරත්න වෙදැදුරන් විසින් මෙම කෘතිය පළමු වරට මුද්‍රණය කළ අතර ගේබිරියල් ගුණවර්ධනයන් විසින් කළ සංස්කරණය වනාහි සවිස්තරය; විමසුම් සහිතය. සමහර ශාකවල චිත්‍ර සටහන් ද යොදා තිබේ. ඒ ඒ ඖෂධ වර්ගවල සංස්කෘත පර්යාය නාම සහ ඒවායේ ගුණ කර්ම ඇතුළත් මෙම ග්‍රන්ථය බොහෝ සෙයින්ම ඉන්දියානු නිසන්ඩු ඇසුරු කළ බව පෙනේ.

සිද්ධෝෂධ නිසන්ඩුව නමින් පුස්තකය පොත් 25කට ආසන්න සංඛ්‍යාවක් දිවයිනේ විවිධ ප්‍රදේශවල විහාරස්ථානවලින් වාර්තා වේ. එයට සැපයූ සන්න පිටපත් දෙකක් මාතර වීරබා පිරිවෙනින් හා වීරකැටිය මුල්කිරිගල රාජමහා විහාරයෙන් ද හමු වේ. සිද්ධෝෂධ නිසන්ඩු ව්‍යාධ්‍යාවක් වැවුරුකන්නල රාජමහා

විහාරයෙන් හමු වේ. මෙය 1932 දී ඒ. ඩී. එස්. ගුණතිලක මහතා විසින් මුද්‍රණය කරනු ලැබ ඇත. පුංචිබණ්ඩාර සන්නස්ගල සූරීන්ට බඹරගල විහාරයෙන් මෙම නිසන්ඩුවේ පිටපතක් හමු වූ බව සඳහන්ය (සිංහල සාහිත්‍ය වංශය 499 පි.). වර්ග ඖෂධ නිසන්ඩුව නමින් සංස්කෘත භාෂාවෙන් ලියැවුණු පුස්තකොළ පොතක් කැප්පිටපොළ සුමංගලාරාමයෙන් හමු වේ.

ශ්‍රී වාසුදේව නිසන්ඩුව ද එකල වෛද්‍යවරුන් අතර භාවිත වූ ද්‍රව්‍යගුණ පොතක් වන අතර මෙහි පිටපත් 25ක් පමණ අප රටේ පොත් ගුල්වලින් සොයා ගෙන ඇත. මෙම නිසන්ඩුව මුද්‍රණය වූ බවක් නොදනිමු. තවත් ප්‍රකට නිසන්ඩුවක් වන වරරුවී කෝෂ හෙවත් වරරුවී නිසන්ඩුව පිටපත් 10ක් පමණ අප රටෙන් හමු වේ. හේසස්ප මඤ්ජුසාවේ වරරුවී සංහිතාව ගැන සඳහන්ය. එය වනාහි 10 වැනි සියවසට අයත් කෘතියක් බව පෙනේ. අපේ රටේ භාවිත වනවාස නිසන්ඩුවේ සිංහල හා සංස්කෘත මුසු භාෂා ගෞලියක් දක්නට ඇත. වනවාස නිසන්ඩුව පිටපත් හතක් අප රටේ පොත්ගුල්වල වාර්තා වී ඇති අතර එයින් ද තුනක් අසම්පූර්ණය.

සාර නිසන්ඩුව නම් ග්‍රන්ථයක එකම පිටපතක් යටවත්තේ උරුලෑවත්තේ පුරාණ විහාරයෙන් හමු වේ. මෙය වෛද්‍ය නිසන්ඩුවක් දැයි නොදනිමු. අකාරාදී නිසන්ඩුව නම් වෛද්‍ය අකාරාදියේ පුස්තකොළ පොත් පිටපත් ලෙවිල බෝධිරුක්ඛාරාමය, බලපිටිය ශ්‍රී රාහුල මහා විහාරය, නිහිළුව සද්ධර්මෝදය පිරිවෙන යන පොත්ගුල්වලින් වාර්තා වේ. වෛද්‍ය නිසන්ඩුව පොත් හක්මන සුභද්‍රාරාමය, බලපිටිය ශ්‍රී රාහුලාරාම විහාරය, නාකුළුගමුව පුස්තකොළ විහාරය, වලස්මුල්ල ශ්‍රී විහාරය, නිහිළුව සද්ධර්මෝදය පිරිවෙන යන පොත්ගුල්වලින් හමු වන අතර මාතර හිත්තැටියේ රාජමහා

විහාරයෙන් පිටපත් 4ක් වාර්තා වේ. බෙහෙත් අකාරාදිය නමින් පොතක් යටියන මණරනනාරාමයෙන් ද බෙහෙත් නම් නමින් මාතර වේරගම්පිට රාජමහා විහාරයෙන් ද හමු වේ. මේවා ද ඖෂධ නාම අකාරාදී සහිත නිසන්ඩුව ගණයට අයත් වේ. වෛද්‍ය නිසන්ඩුව සන්නය නම් පොතක් හක්මන සුභද්‍රාරාමයෙන් හමු වේ.

අගලවත්ත ප්‍රතිරාජ පිරිවෙන් විහාරස්ථානය සතු ද්‍රව්‍යගුණ ටීකාව, වෛත්‍යාලංකාර මහා විහාරයේ සහ විද්‍යෝදය පිරිවෙන් ද්‍රව්‍යගුණ දර්පණය, පයාගල පුෂ්පාරාමය, ගෙලිඔය අග්‍රබෝධි විහාරය, බලපිටිය අම්බරුක්ඛාරාමය, දියාගහ සුනන්දාරාමය, දෙණපිටිය සුදර්ශනාරාමය, මාතර ජයමහ විහාරය, සුල්තානාගොඩ ගුණරත්න විවේකාරාමය යන පොත්ගුල්වල ඇති ද්‍රව්‍යගුණ නිසන්ඩුව, තල්පේ පරම සිරිනිකේත සුදර්ශනාරාමය සතු ද්‍රව්‍යගුණාගුණ, කුරුණෑගල බෞද්ධාලෝක පිරිවෙන, පැල්මඩුල්ලේ පුරාණ විහාරය සතු ද්‍රව්‍යගුණ පාඨ සහ ද්‍රව්‍ය ගුණ පිටපත් දෙකකින් යුත් පුස්තකොළ පොත් නිසන්ඩුව ලෙස සැලකිය හැකිය. මේවායේ අන්තර්ගත වන්නේ ඖෂධ පර්යාය සංස්කෘත නාම සහ ඒවායේ ගුණ කර්ම ආදී තොරතුරු වේ.

ආයුර්වේදයේ ඉතා ප්‍රකට නිසන්ඩුවක් වන ධන්වන්තරී නිසන්ඩුවේ පිටපත් මොරටුව ක්ෂේත්‍රාරාමයෙන් හා තෙල්වත්ත සමරසිහමතින්දාරාමයෙන් ද වාර්තා වේ. එහි සන්නයක් විරකැටිය මූලගිරි රාජමහා විහාරයෙන් හමු වී තිබේ. සර්වනාම නිසන්ඩුව යනුවෙන් පොතක් අප රටේ පොත් ගුල් කිහිපයකින් සොයා ගත හැකිය. බණ්ඩාරවෙල සුදර්ශන බෙත්තාරාමය, පිත්වත්තේ සද්ධර්මාකර පිරිවෙන, මාතර වැලිවේරිය පුෂ්පාරාමය, තංගල්ල වනවාස කුඩා විහාරය

ඒවා අතර වේ. මෙය ඖෂධ නාම ඇතුළත් නිසිණ්ඩුවක් දැයි සොයා බැලිය යුතුය. වෛද්‍ය කෝෂය නමින් පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය, හල්ලොලුව කටාරංගල රාජමහා විහාරය, කටුගස්තොට රාජසිංහ පුරාණ රාජමහා විහාරය, කොණ්ඩදෙණිය රාජමහා විහාරය, පැල්මඩුල්ලේ රාජමහා විහාරය, පාණදුරේ බෝධිරුක්ඛාරාමය ආදී ස්ථානවල ඇති පුස්තකාල පොත ද අයත් වන්නේ මේ නිසිණ්ඩු ගණයට යි.

සිද්ධිසාරය නම් වූ පුස්තකාල පොතේ පිටපත් අකුරැස්ස නන්දනාරාමයේ එකක් ද වලස්ගල ජයවර්ධන මුදලින්දාරාමයේ දෙකක් ද වශයෙන් තුනක් වාර්තා වේ. මෙය ශිරෝරෝග විකිත්සා ග්‍රන්ථයක් බව සඳහන්ය. වරයෝගසාර 1944 මුද්‍රණයේ මෙම ග්‍රන්ථයේ නම පෙනෙන බව පුංචිබණ්ඩාර සන්නස්ගල කියයි. (සිංහල සාහිත්‍ය වංශය 666 පි.). සාරසංග්‍රහ නම් වෛද්‍යපොතක් රඹුක්කන සුමනාරාමය, මිනුවන්ගොඩ ගණේකන්ද රාජමහා විහාරය, මාරපන ශාස්ත්‍රෝදය පිරිවෙන යන පොත්ගුල්වල තිබේ. සාරසංක්ෂේපය නමින් කෝට්ටේ යුගයේදී ලියැවුණු සංස්කෘත වෛද්‍යපොතේ පුස්තකාල පිටපත් විහාරස්ථාන 37කින් පමණ වාර්තා වේ. එම සන්නය පොත්ගුල් 23කින් පමණ හමු වේ. මෙය 1865 දී ඩී. එච්. එස්. කවරත්න වෛද්‍යරත්නතුමන් විසින් ද 1984 දී ආර්යදාස කුමාරසිංහයන් විසින් ද සිංහලයට පෙරළිණි. දවුලගල ලංකාතිලක රාජමහා විහාරයෙන් සාරසංහිතා නම් සංස්කෘත වෛද්‍යපොතක් හමු විය. එය කොළොන්නාවේ විහාරය, මහනුවර හයගිරි විජයසුන්දරාරාමය, උණවටුන යටගල රාජමහා විහාරය යන විහාරස්ථානවලින් ද හමු වේ.

අක්ෂි රෝග විකිත්සාව නම් පොතක් මාතලේ ආලෝක රාජමහා විහාරයෙන්

සහ හක්මන බුබ්බුලාරාමයෙන් හමු වේ. ඇස් වෙද පොත නමින් පුස්තකාල පොත් කිහිපයක් මීගහතැන්න පරමානන්ද රාජකීය පුස්තකාලය, ගම්පොළ බෝවල පොත්ගුල් විහාරය, පල්ලෙබෝවල බෝවල රාජමහා විහාරය, තෙල්වත්ත සමරසීහ මිනින්දාරාමය, ඉමදුව සුමේධාරාමය, අකුරැස්ස නන්දනාරාමය, මාවනැල්ල සුනන්දාරාමය, කොටියාකුඹුර ශෝභිතාරාමය යන පොත්ගුල්වලින් හමුවේ. මෙහි අසම්පූර්ණ පිටපත් දන්මීටිට තාඹුගල රාජමහා විහාරය, නාවලපිටිය නාගාහ ශ්‍රී බෝධිරුක්ඛාරාමය සහ මාවනැල්ල සුනන්දාරාමය යන විහාරස්ථානවල වාර්තා වේ. නේත්‍ර රෝග විකිත්සා භාව සන්නය නමින් වෛද්‍යපොතක් හිනිදුම ශාසනෝද්‍යාරාමයෙන් වාර්තා වේ.

ගුලි කල්ක, වට්ටෝරු නම් කවිපොත, ගුණපාඨය නම් කවි පොත, බෙහෙත් ගුලි පොත, බෙහෙත් තෙල් වට්ටෝරු පොත, සර්වාංග වෙද පොත ආදී වෙද පොත් සමූහයක් ද මෙහි ඇත. පැල්මඩුල්ලේ පුරාණ විහාරය සතුව ගුලිකල්ක සහ ගුලි බේත් අත්පොත යනුවෙන් පුස්තකාල පොත් දෙකක් වාර්තා වේ. උණවටුන සුනන්දාරාමය සහ පල්ලෙබෝවල ජයවර්ධනාරාමය සතු තෙල් බේත් පොත, පැල්මඩුල්ලේ පුරාණ විහාරයේ වෙද වට්ටෝරු පුස්තකාල පොත් ද මීගහතැන්න පරමානන්ද රාජකීය පුස්තකාලය, ගම්පල බෝවල පොත්ගුල් විහාරය, දෙවුන්දර ගලගනේ විහාරය, හැඩවින්නේ විහාරය, නාවලපිටිය නාග ශ්‍රී බෝධිරුක්ඛාරාමය, දෙණිපිටිය සුභදාරාමය සතු පිටපත් 4ක් වන තෙල් වට්ටෝරු පොත ද, පල්ලෙබෝවල බෝවල රාජමහා විහාරයේ තෙල විදිය යන පුස්තකාල පොත ඖෂධීය තෙල් සිදීම පිළිබඳ කරුණු සහිත පොත් වේ.

කුණ්ඩසාලේ රාජමහා විහාරය,

බලපීටිය අම්බරුක්කාරාමය, තෙල්වත්ත සමරසීහ මතින්දාරාමය, කෝට්ටේගොඩ ගල්කන්දේ පුරාණ විහාරය යන පොත්ගුල්වල තිබෙන ගුණපාඨ නම් පුස්තකොළ පොත ද නිසන්ඩු ගණයට අයත් වේ. මීටියගොඩ පුගවත්ථුකාරාමයෙන් වාර්තා වූ ඖෂධ ගුණ, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය සතු ඖෂධ ගුණපාඨය, තවලන්තැන්න සිද්ධාර්ථාලෝක රාජමහා විහාරයේ ඇති ඖෂධ නාමමාලා වර්ණනා පිටපත් දෙක, සහ අසම්පූර්ණ සන්න සහිත ඖෂධ නාමාවලිය, කඹුරුපිටිය ඤාණාභිවංසසිරි ධම්මරක්ඛිතාරාමයේ හේසජ්ජ නාමාවලිය, මල්ලපොළ ආනන්දපබ්බකාරාමය සතු ඖෂධ නිසන්ඩුව යන පොත් අයත් වන්නේ ද නිසන්ඩු කාණ්ඩයට වේ. බෙරලපනාතර සුදර්ශනාරාමය සතුව ඇති ඖෂධ ගුණ හා යෝග භාවසන්නය ද මෙවැනිම පුස්තකොළ පොතකි. දික්වැල්ල මාලිගාතැන්නේ රජමහා විහාරයෙන් වාර්තා වන ඖෂධ සංග්‍රහය සහ බලපීටිය අම්බරුක්කාරාමය සතු ඔසුවිධි යන පුස්තකොළ පොත්වල ද තිබෙනුයේ ඖෂධ සංස්කරණයට අදාළ තොරතුරු විය යුතුය. හස්තසාර වට්ටෝරු නමින් පුස්තකොළ පොතක පිටපත් තුනක් බේරුවල ගෛලබිම්බාරාමයෙන් වාර්තා වේ.

නාගොඩ පුණ්‍යදාරාමය සතු රෝග නිදානය, තවලන්තැන්න සිද්ධාර්ථාලෝක රජමහා විහාරයේ තිබෙන රෝග පරීක්ෂාව මාතර ජයමහ විහාරය සහ වීරකැටිය මූලගිරි රජමහ විහාරය සතු රෝග ලක්ෂණ යන පුස්තකොළ පොත් රෝග විනිශ්චයට අදාළ කරුණු සහිතය. රෝග පරීක්ෂාව නම් සිංහල කවි පොත, අෂ්ට පරීක්ෂාව නම් සංස්කෘත සිංහල පුස්තකොළ පොත කටුග ස්තොට උඩුවාවල පුරාණ විහාරයෙන් ද අෂ්ටපරීක්ෂා සන්නය පාණදුර නාගානන්ද විහාරයෙන් සහ හක්මන සුභදාරාම විහාරයෙන් ද වාර්තා වේ. නාඩි ශාස්ත්‍රය

නම් කවියෙන් ලියැවුණු පුස්තකොළ පොතක් පල්ලෙබෝවල බෝවල රජමහා විහාරයෙන් ද එහි අසම්පූර්ණ පිටපතක් නාවලපිටියේ ශ්‍රී නාග බෝධිරුක්කාරාමයෙන් ද වාර්තා වේ. එසේම තවලන්තැන්න සිද්ධාර්ථාලෝක රජමහා විහාරය, නාගොඩ පුණ්‍යදාරාමය, මල්ලපොළ ආනන්දපබ්බකාරාමය, කඹුරුපිටිය බඩපත්තල විහාරය යන පොත්ගුල්වල නාඩි පරීක්ෂා නමින් පුස්තකොළ පොතක් වාර්තා වී තිබේ. ත්‍රිංශද්ගිෂ්ජාංගය නමින් යුතු සංස්කෘත සිංහල මිශ්‍ර ග්‍රන්ථයක පිටපතක් ගාල්ල සුදර්ශන පරමානන්ද පුරාණ විහාරයෙන් හමුවන අතර එහි සන්න විද්‍යාලංකාර පිරිවෙනින් හා ශ්‍රී ලංකා විශ්වවිද්‍යාල පුස්තකාලයෙන් වාර්තා වී තිබේ. තෙල්වත්ත සමරසීහ මතින්දාරාමයේ හෙෂජ්ජාංගය හෙවත් දූත ලක්ෂණය ද දන්ඹවිට කාඹුගල රජමහා විහාරය සතු දූත ලක්ෂණය ද රෝග විනිශ්චයට අදාළ පොත්ය.

සන්නිපාත වෙදකමට අයත් කොළ විදිය නම් පුස්තකොළ පොතක් කළුතර කන්දේ විහාරය, උණවටුන වෛතන්‍යාලංකාර විහාරය, ගාල්ල පරමානන්ද විහාරය, නාකුළුගමුව හත්බෝධි විහාරය යන පොත්ගුල්වලින් හමුවේ. කෝල විධි නම් වූ වෙද පොතක් පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලයෙන් වාර්තා වේ. මාතලේ ආලෝක විහාරය, උණවටුන සුනන්දාරාමය, මල්ලපොළ ආනන්දපබ්බකාරාමය සහ පල්ලෙබෝවල ජයවර්ධනාරාමය යන විහාරස්ථානවලින් වාර්තා වන සන්නි වෙද පොත ද සන්නිපාත වෙදකමට අයත් පොත් වේ. ක්‍රයෝදශ සන්නිපාත විධි නම් පුස්තකොළ පොතක් සුල්තානාගොඩ ගුණරත්න විවේකාරාමයෙන් වාර්තා වේ. උයන්ගොඩ පුරාණ විහාරයේ ඇති ජීවරහේද ව්‍යාධ්‍යාව කඹුරුගමුව රාමගිරි විහාරය, කඹුරුගමුව අත්තරගම රජමහා විහාරය සතු ජීවරාෂ්ට ශතකය, පල්ලෙබෝවල ජයවර්ධනාරාමයේ වාර්තා වන ජීවර විකික්සාව, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය

සහ කොණ්ඩදෙණියේ රජමහා විහාරය සතු ජීවරාජ්‍ය ආදිය උණ රෝගය ගැන තොරතුරු සහිත පොත් වේ.

එසේම විදුම් පිලිස්සුම් වෙදකමට අයත් සල්ලවිධිය, සල්ලවිධි, සැර විධිය, අසුර විධිය, පුඩ්විධිය, විදුන් ශාස්ත්‍රය ආදී පොත් ඉතාම වටිනා වෙදකම් සම්බන්ධ ඒවා වේ. මේ අංශයේ පොත් පත් ඉතාම සුළු ප්‍රමාණයකි, අප රටෙන් වාර්තා වනුයේ, මාතර වැලිවේරිය පුෂ්පාරාමයේ විදිනවිධි (කවි) නම් පොත, මී ඇල්ල ගණේගොඩ පුරාණ විහාරයේ විදුම් ක්‍රම, සැර විධිය නම් පොත, අංගොඩ ගල්වෑනේ පුරාණ විහාරයේ ශස්ත්‍ර කර්ම විධි නම් පොත ආදී කීපයක් ඒ අතර වේ. පැල්මඩුල්ල පුරාණ විහාරයේ ඇති නහර විදුම් ශාස්ත්‍රය නම් පිටපත් හතර ද ශිරාවේධියට අයත් ඒවා විය යුතුය. බෙන්තොට ගණේපුරාණ රජමහා විහාරයේ පිළිකා ප්‍රකරණය නම් සංස්කෘත වෙදපොතක් ද මකුල්දෙණියේ සිරිවර්ධනාරාමය සතුව පිළිකා ප්‍රකරණය නම් කවියෙන් ලියූ වෙද පොතක් ද, පල්ලෙබෝවල ජයවර්ධනාරාමයේ පිළිකා රෝග වෙදපොත නම් පුස්තකය පොතක් ද වාර්තා වේ. පීනස් වෙදපොත නම් පුස්තකය පොතක් තංගල්ල වනවාස කුඩාවිහාරය සතුව තිබේ.

විෂ වෙදකමට අයත් සර්ප වෙද පොත, සර්පදූතය, පිස්සු බලු විෂට බේන්, උන්නමතකඤ්චාන විශේෂය, වියරු ලක්ෂණ, වියරු උපත, වියරු විෂ බෙහෙත්, විෂ විධිය, විෂාභාකරය, විෂ භේෂජය ආදිය අගද තන්ත්‍රයට අයත් පොත් වේ. සර්පවේදය නමින් කවියෙන් ලියූ පුස්තකය පොතක් අස්ගිරි විහාර මැද පන්සලෙන් ද සර්ප දූතය නම් පොතක් බලන්ගොඩ සිරිවිජයතෙන්නකෝන් මුදලින්දාරාමයෙන් ද වාර්තා වේ. මීට අමතරව උණවටුන සුනන්දාරාමයෙන් සහ මාතර

හිත්තැටියේ පුරාණ විහාරයෙන් හමුවන විෂ වෙදපොත, පුවක්පිටිය ආනන්දාරාම ඇස්වතු මහාවිහාරය සතු විෂ අත්වෙද පොත, හිනිදුම ශාසනෝදයාරාමයේ තිබෙන විෂ විකිත්සා භාවසන්තය යන පොත් ද විෂ වෙදකමට අයත් වේ. සර්ප වෙද පොත නමින් පුස්තකය පොත් 35කට අධික සංඛ්‍යාවක් විහාරස්ථානවලින් වාර්තා වුවත් පිස්සු බලු විෂට ප්‍රතිකාර ඇතුළත් පොත් පත් ස්වල්පයකි. මහරගම පඤ්ඤාතිලකාරාමය, උණවටුන සුනන්දාරාමය විහාරය, උඩගම ජයවර්ධනාරාමය, මාවනැල්ල පදියදොර රාජමහා විහාරය යන ස්ථානවල ඇති පිස්සු බලු විෂ වෙද පොත් හෙවත් ජලහීනිකා රෝග විකිත්සා ග්‍රන්ථ කීපයක් අත්තරගම රාජමහා විහාරයෙන් වාර්තා වේ. ජේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාල පුස්තකාලයේ වියරු බලු විෂට බේන් නමින් පොත් දෙකක් වාර්තා වේ.

ගර්භණී විකිත්සාවට අයත් පොත් වශයෙන් පල්ලේබෝවල ජයවර්ධනාරාමයේ සහ කඹුරුපිටිය ශ්‍රී නිවාසාරාමයේ තිබෙන ගර්භණී විකිත්සාව, මීඇල්ල ගණේගොඩ පුරාණ විහාරයේ ප්‍රතිසන්ධි විකිත්සාවලිය ආදී ස්ථාන කීපයක දක්නට ලැබේ. ගඩුවිදිය නමින් කවි පොතක් හමුවන්නේ බෙලිඅත්ත ශ්‍රී සුමංගලාරාමයෙන් පමණි. ගෙඩි වෙදකම සහිත පුස්තකය පොත් 15කට අධික සංඛ්‍යාවක් පන්සල් පොත්ගුල්වලින් වාර්තා වේ. මාතර පුෂ්පාරාමයෙන් හමුවන තෙලාභංග විධි නම් පුස්තකය පොත ශරීරයේ තෙල් ගැල්වීම් ක්‍රම සහිත පොතකි. හන්දි වෙදපොත නමින් පුස්තකය පොතක් පුහුල්වැල්ල සුදර්ශනාරාමයෙන් ද පල්ලෙබෝවල බෝවල රජමහා විහාරයෙන් ද වාර්තා වේ. හන්දෙස්ස නිකතැන්න පුරාණ විහාරයේ තිබෙන හින්න විකිත්සා නම් පුස්තකය පොත ද කැඩුම් බිඳුම් වෙදකමට අයත් වේ.

පශු වෛද්‍යකම ද අප රටේ දියුණුව තිබූ වෛද්‍ය ක්‍රමයකි. මේ පිළිබඳව ලියැවුණු ගව රත්නය නම් පොතේ පිටපත් තවලත්තැන්නේ සිද්ධාර්ථලෝක මහා විහාරය හා මහනුවර හයගිරි විජයසුන්දරාම පුරාණ විහාරය යන පන්සල් පොත්ගුල්හි ඇත. 1912 දී පමණ මුද්‍රණය වූ බව සිංහල සාහිත්‍ය වංශයේ සඳහන් ගවරත්නය මෙය දැයි නොදනිමු (674 පි.). ගව වෛද්‍යපොත' නමින් පුස්තකාල පොතක් මාරපන ශාස්ත්‍රෝදය පිරිවෙනේ පොත්ගුල සතුව තිබේ. හරත්ත නම් ප්‍රකරණය හෙවත් හරක් වෛද්‍යපොත නමින් පුස්තකාල පොතක් මාතර හික්කටිය රජමහා විහාරයෙන් වාර්තා වේ. පල්ලෙබෝවල ජයවර්ධනාරාමයේ ගවරෝග පිළියම්, ගවරෝග පිලිස්සීම හෙවත් ශර විදිය නමින් පුස්තකාල පොත් තිබෙන අතර එහි ගවරෝග සඳහා අපේ රටේ භාවිත වූ සාම්ප්‍රදායික පිලිස්සුම් ක්‍රම සඳහන් වේ. 'හරක් වෛද්‍යපොත' නමින් තවත් පුස්තකාල පොතක් බුන්පිටිය ජයසේකරාරාමයෙන් ද වාර්තා වේ. කොණ්ඩදෙණිය රජමහා විහාරයේ තිබෙන ගජයෝගරත්නය සහ ගලපිටමඩ

රත්නාරාමයේ ඇති ගජයෝගසාරය අලි ඇතුන් සඳහා කරනු ලබන වෛද්‍යකම් ඇතුළත් පුස්තකාල ග්‍රන්ථ වේ. කොණ්ඩදෙණියේ රාජමහා විහාරය සතු ඇත්බේත් නම් පුස්තකාල පොත ද එවැනි පොතක් විය යුතුය. මාරපන ශාස්ත්‍රෝදය පිරිවෙන සතු මඩුවන්වෙල අලි වෛද්‍යපොත ද මැදගම අත්තරගම රාජමහා විහාරය සහ ගම්පොළ ආනන්දාරාමය සතු අලි වෛද්‍යපොත නම් පුස්තකාලපොත් ද ඒ ගණයට අයත් වේ.

දකුණු කඵතර පූර්වාරාමයෙන් වාර්තා වන වෛද්‍ය කර්ම සංග්‍රහ නම් පුස්තකාල පොත, බලපිටිය අම්බරුක්කාරාමය සතු වෛද්‍ය පංචකර්මය නමැති පොත ද වෛද්‍ය කර්මයට අයත් යම් විකිත්සා සහිත පොත් විය යුතුය. කුණ්ඩසාලේ අශ්වත්ථාරාමයෙන් වාර්තා වන වෛද්‍ය ප්‍රයෝගය අසම්පූර්ණ පිටපත, දොඩන්දූව සනානන්ද රජමහා විහාරයේ තිබෙන වෛද්‍ය යෝග සාරය, කන්දේගෙදර ජයසුමනාරාමයට අයත් වෛද්‍යරත්නාකරය, හන්දෙස්ස නිකතැන්නේ විහාරස්ථානයෙන් වාර්තා වන වෛද්‍ය සංග්‍රහය, ගිරිඋල්ල

සුනන්දාරාම රජමහා විහාරයෙන් හමුවන වෛද්‍යරත්නය, දික්වැල්ල වැවුරුකන්තල මහා විහාරය සතු වෛද්‍ය වින්තාමණි ආදී පොත් ද මේ රටේ දේශීය වෛද්‍යවරුන් සතුව තිබූ බුද්ධිමය දේපළ සම්භාරයට කදිම නිදසුන්ය. පැල්මඩුල්ලේ පුරාණ විහාරයෙන් වාර්තා වන වෛද්‍යක මානය කිරුම් මිනුම් ආදිය ගැන පොතක් විය යුතුය. ගල්ගිරියාගම පුරාණ වනසිංහ විහාරය සතු වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රය හැදෑරීම සහ අකුරැස්ස අස්මාගොඩ පුරාණ විහාරයේ වෛද්‍යෝපදේශය යන පොත් වෛද්‍ය කර්මය පිළිබඳ ආධ්‍යාපනික මඟ පෙන්වීම් ඇතුළත් පොත් ලෙස සැලකිය හැකිය. බලපිටිය අම්බරුක්කාරාමය සතු වෛද්‍යාකරණ භූෂණ සාරාර්ථ නම් පොත කුමන ආකාරයේ වෛද්‍ය ග්‍රන්ථයක් ද යන්න සොයා බැලිය යුතුය.

මෙම බොහෝ පුස්තකාල පිටපත්වල පත්ඉරු කිහිපයක් පමණක් ඇති අතර පත්ඉරු විශාල ප්‍රමාණයක් සහිත පිටපත් ද දක්නට ලැබේ. ඒවායේ ආරක්ෂාව සහ සංරක්ෂණය සම්බන්ධයෙන් යම් පුළුල් වැඩ පිළිවෙළක් සැකසිය යුතුය. සියවස් ගණනක් පුරා දේශීය සාමාජික, සංස්කෘතික හා ආගමික අනන්‍යතාව ආර්ථිකය මගින් ගිලගනු ලැබූ අතර ජන ජීවිතයේ සියලු අංශයන් පුරාම පැතිරී ගිය බටහිර ආභාසය අපට උරුම කර දී ඇත්තේ සංස්කෘතික ණයගැති බවකි. අපේ පුස්තකාල පොත් රාශියක්ම විදේශීය කෞතුකාගාරයන්හි හා පුස්තකාලයන්හි කෞතුක වස්තූන් බවට පත්ව ඇත්තේ ද එහිම ප්‍රතිඵලයක් ලෙසිනි. අපේ රටේ විහාරස්ථානවලට අමතරව දිවයින පුරා විසිරී සිටින වෙදමහතන් සතුව ද පුස්තකාල පොත් දහස් ගණනක් තිබේ. ඒවා අතර ඉතා දුර්ලභ ගණයේ අප්‍රකාශිත වෙදපොත් බොහෝ ගණනක් තිබිය හැකිය.

මහාවාර්ය පුණ්ඩිකේඛාර සන්නස්ගල සූරීන් ලියූ වැකියකින් ලිපිය සමාජන කිරීම යෝග්‍ය බව සිතේ. "හෙළ බසින් ලියැවුණු විවිධ විෂයීය පොත්පත් අතර අනිත් වටිනා පොත් ගණයක් නම්, හෙළ වෙදපොත් පරපුරයි. අනුරාධපුර කාලයේ සිට මේ විසි වන සියවස තෙක් ලියවී ඇති ඒ පොත් පත් අතර, වියතුන් ලියූ පොත් ද වෙති. ප්‍රසිද්ධව ඇති පොත පතට වඩා අප්‍රකාශයට පත් පොත්ම මේ අංශයේ බෙහෙවි. ඒවා ඒ ඒ වෙද පරපුර විසින්, උතුම් බෙහෙත් යෝග ගුරු මුණ්ඩි වශයෙන් තබා සිය දරු පරපුරට හෝ පමණක් දෙමින් පවත්වාගෙන ආ වට්ටෝරු වෙයි. කල් යෑමේ දී ඒවායින් බොහොමයක් විනාශයට පත් විය. අද ද මෙරට වෙද පරම්පරා අතර ප්‍රකාශයට නොපත් එබඳු වට්ටෝරු දකින්නට පුළුවන" (සිංහල සාහිත්‍ය වංශය: 659 පි.).

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ

සෝමදාස, කේ.ඩී. (1959). ලංකාවේ පුස්තකාල පොත් නාමාවලිය; ප්‍රථම භාගය. කොළඹ: සංස්කෘතික දෙපාර්තමේන්තුව

ලංකාවේ පුස්තකාල පොත් නාමාවලිය; ද්විතීය භාගය. (1964). කොළඹ: සංස්කෘතික දෙපාර්තමේන්තුව

සන්නස්ගල, පී.බී. (1961). සිංහල සාහිත්‍ය වංශය. කොළඹ: ඇස්. ගොඩගේ ප්‍රකාශකයෝ

වෛද්‍ය ඩැනීස්ටර් එල්. පෙරේරා

මහනුවර සමයේ පුස්තකෝල ලේඛන සම්පාදනය සම්බන්ධ ආගමික සංකල්ප

සිතුවක සමයේ දී ලංකාවේ සිදුවූ බරපතල ශාස්ත්‍රීය පරිහානියත් සමඟ ලංකාවේ ශාස්ත්‍රීය පොත පත සම්පාදනය වීම අඩාල විය. මෙසේ පරිහානියට පත් ශාස්ත්‍රීය ග්‍රන්ථකරණය යළි නගා සිටුවන ලද්දේ වැලිවිට අසරණ සරණ සරණකර හිමියන් විසිනි. ඒ මහනුවර සමයේ දී ය. එ කල වන විට රචනා වූ බොහෝ පොත් පත් ආගමික මුහුණුවරක් ගනිමින් රචනා වී ඇති බව ද මේ වන විට විද්‍යමාන සාධක අනුව පෙනී යයි. බොහෝ විට සාහිත්‍යකරණය සඳහා ප්‍රවේශ කරවීම පිණිස අනුබල දුන් බොහෝ පොත් බෞද්ධ

මුහුණුවරකින් පැවැතීම මීට හේතුව විය හැකිය. ඒ අනුව මහනුවර සමය වන විට බෞද්ධ පොත් ලිවීම හා ලියැවීම සම්බන්ධයෙන් විශේෂ නැඹුරුවක් ඇති කිරීමට අනුබල දුන් ආගමික ඉගැන්වීම් කීපයක් ම හඳුනාගත හැකිය. එයින් කීපයක් පහත පරිදි විස්තර කරමු.

සබ්බ දානං ධම්ම දානං ජිනාති
සබ්බං රසො ධම්ම රසො ජිනාති
සබ්බං රතිං ධම්ම රතිං ජිනාති
නණ්හක්ඛයො සබ්බ දුක්ඛං ජිනාති

(සියලු දානයන් පරදවා ධර්ම දානය ජය ගන්නේ ය. සියලු රසයන් පරදවා ධර්ම රසය ජය ගන්නේ ය. සියලු රතීන් පරදවා ධර්ම රතිය ජය ලබන්නේ ය. තණ්හාව ක්ෂය කිරීම (රහත් ඵලය) සියලු දුක් ජය ගන්නේ ය).

මේ ගාථාව ධම්ම පදයේ 'තණ්හා වග්ග'යේ දක්නට ලැබෙන්නකි.¹

එසේ ම මහනුවර සමයේ ඇතැම් පුස්තකාල ලේඛන පිටපත් කිරීම හෝ රචනා කිරීම හෝ පිණිස සැදැහවනුත් මෙහෙයවූ තවත් බෞද්ධ ඉගැන්වීමක් වශයෙන්,

විහාරං එක කප්පච චිකප්පං ධූපමෙව ච ආරාමන්තී තිකප්පච හෙතුස්මි වතුකප්පයො කඨිනෙ පචකප්පාණි ඡ කප්පං ධාසමො දණං සත්ත කප්පං තමං පුත්තං අඨ කප්පං ධම්ම දෙසනං පොත්ථං නව කප්පච දස කප්පො සරණංගතො යන ගාථාව පෙන්වා දිය හැකි ය. සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් පුස්තකාල ලේඛනවල අවසාන හා ආරම්භක ගාථාව වශයෙන් පහත දැක්වෙන ගාථාව ද දක්නා ලැබේ.

3. අක්ඛරං එකමෙකං වා බුද්ධරූප සමං සියා තස්මාහි පණ්ඩිතො පොසො ලිබෙය්‍ය පිටකත්තයං

(ත්‍රිපිටකයේ එක් එක් අක්ෂරය, එක් එක් බුදු පිළිම වහන්සේ නමක් හා සමාන ය. එහෙයින් ඥානවත්ත පුද්ගලයා ත්‍රිපිටකය ලියන්නේ වෙයි.)

මේ ගාථාව සද්ධම්ම සංගහ නමැති ග්‍රන්ථයේ ද දක්නට ලැබේ. උක්ත ගාථාව හා සද්ධම්ම සංගහයේ එන ගාථාව අතර වෙනසකට ඇත්තේ, කෝසල බිම්බ වණ්ණනාවේ එන ගාථාවේ 'අක්ඛරං එකමෙකං වා' යැ යි තිබීමත්, සද්ධම්ම සංගහයේ එන ගාථාවේ 'අක්ඛරං එකමෙකඤ්ච' යනුවෙන් තිබීමත්

1. ධම්මපද විවරණය, මොරගල්ලේ සිරි ඤාණොභාස තිස්ස හිමි, 1999, කොළඹ: සීමාසහිත ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම, 674 පිටුව.

පමණි.² සද්ධම්ම සංග්‍රහයේ ද කෝසල බිම්බ වණ්ණනාව පිළිබඳ සඳහන් වී තිබීම සැලැකිය යුතු කාරණයකි. එසේ ම රාජරත්නාකරය³ හා මධ්‍යම ලඛිකා පුරාවෘත්ත ග්‍රන්ථයේ එන, 'කීර්ති ශ්‍රී රාජසිංහ මහාරාජොත්තමයන් විසින් කළ ශාසනාභිවාධි'⁴ යන කොටසේ ද මේ ගාථාව දක්නට ලැබේ. සාසනවංස නමැති කෘතියේ ද සුළු සුළු වෙනස්කම් සහිත ව උක්ත ගාථාව දක්නට හැකිය.

අක්ඛරා එකං එකඤ්ච ව බුද්ධරූපං සමං සියා තස්මා හි පණ්ඩිතො පොසො ලිබෙය්‍ය පිටකත්තයං⁵

'අක්ඛරං එකමෙකං වා' යන ගාථාව ආන්තික සටහනක් වශයෙන් යොදා තිබූ අයගම ගංගාරාමයේ ඇති සතිපට්ඨාන සූත්‍රය හා සන්තය යන පුස්තකාල ලේඛනයේ අග පහත පරිදි සඳහනක් විය. උක්ත ගාථාව එහි දී කොතරම් සුවිශේෂ වී ඇද්ද යන්න වටහා ගැනීම පිණිස එයින් ලැබෙන්නේ මහත් රුකුලකි.

දෙනෙපිටියේ ලොකු හළගෙයි ජානිස් ප්‍රේරා ද එම අයගේ සහෝදර අඤ්ඤි ප්‍රේරා ද පනාගොඩ ජසෙනතු ප්‍රනාදුගේ අදියානා ද කරොවි අප්පු ද මතෙස් හෙවා බසතියන් සිල්වා ද යන අපි පස් දෙනා විසින් මුඛ අක්ඛරං එකමෙකං වා බුද්ධරූප සමංසියා තස්මාහි පණ්ඩිතො පොසො ලිබෙය්‍ය පිටකත්තයං මුඛ යන මේ සවිඤ්ඤ දෙසනාව අසා එහි පැහැද ත්‍රිපිටක ධම්මීය සමපූනනීයෙන් ලියවීමට අපොහොසත් බැවින් අප ගේ සැකති වූ

2. සද්ධම්ම සම්ගහො, සංස්: ගම්මැද්දේගොඩ පුඤ්ඤසාර හිමි, 2014, කොළඹ: සීමාසහිත ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ (පුද්.) සමාගම, 36 පිටුව.
 3. රාජරත්නාකරය, සංස්: සිරි තිලකසිරි, 2011, කොළඹ: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, 77 පිටුව.
 4. ධම්මානන්ද හිමි, නාවුල්ලේ, 1969, මධ්‍යම ලඛිකා පුරාවෘත්ත, කොළඹ: සීමාසහිත ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගමය, 261 පිටුව
 5. *Sasanavamsa*, ed: Mabel Bode, 1897, London: Published for the Pali Text Society by Henry Frowde, p. 170.

නියාවට එකී ධර්මයක් ලියවා පූජා කිරීමෙහි ප්‍රසන්න ව එම ත්‍රිපිටක ධර්මයන් අතුරෙන් සූත්‍ර පිටකයෙහි සියළු බුදුවරයන් ගේ ම අති ගාමභීර දෙසනාව වූ මේ මහා සතිපට්ඨාන සූත්‍රාන්ත ධර්ම දෙසනාව ලියවා ලේඛන කාරයන්ට අප විසින් මිල දී සතුටු කොට මීට දායක වූ අපි පස් දෙනා ඇතළු වූ අපගේ බණ්ඩු මිත්‍ර පුත්‍ර කලත්‍රාදී සෑම දෙන ම ණරකත්‍රිය ප්‍රෙත අසුර කාය යි කියන ලද සතර අපායෙහි නො යිපද දිව්‍ය මනුසා සමපත් විද කෙලවර සැනන ප්‍රතීත වූ නෙව්‍යාන සමපත්තියට පැමිණේ ව යි කියා ප්‍රාඥ්‍යා කොට සෑම සංඝයා වහන්සේලා විසින් බව භාවනාදී වසයෙන් ප්‍රයෝජන විදින ලෙස සාංඝික කොට පූජා කරණ ලදී. 〰〰〰

ඉහත සඳහන් කරන ලද ගාථාව විස්තර කරමින් සටහන් කර තිබූ විස්තරයක් ද ගල්කන්දේ පුරාණ රාජමහා විහාරයේ ඇති පුස්තකාල ලේඛනයක දක්නා ලදී. එහි වූ විස්තරය පහත පරිදි ය:

“... ලිඛාය පාලිනාධම්මා නවකොටි සහස්සකං කප්පං අක්ඛර ගණනාය වක්කවන්ති භවිස්සති. 〰〰〰 අප තිලොගුරු බුදු රජානන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද සූත්‍ර අභිධර්ම විණය සංඛ්‍යාත ස්වාසු දහසක් ධර්මස්කන්ධයන් අතුරෙන් එක්තරා දහම් පදයක් ලියවුවො ද ලිවුවො ද යම් සඬා සම්පන්න සත්‍රි පුෂ්ඨයන් කෙනෙක් ඇත්නම් එ සත්‍රි පුෂ්ඨදීන් විසින් එක් ගාථාවකු ද ලියවුවො ද ලිවුවො ද මිල දී බණ දන්නා පණ්ඩිතයකු ලවා ලියවුවො විණම් නව කොටි සහස්සකං, එක අක්ෂරයකට නවදාස් කොටි කප් දිව්‍ය ලොකයෙහි දිව සැපත් විදින්නේ ය එසෙම නව දහසක් කොටි කප් දිව්‍ය රාජ්‍යය මෙන් සතිස් ලක්ෂ දශ දහස් තුන්සිය පණස් යොදුන් සක්වල ඇතුලත වක්‍රවතීති රාජ්‍යය කරන්නෙ ය නව ද ප්‍රඥා ලබණ පරිදි කෙසෙ ද යත් 〰〰〰 〰〰〰 ගඟාය වාචකාබියෙ උදකං බියෙ මහත්තවෙ

මහියාමත්තිකා බියෙ ලක්ඛණ මම බුධියා 〰〰〰 අක්ඛරං එකමෙකං වා බුධි රූප සමං සියා තස්මාහි පණ්ඩිතො පොසො ලිඛෙය්‍ය පිටකත්ථයං. 〰〰〰 තව ද සරණ ශීලයට පවසිලය අෂ්ටාඟ සීලය දස ශීලය කොටියක් සංවර සීලයට ද මේ ධර්මය බලා කාමයෙහි ආදීනව දූන සීලය රක්ෂා කරණ හෙයින් මෙම ධර්මය ම උතුම් වන්නේ ය යනාදි දශපාරමිතාදි සමත්‍රිඟන් පාරමිතාවන්ට මෙම ධර්මය උතුම් වන්නේ ය යනාදි දශ පාරමිතාදි සමත්‍රිඟන් පාරමිතාවන්ට ම ධර්මය ගුරු සිටිනෙය තව ද මෙම ධර්මය උතුම් වන්නෙය යනාදි දශ පාරමිතාදි සමත්‍රිඟන් පාරමිතාවන්ට ම ධර්මය ගුරු සිටිනෙය තව ද මෙම ධර්මය ලියවුවො ද ලිවුවො ද යන දෙ පක්ෂයෙහි සත්‍රි පුෂ්ඨදී යම් කෙනෙක් ඇත්නම් එ උත්තමයො බුදු පසෙ බුදු මහ රහත් යන තුන් බොධියෙන් එකකට පැමිණ එකාන්තයෙන් නිව්‍යදක්නාහු ය 〰〰〰 〰〰〰”

උක්ත කරුණ කෝසලබ්මිබ වණ්ණනා නමැති ග්‍රන්ථයෙහි ද දක්නා ලදී.

“... මෙම ක්‍රමයෙන් සත් දවසක් පිට පිට පවරා මහා දන් දී ඉක්බිති බුදුන් වැද එකත් පස් ව හුන් කෝසල රජ්ජුරුවෝ පිළිම කරවීමෙහි ආතිසංස විචාරන්නාහ.

ස්වාමීනි, මම නො දන්නා තැනැත්තෙමි සියල්ල ම දන්නා වූ ලොවුතුරා බුදුන් අතින් විචාරම් යි කීහ. යම් සත්ත්වයෙක් පිළිමයක් කරවූයේ වී නම් එ සේ වූ සත්ත්වයන්ට කවර නම් විපාකයක් ලැබේ දැ යි ඉඳුරා අසනු කැමැත්තෙමි යි ආරාධනා කළ කල්හි, මෙසේ පසේනාදි කෝසල රජ්ජුරුවො විසින් ආරාධිත වූ බුදු රජාණන් වහන්සේ සාදු සාදු මහරජ, තා කී නියාව ඉතා යහපතැ යි තොපට හැඟෙනා පරිද්දෙන් ඉඳුරා කියාලම් අසා සිත් තබා ගනුව යි වදාළ සේක. ඒ ඇසිල්ලෙහි ම අනඳ මහ තෙරුන් වහන්සේ දොහොත් මුදුන් දී සිට ස්වාමීනි, බුදු රජාණනි, ඔබ වහන්සේ

විසින් දේශනා කරන ලද බණ පොත් ලියවා දන් දුන්නන්ට ලැබෙන විපාකයන් මේ මෙසේ යැයි කියා එක් කොට වදාළ මැනවැ යි, ඉඳුරා අසනු කැමැත්තෙමි යි ආරාධනා කළාහ එ විට බුදු රජාණන් වහන්සේ ඔබ ගේ බස් අසා, සාදු සාදු අනදය තා සිතු නියාවත් ඉතා යහපත එක් කොට කියාලම් සිත හෙලා අසව යි වදාරා...”

එසේ ම පොත් ලියමනේ ආනිසංසය නමින් යුත් පත් ඉරු අටකින් යුතු පුස්තකොළ ලේඛනයක් පිළිබඳව ඒ. ඩී. සුරවීර විසින්, **ලේඛන සමීක්ෂා - නව ආලෝකධාරා** ග්‍රන්ථයේ සඳහන් කර තිබේ. ලන්ඩන් විශ්වවිද්‍යාලයේ පූර්වදේශ සහ අප්‍රිකානු අධ්‍යයන ආයතන පුස්තකාලයේ තිබී මෙය හමු වී ඇත. තත් ලේඛනයේ එන සඳහන් කීපයක් මෙසේ ය.

“... තවද මෙම ධම්මීය ලියවුවෝද ලිවුවෝද යන මේ දෙපක්‍ෂයෙහි සත්‍රී පුෂ්ඨී යම් කෙනෙක් ඇත්නම් ඒ උතතමයෝ බුදුපසේබුදු මහා රහතන්සරණ තුන් බෝධියෙන් එක්තරා බෝධියකට පැමිණ ඒකාන්තයෙන්ම නිවන් දකිණණාහුය ...”⁶

“... තවද මෙම දම්මීය ලියවුවෝද ලිවුවෝද යන මේ දෙපක්‍ෂයෙහි සත්වයෝ ලබන ආනුසංස සමපත් කියත් බුදු මුකයෙ කියත් කියා පණ ඇති සතුන් කිසි කෙනෙකුන්ට අශමාසුවනෙන්යැ ...”⁷

“... තවද මේ ධම්මීය ලියවූ ජනයෝ රජ බමුණු වෙලද ගොවි යණ මේ සතර පක්‍ෂයෙහි විනා අන් කුලයක නුපදණාහුම...”⁸

මේ ආකාරයෙන් බෞද්ධ ග්‍රන්ථකරණයෙහි නැඹුරු වූ විවිධ පිරිස්වල පැවැති සමාජීය පසුබිම හා ඔවුන් ගේ චින්තනමය ප්‍රවේශය පිළිබඳ තොරතුරු

6. සුරවීර, ඒ. ඩී., 2011, ලේඛන සමීක්ෂා නව ආලෝකධාරා, කොළඹ: සදීපා ප්‍රකාශකයෝ, 51 පිටුව.
7. එම, 5152 පිටුව.
8. එම, 52 පිටුව.

තත්කාලීන පුස්තකොළ ලේඛනවලින් හෙළි කර ගත හැකි ය. එය අධ්‍යයනය කිරීමේ පහසුව පිණිස බෞද්ධ හික්ෂුන් වහන්සේ හා ගිහියන් ලෙස වෙන් වශයෙන් අවධානයට පාත්‍ර කරනු ලැබේ.

බෞද්ධ හික්ෂුන් වහන්සේ

ලංකාවේ පුස්තකොළ ලේඛන කලාවේ ආරම්භක අවධියේ පටන් සැලැකිය යුතු ග්‍රන්ථ ප්‍රමාණයක් බිහි කිරීමේ පුරෝගාමීත්වය බෞද්ධ හික්ෂුන් වහන්සේ විසින් සිදු කරන ලදී. මේ ආකාරයෙන් පැවැත ආ ක්‍රමවේදය යම් ආකාරයෙකින් සීතාවක සමයේ දී අවනතියකට බඳුන් වූ ආකාරයක් ඉහත සාකච්ඡා කළෙමු. එහෙත් ඉන් පසු වැලිවිට අසරණ සරණ සරණංකර සංසරාජ ගිමියන් විසින් ඇති කරන ලද ශාස්ත්‍රීය පුනරුදයත් සමඟ ම නැවැත්වී බෞද්ධ හික්ෂුන් වහන්සේලා ලේඛනකරණයට තදින් ප්‍රවේශ වූ ආකාරය දැකගත හැකි ය. ස්වකීය තනි අභිමතය අනුව යම් යම් හික්ෂුන් වහන්සේලා විසින් පිටපත් කරන ලද බොහෝ පුස්තකොළ ලේඛන මේ වන විට හමුවී තිබේ. ගල්කන්දේ පුරාණ රාජමහා විහාරයේ තිබී හමු වූ **අනුරුද්ධ ශතක සන්නය පුස්තකොළ පිටපතක සමාජිකි වාක්‍යයක්** මෙසේය :

“මේ පොත ලියා නිම කලේ තුරුවිල උන්නානෙෂ් වණ මා විසිං ය”

පහත දැක්වෙන්නේ ගල්ලෙනගොඩ රාජමහා විහාරයේ ඇති **අභිධානප්පදීපිකා සන්නය පුස්තකොළ ලේඛනයක පැවැති ආන්තික සටහනකි.**

“මේ පොත සපරගමුවේ දේවාලෙගම සරණපාල උන්නානෙෂ් විසින් ලියා නිමවන ලදී. වම් 1856.11.10 දින දී ය”

ඇතැම් අවස්ථාවල යම් යම් හික්ෂුන් වහන්සේ විසින් කරන ලද ආරාධනා අනුව පුස්තකොළ ලේඛනගත වූ අවස්ථා ද හමු

වේ. පහත දැක්වෙන්නේ ගල්කන්දේ පුරාණ රාජමහා විහාරයේ පැවැති මජ්ඣිම නිකාය පුස්තකොළ පිටපතකින් උපුටා ගත් ආන්තික වාක්‍යයකි.

“සකවඡී එකාදහස්සතසිය අසු හයට පැමිනි මෙම වඡීයෙහි ඉල් මස අව අටවක නමතිටීය ලතරවි දින හතෙ නැකතිං දිවුලවැවෙ ධම්මදසසි පිඬපාතික සතවිරයං වහනෙෂ ගෙ ආරාධනාව පිලිගෙන ලියා කමමුතු කල මැදුම් සඟි පොතවහන්සේ ය”

ඇතැම් ලේඛන රචනා කිරීම පිණිස හික්ෂුන් වහන්සේ විෂයයෙහි ආරාධනා කරනු ලැබ ඇත්තේ ගිහියන් විසිනි. ගල්කන්දේ පුරාණ රාජමහා විහාරයේ ඇති ධම්සක් පැවැතුම් සූත්‍රය පුස්තකොළ ලේඛනයේ ආන්තික වාක්‍යයකි පහත දැක්වෙන්නේ.

“කොන්වැවේ ඒකණායක මුදියංසේලා ගේ අපප්‍රහාමි වේල් විදානෙ ගෙ ආරාධනාව පිලිගෙන අලුත්වැවේ පියදසසි තෙරුඤ්ඤංසේ විසිං ලියා නිම කළ ධම්සක් පැවතුං සුතතරය සහ පැදුනුම සාධු සසර දුක් ගෙවා නෙචානේ ලැබේ වා”

එම විහාරයේ ම ඇති ධම්සක් පැවැතුම් සූත්‍ර සන්නය පුස්තකොළ ලේඛනයක පහත පරිදි ආන්තික සටහනක් විය.

“දිවුල්ලැවෙ සුදකෂි ලිවු ධම්මිය යි මුං මීට ආරාධනා වෙන අමමඬි ටිකකා ආරවචිල ගෙ අමමඬි ද මෙම දෙනනා ආරාධනා කොට ලිවු ධම්මිය යි”

ඇතැම් පුස්තකොළ ලේඛන රචනා කිරීම පිණිස හික්ෂුන් වහන්සේ විසින් මිල ගෙවූ අවස්ථා පිළිබඳ ව යම් යම් තොරතුරු ද අප හමුවේ තිබේ. ගල්කන්දේ පුරාණ රාජමහා විහාරයේ ඇති සද්ධර්මරත්නාවලී පුස්තකොළ පිටපතක සමාජික සටහනක් මෙසේ ය:

“සකවඡී එක්දාස් හත්සිය අනුවට පැමිනි මෙම වඡීයෙහි පුර වෙසක් මස දෙ පෝ දා ලියා නිම කලා මුං මුං මුං මේ පොත ලියවා බරපැන් දුනෙන් නලලමුදාවේ හේරත් මුදියන්සේ ගේ මුනුබුරා වන නලලමුදාවේ සරණපාල උනනානෙෂ විසින් මුං සෙනසුරාදා ලියවාපු රතනාවලී පොත් වහන්සේ ය”

ඉහත සඳහන් විස්තර අනුව බෞද්ධ හික්ෂුන් වහන්සේලා විෂයයෙහි ද පුස්තකොළ ලේඛන රචනා කිරීම පිණිස කෙතරම් නැඹුරුවක් ඇති වී තිබුණේ ද යන්න මේ කරුණු ඔස්සේ පැහැදිලි කරගත හැකි ය. ඇතැම් අවස්ථාවල තමන්ට අවශ්‍ය ආකාරයේ සම්පත් ඇත්නම් ස්ව අභිමතය පරිදි පුස්තකොළ ලේඛන රචනා කිරීම හෝ යමකු ගේ ආරාධනාව පිට පුස්තකොළ ලේඛනය රචනා කිරීම හෝ දක්නා ලදී. එසේත් නොමැති විට තමන් මුදල් ගෙවා පුස්තකොළ ලේඛන රචනා කැරැවූ අවස්ථා ද දුර්ලභ නොවේ. ධර්ම ග්‍රන්ථ රචනා කිරීම හා කරවීම පිණිස බෞද්ධ හික්ෂුන් වහන්සේලා තුළ පැවැති මේ නැඹුරුව බොහෝ විට සරණංකර හිමියන් විසින් ඇති කරන ලද ආගමික හා ශාස්ත්‍රීය පුනරුදය නිසාත්, ඒ ඔස්සේ ගොඩනගන ලද වින්තනය නිසාත් සිදුවූ එකකැ යි සිතීම අපහසු නැත. බොහෝ අවස්ථාවල කුමන හෝ ධර්ම ග්‍රන්ථයක් ලියා හෝ ලියවා හෝ පූජා කිරීම එවක විසුවන් මහත් අහිරුචියකින් කළ දෙයක් බව පෙනේ. පෙර සඳහන් කළ ආකාරයේ බෞද්ධ ඉගැන්වීම් ඔස්සේ මෙහෙවුණු ඔවුහු කුමක් හෝ ධර්ම ග්‍රන්ථයක් ලිවීම හෝ ලියැවීම හෝ පිණිස කටයුතු සිදු කළෝ ය. එය පත් ඉරු සංඛ්‍යාවෙන් වැඩි ග්‍රන්ථයක් ද, අඩු ග්‍රන්ථයක් ද, නොඑසේ නම් දුර්ලභ හෝ සුලභ හෝ ග්‍රන්ථයක් ද යන කාරණය හෝ කෙරෙහි ඔවුන් ගේ අවධානය යොමුවූයේ නැත. බුදු දහම හා සබැඳි ග්‍රන්ථයක් නම් ඒ පිළිබඳ පමණක් කල්පනා කිරීම ඔවුන්ගේ සිරිත විය.

එහෙයින් ලංකාවේ සෛසු පුස්තකාල පොත්වලට සාපේක්ෂ ව බුහුමන සූත්‍රය, ධම්මසංකල්ප සූත්‍රය, සතිපට්ඨාන සූත්‍රය වැනි සූත්‍ර අසාමාන්‍ය සුලභත්වයකින් හමු වී තිබේ. (මේ සඳහා ඇතැම් විට වැලිවිට සංඝරාජ හිමියන්ගේ දේශනා ද බලපාන්නට ඇත. ‘තුන්සම් රාත්‍රිය මුළුලෙහි විවිධ විචිත්‍ර විශේෂාථී වර්ණනා කිරීමෙන් ධම්මවක්ක පවත්නන සූත්‍ර බුහුමන සූත්‍රාදීන් සහාරංජනය කොට බණ කීමෙහි ද’ සරණංකර හිමියන්ගේ නැඹුරුවක් පැවැති බවට සංඝරාජ සාධු වරියාව පවසා ඇති හෙයින්⁹). ඇතැම් තැන්වල ඉහත සඳහන් කළ ආකාරයේ සූත්‍ර පිටපත් 3040කට අධික ප්‍රමාණයක් හමු වේ. ඒ හැර පූජාවලියේ එන විශාඛා මහෝපාසිකාවගේ පූර්වාරාම පූජා කථාව, වෙස්සන්තර ජාතකය, නිම් ජාතකය, කට්ඨාරි ජාතකය වැනි සිංහල පුස්තකාල ලේඛන ද සෛසු පුස්තකාල පොත්වලට වඩා තරමක් සුලභ ව හමු වන බවක් දර්ශනය වීම ද විශේෂිත ය.

ගිහියෝ

හික්ෂුන් වහන්සේ හැරුණු විට ගිහියන් විසින් ලියන ලද සහ ලියවූ පුස්තකාල ලේඛන ඉතා බහුල ව දිවයිනේ නොයෙක් ප්‍රදේශවලින් හමු වන අතර පුස්තකානුගත බෞද්ධ ලේඛන සම්බන්ධයෙන් පමණක් මෙහි දී අවධානය යොමු කරනු ලැබේ.

ඉහත දී ද සඳහන් කරන ලද ආකාරයට බෞද්ධ ග්‍රන්ථකරණයට ප්‍රවේශ වූ ගිහියන් ආකාර කීපයක මට්ටම්වල සිටි බව පෙනේ. මේ අතර යම් යම් රාජ්‍ය නිලධාරීන් හෝ ප්‍රභූන් හෝ වශයෙන් සිටි පිරිස් ද සිටින්නට ඇත. ලංකාවේ විසූ ඇතැමුන් කෙතරම් දක්ෂ ලෙස පුස්තකාල ලේඛන කාර්යයේ නිරත වූවා ද යන්න පිළිබඳ ලැකොම්බේ ස්වකීය සටහන්වල විස්තර කොට තිබේ. රැල්ෆ් පීරිස් විසින් **සිංහල**

සමාජ සංවිධානය (මහනුවර යුගය) ග්‍රන්ථයේ දක්වා ඇති පරිදි ලැකොම්බේ දක්වන විස්තරය මෙසේ ය :

“... ඔවුහු මේ අයුරින් අකුරු ලිවීමට කෙතරම් දක්ෂයෝ ද යත්, කෙතරම් විවක්ෂණ බුද්ධියෙන් යුක්ත ද යත්, ඔවුන් ගෙන් එක් තැනැත්තකු සමඟ, ප්‍රශ්න විචාරමින් මා ගමන්ගත් අවස්ථාවල දී ඔහු ඒ ප්‍රශ්නවලට නිසි පිළිතුරු සපයන අතර ම තම ලිවීම නොකඩවා කළේ ය. මා කියන දෙයට ඇහුම්කන් දීමට හෝ මගේ කුතුහලය සන්හඳවීමට හෝ ලිවීම නවතා, විශේෂ පරිශ්‍රමයක් නො දරා ම ඔහු තම ලිවීමේ කටයුත්ත බාධා රහිත ව කරගෙන ගියේ ය. වනවාරියකු මෙතරම් පරිපූර්ණ මනසකින් යුක්ත වීම මගේ ඉමහත් විස්මයට හේතු විය. ඔවුන්ගෙන් බොහෝ දෙනෙකුට ම පාහේ එවැනි හැකියාවක් තිබෙන බව මම පසු ව දැනගනිමි ...”¹⁰

ලැකොම්බේ තුළ ලංකාවාසීන් පිළිබඳ ව පැවැත්තේ යහපත් චිත්‍රයක් නොවන බව ඉහත උද්ධෘතයෙන් පෙනී යනත්, ලාංකිකයන් ග්‍රන්ථකරණයේ දැක්වූ විශිෂ්ටත්වය පිළිබඳ ව ඔහු අවංක ව ම සඳහන් කර තිබීම සැලැකිය යුත්තකි.

බොහෝ විට ගිහි බෞද්ධයන් ආගමික ග්‍රන්ථ රචනා කිරීම පිණිස එළැඹුණු ආකාරය පිළිබඳ අවධානය යොමු කරන විට පෙනී යන්නේ, හුදෙක් ඔවුන් තුළ බුදු දහම හා ඒ කෙරේ ඇති ළැදියාව කොතෙක් ද යන්න යි. එසේ ම ඇතැම් පුස්තකාල පිටපතක ලේඛකයා එය රචනා කළ කුසලය තමා අයත් නොකර, එය ද විහාරයේ නායක හිමියන් වෙනුවෙන් යෙදවූ ආකාරය පෙනේ. ගල්කන්දේ පුරාණ රාජමහා විහාරයේ තිබී හමු වූ වෘත්තමාලාව පුස්තකාල ලේඛනයක අග සටහන් කර තිබුණේ,

9. සංඝරාජ සාධු වරියාව, සංස්: අකුරටියේ විමලවංස හිමි, නාගොඩ ආර්යදාස සෙනෙවිරත්න, 1997, කොළඹ: සමයවර්ධන, 50 පිටුව.

10. පීරිස්, රැල්ෆ්, 2005, සිංහල සමාජ සංවිධානය (මහනුවර යුගය), බොරැල්ලහමුව: විසිදුනු ප්‍රකාශකයෝ, 113 පිටුව.

“අනෙ අපෙ හාමුදුරුවෝ ලොවුතුරා බුදු වෙ වා” යනුවෙනි.

මේ මගින් නැවත නැවතත් පැහැදිලි වන්නේ බුදු දහමත්, විහාරයත් සමඟ කෙතරම් සමීප සබඳතාවක් පැරණියත් තුළ තිබුණේ ද යන්න යි. ඒ හැර, පුස්කොළ පොත්වල දක්නට ලැබුණු සමාජිකී ප්‍රාර්ථනා සැලැකිය යුතු ප්‍රමාණයක් බුදු බව පතා සිදු කළ ඒවා බව පෙනිණි.

- i. මෙ ලිවූ පිනිං මම නිවන් දකිමි වා
- ii. මෙ ලිවූ පිනින් ලොවුතුරා බුදු වෙමි වා ධර්ම භාණ්ඩාගාරික වෙන් වා
- iii. ලොවුතුරා බුදු වෙමි වා
- iv. මෙමිත්‍රී බුදුන් දර්ශනයෙන් නෙර්වානගාමී වෙමි වා
- v. ප්‍රඥාවන්තයන් කෙරෙන් අග්‍ර ව මෙනෙ බුදුං දැක නිවන් දකිමි වා නිවං දකිමි වා

සරණංකර ගිමියන් ඇති කළ ආගමික හා ශාස්ත්‍රීය පුනරුදයෙන් පසුව වුව ද ලංකාවේ සැලැකිය යුතු තරමක සාක්ෂරතාව සහිත පිරිස අතර බහුතරය බෞද්ධ භික්ෂූන් වහන්සේලා වූහ. එබඳු හැකියාවක් සහිත ගිමියන් වූයේ අතිශය සීමා සහිත ව ය. පෙර කියන ලද ආකාරයෙන් රාජ්‍ය නිලධාරීන්, ප්‍රභූන්, වෙදාදුරන්, ජ්‍යෝතිෂවේදීන් හා අතිශය සීමා සහිත ව සාමාන්‍ය සමාජයේ යම් යම් දෙනා ද වූ බව පෙනේ. එහෙයින් පුස්කොළ ලේඛන කාර්යය සඳහා ගිමියකුට කිසියම් අවශ්‍යතාවක් ඇති වුවහොත් සාක්ෂරතාව සහිත බෞද්ධ භික්ෂුවක හෝ ගිමියකු හෝ හමු වීමට ඔවුන්ට සිදු විය. එසේ ම ලේඛන කාර්යය සඳහා ම සුවිශේෂ වූ ඇතැමුන් ද තත්කාලය වන විට සිටි බව පෙනේ. ඇතැම් ප්‍රභූන්ගේ ලේඛන කාර්යය සඳහා ද ඔවුන් සහාය වූ බවක් දක්නට ඇත (මේ සඳහා නිදසුන් වශයෙන් කෝලම් නාට්‍ය සම්ප්‍රදායේ එන ආරච්චි කෝලම සමඟ සබයට පැමිණෙන

‘ලියනප්පු’ පෙන්වා දිය හැකි ය. ලියනප්පුගේ එක් අතක පුස්කොළ ලේඛනයක් ද, අනෙක් අතේ පන්හිඳක් ද දරා සිටින සේ නිරූපණය කෙරේ). කෙසේ හෝ සාක්ෂරතාව රහිත සාමාන්‍ය ජනයා, සාක්ෂරතාව ඇති අයට මිල ගෙවා පුස්කොළ ලේඛන සම්පාදනය කර ගත්හ. මෙසේ සකස් කර ගත් ලේඛන පිළිබඳ ව තොරතුරු ද මේ වන විට හමු වී ඇති පිටපත් ආශ්‍රයයෙන් ම මතු කර ගත හැකි ය. පහත දැක්වෙන්නේ ගල්කන්දේ රාජමහා විහාරයේ ඇති බ්‍රහ්මජාල සූත්‍රය පුස්කොළ ලේඛනයක තිබූ සමාජිකී සටහන යි :

“මාතලේ අස්ගිරි කෝරලේ උඩසිය පත්තුවේ අළුත්ගම ගිරාඅඹෙපිටියෙ ගෙදර උපාසකයා විසින් මේ බ්‍රහ්මජාල සූත්‍රය ලියවා බරපැන් ගෙවා නිදාස් උනා ඇත ශම සියළු දෙනාට ම පින් ලබා ගන්න හොඳ යි. මම උපාසකයා ගේ ඉස්ත්‍රීන් ප්‍රථමයෙම මේ දේසනාවට දායක යි ලිවූ ඇත්තාටත් පින් ලැබේ වා”

යමක් කමක් ඇති හැකි අය වුව ද මිල ගෙවා පුස්කොළ ලේඛන ලියවා ගැනීමට යොමු වූ ආකාරය පිළිබඳ නිදසුනකි පහත දැක්වෙන්නේ. උපුටා ගැනීම මොළගොඩ රාජමහා විහාරයේ පුස්කොළ පිටපතකිනි.

“ශකවජී එකවාදහසසත්සිය අසූ පහට පැමිණි මෙම වජීයෙහි වක් මස පුර සතවක ණම් තිටිය ලත් සඳු දින ලියවා තීඤ්ඤ කරපු සතිපඨාන සුත්‍රෙ පද ඇනුම පතතිරු හතලිස් නවයක් ද සනෙන් පතතිරු පණස් හතක් ද මේ පතතිරු එකසිය හයට පතතිරුවට පැන්ස දෙක බැගින් සේරම මුදල රුපියල් නවය යි පැන්ස දෙක යි මෙ පමණ බරපැන් ගෙවා මේ පොත් වහනේ ලියෙව්වේ මොලගොඩ රත්නැක්ගෙදර කංකාණන් නිලමෙ වන මම විසින් ලොවුතුරා බුද්ධත්වය ප්‍රාථමික කරමින් ලියෙව්වා ය.” ප්‍රමාණයෙන් විශාල ප්‍රමාණයේ

පුස්තකාල ලේඛන පිටපත් කරනුයේ බොහෝ විට දෙදෙනකු ගේ හෝ කීප දෙනකු ගේ හෝ සහභාගිත්වයෙනි. විශේෂයෙන් පන්සිය පනස් ජාතික පොත වැනි ග්‍රන්ථයක් පිළිබඳ අවධානය යොමු කෙරෙන විට මෙය වඩාත් කැපී පෙනෙයි. මේ ආකාරයෙන් පුස්තකාල ලේඛනය කීප දෙනකු ගේ සහභාගිත්වයෙන් පිටපත් වන විට ඒ සඳහා ඒ ඒ පුද්ගලයන් වෙනුවෙන් ලබා දුන් පත් ඉරු පිළිබඳ ව ගල්කන්දේ රාජමහා විහාරයේ තිබී හමුවූ පුස්තකාල ලේඛනයක සටහන් ව පැවැතියේ මෙසේ ය.

“ජාතික පොතේ 1 වෙනි කාණ්ඩ ගුරු පතිරු 200 ක් තුරුවිල අප්‍රහාමී වෙදරාල ද 2 වෙනි කාණ්ඩ එම පතිරු 100 ක් කිරලොගම අප්‍රහාමී වෙල් විදානේ ද 3 වෙනි කාණ්ඩ එම පතිරු 50 ක් නෙලබුකුලමේ හාමුදුරුවන්ට ද 4 වෙනි කාණ්ඩ එසේ ම 30ක් දැනට තුරුවිල සිටින මලලහාමිට සහ 5 වෙනි කාණ්ඩ එම පතිරු 100ක් මඩවලගම අප්‍රහාමී ලියන නයිදෙට්ට් ඊට ගෝල පතිරුත් සමග බාර අසු පහ යි හය වෙනි කාණ්ඩ පනස් පහ යි ගුරු පොතේ ගෝල පොතෙ පන යි මල්හාමී හාරෙ වලගංපාහුවෙ පන්සල් විදානේට 7 වෙනි කාණ්ඩ පත් ඉරු 20සක් ගුරු පොතෙන් සහ ගෝල පොතෙන් දුන්නා ය”

ඉහත නාමාවලියේ එන තුරුවිල අප්‍රහාමී වෙදරාල, කිරලෝගම අප්‍රහාමී වෙල් විදානේ, මඩවලගම අප්‍රහාමී ලියන නයිදේ, වලගංපාහුවෙ (වලගංබාහුව) පන්සල් විදානේ වැනි පුද්ගලයෝ ගිහියන් වශයෙන් කිසියම් ආකාරයක වැදගත්කමක් සහිත ව සිටි අය ය. එසේ ම මෙහි එන ග්‍රාම නාම ගත් විට ඒවා ද කිරෝමිට් 220 දක්වා දුර ප්‍රමාණවලින් පිහිටි ගම් වීම තවත් සුවිශේෂ කාරණයකි. මේ පිටපත අනුව පුස්තකාල ලේඛන කාර්යයක නිමග්න වන විට ඒ සඳහා සහභාගි කරවා ගත හැකි සාක්ෂරතාවක් සහිත වූවන් විවිධ දුර

ප්‍රමාණවල පිහිටි ගම්වලින් එකතු කර සහභාගි කරවා ගත් ආකාරය දැක ගත හැකිය.

එසේ ම මේ ලේඛනයේ තවත් සුවිශේෂ යෙදුම් දෙකක් දැකගත හැකි ය. ඒ ‘ගුරු පොත’ හා ‘ගෝල පොත’ යනු යි. කිසියම් පුස්තකාල ලේඛනයක් බලා වෙනත් හිස් පිටපතක සටහන් කෙරෙන විට රචනා කර ඇති මුල් පිටපත ගුරු පොත නම්නුත්, එහි පත් ඉරු ගුරු පොතේ පත්තිරු නම්නුත් හඳුන්වන ලදී. ලේඛනය සඳහා සකස් කළ හිස් පුස්තකාල පොත ගෝල පොත නම්නුත්, එහි පත් ඉරු ගෝල පොතේ පත්තිරු නම්නුත් හඳුන්වා ඇත. පුස්තකාල ලේඛන කලාව සම්බන්ධ පාරිභාෂික ශබ්ද පිළිබඳ අවධානය යොමු කෙරෙන විට මේ පත් ඉරුව වැදගත් වන්නේ මේ කාරණය හේතුවෙනි.

එසේ ම ලංකාවේ පුස්තකාල ලේඛන කාර්යය සඳහා ප්‍රවේශ වූ විවිධ කුල පිළිබඳ අදහස් ලබා ගත හැකි ආකාරයේ සටහන් ද දක්නට ලැබේ. නිදසුනක් වශයෙන් පහත සඳහන දෙස අවධානය යොමු කරනු වටී.

“ලියවන්ට දායකයෝ නම් මලවිපසසියස හික්කුනුනුනේ ද හරස්ගම දුගාරාලල ගෙදරක වූ රාල ද අගලව මැනික් දුර ගෙදර මැනිකා දුරයා ද එම ගම කුල හේවා දුර ගෙදර උකකුවා දුරයා ද මෙ හතර දෙනා විසිං බැර පැං ගෙවා කලු මැඳ ඉහ සඳහනු උනුනුනේට ම පූජා කලා ය”

ගොවිගම, රදල නොවූ යම් යම් පිරිස් පුස්තකාල ලේඛන කාර්යය සඳහා ප්‍රවේශ වූ ආකාරයත්, ඔවුන් නො සඟවා ස්වකීය අනන්‍යතාව ප්‍රදර්ශනය කළ ආකාරයත් අනුව අපට නිගමනය කළ හැකි කාරණ කීපයකි.

1. තමන්ගේ කුලය හෝ අනන්‍යතාව හෝ පිළිබඳ ප්‍රසිද්ධියේ සඳහන් කිරීම තමන්ට ලජ්ජාවට කරුණක් නොවන බවට ඔවුන්ගේ පැවැති පිළිගැනීම.

2. තමන්ගේ අනන්‍යතාව සැඟවිය නොහැකි වන ආකාරයේ බරපතල සමාජ පීඩනයක් ගොවිගම කුලයෙන් පිටත කුලවල වූවන් විෂයයෙහි නොපැවැතීම.
3. ආගමික සන්දර්භයක් යටතේ සියල්ලන් ම එකිනෙකාගෙන් වෙනස් නොවූ පොදු ඒකකයක් වශයෙන් සැලැකීම.
4. වර්තමානයේ සාකච්ඡා කෙරෙන ආකාරයේ කුල විෂමතාවක් සමාජයේ නොපැවැතීම.

‘ආරව්වි’ තනතුර වැනි සමාජයේ කිසියම් වැදගත් නිලයක් දැරුවත් පවා පුස්තකාල ලේඛන පිටපත් කිරීමේ කාර්යය වෙනුවෙන් අවධානය යොමු කළ ආකාරය නොයෙක් වර දක්නා ලදී. ගල්කන්දේ පුරාණ රාජමහා විහාරයේ ඇති පුස්තකාල පිටපතකින් උපුටා ගත් පාඨයක් පහත දැක්වේ:

“එප්පාවල කොරලේ තිබිරියා තුලානෙ මාවතවැවේ පදිත්වි ජයසුඤ්ඤර මුදියන්සෙලා ගෙ උඩයාරෙ හිටපු ආරව්විල විසින් ඉහත කී කොරලේ කෝත්චැවෙ පදිංචි හේරත් මුදියන්සෙලා ගෙ ඩින්ග්‍රි එතනිට ලියවා දුන්නා ය යි පින් පිනිස”

ඒ අනුව බෞද්ධ භික්ෂූන් වහන්සේ, වෙදැදුරන්, විවිධ රාජ්‍ය නිලධාරීන් හා ප්‍රභූන්, ජ්‍යාතිෂවේදීන් ආදී විවිධ පිරිස් පුස්තකාල ලේඛන පිටපත් කිරීමේ කාර්යයෙහි නිමග්න වූ ආකාරයත්, බෞද්ධ පරිසරයක ඔවුන් ඊට අනුගත වූ ආකාරයත්, මෙසේ සකස් වූ සමාජ පරිසරය ලංකාවේ ආගමික ශාස්ත්‍රීය ක්‍රියාවලියෙහිලා අතිශයින් වැදගත් භූමිකාවක් නිරූපණය කළ ආකාරයත් වටහා ගත හැකිය. ලංකාවේ ශාස්ත්‍රීය අධ්‍යාපනය බෞද්ධ වෙහෙර විහාර කේන්ද්‍ර කරගනිමින් පැවැති එකක් නිසා බොහෝ අවස්ථාවල විවිධ විෂය පඳ්ධතීන් ඇසුරු කරගත් පුස්තකාල ලේඛන නිර්මාණය වීමක් ද මේ මඟින් පැහැදිලි වේ.

නොවූ විරූ ආකාරයෙන් පුස්තකාල ලේඛන කාර්යය සඳහා සමාජීය නැඹුරුවක් ඇති වීමට වැලිවිට සරණංකර සංඝරාජ හිමියන්ගේ මෙහෙයවීම හා උන් වහන්සේගේ වැඩ පිළිවෙළ ද හේතු වූ බව ද සැලකිය හැකිය.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

Ssasanavamsa, (ed.) (1897). Mabel Bode. London: Published for the Pali Text Society by Henry Frowde.

තිස්ස හිමි, මොරගල්ලේ සිරි ඥාණොභාස. (1999). *ධම්මපද විවරණය*. කොළඹ: සීමාසහිත ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම.

පුඤ්ඤසාර හිමි, ගම්මැද්දේගොඩ (සංස්.). (2014). *සද්ධම්ම සඞ්ගහො*. කොළඹ: සීමාසහිත ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ (පුද්.) සමාගම.

තිලකසිරි, සිරි (සංස්.). (2011). *රාජරත්නාකරය*. කොළඹ: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

ධම්මානන්ද හිමි, නාවුල්ලේ. (1969). *මධ්‍යම ලඞ්කා පුරාවෘත්ත*. කොළඹ: සීමාසහිත ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම.

සුරවීර, ඒ.වී. (2011). *ලේඛන සමීක්ෂා - නව ආලෝකධාරා*. කොළඹ: සදීපා ප්‍රකාශකයෝ.

විමලවංස හිමි, අකුරටියේ. *සෙනෙවිරත්න, නාගොඩ ආර්යදාස*. (1997). *සංඝරාජ සාධු වරියාව*. කොළඹ: සමයවර්ධන.

පීරිස්, රැල්ෆ්. (2005). *සිංහල සමාජ සංවිධානය (මහනුවර යුගය)*. බොරැල්ල: විසිදුනු ප්‍රකාශකයෝ.

පරිශීලිත පුස්තකාල එකතුව

අයගම ගංගාරාමයේ පුස්තකාල ලේඛන තැන්පතුව.
 ගල්කන්දේ පුරාණ රාජමහා විහාරයේ පුස්තකාල ලේඛන තැන්පතුව.
 ගල්ලෙනගොඩ රාජමහා විහාරයේ පුස්තකාල ලේඛන තැන්පතුව.
 මොලගොඩ රාජමහා විහාරයේ පුස්තකාල ලේඛන එකතුව.

ගකිල රාජකරුණා

මූල සාහිත්‍ය සම්ප්‍රදායේ පුස්තකාල ලේඛන

පසුබිම

දීර්ඝ කාලයක සිට පුස්තකාල ලේඛන කලාව ලක්දිවෙහි ස්ථාපිතව පැවතියේ ය. තල් ගසින් ලබා ගන්නා ගොබ තම්බා පදම් කොට සකස් කරගනු ලබන ක්‍රියාවලියක් මඟින් පුස්තකාල නිර්මාණය කර ගන්නේ ය. එහි අක්ෂර සටහන් කර තබනුයේ පන්හිඳ උපයෝගී කරගනිමිනි. මෙලෙස ලියැවුණු පුස්තකාල ලේඛන විවිධ විෂය පදනම් කරගනිමින් සැකසුණු ඒවා වෙයි. ඒ අතුරින් වැඩි කොටස ත්‍රිපිටකය හා ඒ ආශ්‍රිත අටුවා, ටීකා ආදී ලේඛන ය. තවත් කොටසක් වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රය හා ලියැවුණු ග්‍රන්ථ ය. මේ අතර දිවයිනේ ඉතිහාසයේ ගමන් මඟ කෙරෙහි සෘජු ලෙස ම දායක කර ගත හැකි පුස්තකාල ලේඛන සැලකිය යුතු සංඛ්‍යාවක් ද හමු වෙයි. දීපවංසය, මහාවංසය, වංසනිප්පකාසිනිය, පූජාවලිය ආදී කෘති ඒ අතර කැපී පෙනෙයි. එහෙත් සඳහන් කළ ප්‍රකට කෘතිවලට අමතරව විදග්ධ සමාජයෙන් ඇතිව ඇතැම් විට

උගතුන්ගේ විශ්වාසයට හෝ සැලකිල්ලට හෝ භාජන නොවූ පුස්තකාල ලේඛන රාශියක් ද දැක ගැනීමට හැකි වෙයි. මේවා මූල සම්ප්‍රදායේ සාහිත්‍යය ලෙස හැඳින්වේ.

මූල සම්ප්‍රදාය හා මහා සම්ප්‍රදාය

මූල සම්ප්‍රදාය හා මහා සම්ප්‍රදාය යන න්‍යාය යුරෝපා කේන්ද්‍රීය වූවකි. රොබට් රෙඩ්ෆීල්ඩ් විසින් රචනා කරන ලද *Peasant Society and Culture* නමැති කෘතියේ භාවිත න්‍යායික කරුණු උපයෝගී කර ගනිමින් ගණනාත් ඔබ්බේසේකරයන් රචනා කළ 'සිංහල බුදුදහමේ පර්යාලෝකය තුළ මහා සම්ප්‍රදාය සහ මූල සම්ප්‍රදාය' නමැති ලිපිය මෙරට විද්වතකු ඒ පිළිබඳ ව අවධානයට ලක් කළ පළමු අවස්ථාව ලෙස හඳුනා ගත හැකි ය (ඔබ්බේසේකර 2018: 6085). රෙඩ්ෆීල්ගේ න්‍යාය මඟින් අදහස් කරනුයේ බහුතර ප්‍රජාවක් නියෝජනය කළ මූල සම්ප්‍රදායක් හා සුළුතර ප්‍රජාවක් නියෝජනය කළ මහ සම්ප්‍රදායක් පවතින බවයි. තවත් සරලව කිවහොත්

දේශපාලන බලාධිකාරය, ආගමික නායකත්වය, ධනය හිමි ප්‍රභූන් ආදී සමාජයේ සුළුතරයක් නියෝජනය කළ පිරිසෙහි දායකත්වයෙන් නොගෙන ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතා පරිදි සැකසුණු නිර්මාණ හෝ සංකල්ප හෝ මහා සම්ප්‍රදාය ලෙසත් ගොවියන්, කම්කරුවන්, ගොපල්ලන් ආදී සාමාන්‍ය ජනයා හා ඔවුන් බහුතරය නියෝජනය කළ ගැමියන්ගේ නිර්මාණ හා සංකල්ප වූල සම්ප්‍රදාය ලෙසත් සලකනු ලබන බවයි. ඒ අනුව මහා සම්ප්‍රදාය ඔස්සේ ලියැවුණු පොත්පත් මහා සාහිත්‍ය සම්ප්‍රදාය ලෙසත් වූල සම්ප්‍රදාය ඔස්සේ ලියැවුණු පොත්පත් වූල සාහිත්‍ය සම්ප්‍රදාය ලෙසත් සලකනු ලැබෙයි. මහා සාහිත්‍ය සම්ප්‍රදායට අයත් බොහෝ කෘති මෙරට තුළ දී පාලි භාෂාවෙන් රචිත ඒවා ය. එහෙත් මෙම සම්ප්‍රදාය දෙකෙහි ම එකිනෙකට බලපාන පොදු ලක්ෂණ මෙන්ම එකිනෙකින් එකිනෙකට ගලා යන ලක්ෂණ ද දැක ගත හැකි ය. බොහෝ විට ගැමි සම්ප්‍රදාය ගරු කරන වූල සාහිත්‍ය සම්ප්‍රදාය, මහා සම්ප්‍රදායේ ලක්ෂණවලින් පෝෂණය වී ඇත්තේ ය. එහෙත් ගැමි සම්ප්‍රදායට අනන්‍ය ලක්ෂණ සමූදායක් ද වූල සාහිත්‍යයෙහි දැක ගත හැකිය.

වූල සාහිත්‍ය සම්ප්‍රදායේ පුස්තකාල ලේඛන

වූල සාහිත්‍ය සම්ප්‍රදායට අයත් පුස්තකාල ලේඛන, වර්ග කිහිපයකට බෙදා දැක්විය හැකි ය. ඒ

1. රාජාවලි
2. විත්ති පොත්
3. කඩයිම් පොත්
4. බණ්ඩාරවලි
5. විස්තර
6. පටුන් පොත්
7. උපත් කතා
8. කථා පොත්

ආදී වශයෙනි. බැලූ බැල්මට ම මේවා නාමිකව එකිනෙකට වෙනස්ව පෙනුණ ද අන්තර්ගතය හා ආකෘති ලෙස වෙනස් වන්නේ ඉතා අල්ප ව ය.

පොදු ලක්ෂණ

මෙම බොහෝ කෘතිවල බොහෝ දැකිය හැකි පොදු ලක්ෂණ කිහිපයක් පිළිබඳ ව අවධානය යොමු කිරීම වැදගත් වෙයි. ඇතැම් පුස්තකාල ලියැවිලි සඳහා යොදා ඇති නාමය එහි අන්තර්ගත හා කිසිදු සම්බන්ධයක් නොදැක්වීම එවැනි ලක්ෂණ අතුරින් එකකි. **වන්නි රාජාවලිය** ඊට නිදසුනකි. එහි නාමය ඇසූ සැණින් යමකුට සිතට නැගෙනුයේ එය වන්නි පාලකයන් පිළිබඳ විස්තර ඇතුළත් ලියැවිල්ලක් වන්නට ඇති බවයි. එහෙත් සැබැවින් ම එහි අන්තර්ගත වනුයේ කැලණිතිස්ස රජු විසින් රහතන් වහන්සේ නමක් තෙල් කටාරමක දමා පිරිනිවන් පෑමට සැලැස්වූ සිදුවීමේ සිට දෙවන රාජසිංහ රාජ්‍ය සමය දක්වා වූ මෙරට ඉතිහාසයේ රජවරුන් කිහිප දෙනෙකු පිළිබඳ ව කරන විස්තරයකි. (2005: 36136). එම විස්තර ද මහාවංසය ඇතළු මහා සම්ප්‍රදායේ සාහිත්‍ය කෘතිවල එන විස්තරවලින් මිදී විවිධ ජන කතා හා ප්‍රවාද අලුතින් එක් කරමින් සකස් කළ ඒවා ය (2005: 38, 49). මීට අමතරව කඩයිම් පොත්වල දැකිය හැකි භූමි විස්තර ඇතුළත් කොටස් ද **වන්නි රාජාවලියෙහි** බහුලව දැකගත හැකි ය (2834, 5255).

පුනරුක්ති බහුල වීම මෙන් ම එක ම කතා පුවත් ගද්‍යයෙන් හා පද්‍යයෙන් යන දෙයාකාරයෙන් ම ඉදිරිපත් කිරීම වූල සාහිත්‍ය සම්ප්‍රදායට අයත් ඇතැම් කෘතිවල දැකිය හැකි තවත් පොදු ලක්ෂණයකි. **මලල විත්ති**, **මලල කථාව** වැනි ලියැවිලි මීට කදිම නිදසුන් ය. ඒවාහි මලල කුමාරවරුන්ගේ ලංකාගමනය ගද්‍යයෙන් හා පද්‍යයෙන් අවස්ථා කිහිපයක දී

ම සඳහන් කර තිබේ (මලල විත්ති 2005: 1625; මලල කථාව 2005: 4549).

භාෂා භාවිතයේ දී, විශේෂයෙන් ව්‍යාකරණ රීති සම්බන්ධයෙන් පිළිගත් විදග්ධ සම්ප්‍රදාය වෙනුවට ගැමියා විසින් භාවිත සරල මේවාහි භාෂා රටාව කැපී පෙනෙන පොදු ලක්ෂණයක් වෙයි. රාජාවලිය මීට නිදසුනකි. පහත දැක්වෙනුයේ එවැනි උදාහරණයකි:

“...කීරවැල්ලේ රාලභාමිත්ඛ ගෙනා බිසෝ අදහසින් වැදූ දරු සත්දෙනා අතුරෙන් ගැණු කුමාරිය උඩුගම්පල උන් සකලකලාවල්ල රජ ඉඳිනා අවධියේ ම උඩරට රජ කරන ජයවීර රජ්ජුරුවන්ට දුන්නාහ. ඒ කුමාරියට අක්කා කියන්නට යෝග්‍ය නිසා කන්දඋඩ උදවියට මායාදුන්නේ රජ්ජුරුවෝ වැඩියයි දැනගත යුතුයි” (රාජාවලිය 1997: 225).

“ගැණු කුමාරී, අක්කා කියන්නට” ආදී වචන සාමාන්‍ය ගැමි ව්‍යවහාරයේ භාවිත ඒවා විනා ලේඛනයේ දී යොදාගනු ලබන ඒවා නොවෙයි. බොහෝ විට මෙම කතුවරුන් ලිංග භේදය, උක්ත ආධ්‍යාත සම්බන්ධතාව, පුරුෂ භේදය ආදී රීති පිළිබඳ සැලකිල්ලක් දක්වා නොමැති බවට පහත සඳහන් උදාහරණය කදිම සාක්ෂ්‍යයකි:

“මහා සම්මත රජු පුත් රෝජ නම් රජ අසංඛ්‍යයක් අවුරුදු රජ කෙළේ ය, එතැන් පටන් දෙවියෝ රජුන්ට අරක්ගෙන නොසිටිනාහ, ඒ බිසව ඒ රජුට ජාතක කර ජන්තු නම් පුතෙකු වැදූවාහ” (රාජාවලිය 1997: 157, 159, 162).

මෙය රාජාවලියට පමණක් නොව මූල සම්ප්‍රදායට අයත් සියලු ම රචනාවලට පොදු ලක්ෂණයක් වෙයි.

සිය කෘතිවල අන්තර්ගත සිද්ධි හා ඊට මුල් වූ කාලවකවනු පිළිබඳ ව දක්වන නොසැලකිල්ල මෙම ලේඛන සියල්ලෙහි ම

පාහේ අඩුවැඩි වශයෙන් හඳුනාගත හැකි තවත් පොදු ලක්ෂණයක් ලෙස දැක්විය හැකි ය. පොදුවේ බුචනෙකබාහු නම් රජ කෙනෙකුගේ කාලවකවනුවට බොහෝ සිද්ධි ගොනු කිරීම ඒ සඳහා ඇති උදාහරණයකි (මලල විත්ති 2005: 2829; මලල කථාව 2005: 47; වන්නි උපත 2005: 2526). මලල විත්ති, මලල කථාව හා වන්නි රාජාවලිය යන කෘති තුනෙහි ම භාතිකාභය රජුගේ පාලන සමයේ සිදු වූ නල නමැති මුදලියෙකුගේ ආක්‍රමණයක් පිළිබඳ ව සඳහන් වෙයි (වන්නි රාජාවලිය 2005: 62; මලල විත්ති 2005: 160, මලල කථාව 2005: 45). එහෙත් මෙය මහා සම්ප්‍රදායේ මූලාශ්‍රයන්හි කවර තැනෙක හෝ දැකිය හැකි සිද්ධියක් නොවේ.

කර්තෘත්වය, අරමුණු හා ප්‍රවාද

මූල සාහිත්‍ය සම්ප්‍රදායේ පුස්තකාල ලේඛන විද්‍යාර්ථීන්ගේ වැඩි ප්‍රසාදයට ලක් ව ඇති බවක් නොපෙනෙයි. නොසලකා හැරිය යුතු මූලාශ්‍රය කාණ්ඩයක් සේ මේවා ගැරහුමට ලක් ව තිබේ. එය මෙවැනි මූලාශ්‍රයන්හි කතුවරුන් හා ඔවුන්ගේ අරමුණු තේරුම් නොගැනීම හේතුවෙන් ඇති වූ දුර්මතයක් බව පෙන්වා දිය යුතුය. සැබැවින් ම මූල සාහිත්‍ය සම්ප්‍රදායට අයත් බොහෝ මූලාශ්‍රයවල කතුවරු අඥාතය. ඒවා ලියැවුණු කාලවකවනුවක් පිළිබඳව නිශ්චිතව කරුණු දැක්වීම ද උගහටය. ඊට හේතු වී ඇත්තේ මෙම බොහෝ මූලාශ්‍රය කතුවරුන් කිහිපදෙනෙකු අතින් විවිධ කාලවල දී කළ එකතු කිරීම් මගින් සැකසුණු ඒවා වීමය. මෙම කෘති ලියැවෙනුයේ දඹදෙණි අවධියෙන් පසු සිදු වූ ප්‍රධාන ඉතිහාස ධාරාවෙන් වසන් වූ සංක්‍රමණ මාලාවක ප්‍රතිඵලයක් ලෙසිනි. මෙලෙස සංක්‍රමණය වූ ජන කණ්ඩායම් අතර ඉන්දීය සම්භවයක් සහිත පිරිස බහුතරය වූහ.

ඔවුන් අතුරින් වැඩි පිරිසක් දකුණු ඉන්දීය ප්‍රදේශවල සිට පැමිණි අය වෙති.

රාජාවලි පුස්තක ෙපොත

මෙම සාංක්‍රමණිකයන් ඉන්දියාවට එල්ල වූ මුස්ලිම් ආක්‍රමණ හමුවේ පීඩාවට පත් වූ පිරිස් ය. තම ජීවනෝපායන් අහිමි වූ බ්‍රාහ්මණයන්, කෝවිල්වල සේවය කළ ආවතේවකරුවන්, ප්‍රාදේශික පාලනය හා සම්බන්ධ වී සිටි කුමාරවරුන්, වෙළෙඳ වාණිජ කටයුතුවල නිරත වූ වෙළෙන්දන්, කුඹල්කරුවන්, යකඩ, රන්රිදී වැඩකරුවන්, ලී වැඩකරුවන්, නාවික යාත්‍රා තනන්නන්, රෙදි සෝදන්නන්, බෙර වයන්නන්, යන්ත්‍ර මන්ත්‍ර දන් යක්දෙස්සන් ආදී වූ විවිධ කුල ගෝත්‍රවලට අයත් පිරිස් සිටියෝ ය (මලල වික්ති 2005: 25; මලල කථාව 2005: 4748). එක් එක් කාලවල දී සමූහ වශයෙන් සංක්‍රමණය වූ මොවුහු තත්කාලීන රජවරුන්ට වටිනාකමින් ඉහළ විශාල දැකුම් ඉදිරිපත් කොට ගම්වර ලබා ගත්තෝ ලක්දිව විවිධ ප්‍රදේශයන්හි පදිංචි වූහ (මලල වික්ති 2005: 2729; ප්‍රසංග 2014: 121122). ඉන් වැඩි කොටසක් පුත්තලම, ආනමලොන්දාව, මුන්නේස්සරම ඇතුළු සත් කෝරලයේ ද තවත් විශාල පිරිසක් හේවාහැට ඇතුළු මධ්‍යම කඳුකරයකට අයත් ප්‍රදේශයන්හි ද තවත් පිරිසක් සබරගමුව, සතර කෝරලය, තුන් කෝරලය, උච්චවෙල්ලස්ස, බින්නැන්න, තමන්කඩුව,

නුවරකලාවිය හා මාතලේ යන ප්‍රදේශයන්හි ද තවත් විශාල පිරිසක් හලාවත සිට තංගල්ල දක්වා වූ වෙරළබඩ කලාපයේ ද සමූහ වශයෙන් පදිංචි වූහ.

මෙලෙස පදිංචි වූ සාංක්‍රමණික ඉන්දීය ජනයා සිය විජාතික සම්භවය හේතුවෙන් ඒ වන විට ස්වදේශීය උරුමකරුවන්ගේ විවිධ ගැරහුම්වලට ලක්වන්නට හෝ විරෝධාකල්පයන්ට ගොදුරුවන්නට හෝ ඇත. එවැනි විරෝධාකල්පවලින් මිදීම සඳහා සාංක්‍රමණිකයෝ ක්‍රම කිහිපයක් භාවිත කළෝ ය. ඉන් එකක් වූයේ තමන් මෙරටට පැමිණියේ තම ආදි මුතුමිත්තන්ගේ උරුමය නැවත ලබාගැනීමේ අරමුණින් බව කියාපෑමය. එහි දී ඔවුහු තම මුතු මිත්තන් දේවානම්පියතිස්ස පාලන සමයේ දුමින්දාගමනයත් සමඟ පැමිණි මෞර්ය සම්භවයක් සහිත බෝධිහාර කුලවලින් පැවතෙන්නන් ලෙස කියාපෑමට උනන්දුවක් දැක්වූහ. ඔවුන් ගෙතු මෙවැනි ප්‍රවාදවල බෝධිහාර කුලයෙන් පැවත ආ සුමිත්ත කුමරු සිය කුල පරම්පරාවේ ආරම්භකයා ලෙස සඳහන් කර ඇත (ප්‍රසංග 2015: 38). මෙවැනි ම තවත් ප්‍රවාදයක බෝධිහාර කුලයට අයත්

බෝධිගුප්ත නම් කුමාරයකු සිය පෙළපතේ ආදි කර්තව්‍යයා ලෙස සඳහන් කරයි (මලල වික්ති 2005: 26). දළදා වහන්සේ ලක්දිවට වැඩමවූ හේමමාලා කුමරිය හා දන්ත කුමරු තම පෙළපතේ ආදිතමයන් ලෙස සැලකීමට කීරවැල්ලේ සාමාජිකයන් පෙලඹී ඇත. (ශ්‍රී හේමමාලා බණ්ඩාරවලිය 278430). ඉරුගල් බණ්ඩාර පරපුරෙහි සාමාජිකයන්ගේ ආදි කාලීනයා ලෙස සලකනුයේ විජය කුමරු සමග විවාහවීම සඳහා ඉන්දියාවේ මධුරාපුරයේ සිට පැමිණි මධුරාපුර ක්ෂත්‍රිය කුල කතකි (බණ්ඩාරවලි සහ කඩයිම් පොත් 2005: 52).

මේ අනුව සාංක්‍රමණික ඉන්දීය ජනයා මෙරට ඓතිහාසික වශයෙන් ජන ප්‍රසාදයට ලක් වූ සිදුවීම් සිය ආදිතමයන්ගේ ආගමනය සිදු වූ අවස්ථා ලෙස ගෙන හැර දක්වා එමඟින් තමන්ට එල්ල වූ විරෝධාකල්ප සංසදුවා ගැනීමට කටයුතු කළ බව පැහැදිලි වෙයි. එය විරෝධාකල්ප සංසිදුවීමට මෙන්ම සමාජ පිළිගැනීම ඉහළ දමා ගැනීමේ ක්‍රමයක් ලෙස ද භාවිත වූයේ ය. සැබැවින් ම මෙම ඉන්දීය සාංක්‍රමිකයෝ ක්‍රි. ව. 13 වන සියවසින් පසු කණ්ඩායම් ලෙස පැමිණ පදිංචි වූවන් විනා

අනුරාධපුරය අවධිය තරම් ඈත කාලයක දී සිදු වූ දුමින්දාගමනය, දළදා වැඩම කිරීම ආදි සිදුවීම්වලට සම්බන්ධ වූ පෙළපත්වලට කිසිදු ඥාති සම්බන්ධයක් නැත්තෝය ය. ගජබා පුවත ද සාංක්‍රමණික ජන කණ්ඩායම් ගෙතු ප්‍රවාදයක් ලෙස සැලකිය හැකි බව ඔබේසේකර පෙන්වා දෙයි (2018: 178211).

දේශීය ජනයාගේ විරෝධාකල්පවලින් මිදීම සඳහා සාංක්‍රමණික ඉන්දියානුවන් විසින් අනුගමනය කරන ලද තවත් උපායක් වූයේ දේශීය සංස්කෘතියේ කොටස්කරුවන් බවට පත් වීම ය. ආවාහවිවාහ මඟින් දේශීය කුල පරම්පරා සමඟ බැඳුණු මොවුහු බුදුදහම වැලඳ ගත්තා පමණක් නොව සිය කුල පුත්‍රයන් සසුන්ගත කිරීමට ද අමතක නොකළෝ ය. එමඟින් ඔවුහු ඉතා ඉක්මනින් සිංහල බෞද්ධ ශිෂ්ටාචාරයේ කොටස්කරුවන් බවට පත් වූවා පමණක් නොව එය මෙහෙයවන්නන් බවට ද පත් වූහ. කැරගල වනරතන හිමි, මොරතොට ධම්මකේතන හිමි ආදි යතිවරු ඉන්දීය සම්භවයක් සහිත වූවෝ ඉතා ජනප්‍රිය තලයෙහි වැජඹුණෝ ය.

මෙම සාධක දෙස අවධානය යොමු කිරීමේ දී වූල සාහිත්‍ය සම්ප්‍රදායට අයත් නිර්මාණ බිහි වීමේ පසුබිම වටහාගත හැකි වනු ඇත. බොහෝ නිර්මාණවලින් ගෙනහැර දැක්වෙනුයේ ඉන්දීය සාංක්‍රමණිකයන්ගේ සිංහලකරණය වීමේ ක්‍රියාවලිය හා සම්බන්ධ වූ සිද්ධිමාලාව යි. ඒවා ස්මෘති ස්වරූපයෙන් පවත්වා ගෙන පරම්පරා කිහිපයක් ම පැමිණි ඔවුහු මහනුවර අවධිය වැනි කාලවකවනුවක දී ලේඛනයට නැඟුවෝ ය. එහි දී එක ම පරම්පරාවේ පුද්ගලයන් කිහිප දෙනෙකු සිය පරපුර පිළිබඳ ව මතකයේ තබාගෙන සිටි මඳ වශයෙන් එකිනෙකින් වෙනස් වන කතා පුවත් එක ම කෘතියක ලියා තැබීමට කටයුතු කළ බව ද පෙනී යයි. එබැවින් මෙම කෘතිවල එක ම කතා පුවත ආකාර කිහිපයකින් සුළු වෙනස්කම් සහිත ව ඉදිරිපත් වී ඇති සැටි දැක ගත හැකි ය.

සමාලෝචනය

ඉන්දීය මූලයක් සහිත පරම්පරාවන්හි මෙරට ආගමනය කියාපෑම, සිංහලත්වයේ ධර්මතාවන්ට එකතුව ඔවුන් සිංහලයන් බවට පත් වීම, රජවරුන්ගෙන් ලද තාන්ත මාන්ත හා වරප්‍රසාද ගෙනහැර දැක්වීම, දේශීය පෙළපත්වලින් එල්ල වූ අනේකවිධ අභියෝග ජයග්‍රහණය කිරීමේ ක්‍රමෝපායක් ලෙස භාවිත කිරීම ආදී කරුණු වූල සාහිත්‍ය සම්ප්‍රදායේ බොහෝ කෘති සඳහා අරමුණු ලෙස වස්තු කොට ගෙන ඇත. පුද්ගලයන් කිහිප දෙනෙකුගේ ස්මෘති පදනම් කොට ගනිමින් බිහි වූ මෙවැනි කෘති ලියූ එක් කතුවරයකු පිළිබඳ ව අසන්නට නොලැබෙන බැවින් මේවා කතුවරුන් කිහිප දෙනෙකුගේ සංග්‍රහ ලෙස සැලකීම යෝග්‍ය බව පෙනෙයි. එපමණක් නොව වූල සම්ප්‍රදායේ කෘති ඔස්සේ ගෙන හැර දැක්වෙන බොහෝ ප්‍රවාද මෙරට සාංක්‍රමණික ජන කණ්ඩාම් පිළිබඳ ව කෙරෙන අධ්‍යයනයන්හි සංකල්ප වටහා ගැනීම විෂයයෙහි මහෝපකාරී වන්නේ ය. ඒ අනුව මෙරට වූල සාහිත්‍ය සම්ප්‍රදායේ පුස්තක ලේඛන ප්‍රධාන ඉතිහාස ධාරාවෙන් වසන් වූ සාංක්‍රමණික ජන කණ්ඩායම් පිළිබඳ මතකයේ පිළිබිඹුවක් ලෙස සැලකීම යෝග්‍ය ය.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

ඔබේසේකර, ගණනාථ. (2018). “සිංහල බුදුදහමේ පර්යාලෝකය තුළ මහා සම්ප්‍රදාය සහ වූල සම්ප්‍රදාය,” ගණනාතගේ රචනා, සංස්. එල්. ඩී. සරත් විතාරණ ඇතුළු පිරිස, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය: සමාජීය විද්‍යා පීඨ පර්යේෂණ මධ්‍යස්ථානය, පිටු. 60-85.

ඔබේසේකර, ගණනාථ. (2018). “ගජබාහු සහ සෙන්කුවටුවන්: සංස්කෘතික විරයින් සහ ජනපදකරණ පුරාණෝක්ති,” ගණනාතගේ රචනා, සංස්. එල්. ඩී. සරත් විතාරණ ඇතුළු පිරිස, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය: සමාජීය විද්‍යා පීඨ පර්යේෂණ මධ්‍යස්ථානය, පිටු. 178-211.

ප්‍රසංග, ජී. පී. සමීර. (2014). “මිල්ලව තඹ සන්තස,” සම්භාවනා, (අටවෙනි වෙළුම), සංස්. දර්ශනී ගුණතිලක ඇතුළු පිරිස, ජේරාදේණිය විශ්වවිද්‍යාලයීය ශාස්ත්‍ර පීඨය, පිටු. 105-125.

ප්‍රසංග, ජී. පී. සමීර. (2015). “කහඳ සුමිත්‍ර පරපුර,” National Conference on Buddhist Studies, ed. Ven. Madagampitiye Vijithadhamma, University of Sri Jayawardhanapura, Department of Pali and Buddhist Studies, p. 38.

ඔබේසේකර, ගණනාථ ඇතුළු පිරිස (සංස්.). (2005). බණ්ඩාරවලි සහ කඩයිම් පොත්. කොළඹ: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

ඔබේසේකර, ගණනාථ ඇතුළු පිරිස (සංස්.). (2005). මලල වින්තිය, මලල කථාව සහ රාජසිංහ රජුගේ පෘතුගීසි විරෝධී සටන් පිළිබඳව සඳහන් වින්තිය පොත . කොළඹ: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

සුරවීර, ඒ. ඩී. (සංස්.). (1997). රාජාවලිය. අධ්‍යාපන ප්‍රකාශන දෙපාර්තමේන්තුව.

ඔබේසේකර, ගණනාථ ඇතුළු පිරිස (සංස්.). (2005). වන්ති උපත, වන්ති වින්තිය සහ වන්ති කඩයිම් පොත. කොළඹ: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

ඔබේසේකර, ගණනාථ ඇතුළු පිරිස (සංස්.). (2005). වන්ති රාජාවලිය. කොළඹ: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

ජේරාදේණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ ප්‍රධාන පුස්තකාලය සතු පුස්තකාල පොත් එකතුව, ශ්‍රී හේමමාලා බණ්ඩාරවලි අත්පිටපත.

සමීර ප්‍රසංග
සංවර්ධන නිලධාරී

පුස්තකාලයට හව අර්ථකථනයක්

ලි
 ලාංකේය පැරණි ලේඛන කලාව හා සාහිත්‍ය සම්ප්‍රදායයන් සම්බන්ධයෙන් අවධානය යොමු කර ඇති බොහෝ විද්වතුන් පුස්තකාල ලේඛනය කෙරෙහි ද සැලකිල්ලක් දක්වා තිබෙනු දක්නට ලැබේ. සියවස් කිහිපයකට ඉහත දී මුද්‍රණ තාක්ෂණය හඳුන්වා දීමට පෙරාතුව මෙරට ප්‍රමුඛ ලේඛන මාධ්‍යය වශයෙන් පුස්තකාලයට හිමිව තිබූ ආස්ථානය නිසා එය අස්වාභාවික වූවක් නොවේ. දිගු කල් පවත්නා ගුණය අතින් සෙල්ලිපි විසින් අත් කර ගන්නා ලද තැන පුස්තකාලයට හිමි නොවූ නමුදු, සාමාන්‍ය ජන සමාජයේ පුස්තකාල මාධ්‍යය ජනප්‍රිය විය. මෙම ලිපිය පුස්තකාල ලේඛන කලාව විස්තර කිරීම පිණිස ලියැවෙන්නක් නොවේ. මෙය වෙන් වන්නේ 'පුස්තකාලය' යන්නට සංගත අරුතක් ඉස්මතු කරනු සඳහා ය.

සියවසකට අධික කාල පරාසයක් තුළ පුස්තකාල ලේඛන සම්ප්‍රදාය කෙරෙහි අවධානය යොමු කළ, පුස්තකාල පොත් පිළිබඳ

සාකච්ඡා කළ විද්වතුන් ගණන සියයකට අඩු නොවේ. එහෙත් අවාසනාවකට මෙන් පුස්තකාලය යන්නෙහි අරුත විග්‍රහ කිරීම සඳහා ඔවුන්ගේ සාකච්ඡාවල ප්‍රමාණවත් අවකාශයක් වෙන් ව නැත. නැතහොත් ඒ තේමාව ඔවුන් බොහොමයකගේ අවධානයෙන් මිදී ගොස් ඇත. ඒ නිසා ම වර්තමානයේ දී ද 'පුස්තකාලය' යන වචනය ප්‍රායෝගික නොවන හා අසංගත බවින් යුතු අරුතකින් ව්‍යවහාර වනු පෙනෙයි. ඒ. ඩී. සුරවීර විසින් රචිත ලේඛන සමීක්ෂා නම් ග්‍රන්ථයෙහි සඳහන් පහත සටහන මේ තත්ත්වය සංක්ෂිප්තව නිරූපණය කරන්නකි.

'...මේ ලේඛකයන්ට ඒ ග්‍රන්ථ රචනය සඳහා යෝග්‍ය ලේඛන ද්‍රව්‍යයක් අවශ්‍ය වන්නට ඇත. ඒ සඳහා ලේඛන ද්‍රව්‍යය වශයෙන් තල්කොළය සකස් කරගන්නට ඇත. මේ තල්කොළ ලේඛන ද්‍රව්‍යය හඳුන්වනු ලබනුයේ පුස්තකාල නමිනි. තල්කොළය පුස්තකාලය නමින් ව්‍යවහාරයට පත් වූයේ කෙසේ ද යන්න අද දක්වා ම ගැටවක්ව පවතී...'.

පුස්කොළ යන්නෙහි අර්ථ විග්‍රහය සඳහා වන අපගේ උත්සාහයේ දී පළමුව ‘පුස්කොළ’ යන වදනට දැනට ඉදිරිපත් කර ඇති අර්ථකථන ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ.

සිංහල භාෂාවෙන් පුස්කොළ යැයි ව්‍යවහාර කෙරෙන වදන සඳහා ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙන් Ola leaf හා Palm leaf යන වදන් භාවිත කරනු ලැබේ. Ola යනු තල ගස හැඳින්වීම පිණිස දෙමළ භාෂාවේ පවත්නා ‘ඕලායි’ යන්නෙන් නිපන්නකි. Palm යන ඉංග්‍රීසි වචනය තල මෙන් ම තල් ගස ද ඇතුළත් කුලය සඳහා වලංගුවාවෙන් යුතු වෙයි. බුරුමය, ඉන්දියාව වැනි රටවල තල් කොළය ද ලේඛනය සඳහා භාවිත කරන නමුදු ලංකාවේ සුලබ ව දැකිය හැක්කේ තලකොළ ලේඛනයයි. එය හැඳින්වීම පිණිස Palm leaf යන්නට වඩා Talipot Palm leaf වැනි යෙදුමක් උචිත යැයි යෝජනා කළ හැකිය.

‘පුස්කොළ පොත් හා ලේඛන කලාව’ මැයෙන් වූ ලිපියක දී ආනන්ද කුලසූරිය ‘පිසු’ යන අර්ථය කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් පිරිසුදු කරන ලද යන අදහස පුස්කොළය සඳහා උචිත වන නමුත් ‘පිසු’ යන්න ‘පුස්’ බවට පත් වී යැයි ගැනීම භාෂා රීතියට පරස්පර යැයි තීරණය කළේ ය (කුලසූරිය 1996). මෙහි ලා පිසු යනු දෙඅර්ථයක යෙදිය හැකි බව පෙනී යා යුතු ය. එකක් නම් ‘පිසින ලද’ හෙවත් ‘තම්බන ලද’ යනු යි. තල කොළ පුස්කොළ බවට පරිවර්තනය කරන ක්‍රියාවලියේ දී තැම්බීමට ලක් කිරීම ප්‍රධාන අවස්ථාවක් වෙයි. කොළය මත රැඳී ඇති යම් අපද්‍රව්‍ය ආදියක් වේ නම් ඒවා ‘පිස දමා ඉවත් කරන ලද’ යනු දෙවැනි අර්ථයෙන් ගම්‍ය කෙරෙයි. අකුරු කැපීමෙන් පසුව සිදු කරනු ලබන කළු මැදීම හා සුදු මැදීමේ දී ද පිස දැමීමක් සිදු වන බව මෙහි ලා සිහිපත් කටයුතු ය. අකුරු මනා ව මතු ව ඒමට ඒ

පිස දැමීම උපකාර වෙයි. එහෙත් පිස දැමීම වනාහි පුස්කොළ සැකසීමේ ක්‍රියාවලියේ අකුරු අවස්ථාවක් බැවින් ඒ මුල් කොට ගෙන ප්‍රධාන නාමකරණය ඇති වේ යැයි සිතීම අපහසු ය:

අරිසෙන් අහුබුදුගේ අරුත නිරුත නම් ග්‍රන්ථයෙහි අරුත් සපයා ඇති විවිධ වදන් අතරෙහි ‘පුස්කොළ’ ද දක්නා ලැබේ. අහුබුදුගේ අදහස මෙපරිදි ය.

“...ආදියෙහි පොත් ලිවීමට යෙදුණු තල (ගසේ) පත් යැ. පුස් කොළ සැකැසුණේ තල ගොබ පත් තම්බා ගැනීමෙනි. මේ තල කොළෙහි පුස්කොළෙහි මුලින් බුදු දහම ලියැවුණේ එ මැ පත් පුදට (පුජාවට) නිසි වී. පුදට නිසි කොළ, පුද ලද කොළ, පුදග්‍රීකොළ > පුදකොළ > පුත්කොළ > පුස්කොළ යි. ත් හට ස් වීම මෙ බසේ සන්දි නියරෙකි. ඉතිහත් > ඉතිහස් යැ ” (2000:159).

අහුබුදුගේ මතය නවතාවකින් යුතු නමුදු බෙහෙවින් ම ගැලුකාරී වන්නකි. පුස්කොළයේ මුලින් ම බුදු දහම ලියැවී යැයි නිගමනය කරන ලද්දේ කුමන මූලාශ්‍රයක් මත පදනම්ව දැයි ඔහු අපට නොකියයි. බුදු දහම ලියැවීමට පෙර මෙරට ජනයා ලේඛන කටයුතු සඳහා වෙනත් මාධ්‍යයක් පමණක් භාවිත කළේ යැයි හෝ තල කොළ භාවිත නොකළේ යැයි හෝ පිළිගැනුමට සාධකයක් ද ඔහු ඉදිරිපත් කර නැත. පසුකල වුව ද තල කොළයෙහි ලියැවුණේ බුදුදහම පමණක් නොවේ. වෙනත් බොහෝ දැනුම් ගබඩා කරන ලද්දේ ඒ මත ය. එවිට එවැනි වෙනත් දැනුමක් හෝ තොරතුරක් හෝ ලේඛනගත වූ තල කොළයට පුස්කොළය යැයි භාවිත කිරීම අනුවිත නොවන්නේ දැයි ප්‍රශ්න කළ හැකිය.

2015 වර්ෂයේ දී archaeology.lk ශ්‍රී ලංකා පුරාවිද්‍යාව වෙබ් අඩවියට “ලක්දිව පැරණිම පුස්කොළ පොත් පිළිබඳ හැඳින්වීමක්”

මැයෙන් සපයන ලද ලිපියක දී තිස්ස බණ්ඩාර ද පුස්කොළ යන වචනය කෙරෙහි අවධානය යොමු කෙළේ ය. ඔහු මෙසේ කියයි.

“...පුස්කොළ, පත් යන්නට ශ්‍රී සුමංගල ශබ්දකෝෂයෙහි අරුත් දැක්වෙන්නේ ‘කිසිවක් නොලියූ හිස් කොළය’ යන ලෙසිනි. එසේම ‘පුහු ගෙඩි’ යන්න පොතක් මෙන් සැදූ තලකොළ මිටිය ලෙස හැඳින්වෙයි. මෙතැන්හි ‘පුස්’ යන්නට දී ඇත්තේ අමුතු ම අරුතකි. එනම් ‘හිස්’ යනුයි. හිස් යන අරුත ඇති ‘පුහු’ යන නාමපදයක් ඇත. එය නාම විශේෂණයක් ලෙස ද යෙදෙයි. ‘පුහු පොල්’, ‘පුහු ගෙඩිය’ යන තන්හි මෙහි. පුස්ස, පුහු, පුස්සෙන්, පුස්සට යන අරුතින් එය නපුංසක ලිංග නාමපදයක් ලෙස වර නැගෙයි. පුහු කොළය පුස්කොළය වන්නට හැකි ය. එහෙත් එය හිස් යන අරුත ලැබුණේ කිසිවක් නොලියූ හෙයින් ද, නැතහොත් අපිරිසුදු ඉවත් කොට පිරිසුදු කරන ලද හෙයින් ද යි ඉඳුරාම කිව නොහැකි ය.....” (2015.12.02).

ඉහත විස්තරයෙන් ඇඟවෙනුයේ හිස් බව අර්ථවත් ‘පුහු’ යන වචනයෙන් පුස්කොළය යන වචනය සැකසෙන්නට ඇතැයි යන අදහසට තිස්ස බණ්ඩාර වැඩි නැඹුරුවක් දක්වන නමුත්, ‘හිස්’ යනුවෙන් අදහස් කරන ලද්දේ කුමක් දැයි අවිනිශ්චිතතාවකින් පසුවන බව ය. හිස් බව නිසා ‘පුස්කොළ’ යැ යි හඳුන්වන්නේ නම් එවැනි ව්‍යවහාරයක් යෝග්‍ය වනුයේ ලේඛනයට පූර්ව අවස්ථාව දක්වා පමණකි. හිස් කොළයක ලිවීමෙන් හිස් බව නැති වේ. හිස් බව නැති වූ කොළයට තව දුරටත් හිස් කොළය යැයි පැවසීම අර්ථදූෂණයකි. යම් තරුණයකු විවාහ වීමට පෙර ‘තනිකඩයා’ යැයි හඳුන්වනු ලැබේ. ඔහු විවාහ වූ පසුව ද (පෙර තනිව සිටිපමනින්) ‘තනිකඩයා’ යැයි හඳුන්වන්නේ නම් එහි කවර යෝග්‍යතාවක් දැයි සිතා බැලීම වටිනි.

අප දන්නා පරිදි පුස්කොළය යන්නට දැනට භාවිත කෙරෙන ‘හිස් කොළය’ යන අදහස සමාජගත කරවන ලද්දේ බෙන්ජමින් ක්ලෆ් (Benjamin Clough) පියතුමන් විසිනි. එතුමන් විසින් 1892 වර්ෂයේ දී පළ කරන ලද සිංහල ඉංග්‍රීසි ශබ්දකෝෂයෙහි මේ අදහස දක්නා ලැබේ. ලිවීමට හෝ සිරීමට හෝ සකසා ගන්නා ලද තල් ගසෙහි හිස් කොළය පුස්කොළ වෙතැයි ඉන් කියැවේ. ක්ලෆ් පියතුමන් මේ අදහසට එළඹියේ ‘පුස්’ යන්නෙහි ‘හිස්’ අර්ථයක් දැකීමෙනි. එම අර්ථ දැක්වීම පහත උපුටා දක්වමු.

පුස්කොළ (පුස් blank කොළ leaf), blank leaf of the talipot tree prepared for being written or engraved upon (Clough 1892:369).

එසේ වුවත් ‘පුස්’ යන්නට ‘හිස්’ යන අර්ථය ආරෝපණය කරන ලද්දේ කුමන පදනමකින් දැයි පැහැදිලි නැත. එය ‘පුස්’ යන්නෙහි එක් අරුතක් පමණක් වන බැවිනි.

වැලිවිටියේ සෝරත හිමියන් විසින් සම්පාදනය කරන ලද සුප්‍රකට ශ්‍රී සුමංගල ශබ්දකෝෂයෙහි පුස්කොළ පත් හඳුන්වා ඇත්තේ ‘කිසිවක් නොලියූ හිස් තල් කොළය’ යනුවෙනි. එහි ම ‘පුස්කොළ ගෙඩි’ යන්න ‘පොතක් මෙන් සැදූ හිස් තල්කොළ මිටිය’ යනුවෙන් පැහැදිලි කර තිබේ (1956:592). ඒ අනුව පුස්කොළ යනු ‘හිස් කොළ’ බව උන් වහන්සේ පිළිගත් බව පෙනෙයි. මේ සඳහා සාහිත්‍යයෙන් නිදර්ශන දී නැත. අනෙක් අතින් මෙහි ‘තල් කොළ’ යන්න ද සංශෝධනය කළ යුත්තකි. පුස්කොළ සඳහා මෙරට බහුලව යොදා ගනු ලබනුයේ තල කොළය (Corypha umbraculifera) මිස තල් කොළය (Borassus flabellifer) නොවන බැවිනි. නිරුක්ති සහිත සිංහල ශබ්දකෝෂයෙහි ‘ලිවීමට සුදුසු පරිදි සකස් කළ තල කොළය’ යනුවෙන් පුස්කොළය විස්තර වෙයි (ලියනගේ: 718). එහි සෘජුව සඳහන් නොවන නමුත් ඊට පසුව පුස් ගෙඩිය

විස්තර කරන තැන සපයා ඇති 'ලිවීම සඳහා සකස් කළ පුස්තකාල පොත', 'නොලියන ලද හිස් පුස්තකාල මිටිය' යන විග්‍රහයේ දී යමෙකුට ක්ලෆ් පුස්තකාලයෙන් අර්ථ දැක්වීම සිහිපත් විය හැකිය. සිංහල ශබ්ද කෝෂයේ ද මෙබඳු අර්ථ දැක්වීමක් ඇත. (බලන්න, සි.ශ.කෝ. 1989 : 7732). 'ලිවීම සඳහා සකස් කර ගන්නා ලද තල කොළ' පුස්තකාලය යන්නෙන් අදහස් කෙරෙන බව ශබ්දකෝෂ රැසක දක්වා තිබෙනු පෙනෙයි (ලියනගේ:718, සං. සිං. ශ. 2009:133, සිං. ශ. 1989:7731, විජයතුංග 2005:1145, රේචන හිමි 2001). ලේඛනය සඳහා සකස් කරගන්නා ලද යැයි කී විට ඉන් වක්‍රව ඇඟවෙනුයේ නොලියන ලද කොළ ය. එබැවින් තර්කානුකූල ව මේ සියලු දෙනා පුස්තකාල යනු 'ලිවීමට හෝ සිරීමට හෝ සකසා ගන්නා ලද තල් ගසෙහි හිස් කොළ' බව පිළිගත්තුවත් බව කිව හැකිය. ක්ලෆ් ශබ්ද කෝෂයෙහි අර්ථකථනය ඔවුන්ට බලපා ඇත.

ආර්ය ලගමුවගේ ආචාර්ය උපාධි නිබන්ධය පාදක වී ඇත්තේ ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්තකාල ලේඛන සම්ප්‍රදාය විමසා බැලීමයි. එහි එක් තැනෙක 'පුස්තකාල' යන්නෙහි අර්ථය සම්බන්ධයෙන් සංක්ෂිප්ත කරුණු දැක්වීමක් සිදු කර තිබෙනු දක්නා ලැබේ. ක්ලෆ් පියතුමන්ගේ අදහස ද ඇතුළු මතවාද කිහිපයක් ඊට අදාළ කොටගෙන ඇත. ඒ සියලු මතවාද ඇසුරින් ලගමුව අනුමාන කර ඇත්තේ 'පිස දමා පිරිසුදු කළ හිස් තල් කොළය' පුස්තකාල යනුවෙන් අදහස් කරන ලද බව යි. ඉහත අදහස්වල නොදුටු 'පිස දමන ලද' යන අමතර කොටසක් ලගමුවගේ අනුමානයට එක් වූයේ ඇයි දැයි සිතා ගැන්ම අපහසු නැත. ශ්‍රී සුමංගල ශබ්දකෝෂයෙහි 'පුස්' යන වදනට අර්ථ වශයෙන් සපයා ඇති 'පිස දැමීමෙහි පුසි පුසින්, පිසි පිසින්, පිසි පිසි' යන විග්‍රහය (සෝරත හිමි 1956: 592) ඔහුගේ

නිරීක්ෂණයට ලක්වන්නට ඇත. මේ අදහස බෙහෙවින් ගැටලුකාරී ය. 'පුස්' යනු පිස දමූ නම් 'හිස් තල් කොළය' අදහස් විය යුත්තේ 'කොළ' යන්නෙන් පමණක් බැවිනි. ක්ලෆ් පියතුමන් ඇතුළු අවශේෂ විද්වතුන් 'හිස් බව' දුටුවේ 'පුස්' යන වදන තුළ ය. එහෙත් ලගමුව 'කොළ' තුළ හිස් බව දකී. කිසිවක් නොලියූ හෝ අපිරිසුදු දෑ ඉවත් කොට පිරිසුදු කරන ලද වැනි අදහසක් පුස්තකාලයේ ගැබ්වෙතැයි ආනන්ද කුලසරියගේ අනුමානය සම්බන්ධ කිරීම ලගමුව විසින් කරනු ලැබ ඇතැයි සිතිය හැකිය. පුස්තකාල ලේඛන සම්ප්‍රදාය ම ඉලක්ක කර ගත් ආචාර්ය උපාධි නිබන්ධයක මීට වඩා වැඩි අවධානයක් ඒ වදනෙහි අරුත මතු කර ගැනීම වෙනුවෙන් වැය කළ යුතු ව තිබේ.

පුස්තකාල යනු ලිවීමට සකසන ලද හිස් කොළය යැයි සැලැකීම අර්ථ විකෘතිය බව කිව යුතු ය. මේ බව පැහැදිලි කරනු පිස 'ලේඛන පුරාණය' නම් ග්‍රන්ථයෙන් නිදසුන් කිහිපයක් උපුටා දක්වනු කැමැත්තෙමි.

1. මාතර කඹුරුගමුවේ ගොඩකන්දේ සමුද්‍රතීරාරාමයට කරන ලද පූජාවක් සඳහන් මේ පුස්තකාල ලිපිය...(2006:159).

ඉහත අදහස ආදේශ කළ විට මින් කියැවෙන්නේ සමුද්‍රතීරාරාමයට කරන ලද පූජාවක් ඇතුළත් හිස් කොළයේ ලියන ලද ලිපිය යනුයි. හිස් කොළයක මිස ලියන ලද කොළයක් මත නැවත ලිවීමේ සම්ප්‍රදායයක් නැත.

2. ...එසමයෙහි ලියැවුණු මේ පුස්තකාල ඔප්පුවේ මුල් පිටුව පේළි 5කි...(එම 2006:161).

මින් කියැවෙනුයේ හිස් කොළයේ සටහන් කරන ලද ඔප්පුවක් යැයි සිතීම භාසායට කරුණක් නොවන්නේ ද?

3. මේ ලිපිය දෙපිටේ ලියූ පුස්තකාලයකි...(එම 2006: 190).

දෙපිටෙහි ම ලියූ පසුවත් යම් කොළයක් හිස් වන්නේ නම් එය ලේඛනයේ දොසක් ම විය යුතු.

4. නොපැහැදිලි අකුරු නිසා බොහෝ ආයාසයෙන් පිටපත් කර ගත් මේ පුස්තකොළයේ අග දිරා ගොස් තුබුණත්...(එම 2006: 316).

පුස්තකොළ යනු හිස් කොළ නම් එවැනි හිස් කොළයක අකුරු පවතින්නට හෝ එවැනි කොළයකින් යමක් පිටපත් කර ගැනීමට හෝ හැකියාවක් පැවතිය නොහැකි ය.

මෙතෙක් පුස්තකොළ යනු හිස් කොළ යැයි පැවසීම බෙහෙවින් අසංගත හා අතාර්කික අර්ථකථනයකි. මේ ගැටලුව විස ගනු පිස ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රය කෙරෙහි අවධානය යොමු කළ යුතු වෙයි.

ලේඛනය පිස ශාක පත්‍ර භාවිත කිරීමේ සම්ප්‍රදාය පිළිබඳ නිශ්චිත තොරතුරක් හමු වනුයේ වළගම්බා රජු විසින් කුත්ථරිකකුල මහාතිස්ස තෙරුන් විෂයයෙහි සිදු කරන ලද සංඝභෝග ප්‍රදානයකට අදාළව ය. ඒ අනුව කේතකී පත්‍රයක හෙවත් වැටකේ කොළයක තත් ලේඛනය සටහන් කරන ලද යි කියැවේ (ම. ව. xxxiii.51). එය පැරණිලේඛනය සම්බන්ධ මුල් ම සාක්ෂ්‍යය නොවන නමුත් ශාකමය ලේඛන මාධ්‍යයක් සඳහන් කරන පළමු අවස්ථාව ය. තල කොළය ලේඛන කටයුතු සඳහා මුල් වරට ආදේශ කර ගන්නා ලද්දේ කුමන වකවානුවක දැයි නිශ්චිත ව කිව හැකි නොවේ. යටත් පිරිසෙයින් ක්‍රි. පූ. පළමු වන සියවස වන විටත් එය සක්‍රියව පවතින්නට ඇත. ක්‍රි. ව. පස් වන සියවසින් පසුව පුස්තකොළ ලේඛනය වඩා වේගයෙන් පැතිර ගියේ යැයි අනුමාන කිරීම යුක්තිසුක්ත වන්නේ එම කාලපච්චිච්ඡේදයෙහි සැම අංශයක ම දක්නා ලැබෙන වර්ධනීය හා ව්‍යාප්තික ස්වභාවය කල්පනාවට ගැනීමෙනි. මහාවංසය

අවස්ථා කිහිපයක දී ම පොත් පිළිබඳ සඳහන් කර ඇතත් ඒවා 'පුස්තකොළ පොත්' යැයි නොකියයි. එහෙත් මහා පරිමාණ ධර්ම සාහිත්‍යයක් වැටකේ වැනි පත්‍රවල සටහන් කරන්නට ඇතැයි සිතීම කිසි සේත් ප්‍රායෝගික නොවේ. මේ නිසා අනුරාධපුර යුගයේ මෙන් ම පොලොන්නරු යුගයේත් ප්‍රමුඛ ලේඛන මාධ්‍යය ලෙස පුස්තකොළ භාවිත කළ බව විශ්වාස කිරීම යුක්තිසුක්ත ය.

කාලිංග මාසගේ ආක්‍රමණයෙහි ප්‍රතිඵල විස්තර කරන මහාවංසය ඔහු විසින් සිදු කරන ලද ග්‍රන්ථ සංභාරයක් ද අපගේ අවධානයට ලක් කරවයි. ඒ පහත පරිදි ය.

පසිද්ධානි පසඝට්ඨානි පොඝට්ඨානි බහුනි තෙ

රජුතො පරිමොවෙත්වා විකිරිංසු තහිං තහිං (ම. ව. lxxviii : 67)

'ප්‍රසිද්ධ වූ ද, ප්‍රශස්ත වූ ද බොහෝ පොත් රැහැනින් මුදා තැන තැන විසුරුවන ලද ය' යනු එහි අදහසයි. කම්බාවලින් සමන්විත කොට හුයෙන් අමුණා බැඳ තැන්පත් කිරීමේ සම්ප්‍රදාය සිහිපත් කරන්නෙකුට මහාවංසකරුවා 'පොත්' යනුවෙන් සඳහන් කර ඇත්තේ පුස්තකොළ පොත් ය යනු වටහා ගැනීමට බාධාවක් නැත. තෙවන විජයබාහු රජුගේ ශාසන සංග්‍රහ විස්තර කරන තැන, "...ලංකාද්වීපයෙහි සද්ධර්ම සංයුක්ත වූ බොහෝ පොත් පරසතුරන් විසින් නසන ලදැයි සංවේගප්‍රාප්ත සිත් ඇත්තේ ධාරණ ඥානයෙන් සම්පන්න වූ සැදුහැත්තා වූ බහුශ්‍රැත වූ කුමිත බැව් නැත්තා වූ මනෝඥ වූ ලෙස වහා ලියුම්හි දක්ෂ වූ උපාසකයන් ද එයින් අන්‍ය වූත් බොහෝ වූ පොත් ලියන්නන් එක තන්හි රැස් කරවා මිහිපති තෙමේ ඒ සියල්ලන් ලවා ආදර සහිතව සුවාසුදහසක් ධර්මස්කන්ධයෙන් මනා කොට ලියවී යැ..."(එම lxxxix:4144) යි කර ඇති සඳහන ද

අපගේ අවධානයට ලක් කළ යුත්තකි. පෙර දක්වන ලද කාලීග මාස සම්බන්ධ ගාථා සමඟ එක්ව සලකා බලන කල්හි මෙහි 'පොත්පත' යනුවෙන් දක්වන ලද්දේ පුස්තකොළ පොත් බවට කිසිදු සැකයක් නැත. මේ නිදසුන් මගින් වටහාගත යුත්තක් නම් ප්‍රාථමික සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රයෙහි පුස්තකොළ පොත් හැඳින්වීම සඳහා වෙන ම විශේෂණ භාවිත කර නැති බවත්, පොදුවේ 'පොත්පත' යන පාලි වචනය හෝ එහි සිංහල රූපය වන 'පොත්' යන්න භාවිත කර ඇති බවත් ය.

මහනුවර යුගය වන විටත් 'පුස්තකොළ පොත්' හෝ 'පුස්තකොළ' යන ව්‍යවහාරයක් ජනප්‍රියව පැවැති බවට සාධක නැත. දැනට අප සතු සාධක අනුව මෙම වකවනුවේ දී ද පුස්තකොළ පොත් හැඳින්වීමට 'පොත්' යන්න ම සුලභව යෙදී තිබේ. පහත උපුටන ක්‍රි. ව. 18 වන සියවසේ දී පමණ ආයින්තාලියද්දේ මුහන්දිරම් විසින් ලියන්නට ඇතැයි සැලකෙන සංසරාජ සාධු වරියාවෙහි.

"...පන්හිත් පොත් සපයා සමාගමට බෙදා දෙමින් ලිඹි කිම් දවස්පතා නොවරදවාම කරවනවාය. ඒ දේ වැරද්ද අයගේ පොත් පන්හිත් ගනිමින් නැවත නොවරදවා කරන සේ නිග්‍රහ කිරීමෙන් හික්මවනවා ය... හට් පන්සැලෙන් වෙනින් පන්සැලකට යන්ට නික්මෙන කොට පොත් පන්හිත් එකතුකර දන්නා නමක් විසින් ගෙන්වා ගෙන ගොස් දෙවෙනිදා බෙදා දී ලිඹි කිම් පළමු ලෙසට කරනවාය..."(11).

මොරතොට ධම්මක' ධන' ධ නාහිමියන්ගේ පින්කම් ඇතුළත් මොරතොට පින් පොතෙහි නොලී පොත් පූජා කිරීමකට අදාළව "...පොත් ගෙඩි දොළහක් ද පන්හිත් දහයක් ද..." යන ඛණ්ඩය දක්නා ලැබේ. පන්හිදවල් සමඟ පූජා කරන ලද 'පොත්' යනු පුස්තකොළ පොත් යැයි වටහා ගැනීම පහසුය.

මහනුවර යුගයේ විවිධ රජවරුන් හා ප්‍රභූවරුන් විසින් සිදු කරන ලද ප්‍රදාන හා නිකුත් කරන ලද නොයෙක් නියෝග ඇතුළත් පුස්තකොළ ලේඛන රැසක් විද්‍යාමානව පවතී. ඒවා පුස්තකොළවල ලියන ලද නමුදු අනන්‍ය කර ඇත්තේ ලේඛන වර්ගයට අදාළව බව පෙනී යා යුතු ය. පහත නිදසුන් උපුටා ගන්නා ලද්දේ කිරිඇල්ලේ ඤාණවිමල හිමියන්ගේ සපරගමු දර්ශන නම් කෘතියෙනි.

1. සයවන පරාක්‍රමබාහුගේ වේරගම බෝධිනායක තඹ සන්නස (ක්‍රි. ව. 1509 1521)

...පැපිලියාන් විහාරයෙහි පොත්ගුළට පොත් ලියන්ට සැලැස්වූ ධර්මාලංකාර පණ්ඩිතයන්ට... පොත් ලියන බෝදිනියාගේ දරු මුනුබුරු පරම්පරාවට...(ඤාණවිමල හිමි 2016:184 185)

2. මාකඳුරේ මොහොට්ටාලගෙන් ගත් ගම්පංගුව ගැන වූ පූජා පත්‍රය (ක්‍රි. ව. 1804)

..ගලිගොමුවේ වාඩියේ දී සතරකෝරලේ දිසාවේ බොහෝ අය දනුවත්ව මේ තල්පත ලියවා මුත්වහන්සේට පූජා කළෙමි...(එම 2016:167).

3. ගණේගොඩ විහාරයේ ඉඩම් කොල්ලය පිළිබඳ ශ්‍රීවික්‍රම රාජසිංහගේ නඩු තීන්දුවක් (ක්‍රි. ව. 1807)

...ප්‍රවෙනි ශලැස්මට තල්පත ලියවා ඔප්පු දෙමින්...මාකඳුරේ මොහොට්ටාල තල්පත ලියවා දෙමින්... තල්පත ලියාපු වලඳුරේ මොහොට්ටාලත්...(එම 2016:168).

4. ඉඳුරුවේ නාහිමිට හෙට්ටියෙකු කළ ආරාචුලක් ගැන පිලිමතලවුවේ දුන් තීන්දුවක්

...උන්වහන්සේලා ලවා බණපොත් වහන්සේලා කීපනමක් ලියවා...(එම 2016:160).

5. ධර්මලේඛන බරපැන් පූජාපත්‍රයක් පිළිබඳ ශ්‍රීවික්‍රමගේ විනිශ්චයක් (ක්‍රි. ව. 1800)

...බරපැන් පිස පූජා කළ ගම්තල්පතෙ පෙනී තිබෙන...(එම 2016:158159).

6. ශ්‍රීපාදස්ථානය සහිත පහතරට නායක හිමිගේ අවසන් කැමති පත්‍රය (ක්‍රි. ව. 1779)

..මේ පත්‍රය ලියා දුන්නේ ධීපාදස්ථානය සහ පාතරට නායක පදවිය ලැබී තිබෙන කඹුරුපිටියේ නායක උන්වහන්සේ වම්හ...(එම 2016:158)

7. අංගම්මන විහාරය පොත්ගුල් රජමහ විහාරයට පවරා දීමේ පූජා පත්‍රය (ක්‍රි. ව. 1780)

...මා සන්නක වූ ද විහාරෙ සන්නක වූ ද පොත පත...(එම 2016:147)

8. සින්තක්කර පත්‍රයක් (ක්‍රි. ව. 1784)

..ඔප්පිනනයකට වෙනුව බලේ ඇතුළු මේ සින්නකකුර පත්‍රය ලියවා...(එම 2016:363)

9. පුණ්‍යානුමෝදනා පත්‍රයක් (බු. ව. 2270)

...මේ පුත්‍රාපත්‍රය ශ්‍රීබුධ ටි සහසු තෙසිය සතති වෂීයෙහි... ලියවා නිමවන ලදී (එම 2016:376)

10. යාවිඤා පත්‍රයක් (බු. ව. 2338)

...වරද හැර ලියා පෙනවා එවන මේ යාx පත්‍රයෙහි වග ශශ්‍රීනම්... (එම 2016:430)

11. සීට්ටුවක් (ශ. ව. 1684)

...ඔප්පිනනයකට වෙනුව මේ සීට්ටුව ලියාදෙමින්...

...මුල කී සීට්ටුවක් සමඟ මේ ලියමන ලියවා... (එම 2016:434, 435)

12. රැකව විහාරයේ බඩු ලේඛනයක් (ශ. ව. 1721)

...බුක්සරනේ පොත්වහනෙණ නමයි කතාවසතු පොත්වහනෙණ නමයි සධමම අලන්කාර කතාවසතු පොත් වහනෙණ නමයි සුබසුතතරෙ පොත්වහනෙණයි..... (එම 2016:455)

පුස්කොළවල ලියන ලද ලේඛන වන නමුත් ඍජුව ම පුස්කොළ ලිපි හෝ පුස්කොළ පොත් හෝ යනුවෙන් හඳුන්වා දීමකින් තොරව තල්පත, බණපොත, පත්‍රය, පොතපත ආදී වර්ග ගම්‍ය කරන යෙදුම්වලින් දැක්වීම එවක පුස්කොළ යන වචනය අද මෙන් බහුල ව්‍යවහාරයක නොපැවැති බව පෙන්වන සාධකයක් වීමට ඉඩ තිබේ. 19 වන සියවස වන විටත් පුස්කොළ යන යෙදුම සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රයෙහි බෙහෙවින් විරල ය. එහෙත් සාමාන්‍ය ව්‍යවහාරයේ එය අභාවිත විණැයි මින් අදහස් නොකෙරෙයි. මීට ඉහත ද මූලාශ්‍රය කොට ගන්නා ලද සංඝරාජ සාධු වරියාවෙහි ඇතුළත් පහත සඳහන බැලූව මැනවි.

'...ඒ ස්ථානෙන් පිටත්ව එන අතරමගදී ම දෝලාව උනවා උණ ලිය පුස්කොළ මදින සේ නියම කර මිනිසුන්ට දෙමින්...'(05).

'පුස්කොළ' යන්න ඍජු ව ම සඳහන් වන මෙතෙක් අප වෙත ලැබුණු පැරණිම අවස්ථාව මෙයයි. මෙම සඳහන පුස්කොළ සකස් කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ අතරමැදි අවස්ථාවක් වන කඳේ මැදීම සහ සම්බන්ධ ය. තම්බා වේළන ලද තලපතට මෘදු මතුපිටක් හා ඔපයක් ලැබෙනුයේ එය මැදීමට ලක් කිරීමෙනි. සංඝරාජ සාධු වරියාවට සමකාලීන

හෝ තරමක් පශ්චාත් කාලීන හෝ විය හැකි වෙස්සන්තර කාව්‍යය 'පුස්කොළ' යන්න සඳහන් තවත් මූලාශ්‍රයකි. එහි ඇතුළත් එක් කවෙක්හි 'දෙකනේ පුස්කොළ තෝඩු තිබුවට බණපොත් ලියවා දෙඤ්ඤයි' යන පදය දක්නා ලැබේ. දෙකන්හි පුස්කොළ පැලඳීම අනුරාධපුර යුගයේ දීත් සිදු කරන ලද බවට සාධක පවතී. එසේ පලඳින ලද්දේ තල කොළ කැබැලි බව ඉතා පැහැදිලි ය. සම්මෝහවිනෝදනියේ ක්‍රමානුකූල විචිතයෙහි 'කණ්ණපිලකු තාලපතතාදීසු විනිවච්ඡයෝ' යැ යි කියන ලදී (ස. වී. 235). ඇතැම් විට මේ සඳහන් තල කොළ පැලඳීම සම්බන්ධ පැරණිම සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රය සාධකය වීමට ඉඩ තිබේ. 'තාලපත්ත' යන වදන තල කොළ සඳහා මෙන් ම තල්කොළ සඳහා ද යෙදිය හැකි නමුදු ලාංකේය සන්දර්භයෙහි ලා ඉන් ගමය වනුයේ තල කොළය යි.

වර්තමානයේ බොහෝ විද්වතුන් විසින් පුස්කොළ යන්නට ලබා දෙන ලද 'හිස් කොළය' යන අරුත සාවද්‍ය නම් එවැනි අදහසක් ඇති කර ගැනීමට හේතු වූ තවත් පසුබිමක් ද පෙන්වා දිය හැකිය.

සමන්තපාසාදිකාවේ වූ ලවග්ග වණ්ණනාවේ උද්දේසහත්තකථා යටතේ ගරුභණ්ඩ පිළිබඳ සිදු කරන විග්‍රහය මෙහි ලා අතිශය වැදගත් ය. ගරුභණ්ඩ නම් කවරේ ද, ගරුභණ්ඩ නොවන්නේ කවරේ ද යනු එහි විස්තර වෙයි. 'අට්ඨංගුලපපමාණෝපි රිත්තපොඝාකො ගරුභණ්ඩං එව' යන පාඨය ද ඊට අදාළව දක්වා තිබේ (S.P. 1243). ඒ අනුව අට්ඨල් පමණ වූ ද හිස් පොත ගරුභණ්ඩයක් වන්නේ ය. මෙහි 'රිත්තපොඝාකො' නම් නොලියන ලද පොතයි. අභිධානප්පදිපිකාවේ ද 'සිස්' (දෙය) සඳහා සපයා ඇති අර්ථ අතර 'රිත්තකං: සුඤ්ඤ' ආදිය වන බව මෙහි ලා සිහිපත් කටයුතු ය. විනයවිනිවච්ඡයේ බන්ධක කථාවෙහි ද 'අට්ඨංගුලප්පමාණෝපි ගරුකං රිත්තපොඝාකො' යැයි කියන ලදී (209).

පාතිමොක්ඛ වණ්ණනාව වන කංඛාවිතරයේ ද විනය අටුවාවේ දැක්වෙන පාඨය ම සඳහන්ව තිබේ (ක. වී. 159). සම්මෝහවිනෝදනියේ ක්‍රමානුකූල විචිතයෙහි දී වඩා විස්තරාත්මකව පහත විග්‍රහය ඉදිරිපත් කරයි.

'...එස තාව කිංසුකපතත කණ්ණපිලඤා තාලපතතාදීසු විනිවච්ඡයෝ, තාලපණ්ණමපි ඉමසම්ඨං යෙව ධානෙ කථෙතඛං, තාලපණ්ණමපි හි සයඤ්ඤාතෙ තාලවනෙ සංසෙන පරිවණ්ණනට්ඨානෙ යෙව ගරුභණ්ඩං, න තතො පරං, රොපිමතාලෙසු සඛමපි ගරුභණ්ඩං, තසස පමාණං හෙට්ඨරිමකොටියා අට්ඨංගුලප්පමාණෝපි රිත්තපොඝාකො...'(235)

(...එරබදු කනේ පලඳින කොළ තල් කොළ විනිස ය. තල කොළ ද මේ අවස්ථාවේ කිව යුතු ය. සංඝයා විසින් සීමා කළ තල වනයෙහි ඉබේ හටගත් තල කොළ ද ගරුභණ්ඩ වේ. සීමා නොකළ කොටස නොවේ. රෝපණය කරන තලවල සියල්ල ගරුභණ්ඩ වේ. එහි ප්‍රමාණය අවම වශයෙන් අංගුල අටක් වන හිස් පොතක්.....)

කංඛාවිතරයට සපයන ලද සිංහල පද සංග්‍රහයක් වන කංඛාවිතරණිපිටපොතෙහි ඉහත මූලාශ්‍රයවල සඳහන් වූ 'රිත්තපොඝාක' යන්න පහත දැක්වෙන පරිදි විග්‍රහ වෙයි:

රිත්තපොඝාකො පුස්පත් ගෙඩිය ද: මෙයින් පුස්පත් භාජනීය බව කීහු (ක. වී. පි. 111).

නොලියන ලද හෙවත් හිස් යන අරුත් දීම සඳහා පුස් යන වදන භාවිත කරන ලද ආරම්භක අවස්ථාවක් ලෙස මෙය හඳුන්වා දිය හැකි ය. අපට දැනට ලැබී ඇති සාධකවලට අනුව 'පුස් පත්' යනු සඳහන් මුල් ම අවස්ථාව මෙයයි.

කංඛාවිතරයට සපයන ලද ටීකාව විනයන්ථමංජුසා නම්. එහි

‘අවිධංගුලප්පමාණොපි’ යන වදන තව දුරටත් පැහැදිලි කර ඇත්තේ මතු සඳහන් පරිදි ය:

“...අවිධංගුලප්පමාණොපි’ති විඝාරිතො අවිධංගුලප්පමාණො: ලිඛිතපොඝාපනා ගරුභාණ්ඩං න භොති.....”(256).

මෙම විග්‍රහයට එක්ව ඇති නවමු කොටස අපගේ සාකච්ඡාවට වඩාත් ප්‍රයෝජනවත් වන්නකි. ඉන් කියා ඇත්තේ ලියන ලද පොත (ලිඛිතපොඝාපනා) ගරුභාණ්ඩයක් නොවන බවයි. දැන් තුලනාත්මක වටහා ගැන්මක් පිස අපට අවස්ථා සැලසී තිබේ. එනම්, සමන්තපාසාදිකා කංඛාවිතරණී, සම්මෝභවිතෝදනී, විනයවිනිච්ඡ ආදී මූලාශ්‍රයවල සඳහන් ‘රිත්තපොඝාපක’ යන්නෙහි විරුද්ධ පදය ‘ලිඛිතපොඝාපක’ යනුවෙන් පෙනී සිටින බවයි. ‘රිඝ’ හා ‘ලිඛිත’ යන වචනද්වය ම ‘පොඝාපක’ යන්නට විශේෂණ වශයෙන් යෙදී තිබේ. ඒ අනුව ‘පොඝාපක’ හෙවත් ‘පොත’ ලියන ලද්දක් සඳහා ද, නොලියන ලද්දක් සඳහා ද ව්‍යවහාර කිරීමේ හැකියාව පවතී. එහෙත් මහනුවර අවධිය වන විට ඉන් බෙහෙවින් ම අදහස් කරන ලද්දේ ලියන ලද පොතයි. බුද්ධසෝපුස්පත්තියෙහි ‘ලිඛිතපොඝාපක’ යන වදනට බෙහෙවින් සමාන ‘ලිඛාපිථානි ගඤ්චානි’ යන යෙදුම ඇතුළත්ව ඇත (B. G. 60).

මේ සියලු සාධක එක්ව ගත් විට සිදුව ඇති දේ පැහැදිලි ය. ගරුභාණ්ඩයක් වන රිඝපොඝාපකය හෙවත් ‘නොලියන ලද පොත’ සඳහා කංඛාවිතරණීපිටපොතෙහි ‘පුස්පත් ගෙඬිය’ යනු යොදන ලදී. ඇත්තෙන් ම ඊට මුල් වී ඇත්තේ ‘රිත්ත’ යන්නට සෘජු පරිවර්තනයක් ලබා දීමට ගත් උත්සාහය යි. අපගේ අදහස නම් ලියන ලද පොත සඳහා ‘ලිඛිතපොඝාපක’ යන්න භාවිත කරන ලද නම් නොලියන ලද පොත සඳහා ‘අලිඛිතපොඝාපක’

යන වදන භාවිත කළ හැකිව තිබූ බවයි. ඒ වෙනුවට එතරම් උචිත යැ යි නොහැඟෙන ‘රිත්ත’ ශබ්දයක් ඇතුළත් කිරීමෙන් එහි සැබෑ අර්ථය නිසි ලෙස ගම්‍ය වේ යැ යි කිව නොහැකි ය. කංඛාවිතරණීපිටපතෙහි ‘රිත්තපොඝාපක’ යන්නට පර්යාය සිංහල යෙදුම ලෙස යෙදී ඇති ‘පුස්පත්’ යන වචනය ක්ලෆ් පියතුමන්ගේ හෝ වෙනත් විද්වතුන්ගේ හෝ අවධානයට ලක් වී නම් පුස්කොළ යනු ‘හිස් කොළ’ ය යන අදහසට එළඹීමට එය නිර්ණායකයක් කර ගන්නට ඇතැයි යෝජනා කිරීමට පුවනි. එහෙත් වර්තමානයේ පුස්කොළවල ලියන ලද ලේඛන හැදින්වීම පිස පුස්කොළ පොත්, පුස්කොළ ලිපි, පුස්කොළ සම්ප්‍රදාය, පුස්කොළ පිටපත් වැනි බහුල ව්‍යවහාරය එකී හිස් කොළ යන අර්ථය සමඟ කිසිදු පැහැරීමක් ඇති නොකරයි.

අපගේ අදහස නම් ‘පුස් පත්’ යන්න කංඛාවිතරණී පිටපොතෙහි අදාළ සන්දර්භය තුළ පමණක් වටහා ගත යුතු බවයි. එය පසුකාලීන පුස්කොළ යන ව්‍යවහාරය සමඟ සමාන කිරීමට උත්සහ නොකළ යුතු බවයි. ‘රිඝ’ යන්නට ‘පුස්’ යන වදන නොයොදා ‘නොලියූ’ වැනි වදනක් භාවිත කරන ලද්දේ නම් මේ ගැටලුව පැන නොනගින්නට ඉඩ තිබිණි. පුස්කොළ යනු හිස් කොළ නොවේ නම් ඊට දිය හැකි විකල්ප අදහසක් වේ ද? පිළිතුර එසේ ය යනුයි. ඊට පසුබිම සැකසීමක් ලෙස පුස්කොළ සැකසීම් ක්‍රියාවලිය සංක්ෂිප්තව අවධානයට ගත යුතු ය. මේ ක්‍රියාවලිය පුස්කොළ ලේඛන සම්ප්‍රදාය පිළිබඳ ලිපි ලේඛනවල වරින්වර සාකච්ඡා කර තිබේ. පහත දැක්වෙන්නේ ලේඛන පුරාණය ග්‍රන්ථයේ උපුටනයකි.

“...ලප්ඵවු ද, වයස්ගත වූ ද තල ගස්වල කොළ පුස්කොළ සකස් කරනු වස් අභාවිත ය. අවුරුදු 1520 වයසැති නාඹුල් තලගසකින්

හොඳ හැටි මේරුණු කොළ නොවිසිරෙන සේ කපා ගෙන වේලෙන්නට පෙර පිට ඉරටු බඩ ඉරටු ඉවත් කර ගත යුතු ය. කොළ අග කෙළවරේ සිට වටව (රවුමට) සිටින සේ අකුලා අවසන් වීමට වියතක් පමණ තිබිය දී ඊට යා කොට අනෙක් කොළ ද අක් තබමින් මෙසේ තදබදව සිටින සේ ඇකිලිය යුතු ය. මෙසේ සකස් කිරීමට වට්ටු ගැසීමය යි කියති. මේ අයුරින් පිළියෙල කොට ගත් වට්ටු හැලියෙක බහා ඒවා යට වන තෙක් පිරිසුදු දිය වත් කොට සුළං නොවදිනු සඳහා වට්ටු මත පැපොල් කොළ හෝ කැප්පිටියා කොළ හෝ දමා ලිප තබා හො කාර තම්බා ගත යුත්තේ ය.

“තම්බන ලද තලගොබ නිවුණු පසු වට්ටු දිග හැර දිය සිඳි කොළ සුදු පැහැ වන තුරු වේලා නැවත පින්තේ තබා යට දැක්වුණු සේ වට්ටු ගසා නැවත දිග හැර අවුච්චි වියලා ගැනීම අමතක නොකළ යුතු. දැන් කොළ සහ වී දැකුම්කලු වී ඇති. නැවත වට්ටු ගසා දුම් වදින සේ ලිප මත්තේ වූ දුම් මැස්සේ තබති. සුදුසු ප්‍රමාණයක් කොළ ගෙන මද වේලාවක් දියේ බහා පෙඟුණු පසු ශුද්ධ කරන ලද පුවක් කඳක එක එක කොළය දමා රත් වී මැදෙන තුරු එහි මෙහා ඇදීම කෙරේ. දැන් ලිවීමට සුදුසු සේ පුස්කොළ සකස් වී ඇති. පුස්කොළවල අක්මුල් සිඳ දමා ප්‍රමාණවත් පරිදි කපා ගැනීම මිලගට සිදු වේ. සුලි (සිදුරු) කපා පත් බිඳ ගත් පුස්කොළ පොත්ගෙඩිය තමින් හැදින්වේ...”(2006:6162).

තල ගසක් වෙන් කිරීමේ සිට පුස්කොළ පොත බැඳීම දක්වා වන ක්‍රියාවලිය පහත පරිදි ගොනු කළ හැකි ය.

- 1 තල ගස වෙන් කිරීම
- 2 සුබ දිනයක ගොබය බා ගැනීම
- 3 ඉරටු ඉවත් කිරීම
- 4 වට්ටු සැකසීම

- 5 තැම්බීමේ ක්‍රියාවලිය
- 6 මද පවනේ වේලීම
- 7 අච්චේ වේලීම
- 8 ගෙඩි වශයෙන් බැඳ දුම් මැස්සේ තැන්පත් කිරීම
- 9 ලී කඳක් භාවිතයෙන් දෙපැත්ත මැද ගැනීම
- 10 කපා ප්‍රමාණ කර ගැනීම
- 11 සිදුරු කිරීම
- 12 රතගෑම
- 13 අකුරු කැපීම
- 14 කළු මැදීම
- 15 සුදු මැදීම
- 16 පොත බැඳීම
- 17 කම්බා සවි කිරීම හා අලංකරණය
- 18 පොත එතීම

මේ අතරින් තැම්බීමේ ක්‍රියාවලිය, මද පවනේ වේලීම, අච්චේ වේලීම, ගෙඩි වශයෙන් බැඳ දුම් මැස්සේ තැන්පත් කිරීම හා ලී කඳක් භාවිතයෙන් දෙපැත්ත මැද ගැනීම යන කටයුතු සුවිශේෂ බවක් උසුලයි. ඒවා මඟින් තල කොළය ලේඛනයට සුදුසු තත්ත්වයට පත් කරවනු ලැබීම ඊට හේතුවයි. ආභ්‍යන්තරික හා බාහිර යන දෙඅංශයෙන් ම වෙනස් තත්ත්වයක් ඇති කරවීම හෙවත් තල කොළයේ පරිවර්තනයක් ඇති කරවීම ඉන් අදහස් කරනු ලැබේ. ඒ අනුව මැදීමෙන් පසු අප අතට පත් වනුයේ ගොබයෙන් වෙන් කරගත් තල කොළය නොව වර්ධනය කරන ලද තල කොළයකි. ඒ පරිවර්තනය සිදු කරන ලද්දේ කෙසේ ද? තල කොළය පෝෂණය කිරීමෙනි. කැප්පෙටිය කොළ, නොමේරූ අන්තාසි කොළ, පැපොල් කොළ, පැපොල් ගැට, බෙලි කොළ හා ගැට, පින්ත කොළ, බෝඹු කොළ, වී කරල්, පිරිසුදු ජලය, තඹ හැලියක් හා ලී කෝටු භාවිතයෙන් තල කොළ තම්බා ගැනීම නිසා ඒවාට ඖෂධීය ගුණයක් ආරෝපණය වේ (බලන්න, අලහකෝන් 2010:229).. ඇතැම්

විට පුස්තකාලවල දීර්ඝකාලීන පැවැත්මට මෙම ක්‍රියාවලිය මඟින් උත්තේජනයක් ලැබෙනවා විය හැකි ය. එමඟින් දිලීර හා බැක්ටීරියා විනාශ විය හැකිය. පවනේ හා අවිචේ වේලා නැවත වට්ටු වශයෙන් සකසා දුමෙහි තැන්පත් කළ පසු ඒවායේ තරමක් ර පෙනුමක් දක්නා ලැබේ. මේ ස්වභාවය වෙනස් කොට මෘදු මතුපිටක් හා ඇත්දළ පැහැයක් තලකොළයට එක් කරනු ලබන්නේ පුවක්, ගැඩුඹ, රුක්අත්තන හෝ වෙලන් වැනි කදක් යොදා මැදීමට ලක් කිරීමෙනි (එම 2010:229). මැදීම හේතු කොට ගෙන තල කොළයේ ආභාසන්තරික රත්වීමක් ද සිදු වීම සැලකිය යුතු තවත් කරුණකි. මේ සියල්ල තල කොළයේ පෝෂණය පිස හේතු වෙයි. ඒ පෝෂණය නිසා තල කොළය ගුණාත්මක වශයෙන් පරිවර්තනයකට ලක් වෙයි. ලිවීමට සුදුසු තත්ත්වයක් ඇති වනුයේ තැම්බීමෙන්, වේළීමෙන් හා මැදීමෙන් ලද පෝෂණය හේතුවෙනි. සරල ව කිවහොත් එකී සැම පියවරක් ම එතෙක් පැවැති තත්ත්වයෙන් වෙනස් තත්ත්වයක් කරා පරිවර්තනය වීමට තල කොළයට පෙලඹවීමක් ඇති කරවයි. මෙය ගුණාත්මක ආහාර පාන ලබා දීමෙන් හා මනා වර්යාවකට හුරු කරවීමෙන් නිරෝග සිරුරක් ඇති කරවීමට හෝ ප්‍රමිතිගත පෝෂණයක් ලබා දීමෙන් හා නඩත්තු කිරීමෙන් ශාකයක් වර්ධනය කරවීමට හෝ බෙහෙවින් සමාන ක්‍රියාවලියකි.

කල් තබා ගත හැකි වන පරිදි, දිලීරවලට හා බැක්ටීරියාවලට ඔරොත්තු දෙන පරිදි හා මනා පෙනුමක් ලැබෙන පරිදි සැකසෙනු පිස තලකොළයට මේ පෝෂණය ලබා නොදිනි නම් ඉන් අපේක්ෂිත කර්තව්‍යය ඉටු කර ගැනීමට නොහැකි වන බවට සැක නැත. හොදින් නඩත්තු කරන පුස්තකාල පොතක් වසර 400 සිට 600 පමණ දක්වා කාලයක් පවත්වා ගත හැක්කේ ආරම්භයේ දී ම ලබා දෙන ලද පෝෂණය මූලික කර ගනිමිනි.

පෝෂණය කිරීම, ආරක්ෂා කිරීම අර්ථවත් 'පුෂ්' හා 'පුස්' යන ධාතු පිළිවෙළින් සංස්කෘත හා පාලි භාෂාවල දක්නා ලැබේ. 'පොසයි' (ප්‍රාකෘත), 'පොසෙති/පොසයති' (පාලි) හා 'පොෂයති' (සංස්කෘත) යන වචන එයින් නිපන්නේ වෙයි. එහි සිංහල රූපය පෙනී සිටින්නේ 'පුස/පුස්' යනුවෙනි. පෝෂණය කිරීම, පෝෂණය කරන්නා යන අදහසින් 'පුස්තා' යන වචනය භාවිත කරන අතර පෝෂණය කරන්නිය අදහස් කරනු පිස 'පුස්නී' යැ යි ව්‍යවහාර කෙරේ (සෝරත හිමි 1956:592, විජයතුංග 2005:1145). පෝෂණය කරමින් අර්ථවත් 'පුස්මින්' යන වචනය උදෙසා ක්ලේ පියතුමන් සපයා ඇති අරුත් අතර Preserving, Protecting, Screening, Supporting ආදිය ඇතුළත් ය (1892:369). ක්‍රි. ව. 11 වන සියවසට අයත් සුප්‍රකට පනාකඩුව තඹ සන්නසෙහි එන "...අප සගවියෙහි වඩා වනමුල් පලා හරණෙන් පුසැ..." යන පාඨය ද මෙහි ලා සිහිපත් කටයුතු ය. එතනහි 'පුසැ' යනු 'පුස්' ක්‍රියා ධාතුවෙහි පූර්ව ක්‍රියාව ලෙසින් පෙනී සිටියි. "රජ නොකැමැති වී නම් සෙස්සනට විකොටැ අඹුදරුවන් පුසින්" යන අමාවතුරු පාඨය ද, "මෙ දෙපුසනුවන් දන්නා මෙ ඇත් පරසක් මඬනා" යන කවිසිමිණි නිරූපණය ද මේ සමඟ සිහිපත් වන අනෙකුත් නිදසුන් අතුරින් කිහිපයකි.

මෙම සාධක කෙරෙහි සැලකිලිමත් වෙමින් අප යෝජනා කරන්නේ පුස්තකාල යන්ත 'පෝෂණය කරන ලද' හෙවත් (ගුණාත්මක වශයෙන්) 'වර්ධනය කරන ලද කොළය' යන අරුත්හි ලා සැලකීම වඩාත් උචිත වන බවයි.

මීට ඉහත දී රික්තපොසක හා ලිඛිතපොසක සම්බන්ධයෙන් නිරීක්ෂණය කර ඇති පරිදි 'පොසක' යනු 'පොත' නැතහොත් 'කොළ එකතුව' යි. කබාවිතරණි පිටපොතෙහි නිරූපණයට අනුව පොසක යන්නට පර්යාය ලෙස 'මිටිය' වැනි යෙදුමක් ද

ගිය හැකි වේ (බලන්න: ක. වි. පි. 195). ඒ අනුව පුස්කොළ පොත යන වදනේ ඇතුළත් 'කොළ' යන්න පොතට විශේෂණ නොවන අතර 'පුස්' යන්න 'කොළ' සඳහා විශේෂණ බව පෙනී යා යුතු ය. එබැවින් කොළපොත යැයි ව්‍යවහාර කිරීම අර්ථය ද්විත්ව කිරීමක් ලෙස යෝජනා කිරීමට ද පුවනි (කොළ=පත්‍ර, පොත=පත්‍ර එකතුව). 'රිත්ත' යනු 'පුස්' (හිස්) නම් 'රිත්තපොත' යන්න සිංහලට නැගිය යුත්තේ 'පුස්පොත' යනුවෙන් මිස කංඛාවිතරණී පිටපොතෙහි දැක්වෙන පරිදි 'පුස්පත් ගෙඩිය' යනුවෙන් නොවේ. 'ගෙඩිය' යනු 'හිස් කොළ මිටිය' හෙවත් 'ලිවීම සඳහා සකස් කළ පොත' අඟවන යෙදුමක් වන බැවින් (ක්‍රි. ව. 1747ට අයත් ලේඛනයක පොත්ගෙඩි යන ව්‍යවහාරයක් ද දක්නා ලැබේ. බලන්න, වීරසරිය 2006:382). එහෙත් 'පුස්' යනු 'පෝෂණය කරන' හෝ 'පෝෂණය කරන ලද' වැනි අදහසකින් සලකන විට මේ ගැටලු සියල්ල මග හැරෙයි.

පුස්කොළය පෝෂණය කරන ලද කොළය
 පුස්කොළ පොත පෝෂණය කරන ලද
 කොළවලින් යුතු පොත

පුස්ගෙඩිය පෝෂණය කරන ලද කොළ
 මිටිය/එකතුව

පුස්පත් පෝෂණය කරන ලද පත්‍ර

පුස්කොළ ලේඛන පෝෂණය කරන ලද
 කොළයෙහි ඇතුළත් ලේඛන

පුස්කොළ ලිවීම පෝෂණය කරන ලද
 කොළයේ ලිවීම

පුස්කොළ ක මැදීම පෝෂණය කරන ලද
 කොළයේ (සටහන් කළ) ක කිරීම

පුස්කොළ කියවීම පෝෂණය කරන ලද
 කොළයේ (සටහන්) කියවීම

මෙතෙක් සාකච්ඡා කරන ලද
 කරුණුවලට අනුව පුස්කොළ යන ව්‍යවහාරය
 සම්බන්ධයෙන් පහත නිරීක්ෂණවලට

එළඹීමට පුවනි:

කංඛාවිතරණී පිටපොතෙහි

රිඝ්වේදයේ සඳහා දී ඇති 'පුස්පත්ගෙ
 ඩිය' යන්න එම සන්දර්භයෙහි ලා පමණක්
 සැලකීම වඩාත් උචිත වේ. තව දුරටත් එම
 අරුත් දැක්වීම යම් පමණකට අව්‍යක්ත බවක්
 පෙන්වීම කරයි. 'රිඝ්වේදය' යන්නෙන්
 'පුස්පොත' (නොලියූ පොත) මිස පුස්කොළ
 පොත අදහස් වේ යැයි සිතීමට ඉඩක් නැත.
 'ලිඛිතපොත' යන වචනයෙහි විරුද්ධ
 භාවිතය වශයෙන් 'රිඝ්වේදය' යෙදෙන
 බැවින් ඊට වඩාත් යෝග්‍ය වනුයේ 'නොලියූ
 පොත' යන අර්ථය යි. රිඝ්වේදය යන්නට
 සෘජුව ම විරුද්ධාර්ථවත් පදයක් අවශ්‍ය වනම්
 'පුණ්ණපොත' (හිස්නොවූ හෙවත් පිරුණු
 පොත) වැනි යෙදුමක් සකසා ගැනීමේ
 හැකියාව පැවතීමි. මහනුවර සමය වන විටත්
 පුස්කොළ යන ව්‍යවහාරය ලිඛිත මූලාශ්‍රයෙහි
 ප්‍රමාණවත් පරිදි යෙදෙන බවක් පෙනෙන්නට
 නැත. එහෙත් සාමාන්‍ය ව්‍යවහාරයෙහි එය
 භාවිත වූ බව සු වශයෙන් වුවත් සටහන්ව
 තිබීමෙන් ඇඟවේ. නූතනය වන විට පුස්කොළ
 යන ව්‍යවහාරය කිසිසේත් 'හිස් කොළය' යන
 අර්ථය සමඟ නොපැහෙන අතර එය භාවිත
 සන්දර්භ බලවත් විකෘතිකරණයකට ද ලක්
 කරවයි. එබැවින් පුස්කොළය යනු 'පෝෂණය
 කරන ලද කොළය' හෙවත් 'වර්ධනය කරන
 ලද කොළය' හෙවත් 'මුල් ස්වරූපයෙන්
 වෙනස් කරන ලද කොළය' යන අර්ථයෙන්
 සැලකීම යුක්තියුක්ත ය.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ හා ලිපි

අහුබුදු, අරිසෙන්. (2012). **අරුත නිරුත. බත්තරමුල්ල:** සදීපා ප්‍රකාශකයෝ.

අලහකෝන්, සී. (2010). පැරණිග්‍රන්ථ නිෂ්පාදන කලාව හා ඒ ආශ්‍රිතව ඇති වූ ශ්‍රම විභජන ක්‍රියාවලිය: පුස්තකාල පොත් ලේඛන කලාව ඇසුරෙන්) පැණසර: මහාචාර්ය කේ. එන්. ඩී. ධර්මදාස උපහාර ලිපි එකතුව. සංස්., පී. එල්. නුගපිටිය සහ එම්. රත්නායක, කොළඹ: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, පි. 223-244.

ඤාස්සර හිමි, සිරි. (සංස්.). (1912). **කඩබාවිතරණිනාම පාතිමොකඛවණණනා.**කොළඹ: විද්‍යාභූසන මුද්‍රණාලය.

ප්‍රඥාසේකර හිමි, කළුකොඳයාවේ. (1936). **කඩබාවිතරණිපිටපොත.** සංසො. කොළඹ: ඩී. සරණතිලක ජයසේකර.

කුලසරිය, ආනන්ද. (1996). පුස්තකාල පොත් හා ලේඛන කලාව. **සංස්කෘතික පුරාණය (02 වෙළුම),** කොළඹ: මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල.

ධර්මබන්දු, ටී. ඇස්. (1962). **ගුණසේන සිංහල මහා අකාරාදිය.** කොළඹ: ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම.

පරණවිතාන, කේ. ඩී. (1996). ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්තකාල ලේඛනවල ආරම්භය සහ විකාශනය. **කෞතුකාගාර, 01** වෙළුම, හතරවන කලාපය, සංස්., එච්. ඒ. ඒකනායක සහ ආර්. හේවගේ, කොළඹ: ජාතික කෞතුකාගාර දෙපාර්තමේන්තුව, පි. 20-26.

අමරමොලි හිමි, වේරගොඩ. (සංස්.). (1953). **පූජාවලිය.** රත්නාකර මුද්‍රණාලය.

බණ්ඩාර, වයි. කේ. ටී. (2015). ලක්දිව පැරණිම පුස්තකාල පොත් පිළිබඳ හැඳින්වීමක්, **archaeology. lk** ශ්‍රී ලංකා පුරාවිද්‍යාව

බුද්ධදත්ත හිමි, පොල්වත්තේ. (සංස්.). (1959). **මහාවංසො (උගනපුරණ සහිතො).** කොළඹ: ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම.

ලගමුව, ආරිය. (2006). **ශ්‍රීලංකාවේ පුස්තකාල පොත් ලේඛන කලාව.** බත්තරමුල්ල: සංස්කෘතික කටයුතු පිළිබඳ දෙපාර්තමේන්තුව.

ලියනගේ, සිරි. (වර්ෂය දක්වා නැත). **නිරුක්ති සහිත සිංහල ශබ්දකෝෂය.** කොළඹ: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

විජයතුංග, හරිශ්චන්ද්‍ර. (2005). **ගුණසේන මහා සිංහල ශබ්දකෝෂය,** කොළඹ: ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම.

වීරසූරිය, පී. ඩී. ඇස්. (2006). **ලේඛන පුරාණය.** කොළඹ: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

ශ්‍රී රේචන හිමි, බෝරුක්ගමුවේ. (2001). **ශබ්දාර්ථ රත්නාකරය හෙවත් සිංහල මහා අකාරාදිය.** කොළඹ: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

පඤ්ඤානන්ද හිමි, යගිරල. (සංස්.). (1932). **සමමාහවිනොදනී නාම විභවගට්ඨකථා.** මාළිගාකන්ද: ත්‍රිපිටක මුද්‍රණාලය.

සංක්ෂිප්ත සිංහල ශබ්දකෝෂය (ද්විතිය භාගය). (2009). කොළඹ: සංස්කෘතික කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව.

විමලවංස හිමි, අකුරටියේ සහ සෙනෙවිරත්න, ඒ. (සංස්.). (1997). **සංසාරජ සාධුවරියාව.** කොළඹ: සමයවර්ධන පොත්හල.

සන්නස්ගල, පී. බී. හා තවත් අය (සංස්.). (1989). **සිංහල ශබ්දකෝෂය (16 වන කාණ්ඩය).** කොළඹ: සංස්කෘතික අමාත්‍යාංශය.

සෝරත හිමි, වැලිපිටියේ. (1956). **ශ්‍රීසුමඛගල ශබ්දකෝෂය.** මරදාන: අනුල මුද්‍රණාලය.

Gray, J. (1892). **BUDDHAGHOSUPPATTI OR THE HISTORICAL ROMANCE OF THE RISE AND CAREER OF BUDDHAGHOSA.** Luzac & Co., London.

Clough, B. (1892). **A Sinhalese English Dictionary,** Colombo: Wesleyan Mission Press.

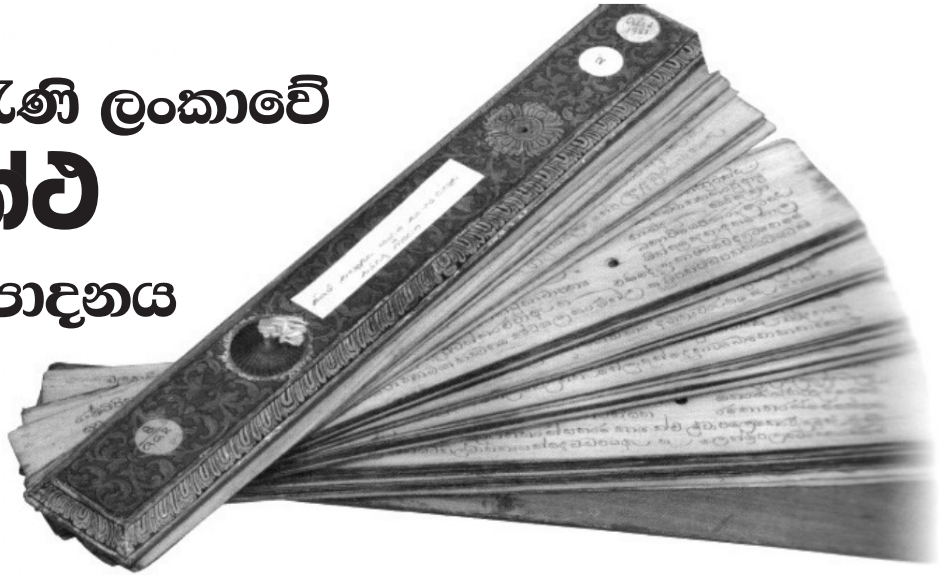
Takakusu, J. & Nagai, M.(ed.). (1982). **Samantapasadika: Buddhaghosa's Commentary on the Vinaya Pitaka.** London:P.T.S.

Ekanayaka,V. P. (ed.). **Vinayattha Manjusa also called Kankha Vitarani Tika.** B. E. 24-55, Hunupitiya: Jinalankara Press.

ආචාර්ය ඉෂංඛ මල්සිරි
ශ්‍රී ලංකා බෞද්ධ හා පාලි විශ්වවිද්‍යාලය

පැරණි ලංකාවේ ග්‍රන්ථ නිෂ්පාදනය

ක්‍රිස්තු වර්ෂාරම්භයට පෙර ලියැවුණු පුස්තකාල පොත්

සියවස් විසි පහක් අඛණ්ඩව පැවති සිංහල ජනයාගේ ජාතික උරුමයක් පුස්තකාල පොත්වල ගැප් ව ඇත. බෞද්ධ ප්‍රතිපත්ති අනුව හැඳුණු, වැඩුණු ප්‍රචර ජාතියක ආගම, සදාචාරය හා හැකියාව එමඟින් මොනොවට විදහා දැක්වෙයි.

ඉතා පුරාණයේ සිට ම සිංහලයේ ලේඛන කලාව දැන සිටියහ. මහාවංශයේ වාර්තා වී ඇති ලෙස ක්‍රිස්තු පූර්ව දෙ වැනි සියවසෙහි ලක් රජ කළ කැලණිතිස්ස රජු ගේ සොහොවුරු වූ උත්තිය කුමරු තෙමේ අග මෙහෙසිය හෙවත් සිය බැඳැණියන් කෙරෙහි පිළිබඳ සිතැත්තේ පහක ලියූ පෙම් හසුනක් යැවී. පැරණි ලංකාවේ ලේඛන කලාව සඳහා පත්‍ර හෙවත් කොළ උපයෝගී කරගත් හ යි පැවසෙන පැරණිතම සිද්ධිය මෙය වේ. ක්‍රි.පූ. 247 පමණේ දී බුදු සමය ලක්දිවට සම්ප්‍රාප්ත වීමෙන්

ලංකාවේ සාහිත්‍ය කටයුතුවල ආරම්භය වී යැයි ඇදහිය හැකි ය. පැරණි ඉන්දියාවේ ලේඛන කලාව ගැන අභාවප්‍රාප්ත මහාවාරිය වී. ඩබ්ලිව්. ඊස් ඩේවිඩ්ස් මෙසේ කියයි:

“ගස් පට්ටාවල හෝ තල්පත්වල හෝ ලියන ලදුව ඉන්දියාවෙහි සොයාගෙන ඇති පැරණිතම අත්පිටපත් අයත් වන්නේත්, ගලෙහි හෝ ලෝහ තහඩුවල හෝ ලියැවී ඇති පැරණිතම ලේඛන අයත් වන්නේත්, ධර්ම ග්‍රන්ථ පවත්වා තැබීම සඳහා ලේඛන කලාව පළමුවෙන් ම උපයෝගී කර ගැනීමේ ගෞරවය අයත් වන්නේත්, බෞද්ධයන්ට යයි අප පුදුමයට පත් නො විය යුතුය.”

ලක්දිවට බුදු දහම ගෙන ආ මිහිඳු මහ රහතන් වහන්සේ ත්‍රිපිටක අට්ඨකථා ද රැගෙන ආ බවත්, ඒවා ක්‍රි.පූ. තෙවන ශත වර්ෂයෙහි දී ලංකාවේ දී සිංහලයෙන් ලේඛනාරූඪ කළ බවත් මෙ රටේ ජනප්‍රවාදයෙහි පැවතෙන්නකි. මේවා ‘සිහළ අට්ඨකථා’, ‘හෙළ අටුවා’ හා ‘කුරුනැකි අටුවා’ යන නම්වලින් හැඳින්වෙයි.

වට්ටගාමණි අභය රජු දවස (ක්‍රි. පූ. 89-77) මාතලේ ආලෝක විහාරයේ දී හෙවත් අලු විහාරයේ දී ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ ලේඛනාරූඪ කළ බව මහාවංසය කියයි.

“ත්‍රිපිටක පාලිය ද එහි ඒ අර්ථකථාව ද මහා ප්‍රඥා ඇති පූර්වික හික්ෂුහු මුඛ පාඨයෙන් ගෙන ආවෝ ය. එකල වැසි වූ හික්ෂුහු සත්ත්වයන්ගේ පරිහාණි දෑක, ධර්මයා ගේ විරස්ථිති පිණිස පොත්හි ලියැවූහ.” මෙහි ලා උපයෝගී කර ගත්තේ පත්‍ර හෙවත් තල්පත් බව සිතිය හැකි යි.

පොත් තැනීමේ පෙරකිඳ හා අපරකිඳ ගෛලි

‘පොත් ගෙඩිය’ නමින් හැඳින්වූණු, නූලකින් එකිනෙකට ඇමුණු පත් ඉරු ගොන්නක් ‘කම්බ’ නමින් හැඳින්වූණු ලී පතුරු දෙකක් අතර තබා, පත් ඇමුණු නූලෙන් ම තද කර වෙළා පොතක් තැනීමේ කලාව, අපරදිග වැසියන් කුළ ග්‍රන්ථ නිෂ්පාදනය කිරීමේ අදහස හටගැනීමට ශත වර්ෂ ගණනාවකට ඉහත දී ම පෙරදිග පැවැත්තේ ය. ඇත අතීතයේ දී බටහිර දිග ජනයා ලියුවේ පැපිරස් පත්‍රවල ය. මේ වූ කලී මිසර ඩෙල්ටාවේ වැවූණු පැපිරස් නම් බටහසින් ලබා ගත්තකි. ලිවීමේ ද්‍රව්‍යයක් වශයෙන් එය බටහිර පුරා ප්‍රචලිත ව පැවති බවට සාක්ෂ්‍ය පැරණි ලේඛකයන්ගෙන් ද ලියවිලිවලින් හා මූර්ති කලාවෙන් ද ලැබේ. බටහිර රටවල පැපිරස් භාවිත වූ කාලයේ පොත වූ කලී වෙළුම් හෙවත් කෝටුවක් හෝ කෝටු කිහිපයක් හෝ වටා වෙළෙන ලද පැපිරස් පත්‍රයකි. පැරණියෝ පැපිරස් පත්‍රයෙහි විවිධ ලේඛන ලියූහ. වාරිත විධි හා ආගමික කරුණු ද පූජක, පෞර හා ශාස්ත්‍රීය තොරතුරු ද පැපිරස් වෙළුමෙහි ලියන ලදී. පැපිරස් භාවිතය ආදි ග්‍රීකයන් අතර ද පැවති බව හෙරඩෝටස් නම් ග්‍රීක ඉතිහාසඥයා සඳහන් කරයි. ග්‍රීකයෝ එය ‘සම්’ යනුවෙන් හැඳින්වූහ. ක්‍රි.පූ. පස්

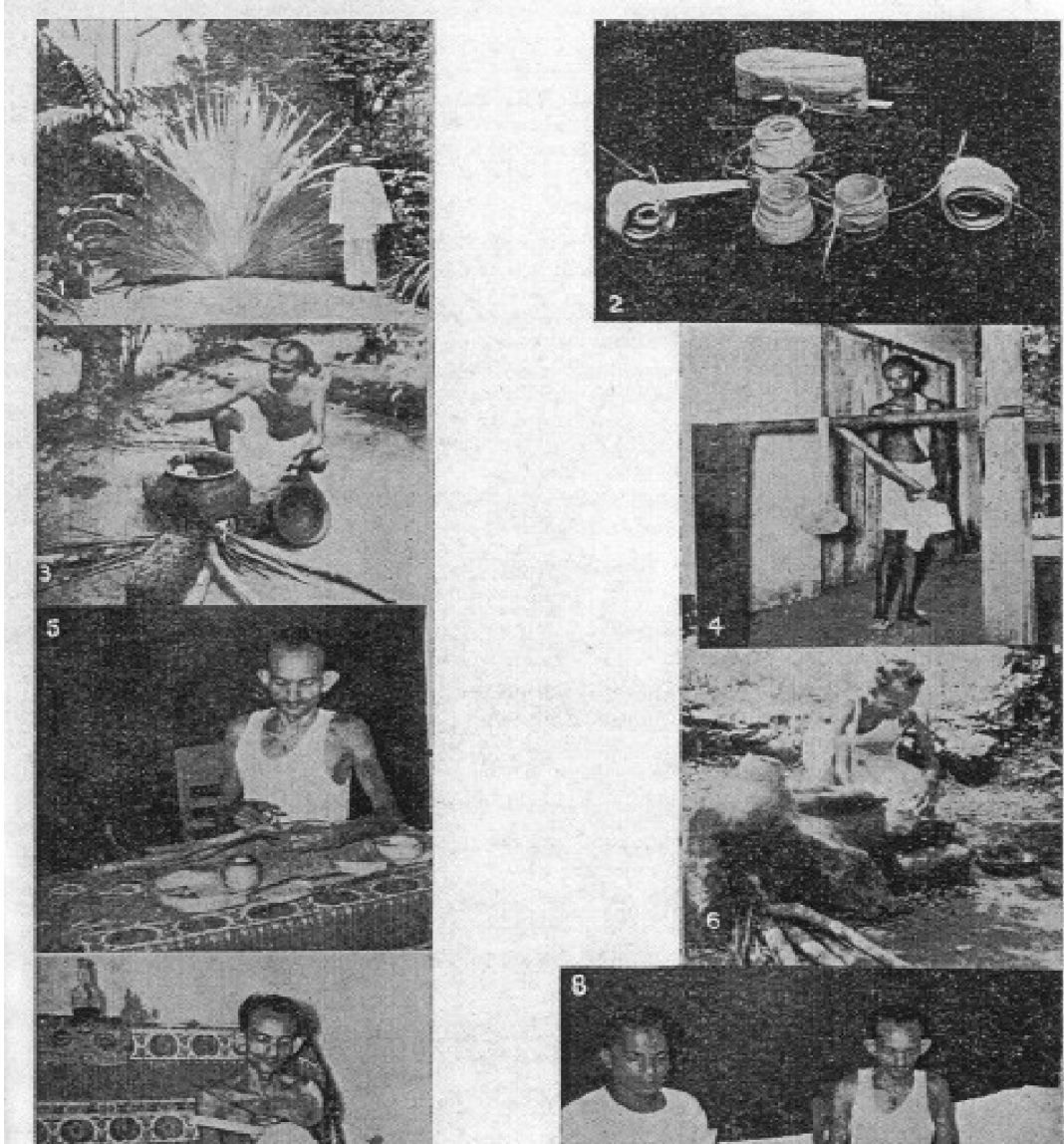
වැනි සියවස තරමේ දී ශාස්ත්‍රීය හා වෙනත් ලේඛනවලට එය ඇතැන්ස් නුවර භාවිත වූ බව කියැවේ. රෝම අධිරාජ්‍යය තුළ, ගෙදරදොර කටයුතුවල දී ලිපි ලිවීමට ද නීති ලේඛනවලට ද පැපිරස් බහුල වශයෙන් භාවිත කරන ලදී. පැපිරස් ගසින් ලිපිද්‍රව්‍ය පිළියෙල කර ගත් අයුරු ජලිනී අපුරුවට විස්තර කරයි. පැපිරස් පත්‍ර කීපයක් එකට ඇලවීමෙන් පැපිරස් පටයක් පිළියෙළ කරගන්නා බවත්, පටයකට පත්‍ර විස්සකට වඩා නොගන්නා බවත් හේ පවසයි. ඒ කාලයේ පැවති විවිධ පැපිරස් වර්ග සඳහන් කරන හෙතෙම එක් එක් පත්‍ර වර්ගයේ ස්වභාවය සහ ප්‍රමාණය අනුව ඒවා විවිධ නම් ලද බව ද පවසයි.

පොත් බැඳීම හා පොත් තැනීම බටහිර දිග රටවල ඇති වූයේ ක්‍රි.ව. මුල් ශතකවල ය. දිග පැපිරස් පටය වෙනුවට පළමු කොට තුනී හම් ඉරු ද, පසු කල කඩදාසි ඉරු ද ගෙන එකට තබා පොත් සකස් කරන ලදී. සිවු වැනි සියවසේ දී පොත් නිපදවීම ශිල්පයක් විය. පොත් විසිතුරු අන්දමින් අලංකාර කරන ලද්දේ ද විය. පෙරදිගින් අපරදිගට කඩදාසි භාවිතය පුරුදු වූ පසු යුරෝපයේ රටවල් කිහිපයක ම කඩදාසි කම්හල් පිහිටුවන ලදී. 12 වැනි සියවස වන විට පොත් නිපදවීම සඳහා කඩදාසි භාවිතය බහුල විය. 15 වැනි සියවස මැද භාගයේ දී යුරෝපයේ මුද්‍රණ ශිල්පය දියුණුවත් ම පොත් නිපදවීම ද ශීඝ්‍රව වර්ධනය විය. ආශ්‍රමයන්හි කැරුණු පොත් තැනීමත්, බැඳීමත් මුද්‍රණ ශිල්පීන්ගේ හා පොත් බඳින්නන්ගේ වැඩපොළෙහි කැරෙන්නට පටන් ගති.

පුස්තකාල සකස් කර ගැනීම (I වැනි ඡායාරූපය බලන්න)

ක්‍රි.ව. 1505 දී පූර්කුගිසින් ලංකාවට පැමිණීමට පෙර කඩදාසි මෙහි ලිපිද්‍රව්‍යයක් නොවී ය. එවකට පැවැත්තේ පුස්තකාලවල

I වැනි ඡායාරූපය

පුස්කොළ පොත් සඳහා තලපත් සකස්කර ගැනීමේ අවස්ථා

ලිවීම ය. අපගේ නිගමන නිවැරදි නම් මෙය ගත වර්ෂ විසි දෙකකට අධික කාලයක් තිස්සේ පැවති ලිවීමේ ක්‍රමයයි. ලිවීම සඳහා පුස්තකාලය පිළියෙල කිරීමට දීර්ඝ පරිශ්‍රමයක් අවශ්‍ය ය. මීට ගනු ලබන්නේ තල ගොබය යි. පත්‍ර අසුවක් සියයක් පමණ ඇති තල ගොබයක් අඩි දහයක් විස්සක් තරම් දිග ය. එක් එක් පත්‍රයේ ඉරටය ඉවත් කර කොළය රෝලක් වශයෙන් ඔතනු ලැබේ. 'වට්ටු' නමින් හැඳින්වෙන මෙම රෝල් ලොකු දිය හැළියෙක ලා පෑ කිහිපයක් මද ගින්නේ තම්බනු ලැබේ. ඉන්පසු මේ රෝල් ඉවතට ගෙන දින තුනක් එළිමහනේ තබනු ලැබේ. ඊ ළඟ කාර්යය වනුයේ මෝල් ගසක් වැනි සිනඳු මතුපිටක් ඇති ලියක් වටා නිතර නිතර තල් කොළය මැද මට්ටම් කිරීම ය. මෙසේ තල් කොළය මැදීමේ දී එක් එක් කොළයේ කෙළවරට බරක් යොදනු ලැබේ. ඔප මට්ටම් කිරීමේ කාර්යයෙන් පසු, එම කොළ නියමිත දිග ප්‍රමාණ අනුව කපා ගනු ලැබේ. එම කොටස්වල දිග අඟල් 6 සිට 32 දක්වා ද, පළල අඟල් 2 සිට 2 3/4 දක්වා ද විය හැකි ය. පොත් ලඟුව යැවීම සඳහා එක් එක් පත් ඉරුවේ රත් කළ යකඩ කුරකින් සිදුරු දෙකක් විදිනු ලැබේ. මෙය පැරණි ශ්‍රේණිකයකින් මෙසේ කියැවේ.

“අයනෙන චතුර්භාගම් -
 ත්‍රිභාගම් පුනරෙවච
 උභය: සූත්‍ර මධ්‍යෙන -
 තථා කුර්යත් ඡ්ද ලදිණම්”

තල් පත් පිළියෙල කිරීමේ ඊ ළඟ පියවර වනුයේ විදි පත් ඉරු එකට තබා තදින් හිර කිරීමත්, පත් ඉරු එක සමාන වන පරිදි පැති හා දාර රත් යවමින් පිලිස්සීමත් ය. ඉන් කොළවල පුස් බැඳීම හා පොත් කාවන්ගෙන් විය හැකි උපද්‍රව වැළැක්වීම. එක් වෙමකට අයත් සියලු ම පත් ඉරු ‘කම්බ’ නම් පොත් වසුන් දෙකක් අතර තබා හිර කොට, පත් ඉරු දෙකෙළවර ඇති සිදුරු තුළින් ලඟුවක් යවා ඒවා කම්බ සමඟ හිර කොට එම නූලෙන් ම

වෙළනු ලැබේ. පොත් කම්බ ලියෙන් හෝ ලෝ තහඩුවලින් හෝ පිළියෙල කෙරිණි. ලී කම්බ බොහෝ විට වර්ණවත් රටා යොදා අලංකාර කරගනු ලැබී ය. ලෝ තහඩු කම්බ කැටයම් කපා අලංකාර කොට සමහර විටෙක දිස්නීමත් මැණික් ද ඔබවනු ලැබේ. පහත දැක්වෙන පැරණි සංස්කෘත ශ්‍රේණිකයේ දැක්වෙන අයුරු පුස්තකාල පොතක් බැඳීමේ නියමිත පිළිවෙළක් තිබූ බව පෙනේ.

‘ප්‍රථමෙ දශ සූත්‍රානි - පංච සූත්‍රානි මධ්‍යමෙ ත්‍රිපණම් බන්ධම් - මත මත විධිගතෙ’

ලිවීමේ කලාව

පුස්තකාල පත් ඉරුවල ලියනු ලබන්නේ ‘පන්හිද’ නම් කුරකිනි. (1) උල් කටුව හා (2) පන්හිද යන නම්වලින් හැඳින්වෙන දෙවර්ගයක කුරු මේ සඳහා භාවිත වේ. පුහුණුව සඳහා තල්පත්වල ලිවීමට පටන් ගන්නා ආධුනිකයෝ උල්කටුව භාවිත කරති. මෙය කැටයම් රහිත වානේ කුරකි. නිලකාර ලේඛකයෝ ද, උගත්තු ද පන්හද භාවිත කරති. එක් කෙළවරක් තියුණු වානේ තුඩකින් යුත් අලංකාර වානේ කුරක් වූ මෙහි අනෙක් කෙළවර බර වන ලෙස ඡත්‍රයක් යොදා තිබේ. පන්හිදේ උල් තුඩ තෙල් ගලක උලා වරින්වර මුවහත් කෙරිණ. ලේඛකයාට තම කාර්යය පහසුවෙන් කර ගත හැකි පරිදි පන්හිදේ හැඩය දිග හා බර යථා පරිදි සකස් කර ගනී. පන්හිදක දිග අඟල් 10 සිට 20 තෙක් විය හැකි ය. පන්හිදක ප්‍රමුඛ ලක්ෂණ පහකි. එනම් (1) ඡත්‍රය (2) පත්‍රය හෙවත් තලය (3) නළය හෙවත් කද (4) ගණ්ඩ හෙවත් පොහොට්ටුව (5) ලේඛනිය හෙවත් ලියන තුඩ. පන්හිද කිහිපයක් ඇති නිලකාර ලේඛකයෝ ඒවා කොපුවක බහා ගෙන යති. පත් ඉරු කපා සකස් කර ගැනීම සඳහා පිහියක් ද එම කොපුවෙහි ඇත.

පුස්තකාල ලේඛන ශිල්පයෙහි කුසලතාව ලබා ගැනීමට උපදෙස් රාශියක් පිළිපැද විශාල

පරිවයක් ලබා ගත යුතුය. එය පහසුවෙන් ප්‍රගුණ කළ හැක්කක් නොවේ. දීර්ඝ පළපුරුද්දක් හා ඉවසීමත් අවශ්‍ය කර්තව්‍යයකි. කාලාන්තරයක සිට හික්සුන් වහන්සේ පුස්තකොළවල ලිවීමේ කුසලතාව හා දස්කම පිළිබඳ කීර්තියක් දරන්න. ලේඛකයකු විසින් රැක ගත යුතු ලක්ෂණ කිහිපයක් පැරැණි ශ්‍රේණිකයක මෙසේ සඳහන් වෙයි.

සමානි සම පාදානි - සමාංශානි සමංශිරා:
අක්ෂරානි ප්‍රතිෂ්ඨන්තෙ - මාදුනී ලලිතානිව

ලියන්නකු විසින් අනුගමනය කළ යුතු වූ පිළිවෙත් කිහිපයකි. අප දැනට නව පන්තියේ පැනක් අල්ලන්නාක් මෙන් පන්තිද දකුණතින් අල්ලගත යුතු ය. එහෙත්, ලියන විට ලේඛනිය, වමතේ මාපටැඟිල්ල මත රඳවා ගත යුතු ය. පත් ඉරුවේ දෙපසින් අඟලක හෝ අඟල් එක හමාරක පමණ තීරයක් ඉඩ හැරීම සම්මත වාරිත්‍රයයි. සිදුරු වටා ද සෑහෙන ප්‍රමාණයක ඉඩක් තැබිය යුතු ය. පේළි වමේ සිට දකුණට ඇඳ නැති ව තිබිය යුතු ය. පත් ඉරුවේ දෙපැත්ත ම ලිවීම සඳහා යොදා ගනු ලැබේ.

පිටු අංක යෙදීම

පුස්තකොළ අත් ජිටපතක ජිටු ලකුණු කෙරෙන්නේ සිංහල හෝඩියේ ව්‍යඤ්ජනාක්ෂරවලිනි. පත් ඉරුවක ඉදිරිපස පමණක් ලකුණු කෙරේ. පිටුපස අංකයක් නො යෙදේ. ප්‍රථම පත් ඉරුවෙහි ‘ස්වස්ති’ යන මංගල වචනය ලියා අංක වශයෙන් ‘ක’ යන ප්‍රථම ව්‍යඤ්ජනය සටහන් කරනු ලැබේ. ඊට අනතුරුව එන පත් ඉරුවල පිළිවෙළින් ‘කා’, ‘කි’, ‘කී’ ආදී වශයෙන් ලියැවේ. මේ ක්‍රමයට සංස්කෘත හෝඩියේ ව්‍යඤ්ජනාක්ෂර තිස් හතර මේ කාර්යය සඳහා යොදා ගනු ලැබේ. ස්වර 14ත් අනුස්ථාරයන් විසර්ගයන් හා සංයෝජනය වූ විට එක් එක් ව්‍යඤ්ජනය සොළොස් ආකාරයකින් දක්විය හැකි ය. එම නිසා ව්‍යඤ්ජන 34 මඟින් අකුරු හෙවත් ලකුණු 544ක්

සැකැසෙයි. පත් ඉරු සංඛ්‍යාව 544 ඉක්මවූ විට නැවත ‘ක’ යන්නෙන් පටන් ගත යුතු ය. මෙවර ‘ක’ යන්නට අනතුරුව ‘ද්ව’ යන්න ද යොදනු ලැබේ. එබැවින් දෙ වැනි ශ්‍රේණි අරඹෙනුයේ ‘කද්ව’ යනු විසිනි. මෙම ශ්‍රේණිය ද නිම වුවහොත් තෙ වැනි ශ්‍රේණිය සඳහා ‘ත්‍රි’ අකුර යොදා ‘කත්‍රි’ යනුවෙන් ඇරඹෙයි.

අකුරු කළු මැදීම

පුස්තකොළයක ලියන ලද අකුරු කියැවිය හැක්කේ ‘කළු මැදීමෙන්’ පසුව ය. මෙහි දී ගැඹුම් ලී දවා ලබාගත් අඟුරු සියුම් ව කුඩු කර දුම්මල තෙලෙන් අනා පිළියෙල කර ගත් මිශ්‍රණයක් තවරනු ලැබේ. අවශ්‍ය තෙල් පිළියෙල කර ගනුයේ කුඹුරු හා දෙණිහාරා ලබාගත් දුම්මල ආසවනය කිරීමෙනි. කළු මැදීමේ මිශ්‍රණයෙන් පිරියම් කළ පසු පත් ඉරු දහයියාවලින් මදිනු ලැබේ. දහයියා ලබා ගත නොහැකි වූ විට පිරිසුදු රෙදි කැබැලිවලින් පිස දමනු ලැබේ. මිශ්‍රණයේ ඇති දුම්මල තෙල් නිසා පුස්තකොළය හොඳ තත්ත්වයකින් දිගු කලක් ආරක්ෂා වනු පමණක් නොව, පොත් කාවන්ගෙන් සිදුවිය හැකි උපද්‍රව ද වැළකේ.

රූප සටහන් ඇදීම

බලි තොවිල් කවි, යන්ත්‍රමන්ත්‍ර ඇතුළත් පුස්තකොළ පොත්වල නවග්‍රහ රූප, යක්ෂ රූප, යන්ත්‍ර රූප ආදිය කළුවෙන් ඇදීම හැර පුස්තකොළ පොත්වල රූප සටහන් අදින්නේ කලාතුරකිනි. කොළඹ කෞතුකාගාර පුස්තකාලයෙහි ඇති වෙස්සන්තර ජාතකය ඇතුළත් පුස්තකොළ පොතෙහි සෑම පත් ඉරුවක ම පාහේ ජාතක කථාවේ එන විවිධ සිද්ධීන් විසිතුරු ලෙස දක්වන රූප සටහන් රාශියක් ඇඳ ඇත. මේ රූප වූ කලි අපගේ කලා හා සාහිත්‍යයට අත් වූ මාහැඟි දායාදයකි. කවි 837කින් යුත් ග්‍රන්ථයේ සුඛාවබෝධය සඳහා මනා සුරු බුහුටිකමකින් ඇදී මනහර චිත්‍ර 318ක් වෙයි. ග්‍රන්ථයෙහි දක්වෙන සිද්ධි

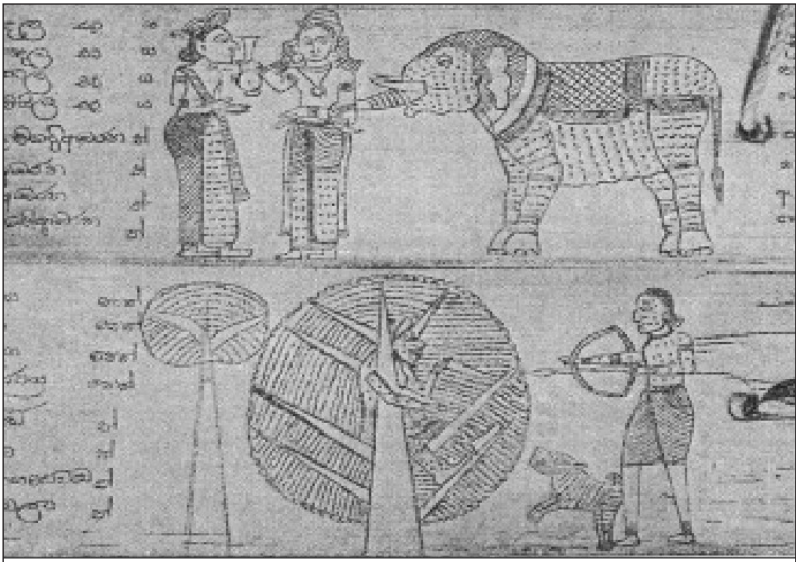
රාශියක්ම කමතිය ලෙස චිත්‍රයට නඟා ඇති මේ චිත්‍ර ශිල්පියා විවිධ හැඩැති රේඛාවලින් තම අදහස් මොනවට පිළිබිඹු කර ඇත. රූපයක අන්තර්ගත විය යුතු විවිධ සංකීර්ණතා සවිස්තර ව හා සියුම් ලෙස රේඛා මාර්ගයෙන් දක්වා ඇත. මෙම රූප සටහන්වල ප්‍රමාණය දිගින් අඟල් 2 සිට 5 පමණ ය; පර්යාලෝකය ද්විමාන ය. 18 වැනි ශත වර්ෂයේ පැවති මහනුවර යුගයේ චිත්‍ර කලා ශෛලිය මෙහි දක්නට ඇත(පහත සඳහන් රූපසටහන බලන්න).

පොත්වල අන්තර්ගත විෂය

කෞතුකාගාරයෙහි දැනට ඇති පුස්තකාල පොත් අතුරින් විශාල සංඛ්‍යාවක්, සිංහලයෙන් ලියන ලද පාලි ත්‍රිපිටකයට අයත් ඒවා ය. බුරුම හා කාම්බෝජ අකුරුවලින් ලියන ලද පාලි ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ කිහිපයක් ද එහි ඇත. බෞද්ධාගමට අයත් මේ ආගමික ලියවිලි දිවයිනෙහි වැසියන් විසින් ශත වර්ෂ ගණනාවක් තිස්සේ ඉමහත් හක්තෘදරයෙන්

පිළිගෙන ඇත. මේ පොත් මගින් සදාචාර ධර්ම හා විශුද්ධ සිතූම් පැතුම් සිංහල ජනතාවට දායාද කොට දෙවුණා පමණක් නොව මේ දිවයින පරම පවිත්‍ර භූමියක් කර ලීම සඳහා එම දායාදය නොමඳ ව වහල් වී. සිංහල සාහිත්‍යයට අයත් ග්‍රන්ථ සම්භාරය ප්‍රාචීන පඬුවරුන්ගේ පර්යේෂණ කටයුතු සඳහා ශාස්ත්‍රීය නිධානයකි. මේ අතුරින් විශාල අත්පිටපත් සංඛ්‍යාවක් තව ම මුද්‍රණයට පත් කොට නැත. දෙමළ හා තෙලුගු භාෂාවලින් ලියැවුණු පුස්තකාල පොත් එකතුවක් ද ඇත. මේවායෙහි වැඩි හරියක් ම ආයුර්වේද වෛද්‍ය ග්‍රන්ථ ය.

වෛද්‍ය විද්‍යාව, ශල්‍යකර්මය, සූති කර්මය, ගව රෝග, සර්ප වෛදකම, පිස්සු බල වෛදකම, ඇස් රෝග, බෙහෙත් තෙල් සිඳීම, කෂාය සංග්‍රහය ආදී විවිධ විෂය අලලා ලියැවුණු 200කට අධික අගනා පුස්තකාල පොත් එකතුවක් කොළඹ කෞතුකාගාර පුස්තකාලයෙහි ඇත. මෙම පුස්තකාල පොත් අතර හේසජ්ජ කල්පය, ප්‍රයෝගරත්නාකරය, ස්ත්‍රී රෝග විකිත්සාව, ගර්භ විකිත්සාව,

කොළඹ කෞතුකාගාර පුස්තකාලයේ තිබෙන චිත්‍ර සහිත වෙස්සන්තර ජාතක කාව්‍යයේ පිටුවක කොටසක්

නාඩි ලක්ෂණය, වරයෝග සාරය, රසයෝග රත්නාකරය, යෝගාධරණය, රෝග ලක්ෂණය ආදි පොත් ද, බෙහෙත් වට්ටෝරු පොත් ද වැනි වෛද්‍ය ග්‍රන්ථ රාශියක් ඇත. පශු වෛද්‍ය පොත් අතර ගව වෛද්‍යපොත්, ගව රත්නය, හරක් වෛද්‍යපොත්, හස්ති යෝග සතකය, සර්ප වෛද්‍ය පොත් හා පිස්සු බලු වෛද්‍ය පොත් ද දක්නට තිබේ. වට්ටෝරු වෛද්‍ය පොතක් යනු කෂාය, ආලේප, ගුළි ආදිය පිළියෙල කර ගැනීමේ උපදෙස් සහිත බෙහෙත් වට්ටෝරු ද මන්ත්‍ර කිහිපයක් ද සහිත වෛද්‍ය පොතකි. වට්ටෝරු පොත් වූ කලී පිළිගත් වෛද්‍ය කෘතීන් නොව, බෙහෙවින් උඩරට පළාත්වල වෛද්‍ය මහතන් සතු ව පැවති අත්පොත් විශේෂයකි. ඒවායේ සඳහන් වනුයේ යම් යම් රෝග සුව කිරීමෙහි ලා සමත් වී යයි සම්මත බෙහෙත් වට්ටෝරුවල විස්තර ය. මෙවැනි පොත් එක් එක් වෛද්‍ය මහතාගේ අත්දැකීම් අනුව අවශ්‍ය විටෙක අලුත් කරුණු ද එකතු කොට පරම්පරාවෙන් පරම්පරාවට ගෙන ආ වට්ටෝරු ය. පිටිසර පළාත්වල සැම වෛද්‍ය මහතකු ම හදිසි අවස්ථාවක දී ප්‍රයෝජනයට ගැනීම සඳහා බෙහෙත් වට්ටෝරු පොත් යනුවෙන් හැඳින්වෙන මෙවැනි පොතක් හෝ වැඩි ගණනක් හෝ ගෙන යාම සිරිතක් ව පවතී.

සිංහලයන් අතර ව්‍යභිචාර හා යන්ත්‍ර මන්ත්‍ර ගුරුකම් සම්බන්ධ වූ චාරිත්‍ර විධි රාශියක් ඇත. මේවා දිවයිනෙහි ප්‍රකට ව පවත්නා යකුන් නැටවීම්, පිදෙවිලි විධි හා ආශ්‍රිත ව පවතී. මෙම මන්ත්‍ර ගුරුකම් ප්‍රධාන වශයෙන් වර්ග හයකට බෙදා දැක්විය හැකි ය. එනම්, 1. ලෙඩ රෝග නිවාරණය, 2. අපල උපද්‍රව වැළැක්වීම, 3. ආයුරාරෝග්‍ය සම්පත් වර්ධනය කරවීම, 4. හදි හූනියම් කැපීම, 5. කොඩිවින කිරීම, 6. ජේන හා අංජනම් කීම ය. කෞතුකාගාර පුස්තකාලයෙහි මේ විෂය අලලා ලියැවුණු පුස්තකාල පොත් 300කට අධික සංඛ්‍යාවක්

ඇත. ඉන් සමහරක් නම් අංගම් සූනියම් කැපුම, අසුගැබේ බලි කවි, අසුර බන්ධන වින කැපුම, බහිරව පිදේනිය, බාලගිරි දොළ දීම, බලියාග පොත, දැඩිමුණ්ඩ වරම් කවි, දළ කුමාර පිදේනිය සහ මල් බලි කවි ආදිය ය. බලි යාගයක් කරන තැනැත්තා ‘ඇදුරා’ යන නමින් හැඳින්වේ. මෙවැනි ශාන්තිකර්ම කරන විට රෝගාතුරයාගේ ග්‍රහදෘෂ්ටි ද සලකා බැලිය යුතු හෙයින් බලි ඇදුරන් ජ්‍යෝතිෂය ගැන ද දැනුමක් ලබා තිබීම අවශ්‍ය විය. කෞතුකාගාර පුස්තකාලයේ ඇති ජ්‍යෝතිශ්ශාස්ත්‍රයට අයත් පුස්තකාල පොත් අතර ‘නැකැත් පොත්’ යනුවෙන් හැඳින්වෙන පොත් මාලාවක් ද ඇත. මේවා දිවයිනෙහි ජ්‍යෝතිශ්ශාස්ත්‍රඥයන්ට බෙහෙවින් උපකාරී වේ. වන්දුභවනය, දසාපල, දිනමුර්තුව, ග්‍රහනිමිත්ත, හෝරාහරණය, ලික් ගත ක්‍රමය, මල්වර නැකැත්, නවග්‍රහ වක්‍රය ආදි වැදගත් නක්ෂත්‍ර පොත් ද කෞතුකාගාර පුස්තකාලයේ ඇත.

ලංකා ඉතිහාසය හදාරන්නට නිවැරදි තොරතුරු දැනගැනීමේ මූලාශ්‍රයක් වශයෙන් ලංකාවේ සිද්ධීන් ඇතුළත් විත්ති පොත් ද, පළාත් සීමා විස්තර ඇතුළත් කඩඉම් පොත් ද බෙහෙවින් ප්‍රයෝජනවත් වනු ඇත. වයඹ හා උතුරු මධ්‍යම පළාත්වල ගම්වල පුස්තකාල පොත් තම මුතුන්මිත්තන් විසින් නතු කොට ගෙන සිටි ධනයේ හා ඉඩකඩම්වල පාරම්පරික උරුමයන් වශයෙන් සමහර පුද්ගලයෝ සහ පවුල් තවමත් ආරක්ෂා කරගෙන සිටිති. මින් සමහරක් කොළඹ කෞතුකාගාර පුස්තකාලය විසින් ලබාගෙන ආරක්ෂා කර ඇත. බැවහර සිංහලයෙන් ලියැවී ඇති මේ පොත්වල අමාත්‍යවරුන්, සෙබළුන්, පණ්ඩිතයන්, ශිල්පීන් වශයෙන් රාජකාරී කළ ජන නායකයන්ගේ හා ප්‍රභූන්ගේ පරම්පරාගත විස්තර සඳහන් ව ඇත. ලංකාව බෙදා වෙන් කොට තිබූ පළාත් හා දිස්ත්‍රික්ක, ඒවායේ නගර හා ගම් ද, එම බෙදීම්වල මූලාරම්භය ද කඩඉම් පොත්වල

සඳහන් ව ඇත. මේ පුස්තකාල පොත් අතර, විශේෂත්වයක් දරන කිහිපයක් නම් කුරුණෑගල විස්තරය, අෂ්ට විංසති රට, මදුරාපුරනාවිත්තිය පඬුවස් නුවර වරරාජ ගෝත්‍රය, මනුරාජ වංශය ආදිය යි.

පැරණිඅත් පිටපත්

කොළඹ කෞතුකාගාර පුස්තකාලය සතු අගනා පුස්තකාල පොතකි, චිත්‍ය පිටකය අයත් මුල්ලවග්ගපාලියේ අත් පිටපත. මෙය 13 වැනි සියවසේ දී ලියන ලද්දකි. දැනට ලංකාවේ පුස්තකාල පොත් අතරින් පැරණිතම යැයි සැලැකෙන මෙම අත් පිටපතේ එන ඇතැම් සිංහල අක්ෂරවල විපරිණාමය ගැන ආචාර්ය පරණවිතාන අදහස් දක්වා ඇත. ක්‍රි.ව. 1236 1271 දක්වා දඹදෙණිය රාජධානි කොට ගත් II පරාක්‍රමබාහු රජතුමාගේ රාජකීය මුද්‍රාව හඟවන සිංහල 'ශ්‍රී' අක්ෂරය ග්‍රන්ථාවසානයේ එන කර්තෘ නාම පාඨයෙහි සඳහන් ව තිබේ. දිවයිනෙහි ඇති පුස්තකාල පොත් අතුරින් විශාලතම සංඛ්‍යාව කොළඹ කෞතුකාගාර පුස්තකාලය සතු ව පවතින බව කිව හැකි ය. මෙම වටිනා ග්‍රන්ථ සම්භාරයට අත් පිටපත් 3,000ට කිට්ටු සංඛ්‍යාවක් අයත් වෙයි. බුදු සමය, සිංහල සාහිත්‍යය, ඉතිහාසය, දේශීය වෛද්‍ය විද්‍යාව, ජ්‍යොතිෂ විද්‍යාව, භූත විද්‍යාව, පශු විද්‍යාව, කලා හා වාස්තුවිද්‍යාව, ජන කථා ආදී විෂය රාශියකට අයත් පොත් ඒ අතර වෙයි. පොත්ගුල් විහාර යනුවෙන් හැඳින්වෙන විහාරානුබද්ධ පුස්තකාල සතු ව තවත් පුස්තකාල පොත් රාශියක් ඇත. පැරණිකම නිසා ම විශේෂ තැනක් ගන්නා තවත් පුස්තකාල පොත් රාශියක් ගැන ද සඳහන් කිරීම වටහේ ය. ශ්‍රී ලංකා විද්‍යාලංකාර විශ්වවිද්‍යාලය සතු ව ඇති මහාවග්ගපාලියෙහි පුස්තකාල අත් පිටපත ද, ලංකා විශ්වවිද්‍යාලයීය පුස්තකාලයේ ඇති විසුද්ධිමග්ගපිකා අත් පිටපත ද 13 වැනි සියවසට අයත් පුස්තකාල පොත් වශයෙන් සැලැකේ. කොළඹ

කෞතුකාගාර පුස්තකාලයෙහි ඇති සංයුක්ත නිකාය අත්පිටපතෙහි එන අවසාන පාඨය අනුව එය පැපිලියානෝ සුන්තොදේවී පිරිවෙනේ විසු මංගල නම් හික්සුන් වහන්සේ නමක් විසින් ක්‍රි.ව. 1412 දී පිටපත් කරැණු බව පෙනේ. කෞතුකාගාර පුස්තකාලයේ ඇති ක්‍රි.ව. 1521 දී පිටපත් කරන ලද පාඨපරමන්ථප්පකාසිනී නමැති පිටපත ධම්මසංගණ නමැති පාලි ග්‍රන්ථයෙහි ටීකාවකි. සිංහල පූජාවලියෙහි අත්පිටපතක් ද කෞතුකාගාර පුස්තකාලයෙහි ඇත. එහි එන අවසාන පාඨය අනුව එය ක්‍රි.ව. 1665 දී පිටපත් කරන ලද්දකි. කෞතුකාගාර පුස්තකාලයෙහි ඇති තවත් පැරැණි පුස්තකාල අත්පිටපතක් නම් සංස්කෘතයෙන් ලියැවී ඇති බෞද්ධ ශතකයයි. බුදුරජාණන් වහන්සේ ගේ ගුණ අලලා කළ ස්තෝත්‍ර ශ්ලෝක මාලාවක් අන්තර්ගත මෙය ක්‍රි.ව. 1704 දී පිටපත් කරන ලද්දකි.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ

ද සිල්වා, සී.එම්.ඒ. (1947). *Sinhalese National Heritage in Ola Leaf* මෑයෙන් *The Buddhist*. XVIII කා. සඟරාවට සැපයූ ලිපිය.
 ද සිල්වා, ඩබ්ලිව්.ඒ. (1938). *Catalogue of Palm Leaf Manuscripts in the Library of the Colombo Museum*.
 ද සිල්වා, ඩබ්ලිව්.ඒ. (1927). *Sinhalese Vittipot and Kadaimpot* මෑයෙන් *JRASC B XXX* කා 80 ලිපිය
 ගයිගර්, ඩබ්ලිව්. (1912). මහාව. ඉංප කො
 ගයිගර්, ඩබ්ලිව්. (1930). මුලව. ඉංප කො
 නෙවිල්, එච්. *Sinhalese Verse*. කා
 ඊස් ඩේවිඩ්ස්, ටී.ඩබ්ලිව්. (1903). *Buddhist India'*
 වික්‍රමරත්න, කේ.ඩී.එල්. (1967). *Palm Leaf Manuscripts of Ceylon* මෑයෙන් *Ceylon Today XVI* කා 1 ලිපිය

සී.එම්. ඔස්ටින් ද සිල්වා

පුස්තකෝපාත්මය භාවිත අක්ෂර පිළිබඳ විමර්ශනයක්

මෙම ලිපියෙන් අපේක්ෂා කරන්නේ මෙරට භාවිත පුස්තකෝපාත්මය විශේෂයෙන් සිංහල අක්ෂරවලින් සටහන් කරන ලද පුස්තකෝපාත්මය පෙනෙන අකුරු වර්ග පිළිබඳ විවරණයක් කිරීම යි. සාමාන්‍යයෙන් ලේඛන කලාවේ දියුණුවත් සමග ම පුස්තකෝපාත්මය අකුරු ලිවීම ද වේගවත් හා විධිමත් වූ බව පිළිගැනේ. ඒ අනුව එකී ලේඛනය සිදු කරනු ලබන ආකාරය හා ලේඛනයේ ස්වභාවය අනුව පුස්තකෝපාත්මය දක්නා ලැබෙන අකුරු වර්ග කිහිපයක් හඳුනා ගත හැකිව තිබේ. මෙහිදී ඒවා හඳුනා ගැනීම හා ඒවායේ තිබෙන විශේෂත්වය වැනි කරුණු පිළිබඳ ලුහුඬු විවරණයක් සිදුකරනු ලැබේ. ඒ මගින් පුස්තකෝපාත්මය ලේඛන කලාවේ යම් පැතිකඩක් පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා ගැනීමට මග පෑදේ.

අරමුණ

පුස්තකෝපාත්මය දක්නා ලැබෙන අක්ෂර ඒවායේ රටා අනුව වෙන් කර දැක්වීම, එකී අක්ෂර රටා හඳුනා ගැනීමේ සලකුණු හා ක්‍රමවේද මොනවා දැයි සොයා බැලීම හා ඒ

පිළිබඳ විමර්ශනය මේ ලිපියේ ප්‍රධාන අරමුණ යි. එසේ ම පුස්තකෝපාත්මය අක්ෂර ලිවීමට ප්‍රථමයෙන් දෘඪ උපස්තරවල ලිඛිත අක්ෂර රටා පිළිබඳ ව ද යම් විමසීමක් මෙහි අන්තර්ගත වෙයි.

මේ අධ්‍යයනය සඳහා භාවිත කරනු ලබන පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය වන්නේ ප්‍රධාන වශයෙන් ග්‍රන්ථ සන්ධාර පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යි. එසේ ම පුස්තකෝපාත්මය පත්තිරුවල තිබෙන අක්ෂර රටා හා අක්ෂර වර්ග හඳුනා ගැනීම සඳහා අදාළ ලේඛන භෞතික වශයෙන් නිරීක්ෂණය ද මෙහිදී සිදු කරනු ලැබේ.

ලේඛනයේ ඉතිහාසය පිළිබඳව විමර්ශනය කිරීමේදී පැහැදිලි වන්නේ විවිධ වර්ගයේ කොළවල අතීතයේ අක්ෂර සටහන් කොට ඇති බව යි. නොඑසේ නම් ලිවීම සිදුකොට ඇති බව යි. ඒ අතර දෘඪ තල ප්‍රධාන වන අතර ඒවා විවිධ ශිලා මතුපිටවල ලේඛනය කිරීම ලෙස දැක්විය හැකි ය. ඒවා පොදුවේ ශිලාලේඛන යනුවෙන් හඳුන්වනු ලබන අතර ඊට අමතරව ලෝහ පත්තිරු මත ද ලේඛනය සිදු කොට තිබේ. එසේ සිදු කිරීමේදී ඒ ඒ ලෝහයේ දෘඪතාව හා මට්ටම්වි බව මත ඒවායේ විවිධ වෙනස්කම් දර්ශනය

වීම මෙහිදී අවධානයට ගත යුතු වේ. මේ ලිපියේ වැඩි වශයෙන් සාකච්ඡාවට භාජනය කරනු ලබන පුස්තකොළ අකුරු වර්ග පිළිබඳව විමර්ශනයේ දී එම තොරතුරු වටහාගෙන තිබීම බෙහෙවින් වැදගත් වේ.

සාමාන්‍යයෙන් අක්ෂරවල නිශ්චිත හා අනුමත හෝ පිළිගන්නා හෝ හැඩතල නිර්මාණය වන්නේ ඒවා කලක් තිස්සේ භාවිතයේ පැවතීමෙනි. ඒ සඳහා දීර්ඝ කාලයක් ලේඛනය යම් මතුපිටක් මත සටහන් වී තිබීම හේතුවක් වේ. සාමාන්‍යයෙන් ක්‍රි.පූ. අවධියේ සිට ම පුස්තකොළය මත අක්ෂර සටහන් කිරීම පැවති බව පිළිගැනේ. ජී. බියුලර් සඳහන් කරන්නේ ඉන්දියාවේ ක්‍රි.ව. පළමු වැනි සියවසේ දී පුස්තකොළය ලේඛනය සඳහා භාවිත කළ බව යි. (Buhler 1904:95) මෙම අදහස ම රීස් ඩේවිඩ්ස් ද දරයි. (Davids 125) තව ද ඔහු බර්ඩ් ගසේ පොතු ද මේ සඳහා භාවිත කළ බව පෙන්වා දෙයි. (ibid) ඒ පුස්තකොළ පොත් අනුකරණය කිරීමක් බව ඔහුගේ මතය යි. එසේ ම ඒ මඟින් පැහැදිලි වන්නේ බර්ඩ් පොතු මත අක්ෂර සටහන් කිරීමට පෙර සිට ම තල් කොළයේ ලිවීමේ සම්ප්‍රදාය ඔවුන් සතුව තිබූ බව යි. රීස් ඩේවිඩ්ස් දක්වන පරිදි මේ සම්බන්ධයෙන් දැක්විය හැකි කාල වකවානුව වනුයේ ක්‍රි.ව. පස් වන වැනි සියවස යි. එසේ ම එයින් ගම්‍ය වන අදහස වන්නේ ඊට පෙර සිට ම පුස්තකොළයේ ලිවීමේ සම්ප්‍රදායය පැවති බව යි. (ibid:126) කෙසේ වෙතත් මේ සම්බන්ධයෙන් එළඹිය හැකි නිගමනය වන්නේ පුස්තකොළයේ ලිවීමේ සම්ප්‍රදාය ක්‍රි.පූ. අවධියේ සිට ම ඉන්දියාවේ හා ශ්‍රී ලංකාවේ භාවිත ව පැවති බව යි.

පුස්තකොළ පොත්වල ලේඛනය සම්බන්ධයෙන් පරණවිතානගේ අදහස වන්නේ ක්‍රි.ව. 8වන සියවස පමණ වන තෙක් මෙරට පුස්තකොළ භාවිත කිරීමේ සම්ප්‍රදායයක් නොපැවති බව යි. ඒ වෙනුවට උණ පතුරු භාවිත ව පැවති

බව ඔහු පෙන්වා දෙයි. (වංසනිප්පකාසිනී, බටුවන්තුඩාව සංස්.:210) මේ සඳහා පරණවිතානගේ පාදක වී ඇත්තේ වංසනිප්පකාසිනීයේ සටහන් වන කරුණකි. එහි "පොත්පතවංසඵලකේ වණ්ණානි කම්මානි විය" යනුවෙන් දැක්වේ. එයින් කියවෙන්නේ පුස්තකොළ පොත් නොව පොත් ඵලක ලෙස භාවිත කළ පොත් කම්බා ය. ඒවායේ විවිධ වර්ණවත් සැරසිලි ආදිය ද තිබෙන බැවින් වංසනිප්පකාසිනී පාඨය ද නිවැරදි ලෙස අර්ථ නිරූපණය වේ. කෙසේ වෙතත් මෙරට ආරම්භක ම අක්ෂර සහිත ශිලාලේඛන පිළිබඳව අවධානය යොමු කිරීමේ දී ද මේ සඳහා පැහැදිලි අදහසක් ඇති කර ගත හැකි ය.

අක්ෂර සටහන් කිරීමේ දී පුස්තකොළය පමණක් නොව වෙනත් කොළ ද භාවිත කොට ද එය සිදුවී ඇති බවට සාධක පවතී. උක් කොළ (*Euahorbia*), හල් කොළ (*Vetaria acuminata*) වැටකේ කොළ (*Pandanus odoratissiwus*) වැනි කොළවලින් වැලිපිල්ලේ අකුරු හුරුවන බාලයන් සඳහා නෙළුම් කොළවල හා කෙසෙල් කොළවලින් අකුරු ලියා තිබේ (ලගමුව, 2006:101) කෙසේ වෙතත් ප්‍රධාන වශයෙන් ශිලා තලයේ බහුල ව ලේඛන සටහන් කළ අවදියේ දී ද වර්ග තුනක අක්ෂර දැකගත හැකි වේ. එනම් කෝණාකාර (angular) අක්ෂර, ලතාකාර (cursive) අක්ෂර හා වක්‍රාකාර (rounded) අක්ෂර වශයෙනි. මෙයින් කෝණාකාර අක්ෂර සඳහා ලෙන් ලිපි හා මූල බ්‍රාහ්මී ලිපි නිදසුන් වශයෙන් දැක්විය හැකි ය. ලතාකාර ලිපිවලට නිදසුන් වශයෙන් අපර බ්‍රාහ්මී ලිපි හා ප්‍රධාන වශයෙන් ජේතවනාරාම ලිපිය හා අකුරුගොඩ ශිලාලේඛන ද දැක්විය හැකි වේ. වක්‍රාකාර ස්වරූපය පොලොන්නරු යුගයේ ශිලාලේඛනවල බහුල වශයෙන් දිස්වන අතර එතැන් සිට වක්‍රාකාර ස්වරූපය ම දක්නට ලැබේ. ඉහත දක්වන ලද ලේඛනද්‍රව්‍ය පිළිබඳ

විමසීමේ දී වංසකථා තොරතුරුවලින් ද කරුණු සොයා ගත හැකි ව පවතී. වංසකථාගත තොරතුරු අනුව මේ කාලය තුළදීම වැටකේ හෝ තල්කොළ වැනි මාධ්‍යයන්හි අක්ෂර සටහන් කිරීමේ ක්‍රමය පිළිබඳ ව මෙහි මූලින් සඳහන් කොට ඇත. වළගම්බා රජු කේතකී පත්‍රයක හෙවත් වැටකේ කොළයක සටහන් කොට කුපික්කල තිස්ස තෙරුන්ට අභයගිරිය පූජා කිරීමේ පුවත මීට පැහැදිලි නිදසුනකි.

අපො කෙතක පතතමහි
ලිබ්ඛා හධ්‍යමානසො
සංස හොගං විහාරස්ස
තස්ස පාදා මහීපතී (ම.ව.27:50)

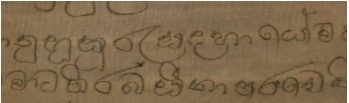
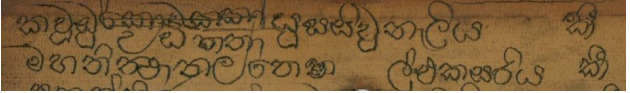
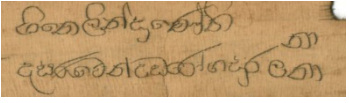
ලක්දිව පළමු නිකාය හේදයට තුඩු දුන් මේ සිද්ධිය පූජා පත්‍රයක් මඟින් විහාරයක් පිරිනැමීම නිමිති කරගෙන සිදු වූවකි. එහි පූජා පත්‍රය ලියවුණේ වැටකේ කොළයක නම් ශ්‍රී ලාංකේය ලේඛන කලාවේ භාවිත අමුද්‍රව්‍ය ක්‍රි.පූ. අවධිය වන විට ද ඉතා දියුණු සැහැල්ලු මාධ්‍ය වශයෙන් ස්ථාවර ව පැවති බව සිතිය හැකි ය. කෙසේ වෙතත් පුස්තකොළය මත ලිවීමේ දී අක්ෂර වඩාත් ලතාකාර හැඩයක් ගැනීම පිළිගත හැකි සාධකයකි.

පුස්තකොළ පොත්වල දැකිය හැකි අක්ෂර මාලාව පිළිබඳ විමසීමේදී පෙනී යන්නේ ඒ ඒ භාෂාවට අනුව පුස්තකොළ පොත්වලට ම ආවේණික අක්ෂර මාලාවක් භාවිතයේ පැවති බව යි. ඒ අනුව සිංහල භාෂාමය ලේඛනවල දී අක්ෂර ද සංස්කෘත භාෂාවෙන් ලිවීමේ දී නාගරී අක්ෂර ක්‍රමය ද භාවිතයට ගැනිණ. සිංහල අක්ෂරයන් ම පාලි භාෂාවේ රචනයන් සඳහා යොදාගත් අවස්ථා ද දිස්වේ. රචකයාගේ අභිමතය පරිදි අක්ෂර මාලාව යොදාගත් බවට ද සාධක පවතී. බොහෝ විට පන්හිද නැවත නැවත ඔසවන්නේ නැතිව ලිවීම පුස්තකොළය හිල් වීමේ සම්භාවිතාව අඩු කරන්නක් වන බැවින්

සම්මත බැඳි අකුරු මෙන්ම ලේඛකයාගේ කැමැත්තට අනුව වෙනත් බැඳි අකුරු ද භාවිතයට ගෙන ඇති අවස්ථා නිරීක්ෂණය කළ හැකි ය. නිදසුනක් ලෙස ‘සම්මා සම්බුද්ධ’ යන පාලි පාඨය ලියා ඇත්තේ ‘සමමා සමුධ’ වශයෙනි. ‘ඹ’ රූපයෙහි හල් ම යන්නේ භාගයක් ද හල් බ යන්න ද අ යන්න ද අන්තර්ගත වේ. මේ නිසා එය තර්කානුකූල වේ.

පුස්තකොළ පොත්වල දැකිය හැකි අක්ෂර පිළිබඳව විමර්ශනය කිරීමේදී අක්ෂර වර්ග කිහිපයක් දැකගත හැකි ය. එකී අක්ෂර පිළිබඳ ව විශ්ලේෂණය කිරීමට ප්‍රථමයෙන් දැක්විය යුත්තේ එලෙස අක්ෂර වර්ග දිස්වීමට ප්‍රධානතම හේතුව වන්නේ ඒ ඒ ශිල්පීන්ගේ ලේඛන රටාව හා කලා කුශලතාව බව යි. ඒවා කුලක වශයෙන් ගොනු කිරීමෙන් පසුකාලයේ උගතුන් විසින් මෙලෙස අක්ෂර වර්ග හඳුනා ගනු ලැබ ඇත.

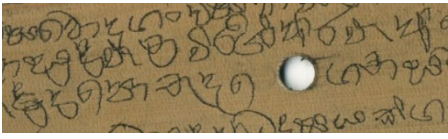
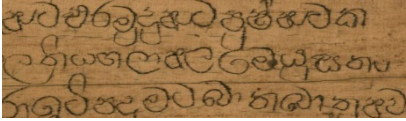
ප්‍රධාන වශයෙන් හැඩහුරුකම අනුව අක්ෂර වර්ග තුනක් හඳුනා ගත හැකි ව පවතී. එනම් මුළු කුරු, ගජකුරු හා සිහකුරු වශයෙනි. මෙහි ඇත්තේ අල්ප වෙනස්කම් පමණි. එහෙත් ඒ වෙනස්කම් සලකා මේවාට ශ්‍රී ලංකාවේ විවිධ පළාත්වල සහසම්බන්ධයක් ද දක්නට ලැබෙන බව ආර්ය ලගමුව දක්වයි (ලගමුව, 2006:101). ඒ අනුව රුහුණ රට භාවිත වූ අක්ෂර මුළුකුරු වශයෙන් හැඳින්වේ. ඒ එම අක්ෂරවල කොන් සහිත වූ බැවින්. මායා රටෙහි අක්ෂර වටකුරු වූ බැවින් සිහකුරු වශයෙන් ද එසේ ම පිහිටි රට අක්ෂර අණ්ඩාකාර වූ බැවින් ගජකුරු වශයෙන් ද හඳුන්වා ඇත (එම). පුස්තකොළ පොත් ආශ්‍රයෙන් මේ සඳහා නිදසුන් සපයා ගත හැකි ය.

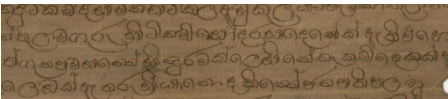
අනු අංකය	අක්ෂර වර්ගය	විස්තරය	නිදසුන්
01	මුළුකුරු	රුහුණු රටට අයත් වේ කොන් සහිතය	 <p>බටපොළ</p>
02	සිහකුරු	මායා රටට අයත් වේ. වටකුරු ය.	 <p>අනුරාධපුර අයත් වන්නේ පිහිටි රටට යි</p>
03	ගජකුරු	පිහිටි රටට අයත් වන අතර අංඛාකාර වේ.	 <p>ගස්පෙ ශ්‍රී ජයවර්ධනාරාමය</p>

ඉහත දක්වන ලද්දේ එක් වර්ග කිරීමක් පමණි. අක්ෂරවල හැඩය අනුව ද රුහුණු, පිහිටි, මායා වශයෙන් ද මේ වර්ග කිරීම සිදු කොට ඇත.

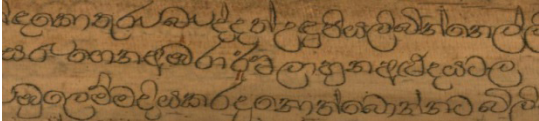
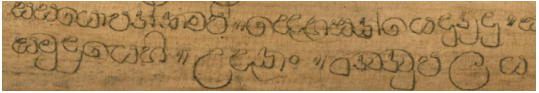
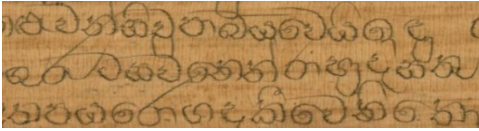
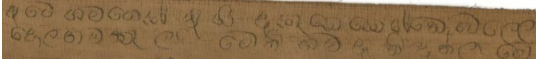
මීට අමතර ව තවත් වර්ග කිරීමක් දක්නා ලැබේ. ඒ අනුව සිංහාක්ෂර, ගජාක්ෂර

හා හංසාක්ෂර වශයෙන් වර්ග කිරීමක් දිස්වේ. මෙහි සිංහාක්ෂර ආයතන වතුරප්‍රාකාර ය. ගජාක්ෂර සම්ප්‍රදායය ගෝලාකාර ය. තව ද හංසාක්ෂර සිහින් ය. පටු ය. මෙම අක්ෂර සඳහා නිදසුන් හා ඒවායේ සාමාන්‍ය ස්වභාවය පිළිබඳ නිදසුන් පහත දැක්වේ.

අනු අංකය	අක්ෂර වර්ගය	විස්තරය	නිදසුන්
01	සිංහාක්ෂර	ආයතන වතුරප්‍රාකාරය	 <p>රතඹලේ</p>
02	ගජාක්ෂර	ගෝලාකාරය	 <p>සපුගහතමිමිට ශ්‍රී බෝධියංගනාරාමය</p>

03	හංසාකේෂර	සිහින්ය. පටු ය.	 <p>සපුගහතමිට ශ්‍රී බෝධියංගණාරාමය</p>
----	----------	-----------------	---

තවත් බෙදීමක් අනුව අක්ෂර වර්ග හතරක් දක්වා ඇත. හංස අක්ෂර, ගජ අක්ෂර, මුතු අක්ෂර, කාක අක්ෂර යනුවෙනි. මෙයින් හංස අක්ෂර යනුවෙන් ගැනෙන්නේ හංසයකුගේ හැඩයෙන් ලියා ඇති බැවිනි. මෙම වර්ගයේ අක්ෂර සියුම් හා කුඩා ප්‍රමාණයෙන් යුක්ත ය.

අනු අංකය	අක්ෂර වර්ගය	විස්තරය	නිදසුන්
01	හංස අක්ෂර	හංසයකුගේ බඳු ස්වභාව ඇත. සියුම් බව හා කුඩා බව විශේෂ වේ.	 <p>මහේෂිකාරාමය නිට්ටඹුව</p>
02	ගජ (හස්ති) අක්ෂර	ගෝලාකාර ය, හස්තියකුගේ මෙන් පිරුණු බවක් දිස්වේ.	 <p>රතඹලේ</p>
03	මුතු අක්ෂර	මුතුකැට වන් ඉතා පැහැදිලි අක්ෂර මේ නමින් හඳුන්වනු ලැබේ. මේවා බොහෝ විට ආගමික ග්‍රන්ථවල පවතී.	 <p>බාදුරාගොඩ</p>
04	කාක අක්ෂර	කාක අක්ෂර යනු අවලස්සන අපැහැදිලි අක්ෂර යි. පත්ඉරු මත අපිළිවෙළට රචනා කළ අක්ෂර මේ ගණයට අයත් වේ	 <p>බාදුරාගොඩ</p>

පුස්තකාල පොත්වල දක්නට ලැබෙන බැඳි අකුරු

පුස්තකාලයේ ලිවීමේ දී කොළය කැඩීම වළක්වා ගැනීම සඳහා බැඳි අකුරු වැඩි වශයෙන් භාවිත කාට ඇති බව පෙනී යයි. මෙහි දී භාවිත අක්ෂර සංයුක්තාක්ෂර හෝ බද්ධාක්ෂර හෝ වශයෙන් හඳුනා ගත හැකි ය. මෙකී බැඳි අකුරු ඒ ඒ පුස්තකාල පොත් රචකයාගෙන් රචකයාට ද වෙනස් වේ. මේ නිසා ස්ථිර වශයෙන් බැඳි අකුරු

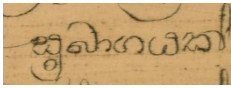
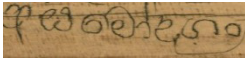
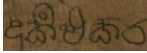
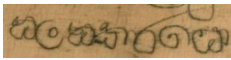
මෙපමණ ප්‍රමාණයක් ඇතැයි දැක්වීම ද උගහට ය. බොහෝ විට තමන් විසින් ම අවශ්‍ය පරිදි අක්ෂර බද්ධ කොට ලිවීමක් ද තිබූ බව නිරීක්ෂණය කළ හැකි ය. මෙහි දක්වන්නේ එයින් වඩාත් ප්‍රචලිත, සුලභ ඒවායින් කිහිපයක් පමණි. මේවායින් සමහරක් සාමාන්‍ය සිංහල ලේඛන ව්‍යවහාරයේ දී බැඳි අකුරු ලෙස නොසැලකේ. එහෙත් පුස්තකාල පොත් ලේඛනයේ දී ඒවා බැඳි අකුරු ලෙස සලකනු ලැබේ.

අනු අංකය	පුස්තකාල පොත්හි එන වචනය	බැඳි අකුර	නිදසුන	විශේෂතා වෙනොත්
01	ධ	ඞ		විසුද්ධබුද්ධාදිප්‍රසිද්ධ
02	නෙන්	නන		අහපනෙන් (අහපන්නේ)
03	කක	කක		සුකකෝ (සුකකෝ)
04	ජ්ජ	ජ්ජ		කුජ්ජාත (කුජ්ජාත)
05	ඤ	ඤ		මඤ (මින්ඤ)
06	නත / ඉ / නත	නත ඞ		නතාඞුන්ත (නතාඞුන්ත)
07	ඟ	නඟ		චතුරඟ (චතුරංඟ)

මේ හැර මෙබඳු බොහෝ අක්ෂර බැඳි ලියනු දක්නට ලැබේ. මේ ලේඛනය වඩාත් දීර්ඝ එකක් වනු වැළැක්වීම සඳහා ඒ සියල්ල මෙහි ඇතුළත් නොකෙරේ.

නිග්ගහිතය (බිංදුව) / අනුස්ථාරය භාවිතය

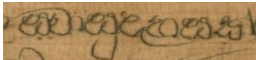
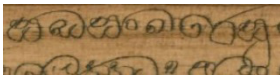
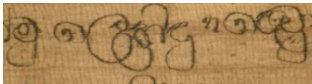
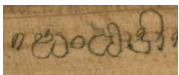
බින්දුව හෙවත් අනුස්ථාරය භාවිතය ද පුස්තකාල පොත්වල විවිධ වේ. එය අක්ෂරයේ මැද මෙන් ම අග ද අක්ෂරයේ ඉස්පිල්ල අතර ද යොදනු ලැබේ. ඒ සඳහා පිළිගත් ක්‍රමයක් පුස්තකාල පොත් ලේඛකයන් විසින් අනුගමනය කර නොමැත.

අනු අංකය	පුස්තකාල පොත්හි එන වචනය	නිග්ගහිතය	නිදසුන	විශේෂතා වෙනොත්
01	සුංඛාගයක්	සුං		අක්ෂරයේ යටි අර්ධයට යෙදූ අවස්ථා
02	අසමෝදගං	ගං		සාමාන්‍ය ලෙස යෙදූ අවස්ථාවක්
03	දුංකඵකර	දුංකඵකර		ඉස්පිල්ලට උඩින් ලියූ අවස්ථාවක්
04	සංස්කාරයෝ	සංස්කාරයෝ		බිංදුව ලියා ඇත්තේ වක්‍රාකාර අර්ධවෘත්තයක් මැදිනි.

ආවේණික අක්ෂර

පුස්තකාල පොත් සඳහා ආවේණික විශේෂ අක්ෂර ද දැකිය හැකි ය. මේවා

බොහෝ විට සකස් කරගෙන ඇත්තේ අක්ෂර එකට බැඳීමෙනි. මේ බැඳීම සිදුකරනු ලැබ ඇත්තේ ලේඛනයේ පහසුව සඳහා ය.

අනු අංකය	පුස්තකාල පොත්හි එන වචනය	උච්චාරණය	නිදසුන	විශේෂතා වෙනොත්
01	සුවාසුදහසක්	සුවාසු දහසක්		සුවාසු දහසක් යන්න ලියා ඇත්තේ ස්වාසු දහසක් වශයෙනි.
02	සබ්බසංඛාරෙසු	සබ්බසංඛාරෙසු		බ්බ යන්න ලියා ඇත්තේ මුල් බයන්නේ මුල් කොටසට අග කොටස ඇඳීමෙනි.
03	මුලෙහිදු දොවො	මුළුලෙහිදු දෙවො		මුළුලෙහිදු යන්න ලියා ඇත්තේ ලකාර දෙක එකිනෙක බැඳීමෙනි.
04	සංස්ඵති	සන්සඵති		සංස්ඵති යන්න අතිවිශේෂ යෙදුමක් සේ ලියා ඇත. මෙහි සඵඵ යන්න එක ම අකුරකට බැඳ ලියා තිබේ.

ලේඛනයේ පහසුව සඳහා බැඳී ඇතුළු පහසු ක්‍රම මගින් දැක්වීමට ලේඛකයන් කටයුතු කර තිබේ. බොහෝ විට අල්පප්‍රාණ අක්ෂරයේ සුළු කොටසක් සම්බන්ධ කර ගෙන මහාප්‍රාණ අක්ෂරය සම්පූර්ණයෙන් දැක්වීමෙන් මේ අක්ෂර නිපදවාගෙන තිබේ.

මේ සියල්ල තාක්ෂණික වශයෙන් පන්හිද එසවීමකින් තොරව එක් වර වචන ලියා අවසන් කිරීමේ ක්‍රමය නිසා ඇති වූ බව පුස්තකාල පොත් ලේඛන කලාව පිළිබඳ විමර්ශනය කිරීමෙන් පැහැදිලි වේ.

අනු අංකය	පුස්තකාල පොත්හි එන වචනය	උච්ඡාරණය	නිදසුන	විශේෂතා වෙනොත්
01	දඨානා	දට්ඨානා		අල්පප්‍රාණ හා මහාප්‍රාණ එකට බැඳී අවස්ථාවක්
02	සමුධස්ස	සම්බුද්ධස්ස		අල්පප්‍රාණ හා මහාප්‍රාණ එකට බැඳී අවස්ථාවක්
03	නචගිතවාදින අරියසච්චානි	නචගිතවාදින අරියසච්චානි		අල්පප්‍රාණ අක්ෂර පමණක් එකට බැඳී අවස්ථාවක්. දෙවන නිදසුන එයම වෙනස් ආකාරයකට ලියූ අවස්ථාවක්
04	පුබ්බොලොහිතං	පුබ්බෝලෝහිතං		අල්පප්‍රාණ අක්ෂර පමණක් එකට බැඳී අවස්ථාවක්
05	චන්තිංසාකාරං	ද්වන්තිංසාකාරං		අල්පප්‍රාණ අක්ෂර පමණක් එකට බැඳී අවස්ථාවක්
06	හගෙනි	හංගෙනි		වර්ගාන්තාක්ෂරයක් අල්පප්‍රාණාක්ෂරයකට බැඳී අවස්ථාවක්
08	ඕභාසෙත්වා	ඕභාසෙත්වා		පාලි භාෂාවේ ඔ කාරයේ දීර්ඝය දක්වන්නේ නැති වුව ද පුස්තකාලයේ එය දැක්වූ අවස්ථාවක්
09	යති ලිගනති	යති ලිංගනති		බින්දුව හා ග කාරය බැඳී අවස්ථාවක්
10	පොට්ඨිකානං	පොට්ඨිකානං		පොට්ඨිකානං යන තැන කොම්බුව ක්‍රම දෙකකට ලියා තිබේ.

නිගමනය

පුස්කොළ පොත්හි දක්නට ලැබෙන අක්ෂර විවිධාකාර වන බව තහවුරු වේ. එසේම විවිධ පළාත්වල හා විවිධ ගුරුකුලයන්හි භාවිත අක්ෂර ද විවිධ වන බව ප්‍රකට වේ. තව ද පුස්කොළ පොත් ලේඛන කලාවේ දී අක්ෂර විවිධ වීමට බලපා ඇත්තේ ඒවා රචිත ලේඛකයන්ගේ කලා කුශලතා හා ලේඛනයේ විවිධ තාක්ෂණික ස්වභාවයන් බව ද තහවුරු වේ. මේ නිසා පුස්කොළ පොත්හි දක්නට ලැබෙන අකුරු හා අකුරු වර්ග පිළිබඳ විග්‍රහය ඉතා සංකීර්ණ වූවක් වන බව ද මෙහි දී නිගමනය කළ හැකි ය.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

කුමාරස්වාමී, ආනන්ද. (1962). මධ්‍යකාලීන සිංහල කලා. කොළඹ.

කුලසූරිය, ආනන්ද. (1996). පුස්කොළ පොත් ලේඛන කලාව. සංස්කෘතික පුරාණය, 01 වෙළුම, 02 කලාපය, කොළඹ.

Dauids, Rhys. (1950). **Buddhist India**, London.

Paranavitana, S. (1970). **Inscriptions of Ceylon**. Volume I, Colombo.

Buhler, H.G. (1904). **Indian Paleography**. Bombay.

මේධංකර නායක ස්ථවිර, ඇතිපොල. (1956). පුස්කොළ ලේඛන කලාව. කොළඹ.

බටුචන්ද්‍රඩාව පඬිතුමා. (සංස්.) (1895). වංසනට්ඨපකාසිනී. කොළඹ.

ලගච්ච, ආර්ය. (2006). පුස්කොළ පොත් ලේඛන කලාව. කොළඹ.

විවිධ ප්‍රදේශවලට අයත් පුස්කොළ පොත් රාශියක්.

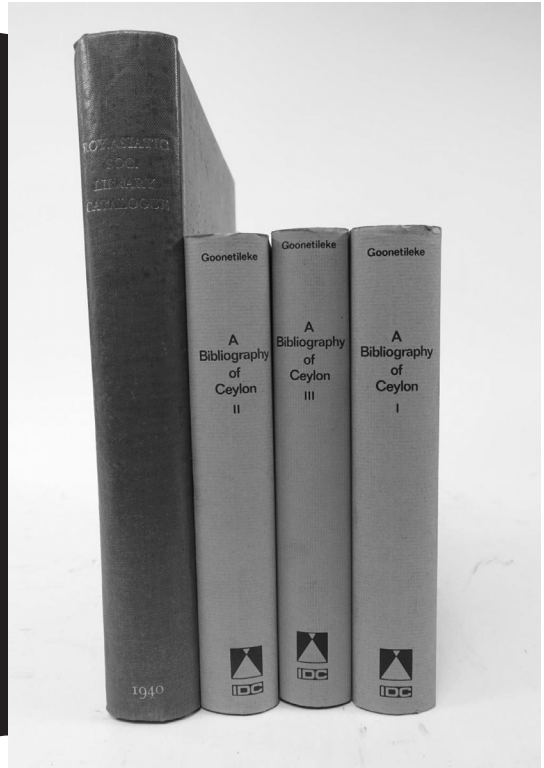

ගල්වැවේ විමලධන්ති හිමි

ශ්‍රී ලංකා භික්ෂු විශ්වවිද්‍යාලය
අනුරාධපුරය.

සිංහල පුස්තකාල පොත් නාමාවලි සම්පාදනය

පුස්තකාල ලේඛන ආශ්‍රිත ශාස්ත්‍රීය පර්යේෂණ හා ග්‍රන්ථ සංස්කරණ ආදියට ප්‍රවේශ වන කවර ශාස්ත්‍රවන්තයකු අත වුවද නිතර ගැවසෙන එක් දෙයක් නම් පුස්තකාල පොත් නාමාවලි ය. මෙරට ජාතික මට්ටමේ පුස්තකාලයක දැක ගත හැකි විවිධ අන්දමේ ග්‍රන්ථ හා ලිපි නාමාවලි (Catalogues) අතර පුස්තකාල පොත් නාමාවලි ද කිහිපයක් වෙයි. මෙරට බ්‍රිතාන්‍ය යටත්විජිත අවධියේ පටන් පළ වී ඇති මෙම නාමාවලි භෞතික ප්‍රමාණයෙන් හා ඒවායේ අන්තර්ගත තොරතුරුවල ප්‍රමාණයෙන් විවිධ වන සේ සම්පාදනය කර තිබෙනු නිරීක්ෂණය කළ හැකි ය.

සිංහල පුස්තකාල පොත් ලේඛන කලාව හා එහි ආනුෂංගික අංග පිළිබඳ බොහෝ කරුණු මේ වන විටත් විද්වතුන්ගේ නොමඳ අවධානයට ලක් ව තිබුණ ද, පුස්තකාල

පොත් නාමාවලි තැනීම හා එහි ඉතිහාසය පිළිබඳ අවධානය යොමු ව ඇත් නම් ඒ අල්ප වශයෙන් යැයි පැවසිය යුතු ය. පුස්තකාල නාමාවලි සැකසීමේ ඉතිහාසය ගවේෂණයට වඩා පර්යේෂකයන්ට වැදගත් වී ඇත්තේ ස්වකීය පර්යේෂණවල දී දැනට පවත්නා නාමාවලි කෙතරම් දුරට උපයෝගී කරගත හැකි ද යන්නයි. එනම් පවත්නා නාමාවලිවලින් සඳහන් පුස්තකාල ලේඛන මෙරටින් හෝ විදේශයකින් හෝ සපයාගත හැකි ද යන්න යි. ඉයන් ගුණතිලකගේ *A Bibliography of Ceylon* නම් පුරෝගාමී කෘතියේ එන විස්තර හැරුණු කල¹ පුස්තකාල පොත් පිළිබඳ සිදු කර ඇති ප්‍රකට අධ්‍යයනවලින් පවා පුස්තකාල පොත් නාමාවලි ගැන දැනගත හැක්කේ

1. H.A.I Goonetilleke (1970) *A Bibliography of Ceylon*- Vol. I, Inter Documentation Company, Switzerland, . 20-24 pp.

සාමාන්‍ය විස්තරයකි². එසේ වුවත් පුස්තකාල පොත් නාමාවලී නම් ශාස්ත්‍රවන්තයන්ගේ නොමඳ අවධානය යොමු විය යුතු වැදගත් පර්යේෂණ ක්ෂේත්‍රයක් ලෙස හඳුන්වා දීමේ වැදගත්කම නැත.

දැනට පළ වී ඇති සිංහල පුස්තකාල පොත් නාමාවලී පිළිබඳ අවධානය යොමු කරන විට පෙනී යන කරුණක් වන්නේ එම නාමාවලී ප්‍රධාන කොටස් දෙකකට වර්ග කළ හැකි බවයි. ඉන් පළමු වැන්න මුළු දිවයිනේ ම පුස්තකාල ලේඛන ඇසුරින් සැකසූ නාමාවලී වන අතර දෙවැන්න කිසියම් නිශ්චිත ආයතනයක (කෞතුකාගාරයක/පුස්තකාලයක) තැන්පත් කර ඇති පුස්තකාල පොත් පිළිබඳ සඳහන් නාමාවලී වෙයි. සංඛ්‍යාත්මක ව ගත් කල පළමු ව කී වර්ගයේ නාමාවලී ඇත්තේ ස්වල්පයකි. දෙවන වර්ගයේ නාමාවලී ඊට වැඩි ප්‍රමාණයක් දැක ගත හැකි ය. දෙවනු ව කී, නිශ්චිත කෞතුකාගාරයක/පුස්තකාලයක තැන්පත් කර ඇති පුස්තකාල පොත් ගැන සඳහන් නාමාවලී ද කොටස් දෙකකින් හඳුනාගත හැකිය. එනම් දේශීය ආයතන පදනම් කරගත් ඒවා හා විදේශීය ආයතනගත ඒවා ලෙස යි. කෙසේ වුවද, මෙම ලිපියේ දී සිංහල පුස්තකාල පොත් නාමාවලී පිළිබඳ කෙටි විමර්ශනයක් සිදු කිරීමට බලාපොරොත්තු වන්නේ ඉහත දැක්වූ වර්ගීකරණ මත පදනම් ව නොව එම නාමාවලී පළ වූ වර්ෂ මත පදනම් ව ය. ඒ අනුව මෙය සිංහල පුස්තකාල නාමාවලී පිළිබඳ සංක්ෂිප්ත වූත්, කාලානුක්‍රමික වූත් (chronological) විමර්ශනයකි.

ලංකාවේ ග්‍රන්ථ හා ලේඛන නාමාවලී සම්පාදනය ආරම්භ වූයේ බ්‍රිතාන්‍ය යටත් විජිත කාලයේ මිශනාරීන් අතින් බව සාහිත්‍ය ඉතිහාසය පිරික්සීමේ දී හෙළි වන කරුණකි.

2. බලන්න: ආරිය, ලගුච්ච. (2019) ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්තකාල පොත් ලේඛන කලාව, නුගේගොඩ, සරසවි ප්‍රකාශකයෝ. 255 පිටුව.

එබඳු නාමාවලී පළ කිරීමට ගත් මුල් ම ප්‍රයත්න මිශනාරීන්ගේ වාර ප්‍රකාශනවලින් හඳුනා ගැනීමට පුළුවන. **Extracts from Quarterly Letters** නමින් 1819 තරම් අතීතයක පළ වූ මිශනාරී වාර්තාවක සිංහල ග්‍රන්ථනාමාවලී මුද්‍රිත ව පළ කිරීමේ මුල් ම අවස්ථාවක් දැක ගත හැකි ය. සිංහල ග්‍රන්ථ දෙකක් පිළිබඳ එම නාමාවලියෙහි එන විස්තර මේ ය.

මහඅනාගතවංසය Maha-anagatawansaya, This book comprises one large volume, and is also in the Singhalese language. It is composed throughout in the style of prophecy, and is supposed to give an exact history of the transmigrations of the Budhus who are yet expected to be born in this world. That is to say, at the end of the කලියුග *Kaleeyooga*, or the sinful age. The nature of the work is seen in its title මහ *maha*, great or chief, අනාගත; *anagata*, future futurity, වංසේ seeds, race, decent or lineage, which words, when compound the meaning as above.

පූජාවලිය *Poojaawaleya*, offering, This book was publish by a Singhalese priest not more than 4 or 500 years ago. It is a compilation from number of *Pali* and Singhalese books. The subject upon which is principally treats is, a description of various kinds of offerings made to Badhu by people while he was in the world, with their consequent blessings. The style of language being so modern, it is of consequence properly adapted to the capacities of the lowest classes of the people; yet it is authorized and read in the temples. It is sometimes called by the priests මොඩ ගැනිපොත *modegayneepota*, literally the foolish or simple woman's book³.

3 *Extracts from Quarterly Letters &c.* No IX, October 1819, Wesleyan Mission Press, Colombo. 141-142. pp

මිශනාරීන් සිංහල ග්‍රන්ථ පිළිබඳව ඉදිරිපත් කර ඇති මෙම නිරීක්ෂණවල ඇතැම් කරුණු විශ්වසනීයත්වයෙන් තොර වන බව පූජාවලිය මෝඩ ගැනි පොත ලෙස හඳුන්වා තිබීමෙන් පෙනී යයි. ඔවුන් සමකාලීන ව විසූ පඬිවරුන්ගෙන් නොව, සාමාන්‍ය ජනයාගෙන් මෙම තොරතුරු සපයාගත් බවත්, තමන්ට හමු වන කවර හෝ කෙනෙකු පවසන කවර හෝ දෙයක් තථ්‍ය හා නිරවද්‍ය දෙයක් ලෙස සැලකූ අන්දමත් මෙයින් හෙළි වේ. මෙම ග්‍රන්ථ නාමාවලි සැකසීමේ පරමාර්ථය දේශීය සංස්කෘතිය පිළිබඳ මෙරට ආගම් ප්‍රචාරණයේ යෙදී සිටි සෞඝ්‍ය මිශනාරීන්ගේ අවබෝධය දියුණු කිරීමත්, තමන් ස්වදේශික සංස්කෘතිය පිළිබඳ උද්‍යෝගවත් බව තත් මිශනාරී සංගම්වල මවු ශාඛාවලට ඒත්තු ගැන්වීමත් වැනි පටු ඉලක්කයක රැඳී පැවැතිය ද මෙබඳු ප්‍රයත්න අවතක්සේරු කළ නොහැකි ය. අඩු ම තරමින් 1820 ගණන් වන විට මෙරට ජනප්‍රියත්වයේ ඉහළින් ම පැවැති සිංහල ග්‍රන්ථ කවරේ ද යන්න පිළිබඳ යම් වැටහීමක් ලබා ගැනීමට මෙම ලේඛනය භාවිත කළ හැකි ය.

ඉන් පසුව අපට හමු වන, ඩයොනිසියස් පෙරේරා නම් මුදලිතුමකු විසින් සම්පාදනය කරන ලදැයි සැලකෙන *Catalogue of Pali and other manuscripts in temples in the Tangalle district* නම් නාමාවලිය දැන් සොයාගත නොහැකි ය. මෙය ඇතැම් විට ලංකාවේ අත්පිටපත් පිළිබඳ මුල් ම නාමාවලිය විය හැකි බවට ඉයන් ගුණතිලක අනුමාන කර ඇතත්⁴ ඉහත අප දැක්වූ මිශනාරී නාමාවලිය ඊට වඩා පැරණි බව පැවසිය යුතු ව ඇත.

සිංහල ග්‍රන්ථ නාමාවලියක් සැකසීමට ගත් මිලග උත්සාහය ද මිශනාරී පූජකතුමකු හා සම්බන්ධ වන්නකි. මෙරටට පැමිණි වෙස්ලියානු පූජකයකු වූ ද, රාජකීය ආසියාතික

සංගමයේ ගෞරවාන්විත සාමාජිකයකු සේ ම ග්‍රන්ථ කිහිපයක කතුවරයකු වූ ද ස්පෙන්ස් හාඩ් දේවගැති තුමා විසින් 1848 පෙබරවාරි 26 සෙනසුරාදා රාජකීය ආසියාතික සංගමයේ දී කියවන ලද පොත් 467ක නම්වලින් යුත් එම නාමාවලිය 184-748 වර්ෂ සඳහා වූ රාජකීය ආසියාතික සංගමයෙහි සඟරාවේ පළ කර ඇත⁵. මෙම නාමාවලිය අක්ෂර වින්‍යාස දෝෂවලින් දූෂිත, ග්‍රන්ථ කර්තෘවරුන් හෝ කාලය හෝ ගැන කිසි සඳහනක් නැති අතිශය අසම්පූර්ණ එකක් බවට ගුණපාල මලලසේකර කර ඇති නිරීක්ෂණය සහේතුකය⁶. මෙය **List of the Books in the Pali and Sinhalese Languages** ලෙස නම් කර තිබුණ ද එහි අංක 11 යටතේ හමු වන්නේ අනුරුද්ධ ශතකය යි. අනුරුද්ධ ශතකය වනාහි පොලොන්නරු යුගයේ දී ලියවුණු සංස්කෘත ශතක කාව්‍යයකි. අංක 129 යටතේ දඬුමරණය යනුවෙන් පොතක් දැක් වෙතත් එය දඬු මොනරය විය යුතු බව නිසැක ය. අංක 147 යටතේ දෙමළ නිසන්ඩුවක් ද දක්වා ඇති බැවින් මෙම නාමාවලිය හුදෙක් පාලි හෝ සිංහල පොත්වලට අදාළ එකක් පමණක් නොවන බව පෙනී යයි.

1852 වර්ෂයේ දී ජේම්ස් ද අල්විස් ස්වකීය සිදත් සඟරා පරිවර්තනයේ දී සිංහල කෘති පිළිබඳ කරන ශාස්ත්‍රීය විවරණය ද සිංහල ග්‍රන්ථ ඉංග්‍රීසි මාධ්‍යයෙන් ලෝකයට හඳුන්වා දීමට කරන ලද වටිනා ප්‍රයත්නයක් වන අතර එය සිංහල සාහිත්‍ය ඉතිහාසයේ කඩයිමක් ද වේ. කෙසේ වුවත් අල්විස්ගේ මේ ග්‍රන්ථ විවරණය ග්‍රන්ථ නාමාවලියක් තැනීමේ අරමුණින් කරන ලද්දක් නොව සිංහල සාහිත්‍යයේ ස්වභාවය හා අන්තර්ගතය, භාෂාව, ඡන්දස ආදිය පැහැදිලි කිරීමට දරන ලද පුරෝගාමී ප්‍රයත්නයකි. සැබැවින් ම

5 *The Journal of the Ceylon Branch of the Royal Asiatic Society*, No 03, 1847-48, pp189-200.
 6 G.P. Malalasekara (1958) *The Pali Literature of Ceylon*, M.D. Gunasena and Co. Colombo. p7.

4 H.A.I Goonetilleke, *op.cit.* p 23.

ග්‍රන්ථ නාමාවලිය යන්නට සරිලන කෘතියක් ද අල්විස් අතින් සම්පාදනය වී ඇත. එය නම් *A Descriptive Catalogue of Sanskrit, Pali, and Sinhalese, Vol. 1 of 3: Literary Works of Ceylon*⁷ නම් කෘතිය යි. මෙහි පළමු කාණ්ඩයේ විස්තර වන ග්‍රන්ථ විසිතුනෙන් එකොළහක් ම පාලි කෘති බව මලලසේකර පෙන්වා දී ඇති අතර කාව්‍යශේඛරය, පරෙවි සන්දේශය, සැලලිහිණි සන්දේශය, සිදත් සඟරාව යන සිංහල කෘතිවල විස්තර ද මෙහි අන්තර්ගත ය. මෙම නාමාවලිය සම්පූර්ණ කිරීමට පෙර අල්විස්ගේ අභාවය සිදු වූ බව මලලසේකර වැඩි දුරටත් පවසයි⁸.

දැනට අප හමුවේ ඇති සාක්ෂ්‍ය අනුව මෙරට පවත්නා පුස්තකොළ ලේඛන සම්බන්ධයෙන් විධිමත් නාමාවලියක් සැකසීමට ගත් මුල් ම උත්සාහය වන්නේ 1885 වර්ෂයේ දී මහමුදලි ලුවී ද සොයිසා විසින් පළ කළ *A Catalogue of Pali, Sinhalese and Sanskrit Manuscripts in the Temple Libraries of Ceylon* නමින් යුත් ලක්දිව විහාරස්ථානවල පාලි, සිංහල හා සංස්කෘත පුස්තකොළ පිළිබඳ නාමාවලිය යි. මෙය ඉතා වැදගත් ප්‍රයත්නයක් බව පෙනී යන්නේ යටත් විජිත රජයේ අනුග්‍රහයෙන් මෙම කටයුත්ත සිදු ව තිබෙන බැවිනි. මේ කෘතිය නිම කිරීමට පෙර සොයිසා මුදලිතුමා අභාවප්‍රාප්ත වූයෙන් මෙය රජය විසින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. 1885 දී ලුවී ද සොයිසා මහමුදලි තුමන් පළ කළ විහාරපොත්ගුල් පුස්තකොළ පොත් නාමාවලිය දැන් දුර්ලභ ග්‍රන්ථයක් යැයි 1959 වර්ෂයේ දී ලබකාවේ පුස්තකොළ පොත් නාමාවලිය පළමු හාගයේ දී කේ. ඩී සෝමදාස පවසා තිබීමෙන්

7 James D'alwis (1870), *A Descriptive Catalogue of Sanskrit, Pali, and Sinhalese, Vol. 1 of 3: Literary Works of Ceylon*, William Skeen, Government Printer, Colombo.

8 G.P. Malalasekara *op.cit.* 7p
9 කේ.ඩී.සෝමදාස (1959), ලබකාවේ පුස්තකොළ පොත් නාමාවලිය, සංස්කෘතික දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ, V පිටුව

පෙනී යන්නේ එක්දාස් නවසිය පනස් ගණන් වන විටත් ලුවී ද සොයිසා මුදලිතුමාගේ නාමාවලිය විරල මූලාශ්‍රයක් ව පැවැති බව යි. පිටු 31කින් සමන්විත, නැවත මුද්‍රිත බවක් දැනගන්නට නැති මෙම නාමාවලිය දැන් පුස්තකාලය කිහිපයකට පමණක් සීමා වූවකි.

ලුවී ද සොයිසා මුදලිතුමාගේ නාමාවලියෙහි දැක්වෙන කෘති ත්‍රිපිටක පොත්, සාමාන්‍ය ආගමික කෘති, ඉතිහාස, ව්‍යාකරණ වාග්විද්‍යා හා කවි පොත් ලෙස වර්ගීකරණය කර ඇත. පොත්වල විස්තර දැක්වීමේ දී සාමාන්‍ය ක්‍රමය වී ඇත්තේ පොතෙහි නම, පොත් තැන්පත් කර ඇති ස්ථානය, කතුවරයාගේ නම හා පොතෙහි විෂය ක්ෂේත්‍රය සඳහන් කිරීම යි. තවත් තැනක පත්ඉරු ගණන, ඒවායෙහි දිග සේ ම එක පත් ඉරුවක ලියා ඇති පේළි සංඛ්‍යාව ද සඳහන් කිරීමට කටයුතු කර ඇත. ඇතැම් විට අදාළ කෘතිය පිළිබඳව සංස්කාරකවරයාට කියන්නට ඇති විශේෂිත කරුණු දැක්වීමක් ද (remarks) හඳුනා ගත හැකිය. නිදසුනක් පහත දැක්වේ :

Title of Book...DAMPIYA ATUVA
GETAPADA SANNE

Folia... 228 palm leaves, 18 inches
long, 7,8 and 9 lines to a page

Place of Deposit... Government
oriental library, Colombo, and library of
Louis De Zoysa, Maha Mudaliyar

Name of author... "Devise Weja Abha
Salamevan Kasub Maha Raja". King of
Lanka. Probably King Kasyapa V. A D 954

Subject...Ancient Sinhalese glossary
on the commentary on Dhammapada

Remarks: - This is an exceedingly
rare work and was discovered by me at Tissa
monastery in Seven Korales in 1875. It is

perhaps the oldest Sinhalese prose work yet discovered¹⁰.

ධම්පියා අටුවා ගැටපද සන්නයෙහි අදාළ පිටපතෙහි භෞතික සැකැස්ම පිළිබඳ විස්තරය පමණක් නොව මෙය බොහෝ විට දැනට ශේෂ ව ඇති පැරැණි ම සිංහල ගද්‍ය කෘතිය විය හැකි බවට මෙහි දී සංස්කාරකවරයා කර ඇති සඳහන ඉතා වටනේ ය. තවද එහි කතුවරයා පස් වන කාශ්‍යප රජු බවට දක්වා ඇති අදහස වත්මනෙහි නිසැක ව පිළිගැනෙන්නෙකි. මෙසේ ගත් කල, පුස්තකාල පොත් නාමාවලී සම්පාදනයේ නිශ්චිත ආරම්භයක් සටහන් කරමින් ලුවී ද සොයිසා මුදලිතුමා ඉතා වැදගත් ඓතිහාසික කාර්යභාරයක් සිදු කර ඇති බව සඳහන් කළ මනා ය.

පුස්තකාල පොත් නාමාවලී සැකසීමට බට ජේම්ස් ද අල්විස්ට් අත් වූ ඉරණම ලුවීස් ද සොයිසා මුදලිතුමාට ද අත් වූ බව මලලසේකර පෙන්වා දෙයි. එනම් සිය කටයුත්ත හමාර කිරීමට මත්තෙන් ජීවිතයෙන් සමු ගැනීමට සිදු වීම යි. සොයිසා මුදලිතුමාගේ අභාවයෙන් පසු එම වැඩ කොටස පැවරී ඇත්තේ එවක කොළඹ කෞතුකාගාරයෙහි සහකාර පුස්තකාලයාධිපති ව සිටි ඩී. එම්. ද ඉසෙඩ්. වික්‍රමසිංහට යි. ඔහුගේ පර්යේෂණවල ප්‍රතිඵල කොළඹ කෞතුකාගාරයේ 1890-95 පාලන වාර්තාවල දැක්වෙන අතර පසුව එය රජයේ ප්‍රාචීන පුස්තකාලයේ නාමාවලිය යටතේ සංග්‍රහ කර ඇත.¹¹

මේ අතර, 1894 වර්ෂයේ දී සයිමන් එෆ්. ගුණවර්ධන නම් සම්පාදකයකු විසින් *Catalogue of the Colombo Museum Library. List of Pali Sinhalese and Sanskrit*

10. Louis de Zoysa (1885), *A catalogue of Pali, Sinhalese and Sanskrit manuscripts in the temple libraries of Ceylon*, George J.A. Skeen, Government Printer, Ceylon. p 6.

11. G.P. Malalasekara *op.cit.* p 9

Manuscripts නමින් කොළඹ කෞතුකාගාරයෙහි තැන්පත් අත්පිටපත් පිළිබඳ පිටු පහක කුඩා නාමාවලියක් එළි දක්වා ඇති බව ඉයන් ගුණතිලක කියයි¹². මෙම ලේඛනය දැන් සුලබ නැත.

19 වන සියවස අග භාගය වන විට විදේශික ලාංකේය පුස්තකාල පොත් එකතුවල ද නාමාවලී සැකසීම ආරම්භ වී තිබුණු බව පෙනී යයි. බ්‍රිතාන්‍ය කෞතුකාගාරයෙහි තැන්පත් කර තිබූ සිංහල අත්පිටපත්වල නාමාවලියක් අවශ්‍ය වී, එහි භාරකරුවන්ගේ ආරාධනයෙන් එය සිදු කර ඇත්තේ ද ඩී. එම්. ද ඉසෙඩ්. වික්‍රමසිංහ යි. ඔහු සැකසූ එම නාමාවලිය *Catalogue of the Sinhalese manuscripts in the British Museum* නමින් පළ කරනු ලැබ ඇත්තේ 1900 වර්ෂයේ දී ය. මෙය එම ආයතනයේ තැන්පත් කර ඇති ග්‍රන්ථ පමණක් විස්තර කෙරෙන නාමාවලියක් වුවත් සිංහල සාහිත්‍යය පිළිබඳ සාරගර්භ හැඳින්වීමක් ද මේ ග්‍රන්ථාරම්භයේ දැක්වේ. නාමාවලිය ආරම්භ වන්නේ බයිබල් පුස්තකාල පිටපතකිනි. අනතුරු ව බෞද්ධ සාහිත්‍ය, පාලි හා සංස්කෘත පොත්, දේශීය ඇදහීම්, කලා හා විද්‍යා කෘති, ජ්‍යෝතිෂය හා අභිවාර, ඉතිහාස පොත්, සන්නස්, භාෂා, ව්‍යාකරණ, ඡන්දස්, සාමාන්‍ය සාහිත්‍යය, කථා, මිශ්‍ර කෘති, ලිපි ලෙසට පුස්තකාල පොත් හා කඩදාසි අත්පිටපත් සේ ම වෙනත් ලේඛන ඇතුළු සමස්ත ලේඛන 140ක් පිළිබඳ සාරවත් විස්තර ඉදිරිපත් කර තිබේ.

කොළඹ කෞතුකාගාරයේ තැන්පත් කර ඇති පුස්තකාල ලේඛන සම්බන්ධ විස්තරාත්මක නාමාවලියක් ඩබ්. ඒ. ද සිල්වා විසින් සකසන ලදුව *Catalogue of palm leaf manuscripts in the library of the Colombo Museum* නමින් 1938 වර්ෂයේ දී පළ කරවන ලදී. පිටු 400කින් පමණ සමන්විත මෙම

12 H.A.I Goonetilleke, *op.cit.* 21p

නාමාවලිය විධිමත් සැකැස්මකින් යුතු ව සම්පාදනය කර තිබේ. නාමාවලියෙහි මූලින් ටේරවාද බෞද්ධ සාහිත්‍යයට අයත් කෘති පිළිබඳ විස්තර කර ඇති අතර, එයින් පළමු ව ඇත්තේ සිංහල අකුරින් ලියූ පාලි, සිංහල හා සංස්කෘත කෘති ය. ඉන් අනතුරුව බුරුම හා කාම්බෝජ අකුරින් ලියූ බෞද්ධ සාහිත්‍ය කෘති විස්තර වේ. ඉන් පසු පිළිවෙළින් ඉතිහාසය හා සම්ප්‍රදාය, ව්‍යාකරණ හා වාක්කෝෂ, ඡන්දස් හා කාව්‍ය, කලා ලෙසට කෘති හඳුන්වා දී ඇත. ප්‍රයෝජනවත් ග්‍රන්ථ නාම අනුක්‍රමණිකාවලින් ද මේ නාමාවලිය පෝෂිත ය. හුදෙක් පුස්තකාල ලේඛන සොයා ගැනීමට පමණක් නොව ශාස්ත්‍රවන්තයන්ගේ පර්යේෂණ ද සඳහා ද මෙබඳු ග්‍රන්ථ නාමාවලි ප්‍රයෝජනවත් බව ඩබ්. ඒ. ද. සිල්වාගේ නාමාවලිය ශාස්ත්‍රීය ලිපි සඳහා ද ඇසුරු කර තිබීමෙන් පෙනී යයි. උදාහරණයක් ලෙස ඒ. ඩී. සුරවීරගේ **ලේඛන සමීක්ෂා - නව ආලෝක ධාරා** කෘතියේ සමාජන වාක්‍ය නම් ලිපියට බොහෝ සෙයින් ඇසුරු කර ඇත්තේ සිල්වාගේ නාමාවලිය යි¹³. පරසතරු උච්චුරු මැද, පැරැණියන් මහත් දුෂ්කරතා විඳිමින්, දුක සේ පුස්තකාල ලේඛන ආරක්ෂා කර ගත්තේ කෙසේ දැයි පැවැසෙන ප්‍රකට සඳහනක් සහිත පුස්තකාල ලේඛනය හමු වන්නේ ද මෙහි ය. **බන්ධක විනය** කෘතියක එන එම සඳහන මෙසේ ය.

ශ්‍රී බුධ වර්ෂයෙන් දෙදහස් තුන්සිය පන්සාලිස් වන වර්ෂයෙහි නවන් මාසයේ දී ඉංග්‍රීසි ගොල්ල නුවරට ආදා පොය ගෙයි පිළිත් සමග අඩු වැඩිය දේ ඇරගෙන පොත්පයින් පොත්ලෙන්සුන් හොරු ඇරගෙන ගියදා මේ පොත් වහන්සේ කෙරෙහි ගෞරවයෙනුන් ශාසනයට උපකාර පිණිසත් රඹුකන සොහින උන්නාන්සේ වන

13 ඒ. ඩී. සුරවීර (2011), **ලේඛන සමීක්ෂා- නව ආලෝක ධාරා**, සඳීපා ප්‍රකාශකයෝ, බොරැල්ල 61 - 95 පිටු.

මා විසින් ඇරගෙන හන්තානේ කැලේ හරහා පරවෙස්සන්කරගෙන ආවාය මේ පොත බලා වදාරණ කෙනෙක් මට පිං දෙනවා හොඳය¹⁴.

ඩබ්.ඒ. ද සිල්වාගේ මෙම පුස්තකාල පොත් නාමාවලියේ කොළඹ ජාතික කෞතුකාගාරයේ තැන්පත් පුස්තකාල ලේඛන 2456ක් පිළිබඳ විස්තර ඇතුළත් ය. එම ආයතනයේ මීට වඩා පුස්තකාල ලේඛන සංඛ්‍යාවක් පවත්නා බව අපි දනිමු. *Catalogue of palm leaf manuscripts in the library of the Colombo Museum Volume -I* ලෙස මේ නාමාවලිය නම් කර තිබීමෙන් පෙනී යන්නේ මෙහි තවත් වෙළුම් එකක් හෝ කිහිපයක් හෝ එළි දැක්වීමේ සැලැස්මක් තිබූ බව යි. එහෙත් එබඳු වෙනත් වෙළුමක් පසු කාලයක පළ වූ බවක් දැන ගැනීමට නැත. මෙහි සංස්කාරක ඩබ්. ඒ. ද. සිල්වා 1936-1942 කාලයේ මෙරට සෞඛ්‍ය අමාත්‍යවරයා විය. 1942 වර්ෂයේ දී ඔහුගේ අභාවය සිදු විය.

මේ අතර, ඇතැම් සිංහල සඟරාවල පුස්තකාල පොත් නාමාවලි පළ වී ඇති බවට සාක්ෂ්‍ය ඇත. ඒ සඳහා එක් නිදසුනක් ගුරුකුල සඟරාවේ 1944 නොවැම්බර් කලාපයෙන් පෙනේ. එම සඟරාවේ සංස්කාරකවරයා වූ ජුලියස් ද ලැනරෝල් මදුරාසි කෞතුකාගාරයේ තැන්පත් කර ඇති සිංහල පුස්තකාල ලේඛන පරීක්ෂා කර, පුස්තකාල පොත් 37ක නාමාවලියක් ගුරුකුල සඟරාවේ පළ කරවා ඇත¹⁵.

බ්‍රිතාන්‍ය ජාතික සිවිල් සේවකයකු වූ හියු නෙවිල් (1848-1897) විසින් මෙරටින් රැස් කරන ලදුව බ්‍රිතාන්‍ය කෞතුකාගාරය විසින් මිලට ගනු ලැබ එහි තැන්පත්

14 W. A. De Silva (1938) *Catalogue of palm leaf manuscripts in the library of the Colombo Museum*, Ceylon Government Press, Colombo. p 02.

15 *ගුරුකුල-සිංහල ශාස්ත්‍රීය සඟරාව*, 1944 නොවැම්බර් ජේ.ඩී. ද. ලැනරෝල් (සංස්) ප්‍රාචීන පර්යේෂණ විද්‍යාලය, කොළඹ. 4347 පිටු.

කර ඇති පුස්තකාල පොත් 2227ක එකතුව විදේශයක පවත්නා ලාංකේය පුස්තකාල පොත් සංචිත අතර විශාලතම එකකි. එහි එන කවි සංග්‍රහය පිළිබඳව හියු නෙවිල් අතින් ලියවුණු අත්පිටපත 1938 දී ලන්ඩනයේ ශ්‍රී ලංකා වෙළෙඳ කොමසාරිස් ලෙස ක්‍රියා කළ පෝල් ඊ. පීරිස් විසින් සොයා ගන්නා ලදුව, ඔහු එය පළ කිරීම සඳහා සිය පුත් පී.ඊ.පී දැරණියගලට භාර දී ඇත. පී.ඊ.පී දැරණියගල ජාතික කෞතුකාගාර අධ්‍යක්ෂ ව සිටිය දී එම පිටපත **Sinhala Verse** නමින් කලාප තුනකින් 1953, 1954, 1955 වර්ෂවල දී පළ කළේ ය. හියු නෙවිල් එකතුව සම්බන්ධයෙන් වඩාත් පිරිපුන් නාමාවලියක් ඉන් පසු ව සම්පාදනය විය. එහි සංස්කාරක කේ. ඩී. සෝමදාස යි. එම නාමාවලිය පිළිබඳ සැලකීමට මත්තෙන් කේ.ඩී. සෝමදාස ලංකාවේ පුස්තකාල සම්බන්ධයෙන් තැනූ, වඩාත් ප්‍රචලිත නාමාවලිය පිළිබඳව අවධානය යොමු කළ මනා වෙයි.

මෙරට පුස්තකාල පොත් පර්යේෂකයන් අතර වර්තමානයේ වඩාත් ප්‍රකට පුස්තකාල පොත් නාමාවලිය වී ඇත්තේ ජේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ පුස්තකාලයාධිපතිවරයකු ව සිටි කේ. ඩී. සෝමදාස විසින් සම්පාදනය කරන ලද ලඩ්කාවේ පුස්තකාල පොත් නාමාවලිය යි. වෙළුම් දෙකකින් සමන්විත මේ නාමාවලියෙහි පළමු වෙළුම 1959 වර්ෂයේ දී ද දෙවැන්න 1964 වර්ෂයේ දී ද ප්‍රකාශිත යි. නාමාවලියෙහි හැඳින්වීමෙහි දැක්වෙන පරිදි 1955 වර්ෂය වන විට දකුණු පළාත ආශ්‍රිත විහාරස්ථානවල පුස්තකාල ලේඛන සම්බන්ධයෙන් කුඩා නාමාවලියක් පළ කරවන්නට මේ සංස්කාරකවරයාට හැකි වී තිබේ. බුද්ධ ජයන්ති වර්ෂයේ පිහිටුවන ලද ලංකා බෞද්ධ මණ්ඩලය විසින් ඔහුගේ එකී කටයුත්තේ වැදගත්කම සලකා එම පුස්තකාල නාමාවලිය වඩාත් පුළුල් අන්දමට සම්පාදනය කිරීමට ආධාර අනුබල සපයා ඇත. ඒ අනුව සම්පාදිත

ලඩ්කාවේ පුස්තකාල පොත් නාමාවලිය, එහි සම්පාදකවරයා ඉතා නිවැරදි ව පවසා ඇති පරිදි ම කෙටි නාමාවලියකි. මෙයින් දත හැක්කේ පුස්තකාල පොත්වල නම් හා එකී පුස්තකාල පොත් තැන්පත් ව ඇති ස්ථාන පමණි. මෙම නාමාවලියෙහි ප්‍රථම භාගයෙහි පමණක් විහාරස්ථාන 913ක ඇති පුස්තකාල පොත් හා ලේඛන 44329ක් අන්තර්ගත වී ඇති බවට ගණන් බලා ඇත¹⁶. දෙවන භාගයේ ද එතරම් විශාල පුස්තකාල ලේඛන ප්‍රමාණයක් අන්තර්ගත ව ඇති බව පෙනේ. මෙම දෙවන භාගය 1964 වර්ෂයේ පළ වූ අතර, තෙවන භාගය ලෙස බ්‍රිතාන්‍ය කෞතුකාගාරයේ ලාබ්කේය පුස්තකාල පොත් නාමාවලිය ද එළි දක්වා ඇත.

කේ. ඩී. සෝමදාසගේ ලඩ්කාවේ පුස්තකාල පොත් නාමාවලියෙහි මුල් වෙළුම් දෙක වඩාත් ජනප්‍රිය, පරිශීලනීය ග්‍රන්ථයක් බැවින් එහි ප්‍රබලතා හා සීමාකම් කිහිපයක් මෙහි ලා සාකච්ඡා කරනු වටී. ලඩ්කාවේ පුස්තකාල පොත් නාමාවලී දෙකෙහි පැනෙන කැපී පෙනෙන ප්‍රබලතාව නම් මෙය සමස්ත රටෙහි ම පුස්තකාල පොත් පිළිබඳ තොරතුරු සපයන මූලාශ්‍රයක් වීම යි. සැබැවින් ම මේ වෙළුම් දෙක හැරුණු කල, සමස්ත රටෙහි ම පුස්තකාල පොත් පිළිබඳ තොරතුරු සපයාගත හැකි වෙනත් විධිමත් නාමාවලියක් වර්තමානය වන තෙක් සම්පාදනය වී නැත. පර්යේෂණ හෝ ග්‍රන්ථ සංස්කරණ හෝ ක්ෂේත්‍රයට බට ප්‍රවීණයාට මෙන් ම ආධුනිකයාට ද අවශ්‍ය පුස්තකාල පොත් රටේ කුමන ස්ථානයක පවතින්නේ ද යන්න දැන ගැනීමට මෙම වෙළුම් දෙකින් මනා මඟ පෙන්වීමක් සිදු වේ. මෙම නාමාවලියෙහි දැකිය හැකි තවත් ප්‍රබලතාවක් නම් මෙරට

16 කේ.ඩී. සෝමදාස (1959) *ලඩ්කාවේ පුස්තකාල පොත් නාමාවලිය*, සංස්කෘතික දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ. vi පිටුව.

මෙතෙක් අප්‍රකට ව පැවැති පුස්තකාල පොත් පිළිබඳ තොරතුරු ද මෙහි අන්තර්ගත වීමයි. සීහළවත්ථු, විසුද්ධමග්ග ගණධී වැනි පොත් සොයා ගැනීමේ දී සෝමදාස මහතා දකුණු පළාතට අදාළ ව මුලින් ම පළ කළ නාමාවලිය කොතරම් ප්‍රයෝජනවත් වී ද යන්න පොල්වත්තේ බුද්ධදත්ත හිමියෝ සිය ඉතා පැරණි සිංහල බණ කථා කෘතියෙහි පෙරවදනෙහි පැහැදිලි කරති. නීති නිසන්ධුවෙහි ටී. බී පාණබොක්කේගේ මුද්‍රිත කෘතිය විනා වෙනත් කිසිදු පිටපතක් තමා නොදුටු බව එම කෘතිය පිළිබඳ පර්යේෂණයක් කළ හරිශ්චන්ද්‍ර විජයතුංග පවසා ඇත¹⁷. එහෙත් ලබකාවේ පුස්තකාල පොත් නාමාවලියෙහි ද්විතීය භාගයෙහි ජනවංශය නම් කෘතිය සඳහන් තැන නීති නිසන්ධුව යන්නක් ඇත¹⁸. එය ජනවංශයට යෙදුණු පර්යාය නාමයක් ද, නැතහොත් මේ රටෙහි කිසිදු පිටපතක් නැතැයි සැලකෙන නීති නිසන්ධුවෙහි ම දුර්ලභ පිටපතක් දැයි සොයා බැලීම, මේ පිළිබඳ උදෙසාගි තවත් පර්යේෂකයෙකුට අනාගතයේ සිදු කළ හැකි කාර්යයකි.

ලබකාවේ පුස්තකාල පොත් නාමාවලියෙහි ඇති ප්‍රධාන සීමාකම නම් මෙහි සඳහන් කෘති සංස්කාරකවරයා සියැසින් දැක වාර්තා කළ ඒවා නොවීම යි. අදාළ විහාරස්ථානවලට ලිපි යැවූ පසු එම විහාරස්ථානවලින් එවූ නාමාවලි පදනම් කරගෙන මෙම වෙළුම් දෙක සම්පාදනය කර ඇත. එහි දී බොහෝ විහාරස්ථානවලින් සම්පූර්ණ පොත් ලැයිස්තු එවා නැතිවා පමණක් නොව, එවා ඇති පොත් ලැයිස්තුවල නිරවද්‍යතාව පිළිබඳ තහවුරුවක් ද නැත.

17 නීති නිසන්ධුව (1998) හරිශ්චන්ද්‍ර විජයතුංග (සංස්), එස් ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ කොළඹ 1 පිටුව.
 18 කේ.ඩී. සෝමදාස (1964) ලබකාවේ පුස්තකාල පොත් නාමාවලිය - ද්විතීය භාගය, සංස්කෘතික දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ. 24 පිටුව.

පුස්තකාල ලේඛන පිළිබඳ ප්‍රවීණතාවක් නැති අය එම විහාරස්ථානවල පොත් ලැයිස්තු සැකසීමට ඉදිරිපත් වී තිබුණේ නම්, එවන ලද ලැයිස්තුවල යම් යම් දෝෂ පැවතීම ස්වාභාවික ය. එසේ ම, මෙරට විහාරස්ථානවල නොවන වෙනත් පෞද්ගලික පොත් ගුල්වල ඇති දහස් සංඛ්‍යාත පුස්තකාල ලේඛන මෙම නාමාවලියට අඩංගු නොවීම ද සීමාකමකි. තව ද, මෙම නාමාවලියෙන් දත හැක්කේ පුස්තකාල ලේඛනයක නමත් එය පවත්නා තැනත් පමණකි. පරිශීලකයකු මෙබඳු කෘතියකින් ඊට වඩා විස්තර අපේක්ෂා කරන බව අපි දනිමු. මෙබඳු සීමාකම් පැවැතිය ද, මීට පෙර සඳහන් කළ පරිදි ම, සමස්ත රටෙහි ම පුස්තකාල පොත් පිළිබඳ දැනට ඇති එක ම නාමාවලිය සෝමදාස නාමාවලිය පමණක් වන හෙයින් මෙහි අගය කිසි සේත් ම අඩු නොවේ. සෝමදාස මහතා සිය නාමාවලියේ පළමු වෙළුමේ හැඳින්වීමේ මෙසේ කියා ඇත.

පුස්තකාල පොතේ නමත්, එහි පිටපත් ඇති තැනුත් සඳහන් කොට ඉතා කෙටි නාමාවලියක් ද, ඒ පුස්තකාල පිටපත්වල බාහිර හා අභ්‍යන්තරක ලක්ෂණ, අක්ෂර වින්‍යාසය, පාඨ සංසන්දනය, කාලය හා ලේඛකයන් ද පිළිබඳ තොරතුරු ආදී කරුණු විවේචනය කරමින් වර්ණනාත්මක නාමාවලියක්ද පිළියෙළ කළ හැක. දැනට නොපමාව වුවමනා කරන්නේ කෙටි නාමාවලියකි.

මේ තාක් මුද්‍රණය නොවූ ටීකා, අනුථීකා රාශියක් ද, සීහළ වත්ථුපකරණය ආදී දුර්ලභ ග්‍රන්ථ කිහිපයක් ද, අෂ්ටක ප්‍රශස්ති කාව්‍ය ආදී සමාජය හා ඉතිහාසය පිළිබඳ තොරතුරු ඇතුළත් ග්‍රන්ථ සමූහයක් ද මේ පුස්තකාලයන්හි ඇති පුස්තකාල අතර විය. මේ දුර්ලභ ග්‍රන්ථ ගැන සුදුසු හැඳින්වීමක් පසුව සම්පාදනය කරනු ලබන වර්ණනාත්මක නාමාවලියක ඇතුළත් වන බැවින් ඒ ගැන මෙහි වැඩිදුර නොලියමු¹⁹

19 කේ.ඩී. සෝමදාස (1959) , XI df ò mǫ f l d< f md; ak duǫj , h, සංස්කෘතික දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ. v-vi පිටු.

ලබකාවේ පුස්තකාල පොත් නාමාවලියෙහි වෙළුම් දෙක පළ ව අඩ සියවසක් ඉකුත් ව ඇතත් මෙකියන වර්ණනාත්මක නාමාවලියක් වර්තමානය දක්වා පළ වී නැත. සෝමදාස මහතාගෙන් පසුව එම වගකීම භාරගන්නට කිසිවකු ඉදිරිපත් නොවීම කනගාටුවට කරුණකි.

නැවතත් පුස්තකාල පොත් නාමාවලි පිළිබඳ අපගේ කාලානුක්‍රමික විස්තරයට පැමිණියහොත් 1971 වර්ෂයේ සැප්තැම්බර් මස හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ වීරකැටිය ඓතිහාසික නයිගල රාජමහා විහාරයේ තැන්පත් කර ඇති පුස්තකාල ලේඛන පරීක්ෂා කළ මහාචාර්ය ඩී. ඊ. හෙට්ටිආරච්චි එම පොත්වල නම් ලේඛනයක් සකසා රසවාහිනී සඟරාවේ පළ කර ඇත²⁰. පසු ව මෙම නාම ලේඛනය නයිගල රාජමහා විහාරයේ පොත් ගල නමින් ජාතික ලේඛනාරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුව මඟින් වෙන ම පොත් පිටවක් ලෙස ද එළි දක්වා තිබේ. මෙහි නයිගල රාජමහා විහාරය සතු පුස්තකාල ලේඛන 240ක පමණ නම් සඳහන් ය. එම

පුස්තකාල පොත්වල නම් සිංහල සාහිත්‍යය, සිංහල නිසර්ණ, සිංහල වියරණ, ශාන්ති යන්ත්‍ර මන්ත්‍ර, පාලි සාහිත්‍යය, සූත්‍ර හා සූත්‍ර සන්න, සංකීර්ණ පාලි ග්‍රන්ථ, පාලි නිසර්ණ වියරණ, සංස්කෘත පොත් හා සන්න, සංස්කෘත නිසර්ණ, වෛද්‍ය ග්‍රන්ථ, ජ්‍යෝතිෂ ග්‍රන්ථ ආදී ලෙස ශීර්ෂ කිහිපයකට මෙහි පෙළ ගස්වා ඇත.

ඩෙන්මාර්කයේ කෝපන්හේන් හි රාජකීය පුස්තකාලයේ ශ්‍රී ලාංකේය ග්‍රන්ථ නාමාවලිය *The Royal Library, Copenhagen Catalogue of Ceylonese Manuscripts* නමින් 1980 වර්ෂයේ දී පළ වී තිබේ. එය සංස්කරණය කර ඇත්තේ සී.ඊ. ගොඩකුඹුර යි. මෙම නාමාවලිය ආරම්භයේ ලංකාවේ ලේඛන ඉතිහාසය, සිංහල භාෂාවේ අක්ෂර වින්‍යාසය, පුස්තකාල ලේඛන කලාව ආදිය පිළිබඳ සාරගර්භ විස්තරයක් ඉදිරිපත් කර ඇත. පුස්තකාල ලේඛන පමණක් නොව එම රාජකීය පුස්තකාලයේ තැන්පත් කර ඇති කඩදාසි අත් පිටපත් පිළිබඳ විස්තර ද මෙම නාමාවලියට ඇතුළත් කර තිබෙනු දැක ගත හැකි යි. මෙහි දී මෙරටින් රැගෙන ගොස්

20 රසවාහිනී- 1972 ජනවාරි කලාපය 51-54 පිටු.

එම ආයතනයේ සුරක්ෂිත ව තබා ඇති ග්‍රන්ථ පාලි, සංස්කෘත හා සිංහල ලෙස භාෂා අනුව බෙදා දක්වා තිබේ. 150-266 පිටුවල සිංහල භාෂාවෙන් රචිත ග්‍රන්ථ යටතේ විස්තර කර ඇති පුස්තකොළ පොත් සංඛ්‍යාව 68කි. එම එක් එක් පුස්තකොළ පොතක භෞතික තත්ත්වය විස්තර කිරීමේ දී පොතක පත්ඉරු ගණන, පත්ඉරුවක දිග පළල, ඉරුවක ලියා ඇති පේළි ගණන, පත්ඉරු අංකනය කර ඇති අංක ක්‍රමය ආදිය පිළිබඳ විස්තර ඉදිරිපත් කර ඇත. කෘතිවල අන්තර්ගතය විස්තර කිරීමේ දී එම කෘතිවල රචකයා, රචිත කාලය, කෘතියට ඇතුළත් වී ඇති කරුණු හා තත් කෘතිවල මුද්‍රිත සංස්කරණ වේ නම් ඒවායේ විස්තර ද සොයා පළ කර තිබේ. කෘතිවල ආරම්භක හා අවසාන වැකි දක්වා තිබීම පර්යේෂකයන්ට වඩාත් ප්‍රයෝජනවත් ය. මීට අමතර ව නාමාවලිය ආරම්භයේ දී එහි පවත්නා පුස්තකොළ පොත් කිහිපයක සිතුවම් සහිත පොත් කමිඳු, පත්ඉරු සේ ම හුය සම්බන්ධ කරන සකියා නමින් හඳුන්වන බොත්තම් ද ඡායාරූප ලෙස දක්වා තිබීමෙන් මෙම නාමාවලිය වඩාත් පිරිපුන් එකක් බවට පත් කර ඇත.

මේ අතර, ප්‍රංශයේ ජාතික පුස්තකාලයේ (Bibliothèque nationale de France) තැන්පත් කර ඇති සිංහල ලේඛන හැට ගණනක විස්තර රැගත් නාමාවලියක් *Catalogue Des Manuscrits Singhalais* නමින් 1983 දී ප්‍රංශ බසින් පළ කර තිබේ. මෙහි සම්පාදකයා ජනදාස ලියනරත්න යි. මෙම නාමාවලිය සඳහා ඉංග්‍රීසි පරිවර්තනයක් සැකසුවහොත් එය මෙරට විද්‍යාර්ථීන්ට මහදර්ථයක් වනු ඇත.

ඉහත ද සඳහන් කර ඇති අන්දමට බ්‍රිතාන්‍ය කෞතුකාගාරයේ හියු නෙවිල් එකතුවට අදාළ පුස්තකොළ ලේඛන විස්තර කෙරෙන කාණ්ඩ සතකින් යුත් *Catalogue of the Hugh Nevill Collection of Sinhalese Manuscripts in the British Library* නාමාවලිය

සම්පාදනය කරන ලද්දේ කේ. ඩී. සෝමදාස විසිනි. මෙම කාණ්ඩ සහ 1987-1995 කාලයේ පළ කර තිබේ. මේ වනාහි ලංකාව තුළ පමණක් නොව විදේශයක ද පවත්නා මෙරට පුස්තකොළ එකතුවක් පිළිබඳ පිළියෙළ වුණු විශාලතම හා එක ම සංවිධිත ම නාමාවලිය බව පැවසිය හැකි ය. මෙහි සත් වන කාණ්ඩයට හැඳින්වීමක් ලියන බ්‍රිතාන්‍ය කෞතුකාගාරයේ පෙරදිග හා ඉන්දියානු කාර්යාල එකතුවේ සහකාර අධ්‍යක්ෂ ජී. ඩබ්. ෂෝ කියා ඇත්තේ කාණ්ඩ සතකින් යුත් මෙම නාමාවලිය මේ සියවසේ (විසි වන සියවසේ) බ්‍රිතාන්‍ය කෞතුකාගාරය නොහොත් බ්‍රිතාන්‍ය පුස්තකාලය විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද පෙරදිග ග්‍රන්ථ නාමාවලී සැකසීමේ ව්‍යාපෘතියට විශාලතම එකක් බව ය.²¹

වෛද්‍ය විද්‍යා ඉතිහාසයට සම්බන්ධ හැදෑරීම් කරන, ලන්ඩනයේ ඉතා ප්‍රකට වෙල්කම් ආයතනයෙහි පුස්තකාලයෙහි සංරක්ෂිත සිංහල පුස්තකොළ නාමාවලිය සම්පාදනය කරන ලද්දේ ද කේ. ඩී. සෝමදාස විසිනි. එය *Catalogue of the Sinhalese Manuscripts in the Library of the Wellcome Institute for the History of Medicine* නමින් 1996 දී පළ විය. මුද්‍රිත පිටු 420කින් යුක්ත මෙම නාමාවලියෙන් එම ආයතනයෙහි තැන්පත් කර ඇති සිංහල ලේඛන 469ක් පිළිබඳ වටිනා තොරතුරු ඉදිරිපත් කෙරේ. මෙහි විස්තර කෙරෙන කෘති දේශීය වෛද්‍ය විද්‍යාවට පමණක් අදාළ ඒවා නොවේ. ඒ අතර කෘෂිකර්මය, ජ්‍යෝතිෂය, බෞද්ධාගමික ක්‍රිස්තියානි ධර්මය, අධ්‍යාපනය, ක්‍රීඩා, ව්‍යාකරණ, කෝෂ ග්‍රන්ථ, ඡන්දස්, ඉතිහාස, චරිත කථා, ප්‍රශස්ති, චාරිත්‍ර චාරිත්‍ර, පුරාණ තාක්ෂණය හා ශිල්ප ක්‍රම ආදී ක්ෂේත්‍ර රාශියක කෘති වෙයි. අද දින අභාවිත පුරාණ සිංහල තාක්ෂණ විධි පිළිබඳ ගවේෂණය කරන්නකුට

21 K.D Somadasa (1995) *Catalogue of the Hugh Nevill Collection of Sinhalese Manuscripts in the British Library*: Vol 7, Pali Text Society, See: Preface .

මෙහි **WS 349** යටතේ විස්තර කර ඇති යකඩ උණු කිරීම කවි සහ වාසගම් නම් පුස්තකොළ පොත ඉතා ප්‍රයෝජනවත් එකක් වනු ඇත. නාමාවලී සම්පාදකවරයා මේ කෘතිය ගැන කියා ඇත්තේ 18 වන සියවසේ මෙරට පැවැති, මෙහි විස්තර කෙරෙන යකඩ උණු කිරීමේ තාක්ෂණය දැන් මුළුමනින් ම අභාවිත බවයි. (In verse and prose, technical instructions on iron smelting in Sri Lanka during the 18th century. This local industry is dead now)²².

කොළඹ ජාතික කෞතුකාගාරයේ තැන්පත් කර ඇති පුස්තකොළ පොත් පිළිබඳ තවත් නාමාවලියක් කොළඹ ජාතික කෞතුකාගාරයේ පුස්තකොළ පිළිබඳ විස්තරාත්මක ග්‍රන්ථ නාමාවලිය යන නමින් 2010 වර්ෂයේ දී පළ විය. නිලන්ත ඉන්දික හෙට්ටිගේ ගේ සංස්කරණයක් වන මෙහි පුස්තකොළ පොත් 407ක් පිළිබඳ තොරතුරු අන්තර්ගත ය. අදාළ පුස්තකොළ පොත් අනුශීර්ෂ 16ක් යටතේ වර්ග කර තිබේ. එනම්, අභිධර්ම, ආගමික වාද, ඉතිහාස, වර්තාපදාන, ජ්‍යෝතිෂ, දේශීය වෛද්‍ය ග්‍රන්ථ, පාලි භාෂා ව්‍යාකරණ ඡන්දෝලංකාර, පාලි සූත්‍ර අර්ථ හා සන්න, බෞද්ධ ග්‍රන්ථ, මන්ත්‍ර ශාස්ත්‍ර, ලේඛන කලාව, වාස්තු විද්‍යාව, විනය, ශාන්ති කර්ම, සංස්කෘත ග්‍රන්ථ, සිංහල භාෂාව හා සාහිත්‍ය ඡන්දෝලංකාර ආදී ලෙසයි.

දළදා මාලිගාවේ ප්‍රාචීන පුස්තකාලයේ තැන්පත් කර ඇති පුස්තකොළ ලේඛන සම්බන්ධ නාමාවලිය මහනුවර ශ්‍රී දළදා මාලිගාවේ ප්‍රාචීන පුස්තකාලයේ ස්මරණ පුස්තකොළ පොත් ව්‍යාධ්‍යාව යන නමින් පළ වී ඇති අතර, එය මෙම ක්ෂේත්‍රයේ පළ වී ඇති නවතම නාමාවලිය ද වෙයි. ප්‍රේමා මුතුචන්ත හා අජන්ත කුමාර සමරකෝන් යන දෙපළගේ සංස්කාරකත්වයෙන් 2016 වර්ෂයේ දී පළ වූ මෙම නාමාවලියෙහි තත් පුස්තකාලය සතු පුස්තකොළ ලේඛන 290ක්

පිළිබඳ විස්තර අඩංගු වේ. විස්තර කෙරෙන පොත්වල ආරම්භය සේ ම අවසානය ද දක්වා ඇති අතර, කම්බයෙහි විස්තර හා පිටපත්කරු පිළිබඳ තොරතුරු ද අඩංගු කර තිබීම නිසා පර්යේෂකයන්ට මෙයින් විශාල ප්‍රයෝජනයක් ලැබිය හැකි ය. කම්බවල එන වික්‍රවල ඡායාරූප සේ ම, අදාළ පොත් පිටපත් කළ අයගේ කුලය, සමාජ තත්ත්වය, වෘත්තීය ආදී සමාජ විද්‍යාත්මක කරුණු ද ප්‍රස්තාර මගින් පෙන්වා තිබීම නිසා මෙම නාමාවලිය වඩාත් පරිසමාප්ත එකක් බවට පත් වී ඇති ආකාරය පෙනී යයි.

මෙසේ ගත් කල, මෙරට හා විදේශවල පවත්නා සිංහල පුස්තකොළ පොත් පිළිබඳව පසුගිය අවුරුදු එකසිය පනහකට වැඩි කාලයක් මුළුල්ලේ ප්‍රයෝජනවත් නාමාවලී රැසක් සම්පාදනය වී ඇති බව පැවසිය හැකි ය. අතීතයේ අද මෙන් දියුණු තාක්ෂණික පහසුකම් නොපැවති බැවින් මින් බොහොවක් ඉතා අසීරුවෙන් සම්පාදනය කළ ඒවා බව නිසැක ය. මෙරට අතීත ජනයාගේ ශිෂ්ටාචාරගත ඥාන සංවිතය සංග්‍රහ වූ අමිල නිධානයක් වන මෙම පුස්තකොළ ලේඛන සමුදාය සංරක්ෂණය කිරීම කඩිනමින් කළ යුතු සේ ම ඊට සමගාමී ව වර්තමානයෙහි ඇත දියුණු තාක්ෂණික ක්‍රම ද උපයෝගී කර ගනිමින් පුස්තකොළ පොත් නාමාවලී සම්පාදනය ද සුලබ කළ යුතු ය. එය ජාතික මට්ටමේ කටයුත්තක් බැවින් ඒ සඳහා රාජ්‍ය තාන්ත්‍රික මැදිහත් වීමක් අත්‍යවශ්‍ය ය.

බුද්ධික කෝනාර
පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය

22 K.D. Somadasa (1996) *Catalogue of the Sinhalese Manuscripts in the Library of the Wellcome Institute for the History of Medicine*, The Trustee of the Wellcome Trust, London.281-282pp

පුස්කොළ පොත් සංරක්ෂණයේ හා ආරක්ෂණයේ නූතන භාවිතයෝ

වංස කථාගත කරුණු අනුව දිවයිනේ ලේඛන ඉතිහාසය ආදි ම ආර්ය ජනාවාස පිහිටුවීම හා සමකාලීන බව කියනු ලැබේ. පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අනුරාධපුර ඇතුළු නුවර සිදු කළ කැණීම්වලින් ක්‍රි. පූ. 600 - 500 අතර කාලයට අයත් පාංශු ස්තරවලින් හමු වූ බ්‍රාහ්මී අක්ෂර සහිත වළං කැබලි ලේඛන කාර්යය සම්බන්ධයෙන් දිවයිනෙන් හමු වන පැරණි ම නිදසුන් සේ සැලකේ. ක්‍රි.පූ. 5 වන සියවසේ විජය රජු ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණීමත් සමඟ තම රාජාභිෂේකය සඳහා රාජ කුමාරිකාවක ගෙන්වා ගැනීමේ අරමුණින් ඉන්දියාවේ මදුරාපුරයට හසුන් පතක් යැවූ බව මහාවංසයේ සඳහන් වෙයි. හසුන්පතේ ස්වරූපය පිළිබඳ දීර්ඝ විස්තරයක් එහි සඳහන් කර නැති මුත් බොහෝ විට එය ශාක පත්‍රවලින් සකස් කරන ලද්දක් වන්නට ඇත. ක්‍රි.පූ. 3 වන සියවසේ මිහිඳු හිමියන් ශ්‍රී ලංකාවට බුදුදහම හඳුන්වා දීමත් සමඟ බ්‍රාහ්මී අක්ෂර භාවිතය ද මෙරට ප්‍රචලිත වූ බවට සාධක හමු වෙයි.

බුදුදහමේ ව්‍යාප්තියත් සමඟ දේශීය කලා ශිල්පවල මෙන්ම ලේඛන කලාවේ හා සාහිත්‍යයේ විශාල ප්‍රබෝධයක් මෙම කාලයේ සිදුවූ බව අනුරාධපුර සාහිත්‍යයේ ද විශාල ප්‍රබෝධයක් සිදු වූ බව මහාවිහාරය, අභයගිරිය හා ජේතවනාරාමය වැනි හික්ෂු මධ්‍යස්ථානවල කටයුතු ඇසුරෙන් පෙන්වා දිය හැකි ය. මේ හික්ෂු මධ්‍යස්ථාන ඔස්සේ පුස්කොළ ලේඛන කලාව ආරම්භ වී ක්‍රමානුකූල ව ව්‍යාප්ත වන්නට ඇත. ක්‍රි.පූ. 1 වන සියවසේ දී මාතලේ ආලෝක විහාරයේ දී හික්ෂුන් වහන්සේලා 500 නමකගේ සහභාගිත්වයෙන් ත්‍රිපිටකය ලේඛන ගත කිරීමේ දී තල්පත් හෙවත් පුස්කොළ පොත් යොදා ගත් බව සිතිය හැකි ය. 19 වන සියවස ආරම්භය තෙක් ම ප්‍රධාන ලේඛන ද්‍රව්‍යය වූයේ පුස්කොළ හෙවත් සකස් කර ගත් තල් පත් බව පෙනේ. ඉංග්‍රීසි පාලන සමයේ කඩදාසි ලේඛන බහුලව භාවිත වීමත් සමඟ පුස්කොළ ලේඛනය ක්‍රමයෙන් භාවිතයෙන් ඉවත් විය. කෙසේ වුවද විසිවන සියවස මැද භාගය වන

තෙක්ම ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්තකාල පොත් භාවිත කර ඇති බව පැරණි විහාරස්ථානවල පොත් ගල් පරික්ෂා කිරීමේ දී පෙනී යයි. කඩදාසි ලේඛන ප්‍රචලිත වීමත් සමඟ පුස්තකාල පොත් පොත්ගල්වලට පමණක් සීමා විය. දේශීය තාක්ෂණය, සාහිත්‍යය, බුද්ධාගම, ජනශ්‍රැතිය, දේශීය වෙදකම, යාතුකර්ම, යන්ත්‍ර මන්ත්‍ර, ජ්‍යෝතිෂය වැනි සාම්ප්‍රදායික දැනුම් සම්භාරය මෙම පුස්තකාල පොත්වල අන්තර්ගතව ඇත. අප සතු පුස්තකාල පොත්වලින් කොටසක් යටත් විජිත සමයේ විදේශිකයන් ශ්‍රී ලංකාවෙන් රැගෙන ගොස් ඇත. පුස්තකාල පොත් 2227කින් සමන්විත බ්‍රිතාන්‍ය කෞතුකාගාරයේ තැන්පත් කර ඇති හියු නෙවිල් එකතුව ශ්‍රී ලංකාවෙන් රැගෙන ගිය ප්‍රකට පුස්තකාල පොත් එකතුවකි. මීට අමතරව ඇමරිකාව, ප්‍රංශය, ජර්මනිය, ඔස්ට්‍රේලියාව ආදී රටවල් ගණනාවක ශ්‍රී ලංකාවෙන් රැගෙන ගිය පුස්තකාල පොත් සුරක්ෂිතව තැන්පත් කර ඇති බව පී.එච්.ඩී.එච් ද සිල්වා මහතා 1975 දී සිදුකරන ලද සමීක්ෂණයකින් පෙන්වා දී ඇත.

පුස්තකාල පොත් ආරක්ෂණය හා සංරක්ෂණය සඳහා නෛතික බලය

ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්තකාල පොත් ආරක්ෂණය හා සංරක්ෂණය සඳහා නෛතික බලය 1973 අංක 48 දරන ජාතික ලේඛනාරක්ෂක පනත මඟින් ජාතික ලේඛනාරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුව වෙත පැවරී ඇත. එම පනතෙහි වගන්ති 8(2) (ආ), (ඉ), (උ), 12 (1), (2) මඟින් පුස්තකාල පොත් ආරක්ෂණය සම්බන්ධයෙන් ලේඛනාරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුව කටයුතු කළ යුතු ආකාරය සඳහන් කර ඇත. ඒ අනුව පුස්තකාල ලේඛන සංරක්ෂණය කිරීම සඳහා උපදෙස් ලබා දීම, සංරක්ෂණ කටයුතු අධීක්ෂණය කිරීම, පුස්තකාල ලේඛන නාමාවලි පිළියෙල කිරීම හා අවශ්‍ය අවස්ථාවල පුද්ගලයන් සන්නකයේ පවතින පුස්තකාල ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

වෙත ආබද්ධ කර ගැනීම සඳහා බලය මින් පවරා ඇත. 1940 අංක 9 දරන පුරාවස්තු ආඥා පනතේ VII වැනි කොටසේ 48 (ආ) වගන්තිය මඟින් පුරාවස්තු යන්න නිර්වචනය කර තිබේ. එසේම මෙම පනතේ සඳහන් 1850ට පෙර කාලපරිච්ඡේදයක සිට පැවත එන යන වගන්තිය 1998 අංක 24 දරන පුරාවස්තු (සංශෝධන) පනතේ 5 (1) හා (2) යන වගන්ති මඟින් අවුරුදු 100ට නොඅඩු කාලයක සිට ලෙස සංශෝධනය කර තිබේ. ඒ අනුව වසර 100ට වඩා පැරණි පුස්තකාල පොත් පුරාවස්තු ලෙස අර්ථ ගැන්විය හැකි ය. ඒ මඟින් පුරාවස්තු ආරක්ෂණය හා සංරක්ෂණය සම්බන්ධ සියලු නීති රීති වසර 100ට වඩා පැරණි පුස්තකාල පොත් සඳහා ආදේශ වනු ඇත. 1988 අංක 51 දරන ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩල පනතේ 2 වන කොටසේ 12 (2), (ආ) මඟින් ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය වෙත ශ්‍රී ලංකාවේ ලේඛන උරුමය සංරක්ෂණය කිරීමටත්, පුස්තකාල ක්‍රමවත්ව පවත්වාගෙන යාමට අවශ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීමටත්, ඒවා යාමනය කිරීමටත් බලය පැවරී ඇත. එසේම 1942 අංක 31 දරන ජාතික කෞතුකාගාර පනත මඟින් පුස්තකාල පොත් එකතු කෞතුකාගාරය තුළ පවත්වාගෙන යමින් එම එකතුවල ආරක්ෂණ හා සංරක්ෂණය වෙනුවෙන් කටයුතු කිරීමට ජාතික කෞතුකාගාර දෙපාර්තමේන්තුවට පවරා ඇත. 1980 අංක 57 දරන මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල් පනත මඟින් ශ්‍රී ලංකාවේ සංස්කෘතික උරුමය සංරක්ෂණය කිරීමේ කාර්යය මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල වෙත පැවරී ඇත. ඉහත ආයතන මේ වන විට පුස්තකාල පොත් සංරක්ෂණය හා ආරක්ෂණය පිළිබඳ නොයෙක් වැඩසටහන් ආරම්භ කර ඇත. මීට අමතරව පුරාවිද්‍යා පශ්චාත් උපාධි ආයතනය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ පුස්තකාල හා තොරතුරු විද්‍යාපන අධ්‍යයන අංශය හා නාවින්න ආයුර්වේද පර්යේෂණ

විද්‍යා ආයතනය පුස්තකාල පොත් ආරක්ෂණය හා සංරක්ෂණය සම්බන්ධ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කරයි. එසේම රාජ්‍ය නොවන ආයතන ගණනාවක් ද ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්තකාල පොත් ආරක්ෂණයට හා සංරක්ෂණයට සම්බන්ධව දායකත්වය සපයමින් ඇත. නූලහම් පදනම උතුරු පළාතේ පුස්තකාල පොත් හා ලේඛන සංරක්ෂණ කටයුතුවල නිරතව සිටින ප්‍රකට රාජ්‍ය නොවන ආයතනයකි. ඉහත ආයතන පුස්තකාල පොත් සංරක්ෂණයේ දී අනුගමනය කරන විධික්‍රමවල විවිධත්වයක් පැවතීම, රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සිදුකරන සංරක්ෂණ කටයුතුවල ප්‍රමිතිය, ගුණාත්මක තත්ත්වය සොයා බැලීමට වැඩපිළිවෙළක් නොමැති වීම වර්තමානයේ පුස්තකාල පොත් සංරක්ෂණ කටයුතුවලදී මුහුණ දෙන ප්‍රධාන ගැටලුවකි. ජාතික ලේඛනාරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුව මඟින් පුස්තකාල පොත් ආරක්ෂණ හා සංරක්ෂණය සඳහා මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයක් සකස් කිරීම, රාජ්‍ය නොවන ආයතන සඳහා සංරක්ෂණ උපදෙස් සැපයීමට හා අධීක්ෂණ කටයුතු සිදු කිරීමට ක්‍රමවේදයක් සැකසීම මඟින් ඉහත ගැටලු පහසුවෙන් මඟ හරවා ගත හැකි ය.

ජාතික පුස්තකාල පොත් නාමාවලියක අවශ්‍යතාව

මේ වන විට ශ්‍රී ලංකාව සතු පුස්තකාල පොත්වලින් කොටසක් රාජ්‍ය ආයතනවලට අයත් ලේඛනාගාරවල, කෞතුකාගාරවල හා පුස්තකාලවල තැන්පත් කර ඇත. ඉතිරි විශාල පුස්තකාල පොත් ප්‍රමාණය පැරණි විහාරස්ථානවල, කෝවිල්වල මෙන් ම දේශීය වෛද්‍යවරුන් හා යකැදුරන් වැනි සම්ප්‍රදායික ශිල්පීන් සතුව පවතී. ඇතැම් පැරණි විහාරස්ථානවල තැන්පත් කර ඇති

පුස්තකාල පොත් නිසි ආරක්ෂණයක් හෝ සංරක්ෂණයක් හෝ නොමැතිව විනාශයට පත් වෙමින් පවතින බව පෙනී යයි. පුස්තකාල පොත් සංරක්ෂණයේ දී දැනට දිවයිනේ විසිරී පවතින පුස්තකාල පොත් හඳුනාගැනීම සඳහා ජාතික පුස්තකාල පොත් නාමාවලියක් සැකසීම අත්‍යවශ්‍ය ජාතික කර්තව්‍යයකි.

පුස්තකාල පොත් පිළිබඳ ප්‍රථම සුවිශ්‍ය ඩයොනීසියස් පෙරේරා මුදලිතුමා 1832 දී සම්පාදනය කර ඇත. පසුව මහමුදලි ලුවී ද සොයිසා, ශ්‍රී ලංකාවේ විහාර පොත්ගල්වල තැන්පත් කර ඇති සිංහල හා සංස්කෘත පුස්තකාල පොත් පිළිබඳ සුවිශ්‍ය 1885 දී සම්පාදනය කර ඇත. අවසන් වරට ජාතික පුස්තකාල පොත් නාමාවලියක් සම්පාදනය කර ඇත්තේ කේ.ඩී. සෝමදාස මහතාය. ඔහු ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්තකාල පොත් නාමාවලිය වෙළුම් දෙකකින් සම්පාදනය කර ඇත. පළමු වෙළුම මඟින් විහාරාරාම 913ක් ආවරණය කර ඇති අතර දෙවන වෙළුම මගින් විහාරාරාම 674ක් ආවරණය කර ඇත. කේ. ඩී. සෝමදාස මහතා විසින් සම්පාදනය කරන ලද පුස්තකාල පොත් නාමාවලිය සකස් කර අඩ සියවසක් පමණ ඉක්ම ගොස් ඇත. එම නාමාවලියෙහි සඳහන් ඇතැම් පුස්තකාල පොත් මේ වන විට විනාශ වී තිබීමට හැකියාව ඇත. එසේම ඇතැම් පුස්තකාල පොත් අස්ථානගතව තිබීමට හැකිය. පුස්තකාල පොත් සංරක්ෂණයේ දී යාවත්කාලීන කරන ලද ජාතික පුස්තකාල පොත් නාමාවලිය අත්‍යවශ්‍ය අංගයකි. ඉන් සංරක්ෂණයේ දී ප්‍රමුඛතාව ලබා දිය යුතු පුස්තකාල පොත් ඉතාම පහසුවෙන් හඳුනා ගැනීමට අවකාශ සැලසෙන අතර ජාතික වශයෙන් පුස්තකාල පොත් සංරක්ෂණ වැඩසටහන් සකස් කිරීමේ දී අවශ්‍ය මූලික තොරතුරු ලබා දෙයි.

රසායනික හා සාම්ප්‍රදායික ක්‍රම මගින් පුස්කොළ පොත් සංරක්ෂණය

ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්කොළ පොත් සකස් කිරීම සඳහා යොදා ගෙන ඇත්තේ තල ශාක පත්‍රයි. පුස්කොළ පොත් සකස් කිරීමට *Corypha umbraculifera* ශාක විශේෂයේ පත්‍ර බහුල ලෙස යොදා ගෙන ඇත. එසේම *Borassus flabellifer* ශාක පත්‍ර ද සුළු වශයෙන් අතීතයේ යොදා ගෙන ඇත. සාම්ප්‍රදායික ක්‍රමවේදවලට අනුව ශාක පත්‍ර නෙළා ගැනීමෙන් පසු පත්‍ර පදම් කිරීමේ ක්‍රියාවලියකට භාජනය කර ඇත. සාම්ප්‍රදායික තාක්ෂණික ක්‍රම ඔස්සේ පිළියෙල කරගන්නා ලද පුස්කොළ මත අක්ෂර සටහන් කිරීම සිදු කර ඇත. පුස්කොළය සකස් කිරීමේදී අනුගමනය කරන සාම්ප්‍රදායික ක්‍රම පුස්කොළ පොතෙහි දීර්ඝ පැවැත්මට ඉවහල් වී ඇති බව පෙනේ. පුස්කොළය මත අක්ෂර සටහන් කිරීමෙන් පසු දුම්මල තෙල් (*Vateria accminata* ශාක කොටස් නිස්සාරණයෙන් ලබාගන්නා තෙලයකි) මගින් කළු මැදීමේ ක්‍රියාවලිය සිදු කරනු ලබයි. මෙම ක්‍රියාවලිය මගින් පරිසරය තුළ ස්ථායීව දීර්ඝ කාලයක් හානි නොවී පැවතීමට අවශ්‍ය ශක්තිය පුස්කොළ පොත් වෙත ලබා දෙනු ලබයි. වර්තමානයේ දී පුස්කොළ පොත් සංරක්ෂණ කටයුතුවලදී දුම්මල තෙල් නවීන තාක්ෂණික යන්ත්‍ර මගින් සකස් කර සියුම්ව අඹරන ලද ගැඹුබ අගුරු (*Trema orientales*) සමඟ මිශ්‍ර කර කළු මැදීමේ ක්‍රියාවලියට යොදා ගනු ලබයි. දුම්මල තෙල් මගින් පත්ඉරුවලට අවශ්‍ය නම්‍යශීලී බව ලබා දෙනු ලබයි. එසේම මෑතක දී ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය මගින් සිදු කරන ලද පර්යේෂණයක් අනුව පුස්කොළ පොත් මත වර්ධනය වන දිලීර හා බැක්ටීරියා මර්දනය කිරීමේ ගුණය මෙම දුම්මල තෙල් සතුව පවතින බව පර්යේෂණාත්මකව පෙන්වා දී ඇත. එසේම ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්කොළ පොත් එකතු ආශ්‍රිතව බහුලව වර්ධනය වන, එසේම

පුස්කොළ පොත්වලට විශාල හානියක් සිදු කරන *Lasioderma serricorne* (Coleoptera) කෘමි විශේෂය සාර්ථකව පලවා හැරීමේ ගුණය හෙවත් කෘමි විකර්ෂක ශක්තිය මේ ශාක සාරය සතු බව පර්යේෂණ මගින් තහවුරු කර ඇත. කෙසේ වෙතත් කාර්මීකරණය හේතුවෙන් පරිසරයේ සිදුව ඇති වෙනස්කම්වලට අනුවර්තනය වෙමින් පුස්කොළ පොත් මත වර්ධනය වන ඇතැම් දිලීර විශේෂ මර්දනය කිරීමට තයිමෝල් වාෂ්ප යොදා ගනු ලබයි. මෙය තයිමෝල් ධූමායනය ලෙස හඳුන්වනු ලබයි. දුම්මල තෙල් සඳහා ප්‍රතිරෝධී කෘමීන් මර්දනය කිරීමට ගොස්පීන් වායුව යොදා ගනු ලැබේ. මෙය ලේඛන සංරක්ෂණයේ දී ගොස්පීන් ධූමායනය ලෙස හඳුන්වනු ලබයි. පුස්කොළ පොත් රසායනිකව හා ජෛවීය ලෙස ජරණය වීමේ දී පුස්කොළ මත හට ගන්නා පැල්ලම් ඉවත් කිරීමට නොයෙක් රසායනික ද්‍රව්‍යය යොදා ගැනේ. හංගුර තත්ත්වයට පත් පුස්කොළ පොත් සංරක්ෂණයේ දී එන්කැප්සුලේශන් ක්‍රමය යොදා ගනු ලබයි. මෙහි දී පාරදෘශ්‍ය පොලිප්‍රොපලීන් තට්ටු දෙකක් හංගුර තත්ත්වයට පත් පුස්කොළය ආවරණය වන ලෙස ඉහළට හා පහළට යොදා පුස්කොළය ශක්තිමත් කිරීම සිදු කරනු ලබයි. වර්තමානයේ පුස්කොළ පොත් සංරක්ෂණයේ දී සාම්ප්‍රදායික ක්‍රම හා රසායනික ක්‍රම මුසු වූ සමෝධාන ක්‍රමයක් අනුගමනය කෙරේ.

පුස්කොළ පොත් සංඛ්‍යාංකකරණය හෙවත් ඩිජිටල්කරණය

පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය ඩිජිටල්කරණය මගින් ලෝකයේ ඩිජිටල් පුස්තකාල බිහි වීමත් සමඟ එහි ආභාසය ලබා ගනිමින් පුස්කොළ පොත් ඩිජිටල් පුස්තකාල බිහිවෙමින් පවතී. එසේම පුස්කොළ පොත් සංඛ්‍යාංකකරණය හා ඩිජිටල්කරණය පුස්කොළ පොත් සංරක්ෂණ විධියක් ලෙස ද අද ප්‍රචලිතව ඇත. පුස්කොළ

පොත් ඩිජිටල්කරණයෙන් පසු ඩිජිටල් පුස්තකාල වෙත අදාළ ගොනු ප්‍රවේශ කරනු ලබයි. එවිට ඩිජිටල් පුස්තකාලය සමඟ ලෝකයේ කවර හෝ ස්ථානයක සිටින පාඨකයකුට අන්තර් ජාලය ඔස්සේ සම්බන්ධ වී පුස්තකාල පොත් පරිශීලනය කිරීමේ හැකියාව ඇත. ඩිජිටල් තාක්ෂණය බිහිවීමට ප්‍රථම පුස්තකාල පොත් මයික්‍රෝ ෆිල්ම් කිරීම හෙවත් ක්ෂුද්‍ර පටල වෙතට ලබා ගැනීම කරන ලදී. මෙම ක්ෂුද්‍ර පටල සංරක්ෂණය කිරීමට විශාල පිරිවැයක් දැරීමට සිදුව ඇති හෙයින් වර්තමානයේ මෙම ක්ෂුද්‍ර පටලවල ගබඩාකර ඇති පුස්තකාල පොත් ඩිජිටල් මාධ්‍යයට පරිවර්තනය කරමින් පවතී. පුස්තකාල පොත් ඩිජිටල්කරණ කටයුතු ආරම්භ කිරීම සඳහා විශාල ප්‍රාග්ධනයක් අවශ්‍ය කෙරේ. මේ සඳහා පොත් ස්කෑන් කිරීමට නිෂ්පාදනය කර ඇති ස්කෑන් යන්ත්‍රයක් භාවිත කෙරේ. ඇතැම් විට අඩි 1 X 2 ක් පමණ දිගින් යුත් පුස්තකාල පොත් ඩිජිටල්කරණය සඳහා 50 mm ඩිජිටල් කැමරාවක් යොදා ගැනීමට සිදු වෙයි. මෙහිදී ලබා ගන්නා ඡායාරූප හෝ ස්කෑන් පිටපත් 400 dpi පමණ විභේදනයකින් යුක්ත විය යුතුය. එසේම tiff ගොනු සංරක්ෂිත පිටපත ලෙස ගබඩා කර තබන අතර pdf ගොනු පරිශීලන කටයුතු සඳහා ඩිජිටල් පුස්තකාලය වෙත ප්‍රවේශ කරනු ලබයි. ඩිජිටල් පුස්තකාල වෙත මෙම ගොනු ප්‍රවේශ කිරීමේ දී පුස්තකාල පොත් විධිමත් වර්ගීකරණයකට භාජනය කළ යුතු වේ. මේ සඳහා නිශ්චිත පුස්තකාල පොත් වර්ගීකරණයක අවශ්‍යතාව පවතී. ඩිජිටල්කරණය සිදු කරන ආයතන ඔවුන් විසින් සකස් කරන ලද වර්ගීකරණ ක්‍රමයක් වර්තමානයේ භාවිත කරයි. එසේම පුස්තකාල ද්‍රව්‍යයක් ඩිජිටල් පුස්තකාලය වෙත ප්‍රවේශ කිරීමේ දී අදාළ පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය හා සම්බන්ධ ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක තොරතුරු ඇතුළත් කළ යුතුයි. පොත් පත් ඇතුළු පුස්තකාල ද්‍රව්‍ය සඳහා ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක තොරතුරු සම්බන්ධ

අන්තර්ජාතික ප්‍රමිතියක් ඇත. එහෙත් පුස්තකාල පොත් සඳහා එවැනි ප්‍රමිතියක් මෙතෙක් හඳුන්වා දී නොතිබීම විශාල අඩුවකි. පුස්තකාල පොත් සඳහා අංග පහකින් යුත් ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක තොරතුරු සමූහයක් මහාචාර්ය පියදාස රණසිංහ මහතා හඳුන්වා දී ඇත. එනම් කර්තෘ, පුස්තකාල පොතේ මාතෘකාව, එය ලිවීමට හේතුව, එහි ප්‍රමාණය හා භාවිතය ලෙස දක්වා ඇත. පුස්තකාල පොත් ඩිජිටල් පුස්තකාල වෙත ප්‍රවේශ කිරීමේ දී අවශ්‍ය වන ග්‍රන්ථ විඥාපන තොරතුරු සම්බන්ධ අන්තර්ජාතික ප්‍රමිතියක් සකස් කිරීමට ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය, අන්තර්ජාතික අන්තර් පුස්තකාල සංගමය (IFLA) සමඟ එක්ව පුස්තකාල පොත් භාවිත කරන රටවල විශේෂඥයන් කොළඹට කැඳවා සම්මන්ත්‍රණයක් 2017 වර්ෂයේ දී පැවැත්වීය. මෙහි දෙවන සමුළුව පැවැත්වීමෙන් පසු මේ සම්බන්ධව සකස් කර ඇති සම්මුතිය ප්‍රකාශයට පත් කිරීමට නියමිතය.

ඩිජිටල් පුස්තකාල මඟින් පුස්තකාල පොත් වෙත ඉතා පහසුවෙන් ප්‍රවේශ වීමට

පහසුකම් සලසා ඇති හෙයින් පර්යේෂකයන්ගේ කාලය, මුදල් හා ශ්‍රමය ඉන් ඉතිරි වේ. මෙහි දී ඩිජිටල් පුස්තකාල මඟින් සංඛ්‍යාංකකරණය කර ඇති සියලුම පුස්තකාල පොත් සඳහා ප්‍රවේශ පහසුකම් සපයා දීමක් සිදු නොකරයි. ඩිජිටල් පුස්තකාල හා සම්බන්ධ විද්වත් කමිටුවක් මඟින් මාර්ගගත ප්‍රවේශ ලබා දිය යුතු පුස්තකාල පොත් හඳුනාගැනීමක් සිදු කරයි. මාර්ගගත ප්‍රවේශ පහසුකම් ලබා නොදෙන, විශේෂයෙන් දේශීය වෛද්‍ය පුස්තකාල පොත් (මෙතක් මුද්‍රණය කර ප්‍රකාශයට පත් කර නැති) විද්‍යා හා තාක්ෂණික තොරතුරු අඩංගු පුස්තකාල පොත් විශේෂ අවසරයක් ලබා ගැනීමෙන් පසුව පමණක් පරිශීලනය කිරීමේ හැකියාව පවතී. ඉදිරියේදී සකස් වීමට නියමිත ජාතික පුස්තකාල පොත් ඩිජිටල් පුස්තකාලය පුස්තකාල පොත් සංරක්ෂණ ක්ෂේත්‍රයේ හැරවුම් ලක්ෂ්‍යයක් වනු නොඅනුමානය.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ

Cabral, U. (2014). *The Economically Easy Method to Digitize Oversized Documents with Special Reference to Ola Leaf Manuscripts*. The MOW Digital Age Conference proceedings -2012, Canada www.unesco.org/new/fileadmin/.../HQ/.../VC_Cabral_27_B_1410.pdf

Cabral, U, Muthurajah, N, R, Thankavadivel, R. (2018) *Developing a strategic program for safeguarding palm-leaf manuscripts in Sri Lanka*. IFLA WLIC 2018 – Kuala Lumpur, Malaysia – Transform Libraries, Transform Societies in Session 124 - PAC Strategic Program on Preservation and Conservation with Rare Books and Special Collections, <http://library.ifla.org/2266/>

Cabral, U, Kim, S., Hong, J.Y. (2016). *Biocide for Preservation Cultural Properties, Mould on books and graphic art*. A report on latest research results, (ed), Boudalis, G et.al, Verlag Berger, Austria.

Cabral, U, Rathnabahu, R.M.N.(2021). *Report on the best practices for conservation of Palm-Leaf Manuscripts in Sri Lankan Libraries*, IFLA https://www.ifla.org/files/assets/pac/Documents/pac_sri_lanka_report_best_practices_for_conservation_of_palm-leaf_manuscripts_.pdf

Gunawardana, S. (1997). *Plam leaf manuscripts of Sri*

Lanka. Sarvodaya Vishva Leka, Rathmalana

Perera, M. (1832). *Catalogue of Pali and other manuscripts in temples in the Tangalle district*, General meeting at the Royal Asiatic Society, Colombo

Ranasinghe, P. (2013). *Palm leaf manuscript culture in Sri Lanka*. Proceeding of the 2nd international conference on Social science, University of kelaniya

De Silva, P.H.D.H. (1975). *A Catalogue of antiquities and other cultural objects from Sri Lanka*. National Museum of Sri Lanka, Colombo

The scoping IFLA workshop on Plam leaf manuscripts, Preserving Cultural Heritage, 22.11.2017, Sri Lanka

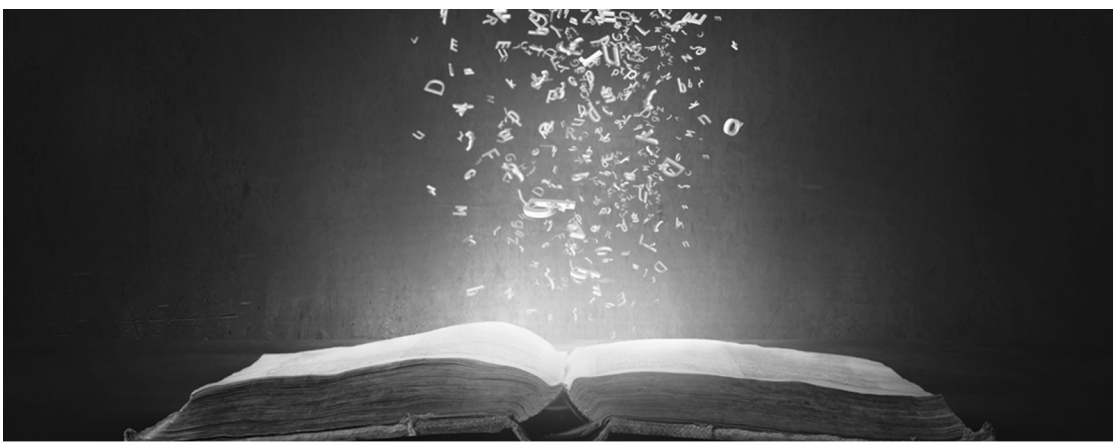
De Zoysa, .L (1885). *Catalogue of Pali, Sinhalese and Sanskrit manuscripts in the temple libraries of Ceylon*. Government of Printers, Colombo

සෝමදාස, කේ.ඩී. (1959). *ලංකාවේ පුස්තකාල පොත් නාමාවලිය - ප්‍රථම භාගය*. සංස්කෘතික දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ.

සෝමදාස, කේ.ඩී. (1964). *ලංකාවේ පුස්තකාල පොත් නාමාවලිය දෙවන භාගය*. සංස්කෘතික දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ.

ආචාර්ය උදය කබිරාල්
ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය

සංස්කරණ ශිල්ප ක්‍රම

ප්‍රකාශන වර්ගයක ග්‍රන්ථ සංස්කරණ පුරාණ කාලයේ පටන් ලංකාවේ පැවති බව පිළිගැනීමට බාධාවක් නැත. විශේෂයෙන් ඉන්දියාවද අනෙක් පෙරදිග රටවල්ද පිළිබඳව මෙය සත්‍ය වේ. කෙසේ වුවද, ශික්ෂණයක් සහිත විද්‍යාවක් වශයෙන් සංස්කරණය භාවිත වන්නට පටන් ගැනුණේ යුරෝපා රටවල බව පිළිගත යුතුව ඇත. ග්‍රන්ථ සංස්කරණය අද විද්වත් පිරිස් අතර හඳුන්වනු ලබනුයේ ‘පාඨ විචාරණය’ (Textual Criticism) යනුවෙනි. මෙය මූලිකම භාවිත කරනු ලැබ ඇත්තේ 19 වන සියවස මැද භරියේදී බයිබලය පිළිබඳ ජර්මානු විද්වතකු වූ ජේ. පී. අයිව්හෝන් (J. G. Eichhorn) නමැත්තකු විසින් කියනු ලැබේ. ග්‍රන්ථ සංස්කරණය විෂයයෙහි මට්ටම් දෙකක් පිළිබඳව අයිව්හෝන් සඳහන් කර ඇත. එනම් (අ) පහත් තලයේ විචාරය (Lower Criticism), (ආ) උසස් තලයේ විචාරය (Higher Criticism) යනුයි. උසස් තලයේ විචාරය ‘පාඨ සංස්කරණය’ (Textual Editing) යනුවෙන් හඳුනා ගනු ලැබේ. උසස් තලයේ විචාරය යන පදය භාවිත කරන ලද්දේ ‘‘මුල් පෙළට හැකි තරම් සමීප වන ලෙස ග්‍රන්ථ ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමේ ශිල්ප ක්‍රමය’’ සඳහාය. ඇතැම් ග්‍රන්ථ සංස්කාරකයන් වර්තමානයේ පිළිගනු ලබන සමීපතම අදහස් හා සමග අනුකූල වනු පිණිස අක්ෂර වින්‍යාසය, භාෂාව ආදිය අතින් මතු නොව විෂය කාරණා අතින්ද ආදේශක හා විකල්ප යෙදුම් මගින් ඒ ඒ ග්‍රන්ථයන්ගේ

මුල් තත්වය බොහෝ සේ විකෘත කිරීම් සිදු කරන්නට පෙලඹී ඇති බව පෙනේ. එබඳු විකෘත කිරීම්වල ප්‍රතිඵලය වී ඇත්තේ ග්‍රන්ථය මුල් කෘතියෙන් බොහෝ දුරට වෙනස් වූවක් වීමයි.

‘මුල් කෘතියට හැකි තරම් සමීප’ පරමාදර්ශී ග්‍රන්ථ ප්‍රතිසංස්කරණයක් සාක්ෂාත් කරගනු පිණිස, සංස්කාරකයා විසින් එක්තරා කාර්යාවලියක් අනුගමනය කළ යුතුයැයි අපේක්ෂා කෙරේ. සිංහල ග්‍රන්ථ පිළිබඳව සලකන කල්හි ඒ කාර්යාවලිය පහත දැක්වෙන පරිදි සිද්ධ කිරීම අපේක්ෂිතය.

- (1) ග්‍රන්ථයෙහි ලබාගත හැකි සියලු පිටපත් එක්රැස් කර ගැනීම (පුස්තකොල පිටපත් අතින් ලියන ලද වෙනත් පිටපත්, මුද්‍රිත සංස්කරණ ආදිය),
- (2) වඩාත් විශ්වසනීය නැතහොත් විශ්වසනීය බව තීරණය කර ගැනීමේ අදහසින් හැකි තරම් දුරට අත් පිටපත්වල පරම්පරාව (ඒවා කොතැනට අයත් වූයේද ආදිය) නිශ්චය කරගැනීම.
- (3) පාඨාන්තර සංසන්දනය (පිටපත් සසඳා බැලීම).
- (4) පෙළ තීරණය කිරීම සමඟ පාඨාන්තර පාද සටහන් මඟින් වාර්තා කොට තැබීම.

දැන්, සංස්කාරකවරයාගේ අනෙක් වගකීම ගතහොත් ග්‍රන්ථය කියවිය හැකි ආකාරයකින්

ඉදිරිපත් කිරීම යැයි දැක්විය හැකිය. මෙයින් ගැනෙන්නේ ග්‍රන්ථය පුස්තකාල ලේඛනයේ සිට මුද්‍රිත තත්වයට ගෙන ඒමයි. අතීත පුස්තකාල ලියන්නන් සියලු වදන් එකටම ලිවීමේ සම්ප්‍රදායයක්, වෙනත් ලෙසකින් කිවහොත් එක් වදනක් ඊළඟ වචනයෙන් වෙන් නොකොට ලිවීමේ සම්ප්‍රදායයක්, අනුගමනය කළ බව අපි දනිමු. වාක්‍ය වෙන් කරන ‘කුණ්ඩලිය’ හැර වෙනත් විරාම ලක්ෂණ භාවිත කිරීමේ සම්ප්‍රදායයක් ඔවුන්ට නොවීය. මෙසේ කර්තෘ විසින් අභිමත අර්ථය මතු කර දැක්වෙන පරිදි වචන වෙන් කොට ඉදිරිපත් කිරීම සංස්කාරකවරයා වෙත පැවරෙන වගකීමකි. සාවද්‍ය ලෙස කෙරෙන පද බෙදීමකින් සම්පූර්ණයෙන්ම වෙනස් අර්ථයක් ලැබිය හැකි හෙයින් මෙය පෙනෙන තරම් පහසු කාර්යයක් නොවේ. ධම්පියා අටුවා ගැට පදයෙන් නිදසුනක් ගත හොත් පුස්තකාල පිටපතේ “අගසවුවනටනිසි” යනුවෙන් එන යෙදුම ඩී. බී. ජයතිලක මහතා දක්වා ඇත්තේ, “අගසවුවනට නිසි” යනුවෙනි. මැද උයන්ගේ ාඩ විමලකිත්ති හිමියන් එය දක්වන්නේ, “අග සවුවනට නිසි” යනුවෙනි. මේ සංස්කරණ දෙකේදීම ඒ පද බෙදීමේ වෙනස එහි අර්ථයට බල පා නැත. එහි අර්ථය වනුයේ ‘අග ශ්‍රාවකයනට සුදුසු’ (agreeable to the chief disciples) යනුයි. ඩී. ඊ. හෙට්ටිආරච්චි මහතාගේ පද බෙදීම වනුයේ “අගසවු වනට නිසි” යනුයි. එහි අර්ථය ‘අගශ්‍රාවකයන් වන්නට සුදුසු’ (it to become chief disciples) යනුයි. හෙට්ටිආරච්චි මහතාගේ අර්ථකථනය අර්ථයට වඩාත් ගැලපෙන බව කිව යුතුය. පළමු නිදසුනෙහි අගසවුවනට යන්න විභක්තයන්ත නාමයක් වන අතර, දෙවැන්නෙහි එය කෘදන්ත ක්‍රියා පදයකි.

වර්තමාන සංස්කාරකවරයකුට මුහුණ පාන්නට සිදු වන තවත් ගැටලුවක් නම් අත්පිටපත්වල දක්නට ලැබෙන විවිධ අක්ෂර හඳුනා ගැනීමයි. වෙනත් වචනවලින් කිව

හොත් රචනයෙහි භාවිත කෙරෙන අක්ෂරයන් ආශ්‍රිත අර්ථ නිර්ණයයි. පුස්තකාල පිටපත් ලියා ඇති අකුරු වර්තමාන අකුරුවලට වඩා එතරම් වෙනස් නොවන නමුදු බැඳි අකුරු, රේඵය සමඟ එකම අකුර දෙවරක් යෙදීම, මහාප්‍රාණ, අර්ධ නාසිකා ආදී ඇතැම් විශේෂතා එහි ලා දක්නා ලැබේ. පශ්චාත්කාලීන පොත් පිටපත් කරන්නන් නිතරම පුරාතන ව්‍යවහාරය නොසලකා හැරීම නිසා ඔවුන් අතින් පුස්තකාල පිටපත්හි අක්ෂර වින්‍යාසය බෙහෙවින් ව්‍යාකූල වූ බව පෙනේ. ‘වාක්ෂ’, ‘හෘංග’ ආදී වශයෙන් සෘ කාර සහිත වදන් ලියා ඇත්තේ ‘වුක්ෂ’, ‘හුංග’ ආදී ලෙසින් රකාරාංශය සහිතවය. මතු දැක්වෙන්නේ පුස්තකාල ලේඛනවල එන වෙනත් අමුතු යෙදුම්ය:

- තෘතීය වෙනුවට ත්‍රිතීය
- පුරුෂයා වෙනුවට පුෂියා
- පච්චියා වෙනුවට පඤ්චයා (මෙය පෙනෙනුයේ ‘පචියා’ ලෙසින්)
- මවුඛසව වෙනුවට මොඛසව
- සර්වඥ වෙනුවට සබ්බඤ්ඤ
- පඤ්චාල වෙනුවට පාචාල
- සෘද්ධි වෙනුවට ඉඬි, එඬි, රිද්දි
- ඔකු දේවේන්ද්‍රයා වෙනුවට ඔකකු දෙවෙණ්ද්‍රයා
- ශාසනය වෙනුවට ශෛසනය

තවද, දාන්තෘ ‘න’ ‘ල’ හා මූර්ධන්‍ය ‘ණ’ ‘ළ’ යෙදීමේ හෝ මහාප්‍රාණ හා අල්පප්‍රාණ යෙදීමේ හෝ ඒකමිතියක් නොවීය. ඇතැම් අක්ෂර රූප වැරදි ලෙස කියවීමට යොමු කෙරෙන අවස්ථාද දක්නා ලැබේ. නිදසුන් ලෙස, සිය සසදාවත් සංස්කරණයෙහි පෙරවදනෙහිදී විමල විජයසූරිය මහතා දක්වා ඇති පරිදි (දීර්ඝ) ‘රා’ යන්න ‘ග’ යන්න ලෙස පෙනෙන පරිදි ලියනු ලැබ තිබේ. ඒ අනුව ‘කිරාත’ යන්න අත් පිටපතෙහි ලියා ඇත්තේ ‘කිගත’ යනුවෙනි. අක්ෂර හඳුනා ගැනීමේදී ග්‍රන්ථ

සංස්කාරකවරයා ඉතා සැලකිලිමත් විය යුතුය. එසේම එක් එක් පිටපත් කරන්නන්ගේ ලේඛන විශේෂතාද හඳුනා ගත යුතු වේ.

පෙළ ප්‍රතිෂ්ඨාපනය කිරීමේ ක්‍රියාවලියේදී සංස්කාරකවරයා පෙළෙහි අර්ථය කෙරෙහි මෙන්ම එහි සන්දර්භයෙහි පිහිටා අර්ථ කථනය කිරීම කෙරෙහිද අවධානය දැක්විය යුතු වේ. ඒ කාර්යයෙහිදී වාග්විද්‍යාත්මක, සාහිත්‍යික, ඓතිහාසික, සමාජ සංස්කෘතික ආදී වශයෙන් ග්‍රන්ථය අයත් වන පසුබිම පිළිබඳ පූර්ණ දැනුමෙන් ඔහු සන්නද්ධ විය යුතුය. පිටපත් කරන්නන් අතින් මෙන්ම සංස්කාරකයන් අතින්ද ඇතැම් සාවද්‍යතා සිදුව ඇත්තේ මේ පසුබිම් දැනුම නොසලකා හැරීමෙන් බව පෙන්වා දිය යුතුව ඇත. පුස්තකොළ පිටපත් ලියන්නන් වැඩිදුර සිතා නොබැලීම හේතු කොට ගෙනද, එසේම පිටපත් කරන පාඨයේ පුළුල් අර්ථ ගැන අනවබෝධයෙන්ද සිදු වී ඇති ප්‍රමාද කෙරෙහි ගැඹුරින් නොවිමසීමේ ප්‍රතිඵල වශයෙන් සංස්කාරකයන් හා ඇතැම් විට විද්වතුන්ද එළඹ ඇති ඇතැම් සාවද්‍ය නිගමන කොතෙකුත් අනාවරණ වේ.

සංස්කරණ කාර්යයේදී මාගේ අත්දැකීමක් වාර්තා කරනු කැමැත්තෙමි. ඒ වූ කලී, රාජාවලී නම් කෘතියේ අත්පිටපත් සංසන්දනය කරමින් එහි ශාස්ත්‍රීය සංස්කරණයක් සම්පාදනය කරද්දී අනාවරණය වූ කරුණකි. එනම් විමලධර්මසූරිය රජු ආවාහ කරගත් දෝනා කතිරිනා කුමරිය පිළිබඳ ප්‍රවෘත්තියකි. පුස්තකොළ පිටපත් වැඩි ගණනක දෝනා කතිරිනා ගැන සඳහන් වී තිබුණේ මතු දැක්වෙන අයුරිනි:

- 'බිසව කන්‍යාව'
- 'බිසව කන්‍යාව'
- 'බිසව කන්‍යාව'
- 'බිසෝ කන්‍යාවිය'
- 'බිසව කන්‍යාව'
- 'බිසෝ කන්‍යාවිය'

එක් පුස්තකොළ පිටපතක මෙසේ සඳහන් වූයේය:

“ඒ බිසව කන්‍යාවිය ඒ රජ අග මෙහෙසුන් කොට උන්‍යාහ” යනුවෙනි.

තවද, පුස්තකොළ පිටපත් සතරක මතු සඳහන් පරිදි වාර්තා කර තිබිණ:

“ඒ බිසවගේ දෑස කණවිය. ඒ රජ අග මෙහෙසුන් කොට උන්නේය”

සාමාන්‍ය වශයෙන් සලකන කල මේ යෙදුම් රාජාවලිය රචනා කර තිබූ බස් වහරට අනුකූල වේ. ඒ අනුව ඒ එකද යෙදුමක් හෝ ප්‍රතික්ෂේප කිරීමට හේතු නැත. එක් එක් අත්පිටපතේ එන මේ පාඨාන්තර අකුරින් වඩාත් යෝග්‍ය පාඨය කුමක්ද? මුල් කෘතියෙහි රාජාවලී කතුවරයා යොදන්නට ඇත්තේ කවර යෙදුමක්ද යනු නිගමනය කිරීම මා වෙත පැවරුණ වගකීම විය. දෝනා කතිරිනා බිසව එක් ඇසක් අන්ධව සිටියාද යන්න සනාථ කිරීම සඳහා වෙනත් සාධක අනුමාන වශයෙන් හෝ සොයා ගත හැකි නම් ඒ ඇතැම් රාජාවලී පුස්තකොළ පිටපත්වල සඳහන් යෙදුම පිළිගත යුතු වෙයි. රාජාවලිය හා සමකාලීන අනෙක් සියලු ලේඛන පරික්ෂා කළද එවැනි තොරතුරක් ලබාගත හැකි නොවීය. එසේ නම් එය අපපාඨයක් සේ සලකා ප්‍රතික්ෂේප කිරීමට සිදු වෙයි. එහෙත් පුස්තකොළ පිටපත් සතරකම යොදනු ලැබ ඇති පාඨයක් ප්‍රතික්ෂේප කිරීමට නම් සාධාරණ සාධක තිබිය යුතුය. මේ ගැටලුව නිරාකරණය කිරීමේදී ඉතිහාසගත තොරතුරු ආශ්‍රයයෙන් පිටුවහලක් නොලැබෙන අතර. රාජාවලී කතුවරයාගේ භාෂා ව්‍යවහාරය කෙරෙහි අවධානය දැක්වීම මැනවැයි සිතිය. විමලධර්මසූරිය රජතුමා විසින් සිය බිසෝ තනතුරට පත් කරගනු ලැබුවේ කන්‍යා කුමරියක බව වාර්තා කිරීම රාජාවලී කතුවරයාගේ අපේක්ෂාව වූයේද? මෙසේ උපකල්පනය කරමින් රාජාවලිය සම්පාදනය කෙරුණු වකවානුවේ භාෂා භාවිතය ගැනද සලකන

කල්හි නිවැරදි පාඨය 'කන්‍යා බිසව', 'බිසෝ කන්‍යාව', 'බිසව කන්‍යාව' වැනි යෙදුමක් විය යුතු බව සැලකීම අපහසු නොවේ. මේ අනුව පූර්වෝක්ත රාජාවලි පාඨාන්තර සකස් වී ඇත්තේ මතු දැක්වෙන ආකාරයෙන් බව උපකල්පනය කිරීම යෝග්‍යතර සේ පෙනේ.

බිසව කන්‍යාව > බිසව කන්‍යාවි > බිසව කන්‍යාවි > බිසෝ කන්‍යාවි > බිසව කන්‍යාවි > බිසවගේ ඇස කන්/ කණ විය.

'බිසවගේ ඇස කණ විය' යන යෙදුම පසු කාලයේ අත්පිටපත් ලියන්නකු විසින් එකතු කරනු ලැබූ අපහුංශයක් වූ සැටි සිතා ගැනීම දුෂ්කර නොවන්නේය. රාජාවලි පිටපතක එන මේ අපපාඨය වැඩිදුර විභාග කිරීමෙන් තොරව ශුද්ධ පාඨය ලෙස සලකා දෝන කතිරිතා බිසව ඇසක් අන්ධව සිටි කාන්තාවක බව අනාවරණය කරතොත් එය පුද්ගලයක් නොවේ. අපේ එක් ප්‍රවීණ සාහිත්‍යධරයෙකු අතින් සැබැවින්ම ඒ වරද සිදු වූ බව මෙහි ලා සඳහන් කළ හැකිය. ග්‍රන්ථ සංස්කරණ කාර්යයේදී, පාඨාන්තර සංසන්දනය කොට නිවැරදි පාඨය නිශ්චය කිරීම අතිශයින් පරීක්ෂාකාරීව සිදු කළ මනා කාර්යයක් බවට මේ එක් උදාහරණයක් පමණි.

ග්‍රන්ථයෙහි ස්වභාවය අනුව වර්ගීකරණය

දැන් සිංහල ග්‍රන්ථ හා සම්බන්ධ ඇතැම් ශිල්පීය රීති ගැන සලකා බලමු. ග්‍රන්ථ ස්වභාවයද සංස්කාරකවරයෙකුට අහඹුවෙන් මුණගැසෙන විශේෂ ගැටලුද අනුව සංස්කරණ කාර්යාවලිය වෙනස් විය හැකිය. මේ සාධක සැලකිල්ලට ගත් කල්හි, ග්‍රන්ථ වර්ගීකරණය කොටස් සතරකට බෙදා දැක්විය හැකිය.

- (i) ව්‍යාධ්‍යානාත්මක කෘති (අටුවා, ටීකා, සන්න, ගැටපද ආදිය)

ව්‍යාකූල අර්ථ සහිත සංස්කෘත, පාලි, සිංහල යනාදි භාෂාවකින් සම්පාදිත ග්‍රන්ථයක් ආශ්‍රයෙන් එහි පදයෙන් පදය හෝ පාඨයෙන්

පාඨය ගෙන අර්ථ විවරණ සපයා ඇති කෘති මේ ගණයට අයත් වේ. මෙහිදී සංස්කාරකගේ අවධානය යොමු වන්නේ මූල පාඨයට වඩා අර්ථ විවරණ පාඨ කෙරෙහිය. එසේ වුවත් සංස්කරණ කාර්යයේදී මූල පාඨය හා අර්ථ විවරණ පාඨ අතර සමරූපතාවක් සහ එකඟත්වයක් අපේක්ෂා කෙරේ. ඇතැම් විට මූල පාඨයේ අර්ථයට අනුකූල වන පරිදි පාඨාන්තර කෙරෙහි අල්ප විශ්වාසය තබා වෙනත් සමකාලීන මූලාශ්‍රයන්ගේ පිහිටි පතමින් පෙළ සකස් කිරීමට සිදු වන අවස්ථාද තිබිය හැකිය. එසේද වුව මුළුමනින් අන්තන්‍යෝමිතික වීමට නම් සංස්කාරකවරයා නිදහස ලබා ගත යුතු නැත.

- (ii) මුල් කෘතිය නෂ්ටප්‍රාය වී ඇති කල්හි එය ප්‍රතිනිර්මාණය කිරීම.

මේ සඳහා මුල් කෘතියට සපයනු ලැබ ඇති අටුවා, ටීකා, විවරණ ආදිය ප්‍රයෝජනයට ගත හැකිය. මේ පරිවාර ග්‍රන්ථ මුල් කෘතියේ කර්තෘ විසින්ම අහෝ පශ්චාත්කාලීනව වෙනත් අය විසින් හෝ සම්පාදිත ඒවා විය හැකිය.

මෙය සමහර විට ඇදහිය නොහැකි කාරණයක් සේ පෙනෙතත්, විද්වතුන් හා සංස්කාරකවරුන් විසින් මෙබඳු කෘති පවත්නා බව පෙන්වා දෙනු ලැබ ඇත. පෙළ මුළුමනින්ම නෂ්ටප්‍රාය වූ ජානකීභරණ නම් සංස්කෘත මහා කාව්‍යය රත්මලානේ ධර්මාරාම මහ තෙරුන් විසින් ප්‍රතිප්‍රබන්ධ කරන ලද්දේ සංස්කරණයකට වඩා ප්‍රතිනිර්මාණයක් වන ආකාරයෙනි. අපගේ සමහර ගී කාව්‍යයන්හි පෙළද මේ ක්‍රියාවලිය අනුව සකස් වී ඇතැයි අනුමාන කරනු ලැබේ. නිදසුනක් දක්වතොත් සසඳාවන සංස්කරණය කරමින් විමල විජයසූරිය මහතා අනුමාන කර ඇත්තේ එහි දැන් පවත්නා පෙළ, දඹදෙණි යුගයේදී හෝ ඉන් පසුව හෝ යම්කිසි විද්වතෙකු විසින් එකල පැවැති සන්නයක් ආශ්‍රයෙන් සකස් කරන ලද්දක් විය හැකි බවය.

(iii) පද්‍ය කෘති

මේවා තව දුරටත් කොටස් දෙකකට බෙදිය හැකිය.

(අ) පෙළ පාඨ සහ සන්නයද සහිත පද්‍ය කෘති

මෙහිදීද සංස්කාරකයාට ද්විත්ව වගකීමක් ඇත. එනම්, පෙළ ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමේදී අත් පිටපත් කෙරෙහි විශ්වාසය තබා ගන්නා අතරම අර්ථය සුගම වන සේ පෙළ සැකසීම සඳහා සන්නය කෙරෙහිද අවධානය යොමු කිරීමය.

(ආ) පෙළ පාඨ පමණක් ඇති පද්‍ය කෘති

මේ දෙගණයේදීම, ගද්‍ය මෙන් නොව, පද්‍ය හැම විටම වෙන් වෙන්ව ලියන නිසා සංස්කාරකවරයාට ඒවායේ විරිත, එළිසමය ආදිය කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන්නට සිද්ධ වෙතිය යන අදහස අනුව ඔහුගේ කාර්යය යම් පමණකට පහසු වන්නේය.

(iv) ගද්‍ය කෘති

මෙහිදී, වෙනත් කරුණු ගැන සැලකිලිමත් වීමට වඩා සංස්කාරකවරයාට බොහෝ සෙයින් විශ්වාසය තැබීමට සිදු වනු ඇත්තේ ලබා ගත හැකි අත්පිටපත් කෙරෙහියි.

ක්‍රමවේදය අනුව වර්ගීකරණය

මෑත අවධියෙහි සංස්කරණය කෙරුණු සිංහල ග්‍රන්ථ සංඛ්‍යාව සැලකිල්ලට ගත් කල්හි. අප දන්නා තරමින් සංස්කාරකවරයෙකුගේ අවධානයට ලක් වූ මුල්ම සිංහල ග්‍රන්ථය වන්නේ සිද්ධ සඟරාවයි. ජේම්ස් ද අල්විස් මහතාගේ සංස්කාරකත්වය යටතේ එය 1851දී මුද්‍රණය කරන ලදී. විශේෂයෙන් 19 වන ශතවර්ෂයේ මධ්‍ය භාගයේ මෙරට හට ගත් බෞද්ධාගමික ප්‍රබෝධය, සිංහල මුද්‍රණ ශිල්පය ප්‍රවලිත වීම යනාදී කරුණු හේතු කොට ගෙන සිංහල ග්‍රන්ථ ප්‍රකාශනය කෙරෙහි විශාල උනන්දුවක් ඇති වූයේය. 19 වන සියවස අවසන් වන විට පාඨකයාට පහසුවෙන්

ලබාගත නොහැකිව, පුස්තකාල පිටපත්වලට සීමා වී තිබූ සිංහල ග්‍රන්ථ විශාල සංඛ්‍යාවක් ප්‍රකාශයට පත් කෙරිණ.

1851 පටන් සංස්කරණය කොට මුද්‍රණය කෙරුණ සිංහල ග්‍රන්ථ දෙස බලන කල්හි, මතු දැක්වෙන පරිදි පුළුල් බෙදුම් සතරක් ඔස්සේ ඒවායේ සංස්කරණ ක්‍රියාවලිය සලකා බැලීම යුක්ති යුක්ත වේ.

(අ) මුඛ පරම්පරාගතව ආරක්ෂා වූ ග්‍රන්ථ සංස්කරණ,

(ආ) තනි අත් පිටපතක් පදනම් කොට ගත් ග්‍රන්ථ සංස්කරණ,

(ඇ) අත් පිටපත් වැඩි ගණනක් පදනම් කොට ගෙන තෝරා ගත් විවිධ පාඨාන්තර සඳහන් කර ඇතත් ඒවා අයත් අත් පිටපත කවරේදැයි දක්වා නැති ග්‍රන්ථ සංස්කරණ,

(ඈ) අත් පිටපත් ගණනාවක් පදනම් කොට ගෙන. ඒ එක් එක් පිටපතේ ඇති පාඨාන්තරත් ඒවා සඳහන් අත් පිටපතක් දක්වා ඇති ග්‍රන්ථ සංස්කරණ

මේ බෙදුම් පිළිවෙළ කවර හෝ කාලානුක්‍රමණික රටාවක් අනුව තහවුරු නොවන බව පෙන්වා දිය යුතුව ඇත. එසේම කවර කාල වකවානුවකදී වුව එක් තනි බෙදුමක් පමණක් පැවති බව හඳුනා ගැනීමද නිවැරදි නොවේ. මේවායේදී භාවිත ක්‍රමවේදය එක් එක් කතුවරයාගේ පෞද්ගලික තෝරා ගැනීමක් ලෙස සැලකීම වඩා නිවැරදි වෙයි. එනමුදු, පාඨ විචාරණය හා සමපාත වන මෙහි අවසනට දැක්වූ බෙදුම, ග්‍රන්ථ සංස්කරණයෙහි ලා නවතම වූද අතිශයින් දියුණු වූද ක්‍රමවේදය බව පිළිගත යුතු වෙයි.

එක් එක් පිටපතේ එන සියලු පාඨාන්තර අත් පිටපත්වල නම් සහිතව දක්වමින් අත් පිටපත් ගණනාවක් පාදක කර ගනිමින් ග්‍රන්ථ සකස් කෙරෙන සංස්කරණ

නූතන විද්වතුන් විසින් පරිභාවිත 'විචාරාත්මක සංස්කරණය' නම්, ග්‍රන්ථ සංස්කරණයේ සම්මත ක්‍රමවේදය විභාග කරමු. 'විචාරාත්මක සංස්කරණය' යනු ග්‍රන්ථවල මූලික ස්වරූපයට හැකි තරම් සමීප ලෙස ඒවා ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමය. සිංහල සම්භාව්‍ය ග්‍රන්ථ පිළිබඳව සලකන කල්හි, සංස්කරණය සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් නැතහොත් මුළුමනින්ම පාදක කර ගන්නේ පුස්තකාල පිටපත්ය. පරපුරින් පරපුරට, ඒවා පිටපත් කිරීමේ ක්‍රියාවලියේදී බොහෝ වැරදි හා අඩු පාඩු ඇතිව තිබෙති යි පිළිගැනීම සාධාරණය. එසේම සංස්කාරකවරයා හැකි තාක් පිටපත් කෙරෙහි විශ්වාසය තැබීමටද බැඳී සිටින බව පිළිගත යුතුය. මේ කාර්යයේදී සංස්කාරකවරයෙකුට අනුගමනය කළ හැකිව තිබෙන විකල්ප දෙකකි.

(අ) එකම මූල කෘතියකින් ප්‍රභව වී ඇතැයි සැලකිය හැකි වූද, අතිශයින් විශ්වසනීය ලෙස පෙනී යන්නා වූද එක් අත් පිටපතක් හෝ අත්පිටපත් කීපයක් හෝ ප්‍රධාන ලෙස පදනම් කොටගෙන ග්‍රන්ථය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම පළමු ක්‍රමවේදයයි. මෙහිදී අනෙක් අත් පිටපත්වල එන පාඨාන්තර ග්‍රන්ථයට ඇතුළත් කරන්නේ, තෝරා ගත් අත් පිටපතේ හෝ අත් පිටපත්වල හෝ එන පාඨය යම් හේතුවක් හෝ හේතු කීපයක් හෝ නිසා වැරදි සහගත බව තහවුරු කිරීම සඳහා පමණකි. මහාවංස සංස්කරණයේදී ගයිගර් මහතාද වංසනිප්පකාසිනිය සංස්කරණයේදී මලලසේකර මහතාද භාවිත කොට ඇත්තේ මේ ක්‍රමවේදයයි. එබඳු, පිටපත් සීමා සහිත වීම නිසා මේ ක්‍රමවේදය බැහැර කරන්නට සිදු වන අවස්ථාවන්හිදී දෙවන ක්‍රමවේදය භාවිත කෙරේ.

(ආ) මෙහිදී සිදු කෙරෙනුයේ සංස්කාරකවරයාගේ අභිමතය පරිදි, සැබැවින්ම සෑහෙන තරම් බාහිර සාධක ඇතිව, එක් අත් පිටපතකින්

හෝ වැඩි ගණනකින් හෝ තෝරා ගත් අතිශයින්ම සුදුසු පාඨය යොදා ගැනීම මඟින් ග්‍රන්ථය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමය. වූලවංස සංස්කරණයේදී ගයිගර් මහතා යොදා ගෙන ඇත්තේ මේ ක්‍රමවේදයයි. ඔහු ඒ බව මෙසේ පැහැදිලි කරයි.

“අපට දැන ගන්නට ලැබුණු මේ ග්‍රන්ථයේ හැම අත් පිටපතක්ම එකම මූලකෘතියකින් ප්‍රභව වී තිබීම කනගාටුවට කරුණකි. මේ තත්ත්වය යටතේ සංස්කාරකවරුන්ගේ කාර්යභාරය තරමක් දුරට අතෘප්තිදායක වෙයි. එක් අත් පිටපතක් හෝ පිටපත් සමූහයක් හෝ ප්‍රධාන මූලාශ්‍රය කොට ගෙන ග්‍රන්ථ ප්‍රතිසංස්කරණයේ නිශ්චිත රීතිය අනුගමනය කරන්නට අපට හැකි නොවේ.”

මේ ප්‍රභේදයට අයත් වන සිංහල ග්‍රන්ථ සංස්කරණය පිළිබඳව පොදු නිරීක්ෂණයක් කිරීමේදී, අපගේ සංස්කාරකවරුන් අත් පිටපත් අයත් වූ තැන් ආදි කරුණු හඳුනා ගැනීමට අවධානය යොමු කර ඇතැයි දැක්විය යුතු නමුදු, සමස්තයක් වශයෙන් ගත් කල්හි ඔවුන්ගේ අත්පිටපත්වලටම විශේෂ වූ හේතු නිසා යට කියන ලද දෙවන ක්‍රමවේදය ඔවුන් යොදා ගෙන ඇති බව පෙනෙන්නට තිබේ.

විද්‍යමාන සාක්ෂ්‍ය අනුව, මේ ලක්ෂණ සහිතව මූලින්ම සිංහල ග්‍රන්ථ සංස්කරණයක් පළ කරනු ලැබුවේ මාබෝපිටියේ මේධංකර හිමියන් විසිනි. විශිෂ්ට කෘතියක් වන මෙය, පූජාවලියේ 34 වන පරිච්ඡේදයට එතුමන් විසින් කරන ලද සංස්කරණයක් ලෙස 1932දී පළ වී තිබේ. මේධංකර හිමියන් දක්වන අන්දමට එකම සම්ප්‍රදායකට අයත් වන පුස්තකාල පිටපත් 10ක් සහ මුද්‍රිත ග්‍රන්ථ තුනක්ද භාවිත කරමින්, ග්‍රන්ථය එහි මුල් ස්වරූපයට අනුව ප්‍රතිසංස්කරණය කරන්නට එතුමන් වැයම් කර ඇත්තේ සිය හිතූමතය අනුව කිසිදු නිවැරදි

කිරීමක් නොකරමිනි. සියලු පාඨාන්තර දක්වා ඇත්තේ ඒවා කවර පිටපතට අයත්ද යනුත් දක්වමිනි, මුත් වහන්සේ මේ කාර්යය ඉටු කර ඇත්තේ ප්‍රකට ඉතිහාසඥයකු වූ එච්. ඩබ්ලිව්. කොච්චරිටන් මහතාගේ ආරාධනයෙනි. මේ හිමියන්ගේ පාණ්ඩිතයට අසාධාරණයක් නොවන පරිදි කිය යුත්තක් නම්, සිංහල ග්‍රන්ථ සංස්කරණයට ආගන්තුක වූ මේ 'විචාරාත්මක සංස්කරණය' නම් ක්‍රමවේදය යොදාගන්නට කොච්චරිටන් මහතා විසින් එතුමන් කැමති කරවා ගනු ලබන්නට ඇති බවයි. මේ සංස්කරණයත් සමගම, 'ශුද්ධිය', 'සංශෝධනය' යන්නෙන් ඉදිරි වෙනස් වූ නව අරුතක් 'සංස්කරණය' යන වදන මඟින් අත්පත් කර ගෙන ඇත.

කෙසේ වුව ද, ශ්‍රී ලාංකේය විද්වතුන් විශ්වවිද්‍යාලයවලට ස්වකීය පශ්චාද් උපාධි පරීක්ෂණ සඳහා ග්‍රන්ථ සංස්කරණය ඉදිරිපත් කිරීම ආරම්භ කරන තෙක් මේ විචාරාත්මක සංස්කරණය නම් නව ක්‍රමවේදය පොදුවේ භාවිතයට නොගැනිණ. සමහර විට මේ ක්‍රමවේදය අනුව සම්පාදනය කෙරුණ ප්‍රථම සංස්කරණය ඩී. ඊ. හෙට්ටිආරච්චි මහතා විසින් ලංඩන් විශ්වවිද්‍යාලයට ඉදිරිපත් කරනු ලැබූ දර්ශන විශාරද උපාධි නිබන්ධය වන වෙසතුරු දා සන්නෙ (1950) සංස්කරණය විය හැකිය. පශ්චාද් උපාධි සඳහා දළදා සිරිත, සද්ධර්මාලංකාරය, කෝකිල සන්දේශය, ලෝකෝපකාරය, රාජාවලිය, සිංහල ධාතු වංසය මෙන්ම තවත් බොහෝ ග්‍රන්ථ සංස්කරණය කොට ලංකාවේ විශ්වවිද්‍යාලයවලටද ලංඩන් විශ්වවිද්‍යාලයටද ඉදිරිපත් කරන ලදී. මේ ප්‍රභේදයට අයත් වෙනත් ස්වාධීන සංස්කරණ වශයෙන් ඩී. ඊ. හෙට්ටිආරච්චි මහතාගේ ධම්පියා අටුවා ගැටපදය (1974), එම්. බී. ආරියපාල මහතාගේ කවිසිඵමිණ (1965) ප්‍රාචීන භාෂෝපකාර සමාගමයේ සද්ධර්මරත්නාවලිය (1985, 1986) ආදී විචාරාත්මක සංස්කරණ සඳහන් කළ හැකිය.

කරහම්පිටිගොඩ සුමනසාර හිමියන්ගේ කවිසිඵමිණ සංස්කරණයෙහි පාඨාන්තරද ඒවා අයත් පිටපත්ද දක්වා ඇති නමුදු එතුමන් මුද්‍රිත සංස්කරණවලට අමතරව ආශ්‍රය කර ඇත්තේ එක් පුස්තකාල අත් පිටපතක් සහ අසම්පූර්ණ තවත් පිටපතක්ද පමණකි. උන්වහන්සේට බොහෝ පුස්තකාල අත්පිටපත් ලබා ගත හැකිව තිබියදී එක් පිටපතක් පමණක් භාවිත කිරීම අභාග්‍යයකි. පුදුමයකට මෙන්, මේ සීමාකරණය තිබියදීත් අත්පිටපත්වල සම්බන්ධයකින් තොරව පෙළෙහි වෙනස්කම් කරන්නටද උන්වහන්සේ නිදහස ලබා ගෙන ඇත. විමසා බැලීම හෝ සසඳා බැලීම හෝ සඳහා මුද්‍රිත පිටපත් කවර උගතෙකුට වුවද ලබාගත හැකි නිසා ඒවායේ පාඨාන්තර සඳහන් කරන්නට කාලය ගෙවීම නිෂ්ඵල ක්‍රියාවකි.

කවිසිඵමිණ සංස්කාරකවරුන් කිහිප දෙනෙකුගේ අවධානයට පාත්‍ර වී ඇති නිසා, එක් එක් සංස්කරණයෙහි එන පරිදි, එහි එක් ගීයක් සසඳා බැලීම වැදගත් වේ. මුල් ගීය ගත් කල, කුමාරතුංග මහතා හැර අනෙක් සියලු සංස්කාරකයන් එහි පාඨාන්තර දක්වා ඇත. අපගේ විමර්ශනය සඳහා ගීයට අදාළ පාඨාන්තර ගීයට පසුව ඒ සමගම දක්වනු ලැබේ.

(i) මඩුගල්ලේ සිද්ධාර්ථ (1889)

සැකසූ පෙළ:

තමා වරදස නො දිස් නේ මෙරමා දොස් දිස්නේ
නුවන් බැහැර නහමත් තමා මුත් නොදක්නේ කිම*

පාඨාන්තර:

*නුවන් බැහැර තමා මුත් විතාරත නොදක්නේ කිම, යි සමහර.

(ii) කුමාරතුංග මුනිදාස (1943)

සැකසූ පෙළ:

තමා වරදස නො මෙරමා දොස් මැ දිස්නේ නුවන් බැහැර නහමා තමා මැ නොදක්නේ කිම?*

** පාඨාන්තර නොමැත.

(iii) වැලිවිටියේ සෝරත නාහිමි (1946)

සැකසූ පෙළ:

තමා වරදස නොදිස්නේ දොස් මැ මෙරමා¹ නුවන් බැහැර තමා මුත් නහමත නොදක්නේ කිම?

**පාඨාන්තර:

(1) 1. දිස් නේ මෙරමා දොස් දිස්නේ 2. දිස්නේ මෙරමා බර තමා මුත් න. තමා මුත් විතාරත නො

(මූලාශ්‍රය දක්වා නැත.)

(iv) එම්. බී. ආරියපාල (1956)

සැකසූ පෙළ:

තමා වරදස නොදිස්නේ මෙරමා දොස් දිස්නේ¹ නුවන් බැහැර² නහමත් තමා මුත් නොදක්නේ කිම³

පාඨාන්තර:

- 1. දොස් දිස්නේ ABCMTPWSR 2. බර L: බැර X
- 3. නුවන් බැහැර තමා මුත් තමා නොදක්නේ කිම - RVSTBL; නුවන් බැහැර තමා මුත් විතාර නොදක්නේ කිම TP

(v) කරගම්පිටිගොඩ සුමනසාර ස්ථවිර (1983)

සැකසූ පෙළ:

මෙරමා දොස් දිස්නේ තමා වරදස නොදිස්නේ¹ නුවන් බැහැර² තමා මුත් නහමත⁴ නොදක්නේ කිම

පාඨාන්තර:

- 1. තමා වරදස නො දිස්නේ මෙරමා දොස් දිස්නේ මඩු. ආරි.; තමා වරදස නොදිස්නේ දොස් මැ මෙරමා වැලි; තමා වරදස නො මෙරමා දොස් මැ දිස්නේ කුමාර.
- 2. බැහැර මඩු., ආරි. 3. නහමත් මඩු., ආරි.;

නහමා කුමාර. 4. තමා මුත් මඩු., ආරි.; තමා මැ කුමාර.

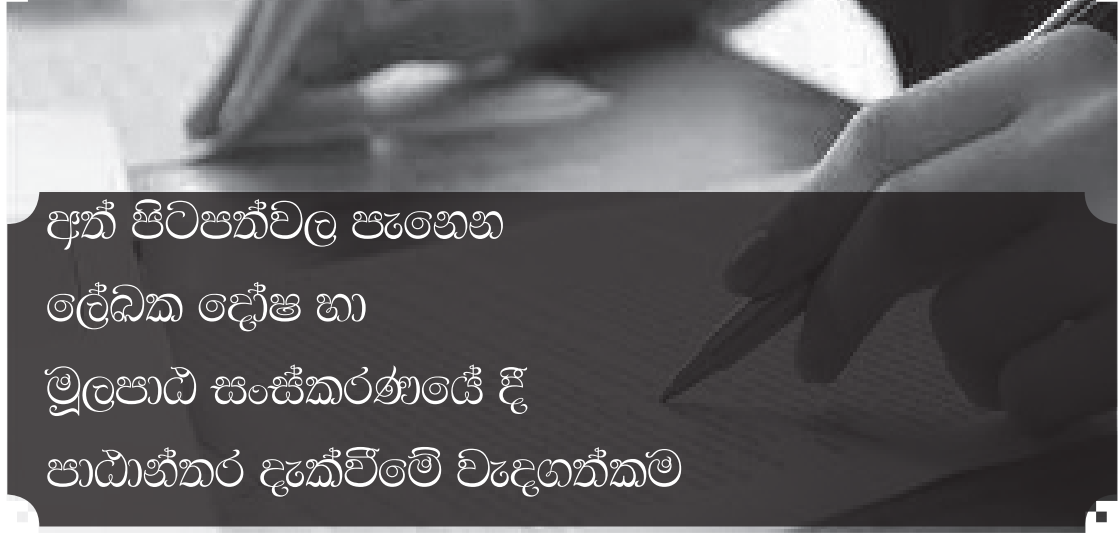
අංක (i) හා අංක (iv) සංස්කරණයන්හි දැක්වෙන පෙළ බොහෝ දුරට එක සමානය. වෙනස වනුයේ පාද බෙදා ඇති ආකාරයෙනි. සෙසු සංස්කරණවල දක්නා ලැබෙන අසමානතා අනුව හැඟෙනුයේ අත් පිටපත් කෙරෙහි එතරම් විශ්වාසයකින් තොරව සංස්කාරකයන්ගේ අභිමතය අනුව පෙළෙහි වෙනස්කම් සිදු කර ඇති බවයි. පද්‍ය පාඨ නිශ්චය කර ගැන්මෙහිදීද, සිද්ධාර්ථ හිමි හා එම්. බී. ආරියපාල දෙදෙනාම පුරාණ සන්නයෙහි පෙළ භාවිත කර ඇති බව පෙනෙන්නට තිබේ.

මෙහි ලා මාගේ ප්‍රයත්නය වූයේ සිංහල ග්‍රන්ථ සංස්කරණයෙහි ක්‍රමවේදය හා ඉතිහාසය පිළිබඳව සාමාන්‍ය සමීක්ෂණයක් කිරීමට පමණකි. එහෙයින්, සියලු ග්‍රන්ථ සංස්කාරකයන් හෝ ග්‍රන්ථ පිළිබඳ විස්තර දැක්වීම අපගේ අදහසක් නොවීය. කිසිම සිංහල විද්වතෙකු විනිශ්චයට ලක් කිරීම හෝ ගුණදොස් විභාග කිරීම මාගේ අභිප්‍රායය වූයේ නොවේ. මාගේ වෑයම වූයේ, ක්‍රමවේදය, පාණ්ඩිතය සමග එක් නොවුව හොත් තනිකර ක්‍රමවේදයෙන් පමණක් පලක් නොවන බව අවධාරණය කළ යුතු වුවද, නිවැරදි ක්‍රමවේදය අනුගමනය කිරීම ග්‍රන්ථ සංස්කාරකයෙකුගේ වගකීම බව අවධාරණය කිරීමයි.

මහාචාර්ය ජී.පී. සුවිරි

ලේඛන සමීක්ෂා : නව ආලෝක ධාරා
2011, කොළඹ, සදීපා ප්‍රකාශකයෝ
කෘතියෙන් උපුටා ගැනිණි.

අත් පිටපත්වල පැහැන

ලේඛක දෝෂ හා

මූලපාඨ සංස්කරණයේ දී

පාඨානීතර දැක්වීමේ වැදගත්කම

දීර්ඝ කාලයක් අත් පිටපත් වසයෙන් පැවත ආ පැරණි සාහිත්‍ය කෘති මුද්‍රණයෙන් පළ කිරීම ආරම්භ වනුයේ 1850 දශකයේ දී බවට සාධක හමු වෙයි. ජේම්ස් ද අල්විස් විසින් 1851 දී *A Survey of Sinhalese Literature* කෘතියෙහි සිදත් සඟරා පෙළ හා තවත් පැරණි සිංහල සාහිත්‍ය කෘතිවලින් උපුටා ගත් කොටස් පළ කරනු ලැබීම මෙහි ආදි ම අවස්ථාව සේ සැලකිය හැකි ය. එහි ලා අල්විස්ගේ ප්‍රයත්නය වී ඇත්තේ සිංහල භාෂාව හා සාහිත්‍යය සම්බන්ධ අධ්‍යයනය සඳහා අවශ්‍ය නිදර්ශන අත් පිටපත් ඇසුරෙන් වාර්තා කොට තැබීම යි. අල්විස් විසින් සිදත් සඟරා පෙළ *Sidath sangarawa: A Grammar of the Singhalese Language* කෘතියෙහි උපග්‍රන්ථයක් වසයෙන් පළ කොට ඇත. පද්‍ය කොටස් පාද වසයෙන් වෙන් කොට දක්වා නො තිබීමත්, විරාම ලක්ෂණ වසයෙන් කුණ්ඩලී සංකේතය යොදා තිබීමත් කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන කළ එය පුස්තකාල පිටපතෙහි පැනුණු ආකාරයෙන් ම පළ කොට ඇතැයි නිගමනය කළ හැකි ය. එසේ ද වුව, තමන් විසින් මහත් වෙහෙසක් හා වියපැහැදීමක් දරා, එකල සිටි දක්ෂ පඬිවරුන් දෙපළකගේ සහාය ද ලබා ගනිමින්, අව්‍යක්ත පිටපත්කරුවන් අතින් පත් ව තිබූ දුරවබෝධ හා සාවද්‍ය තත්ත්වයෙන් එය මුදා ගත් බව අල්විස් පවසා තිබේ (1852:ccixxvii). අල්විස්ගෙන් ආරම්භ ව පැරණි සාහිත්‍ය කෘති පළ කළ තවත් උගතුන් නොයෙක් අවස්ථාවන්හි මෙවැනි

දෝෂ පිළිබඳ ව සඳහන් කොට තිබෙනු දැක ගත හැකි ය. වර්ෂ 1859 දී වැලිකඩ ජී. කුරේ විසින් මුද්‍රණය කොට පළ කරන ලද කාව්‍යසෙකරෙ ගැටපද සන්නය සහිත ගුණිලෙ ගැටපද සන්නයන්ය යන ග්‍රන්ථය සිංහල විරන්තන සාහිත්‍ය කෘති මුද්‍රණයෙහි ආදි ම අවස්ථාව නියෝජනය කරන්නක් සේ සැලකිය හැකි ය. මේ කෘති දෙක සංස්කරණය කරන ලද්දේ කවුරුන් විසින් ද යන වග හෙළි නො වෙතත් සංස්කාරකවරයා තමන්ට හමු වූ අත් පිටපත් සම්බන්ධයෙන් දක්වන අදහස් මෙහි දී අපට ප්‍රයෝජනවත් වෙයි:

“... පුරාණ පටන් අතින් අතට ලියා ගැනීමෙන් සැදී තිබෙන වරද නැතපමනින් සුද්ධ කොට ... අවිච්ඡි ගස්වා ප්‍රසිද්ධ කරණ්ණට යෙදුනෙමි. (sic)”

1885 දී ධර්මප්‍රදීපිකාව ‘සංශෝධනය’ කොට පළ කළ රත්මලාණේ ධර්මාලෝක හිමියන්ගේ වචන මෙසේ ය:

“... දීර්ඝ කාලයෙකහි ජනිත නානාවිධ දෝෂයෙන් හා නොහැඟෙන තන්හි අව්‍යක්ත පණ්ඩිතමානින් විසින් බහලන ලදැයි වැටහෙන විෂම පාඨයෙන්ද සංකීර්ණ විය”.

ධර්මාලෝක හිමියන්ට ආණ්ඩුව විසින් ධර්මප්‍රදීපිකාව භාර දෙන ලද්දේ “ලිපිදෝෂ හැර ශුද්ධ කරණු (sic) පිණිස” බව ද එහි දැක්වේ (ii).

‘‘මේ රුවන්මලේ නිසංඝටුව බොහෝ කාලයක පටන් අතින්ත ලියා ගැනීමෙන් (sic) ඉතා ආකූල ව්‍යාකූල පැවතා පොතක් බැවින් එකවර ශුද්ධ කිරීමත් ඉතා දුෂ්කර වැඩකි’’

යනු 1914 දී රුවන්මලේ නිසංඝටුව ‘‘ශුද්ධ කර’’ පළ කළ ඩී. පී. ද අල්විස් විජේසේකරගේ වචන යි (vi).

මේ වූ කලී එකුත්විසි වන සියවසේ මධ්‍ය භාගයේ පමණ සිට සිංහල මුද්‍රණ ශිල්පය ප්‍රචලිත වීමත් සමඟ එතෙක් අත් පිටපත් වසයෙන් පැවති ග්‍රන්ථ මෙන් ම අලිඛිත සම්ප්‍රදායානුකූල ව පවත්වා ගෙන ආ කෘති ද මුද්‍රණදේවාරයෙන් ප්‍රකාශයට පත් කිරීමේ ප්‍රයත්න බව පෙනේ. බොහෝ විට මේවායේ ‘සංස්කාරක’ මුද්‍රණකරුවා/ප්‍රකාශකයා ම වූ අතර ඔහුගේ කාර්යය තම අභිමතය හෝ දැනුම හෝ අනුව අක්ෂර වින්‍යාසය, වාක්‍ය යෝජනය මෙන්ම අදහස් ද සංශෝධනය කොට පළ කිරීම විය. ඇතැම් අවස්ථාවක මුද්‍රණකරුවා/ප්‍රකාශකයා සමකාලීන ප්‍රසිද්ධ යතිවරයකු ලවා අදාළ කෘතිය ‘‘ශුද්ධ කර ගත්’’ බව කියා තිබීමෙන් තහවුරු වන්නේ කෘතියෙහි විශ්වසනීයත්වය ආරක්ෂා කිරීමට වඩා පාඨකයා ආකර්ෂණය වන ආකාරයෙන් පෙළ සකස් කිරීම අරමුණු කොට ගැනුණු බව යි.

ඉහතින් දක්වන ලද ‘සංශෝධන’ නැත හොත් ‘ශුද්ධ’ අදාළ කෘතියෙහි එක් අත් පිටපතක් පමණක් පරීක්ෂා කරමින් කරන ලද ඒවා බව පෙනේ. එහෙයින් ඒවායෙහි සඳහන් කෙරුණු ‘දෝෂ’ එක් අත් පිටපතකට පමණක් සීමා වූ ඒවා සේ කෙතකුට හැඟී යා හැකි ය. එහෙත් 19 වන සියවසේ අවසාන භාගයෙහි ම එක් කෘතියකින් අත් පිටපත් කීපයක් සපයා ගනිමින් පෙළ සකස් කොට පළ කිරීමේ මාර්ගයක් ද ආරම්භ වී තිබිණි.

එබඳු අවස්ථාවල දී ද ‘සංස්කාරකවරයා’ගේ කාර්යය වී ඇත්තේ තමන් ඉදිරියෙහි ඇති අත් පිටපත්වල පැනෙන පාඨ සමකාලීන ව්‍යවහාරයට අනුකූල වන පරිදි සංශෝධනය කිරීම යි. ඇතැම් සංස්කාරකවරුන් කෘතියේ භාෂා විලාසය පමණක් නො ව අන්තර්ගතය පවා අත්තනෝමතික ලෙස සකස් කළ බව දැක ගත හැකි ය. රාජාවලිය සංස්කරණය කරමින් බී. ගුණසේකර (1899) හා වතුචන්තේ ජේමානන්ද හිමි (1923) සිදු කොට ඇත්තේ මෙවැනි කාර්යයකි (සුරවීර 2011: 205). 1949 දී කවි සිළුමිණට ‘විශේෂ ශුද්ධියක්’ කළ වැලිවිටියේ සෝරත හිමියෝ එහි ලා පැරණි පිටපත් අටක් පරිශීලනය කළ බවක් දක්වති. ‘‘ලියන්නන් විසින් වරදවන ලද, පැරණි සන්නකාරයන් විසින් එසේ ම පිළිගෙන (sic), වරදවා අර්ථ කී තැන් බොහෝ ගණනක් අපි සකස් කෙළෙමු’’ යි උන් වහන්සේ පවසා ඇත ((1949) 1966: xvi).

මේ ‘සංස්කාරකවරුන්’ පුරාතන සාහිත්‍ය කෘති සංස්කරණයේ දී අනුගමනය කළ මනා ශාස්ත්‍ර සම්මතයන්ට මුළුමනින් ම එකඟ ව කටයුතු කළ බවක් නො පෙනෙනුයේ අත් පිටපත් පදනම් කොට ගැනීමකින් තොර ව හා අත් පිටපත්වලට එකඟ නො වී ‘ශුද්ධ පාඨ’ ඉදිරිපත් කොට ඇති බැවිනි. අත් පිටපත් කෙරෙහි විශ්වාසය තබමින්, වඩාත් යෝග්‍ය අත් පිටපත හඳුනා ගනිමින් පෙළ ප්‍රතිනිර්මාණයට පියවර ගත් විද්වතුන් වසයෙන් ඩබ්ලිවු. ඇෆ්. ගුණවර්ධන හා ඩී. බී. ජයතිලක දෙපළටත් රඹුක්වැල්ලේ සිද්ධාර්ථ හිමියන්ටත් ශාස්ත්‍රඥයන්ගේ ගෞරවය හිමි වී තිබේ. එහෙත් මේ පඬිවරුන් ද සුපාඨය සඳහා යොමු වූ අත් පිටපත නම් කිරීමට උනන්දු වී නැති බව මෙන් ම පාඨාන්තර වාර්තා කිරීමේ දී අදාළ අත් පිටපත කුමක් ද යන්න දක්වා ලීමේ අවශ්‍යතාව පැහැර හැර ඇති බවක් කිව යුතු ය. මඩුගල්ලේ හිමියන් දිවයිනේ විවිධ

පළාත්වලින් අත් පිටපත් 13ක් සපයා ගෙන ඒවා එකිකෙන සංසන්දනය කළ බව දක්වා ඇත. ගුණවර්ධන පඬිවරයා ද අත් පිටපත් 12ක් හා මුද්‍රිත පිටපත් තුනක් ද සංසන්දනය කොට යෝග්‍ය හා විශ්වසනීය පිටපත තෝරා ගැනීමට උත්සාහ කළ ආකාරය මෙන් ම පරිශීලනය කරන ලද අත් පිටපත් කෙරෙහි යොමු වෙමින් සුපාඨය තෝරා ගත් ආකාරය ද පෙන්වා දෙයි (1907:xxxii-xxxiii).

තෝරා ගත් අත් පිටපත් වෙන් වෙන් ව විස්තර කරමින් එක් එක් පිටපතෙහි පැනෙන විසදාගත පාඨ ඒවා දක්නට ලැබෙන පිටපත ද දක්වමින් වාර්තා කිරීම විරන්තන සාහිත්‍ය කෘති සංස්කරණය කිරීමේ විධිමත් ශික්ෂණ මාර්ගය යි. මේ ක්‍රමය අද්‍යතන විද්වතුන් විසින් 'විචාරාත්මක සංස්කරණය' (critical editing) යනුවෙන් හඳුන්වනු ලැබේ. 'විචාරාත්මක සංස්කරණය' විද්වත් ශික්ෂණ මාර්ගයක් සේ සැලකෙන අතර විශ්වවිද්‍යාලයවල උපාධි හා පශ්චාද් උපාධි නිබන්ධ වසයෙන් පවා විධිමත් ශාස්ත්‍රීය සංස්කරණ පිළිගැනෙන බව මෙහි ලා සඳහන් කළ යුතු ය. මේ ක්‍රමය අනුගමනය කරමින් පැරණි සාහිත්‍ය කෘතියක් මුල් වරට සංස්කරණය කළ විද්වතා වසයෙන් මාබෝපිටියේ මේධංකර හිමියන් සැලකිය හැකි බවත් 1932 දී උන් වහන්සේ විසින් ප්‍රකාශිත පූජාවලිය 34 පරිච්ඡේදය සඳහා පුස්තකාල පිටපත් 10ක් හා මුද්‍රිත කෘති තුනක් පරිශීලනය කරමින් සියලු පාඨාන්තර ඒවා අයත් වන පිටපත ද දක්වමින් වාර්තා කොට ඇති ආකාරයත් මේ සම්බන්ධ අධ්‍යයනයක යෙදෙමින් ඒ. ඩී. සුරවීර පෙන්වා දෙයි (2011: 209-210). මහාවංසය හා වංසනිප්පකාසිනිය සංස්කරණයේ දී විල්හෙල්ම් ගයිගර් හා ගුණපාල මලලසේකර විද්වතුන් විසින් ද මේ ශාස්ත්‍රීය මාර්ගය අදාළ පරිදි අනුගමනය කොට තිබේ. ඩී. ඊ. හෙට්ටිආරච්චි පඬිවරයාගේ වෙසතුරු දා සන්තෙ (1950) විචාරාත්මක

සංස්කරණ මාර්ගය විධිමත් ව අනුගමනය කරමින් සම්පාදිත පළමු පශ්චාද් උපාධි නිබන්ධය සේ සැලකේ. කෙසේ වුව ද තව මත් මේ විධිමත් ශික්ෂණ මාර්ගය අනුයමින් සංස්කරණයට ලක් වී ඇත්තේ සම්භාව්‍ය සිංහල සාහිත්‍ය කෘති කිහිපයක් පමණක් බව පෙනේ (බලන්න: සුරවීර 2011: 210).

ඉහත දක්වන ලද කරුණු අනුව පැහැදිලි වන්නේ පැරණි සාහිත්‍ය කෘතිවලින් ඉතිරි වී ඇති අත් පිටපත් සියල්ල ම පාහේ දෝෂ සහිත බවකි. අව්‍යක්ත පිටපත්කරුවන්, නැත හොත් අවියන් ලියන්නන් නිසා වැද ගැනුණු දෝෂ කවරේ ද යන්නත් ඒ හේතුවෙන් අත් පිටපතක් දුරුවබෝධ හා අව්‍යක්ත තත්ත්වයට පත් වනුයේ කෙසේ ද යන්නත් අත් පිටපත්වලට එවැනි දොස් වැද ගැනීමට හේතු කවරේ ද යන්නත් කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීම වැදගත් වනු ඇත.

ලාංකේය අධ්‍යාපන සම්ප්‍රදාය ආරම්භ වන්නේ මහා විහාරය විද්‍යා පීඨයක තත්ත්වයට පත් වීමෙන් බව සැලකිය හැකි ය. භාරතීය ආභාසය හා බුදුසමයේ ප්‍රභාව ලබමින් සකස් වුණු ලාංකේය අධ්‍යාපන ක්‍රමයේ ආරම්භයෙහි පටන් ම ඥාන චිතරණය සිදු කෙරුණේ වාචනා මාර්ගයෙන් බව පෙනේ. දිවයිනට විධිමත් ආකාරයෙන් බුදුසමය හඳුන්වා දී සංඝ සාසනය ස්ථාපනය කළ අවදියෙහි ලේඛනය දිවයින පුරා ප්‍රචලිත ව පැවති බවට සාධක හමු වෙතත් ත්‍රිපිටකය හා අට්ඨ කථා ද තදනුබද්ධ අනිකුත් ඉගැන්වීම් ද ලේඛනගත කිරීමට හික්ෂුන් උනන්දු වූ බවක් නො පෙනේ. ත්‍රිපිටකය ග්‍රන්ථාරූඪ කිරීම සිදු වන්නේ සමාජාර්ථික සාධක හේතුවෙන් ඇති වුණු අර්බුදයකට මුහුණ පෑම සඳහා ය. දිවයිනේ නිකාය හේදයේ ආරම්භය ද ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථාරූඪ සමය හා සමකාලීන බැවින් මහා විහාරයට එරෙහි වූ අන්‍ය නිකායයන් ආරම්භයෙහි පටන් ම ස්වකීය ඉගැන්වීම්

ග්‍රන්ථාරූඪ කරන්නට ඇතැයි සැලකීම අසීරු නො වේ. ධර්ම ග්‍රන්ථ සපයා ගැනීම සඳහා විදේශයන්ගෙන් පැමිණි හික්ෂුන් සම්බන්ධ පුවත්වලින් ඒ බව සනාථ වෙයි. පාලියෙන් අටුවා සම්පාදනය සිදු කෙරුණේ ද විදේශික හික්ෂුන්ගේ ප්‍රයෝජනය සඳහා බව පැහැදිලි ය (පරණවිතාන 1969(අ)).

මහා විහාරය මෙන් ම අභයගිරි හා ජේතවන නිකාය ද තමන්ට සුවිශේෂ වූ දැනුම් හා ජීවන වටිනාකම් පිළිබඳ පොහොසත් සම්ප්‍රදායක් ආරක්ෂා කර ගනිමින් පවත්වා ගෙන ආ ගුරුකුල බවට පත් වූ බව පෙනේ. ලේඛන ද්‍රව්‍යයන්හි හිඟකම හේතුවෙන් මුල් කාලයේ දැනුම සම්ප්‍රේෂණය සඳහා වාචික සම්ප්‍රදාය කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කරනු ලැබූව ද ප්‍රබල වාචික සම්ප්‍රදායක් ඇති ග්‍රන්ථ සම්ප්‍රේෂණයේ දී පවා වාචිකත්වය ප්‍රමාණවත් නොවන බවත් ඊට ලිඛිත ග්‍රන්ථවලින් අනුබල දිය යුතු බවත් අවබෝධ කර ගෙන ඇති බව පැහැදිලි ය. අට්ඨ කථා වැනි ද්විතීයික සාහිත්‍යයක් බිහි වනුයේ එහි ප්‍රතිඵලයක් වසයෙනි. රාජ සභා කවීන් පිළිබඳ ව වාර්තා වීමෙන් පෙනී යන්නේ ග්‍රන්ථකාරකයන් සම්බන්ධයෙන් සමාජයෙහි යම් පිළිගැනීමක් පැවති බවකි. අභිනව ග්‍රන්ථයක් රචනා කරන ලද අවස්ථාවක ඒ සම්බන්ධයෙන් රාජ්‍ය අනුග්‍රහයෙන් සිදු කෙරුණු ඇගයීමක් පිළිබඳ පුවතක් අපට මධ්‍යකාලීන අවදියෙන් හමු වෙයි. ඒ පුස්තකලිය සම්බන්ධයෙනි. මෙය පූර්ව චාරිත්‍රයක් අනුගමනය කළ අවස්ථාවක් ද විය හැකි ය.

පවත්නා ග්‍රන්ථයක අන්තර්ගතය මුළුමනින් ම මතක තබා ගනිමින් ශ්‍රැති පරම්පරාවෙන් පවත්වා ගෙන යාම අසීරු වූ බැවින් ඒවා ලිඛිත ව සංරක්ෂණය කිරීමේ අවශ්‍යතාව මතු වූයේ ය. ග්‍රන්ථ පිටපත් කොට අනාගත පරපුර සඳහා ලබා දීම කෙරෙහි ද අවධානය යොමු වූ අවස්ථා කිහිපයක් වංස

කථාවෙන් මෙන් ම අභිලේඛනවලින් ද හමු වෙයි. පුස්තකාල පොත්වල ලිවීම සඳහා විශේෂ ප්‍රාගුණයෙන් යුක්ත පිරිසක් වූ බව ද ඔවුන්ට ඒ වෙනුවෙන් වැටුප්, දීමනා, ගම්වර ආදිය පිරිනැමුණු බව ද ඒවායින් පෙනී යයි. මේ අන්දමින් පොත් පිටපත් කිරීම සිදු වූයේ අරමුණු කිහිපයක් පෙරදැරි ව ය:

- 1) අනාගත පරපුර සඳහා ඥාන සංරක්ෂණය.
- 2) කාලයත් සමඟ පුස්තකාල පිටපත්වල සිදු විය හැකි භෞතික හානි හා රසායනික හානි මෙන් ම සතුන් මඟින් හා ක්ෂුද්‍ර ජීවී ක්‍රියාකාරිත්වය හේතුවෙන් සිදු වන හානි නිසා ඇති වන පාඩුව පියවා ගැනීම සඳහා පිටපත් නිෂ්පාදනය කිරීම.
- 3) පැරණි අක්ෂර රූප භාවිතයෙන් ඇත් වී නව අක්ෂර රූප ප්‍රචලිත වීම හේතුවෙන් පැරණි අත් පිටපත් දුරවබෝධ තත්ත්වයට පත් වීම හේතුවෙන් අලුතින් පිටපත් කිරීම අවශ්‍ය වීම.
- 4) වෙනත් ස්ථානවල වෙසෙන විෂය විශේෂඥයන්ට මෙන් ම පාඨක/ශ්‍රාවක ජනයාට ද ප්‍රවේශය ලබා දීම.

පූර්තුගීසීන්ගේ ආක්‍රමණ හේතුවෙන් දිවයිනේ අධ්‍යාපනය හා තදනුබද්ධ ශාස්ත්‍ර සංරක්ෂණ ප්‍රවර්ධන කටයුතු බිඳ වැටුණු බවත් වැලිවිට සරණංකර හිමියන් විසින් සඟ සසුන නැවත පිහිටුවා ලීමෙන් අනතුරු ව අලුතින් පොතපත ලිවීම මෙන් ම පැරණි පොත් පිටපත් කරවීම සම්බන්ධයෙන් ද නව ප්‍රබෝධයක් ඇති වූ බවත් දැක ගත හැකි ය. දිවයිනේ විහාරස්ථ පුස්තකාලයන්හි තැන්පත් කොට ඇති හා පුද්ගලයන් සතු ව පවත්නා අත් පිටපත් මෙන් ම යටත්විජිත පාලන සමයෙහි දිවයිනෙන් රැගෙන ගොස් අන්තර්ජාතික පුස්තකාලයන්හි

තැන්පත් කොට ඇති අත් පිටපත් ද වැඩි ප්‍රමාණයක් සරණාකර හිමියන්ගේ ශාසන ප්‍රතිෂ්ඨා කාර්යාවලියෙන් අනතුරු ව පිටපත් කෙරුණු ඒවා බව පෙනී යයි. එමෙන් ම කොළඹ කටුගෙයි පුස්තකාලය පිහිටුවීමේ දී එහි තැන්පත් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය පුස්තකොළ පොත් අලුතින් පිටපත් කරවා ගැනුණු බව වාර්තා වෙයි.

යාන්ත්‍රික ප්‍රතිනිෂ්පාදන ක්‍රම නො පැවති බැවින් අත් පිටපත් අතින් පිටපත් කර ගැනීම හැර වෙනත් විකල්පයක් නො වූ බවත් මේ පිටපත් කිරීම් සඳහා යොදා ගන්නා ලද්දේ විෂය ප්‍රවීණත්වය හා භාෂා ප්‍රවීණත්වය නො ව පැහැදිලි ව අකුරු ලිවිය හැකි වීම පමණක් බවත් පෙනේ. ඉහතින් පෙන්වා දෙන ලද පරිදි මේ අත් පිටපත්වල දැකිය හැකි අඩුපාඩුවලට හා උග්‍රතාවලට හේතු වී ඇත්තේ ද ප්‍රධාන වසයෙන් පිටපත්කරුවන්ගේ විෂයඥාන හා භාෂාඥාන උග්‍රතා බව පෙන්වා දිය හැකි ය. මූලපාඨ සංස්කරණය විධිමත් ශික්ෂණ මාර්ගයක් ලෙස ප්‍රචලිත වීමත් සමඟ අත් පිටපත්වල පැනෙන ලේඛක දෝෂ/ලේඛන දෝෂ හඳුනා ගැනීම කෙරෙහි ද අවධානය යොමු වූයේ ය. මුල් කර්තෘගේ පෙළ හා ප්‍රතිනිෂ්පාදනය කරන ලද පෙළ අතර දැකිය හැකි යම් වෙනසක් ලේඛක දෝෂයක්/ලේඛන දෝෂයක් ලෙස හැඳින්වේ. පහත දැක්වෙනුයේ එසේ හඳුනා ගැනෙන ලේඛක දෝෂ/ලේඛන දෝෂ කිහිපයකි(Katre, 1941):

1. අනපසු වීම හෙවත් අන හැරී යාම:

පිටපත් කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ දී යම් අකුරක් හෝ පිල්ලක් හෝ වචනයක් හෝ ඡේදයක් හෝ වෙන යම් සංකේතයක් හෝ පිටපත් නො කර තිබීම. මෙය සාමාන්‍යයෙන් නොදැනුවත් ව සිදු වන අතර අවධානය අඩු වීම හා මානසික විඩාව හේතුවෙන් ද සිදු විය හැකි ය. ඇතැම් අවස්ථාවක දී, වේගයෙන්

ලිවීම නිසා ද අක්ෂර, පිලි හෝ පද මඟ හැරී යා හැකි ය. සමාන ආරම්භයක් ඇති වචන හෝ වාක්‍ය ඛණ්ඩ හෝ හේතුවෙන් ඇසට සිදු වන මඟ හැරීම ද (homeoarchy) මේ යටතේ සැලකිය හැකි ය.

2. එකතු කිරීම:

පිටපත් කරන්නා විසින් වාක්‍ය ඛණ්ඩයකට නව වචනයක් හෝ ඡේදයක් හෝ ඇතුළත් කිරීම. මෙය හිතාමතා හෝ අහඹු ලෙස හෝ විය හැකිය. පණ්ඩිතමානී පිටපත්කරුවන් හිතාමතා සිදු කරන එකතු කිරීම් සඳහා වගකිව යුතු ය. අත් වැරදීමකින් මුළු පේළියක් හෝ ඡේදයක් හෝ නො දැනුවත් ව එකතු කිරීමක් සිදු විය හැකි ය. එකතු කිරීම් වර්ග තුනක් හඳුනා ගත හැකි වෙයි:

dittography දෙවරක් ලියවීම; **contamination** (මිශ්‍ර වීම/ කලවම් වීම) පිටුවේ වෙනත් තැනකින් කොටසක් ඇතුළත් වීම; **insertion** (ඇතුළත් කිරීම) දෝෂ සහිත පෙළක් යැයි ඔවුන් විශ්වාස කළ දේ වැඩි දියුණු කිරීමට පිටපත්කරුවන් උත්සාහ කිරීම (රාජාවලී අත් පිටපත්වල දැකිය හැකි මෙවැනි අවස්ථා සඳහා සුරවීර 2011: 190-192 බලන්න). හක්තිවත්ත පිටපත්කරුවකු 'නමෝ බුද්ධාය', 'ස්වස්ති', 'ශ්‍රී' වැනි වැනි හක්ති වදන් පිටුවක හෝ පරිච්ඡේදයක හෝ ආරම්භයට මුලින් එක් කර තිබීම ද මේ යටතේ දැක්විය හැකි ය.

3. ආදේශනය:

ආදේශ කිරීම යනු වචනයක් වෙනුවට වෙනත් වචනයක් යෙදීම යි. එය හිතාමතා (වේතනාන්විත ආදේශනය) මෙන් ම අනභිප්‍රේත ව සිදු විය හැකි ය. වේතනාන්විත ආදේශනය සිදුවන්නේ පිටපත්කරුවාට විෂය පිළිබඳ යම් දැනුමක් ඇති විට ය. පිටපත්කරුවකුට තමා පිටපත් කළ යුතු වාක්‍ය ඛණ්ඩය කියවූ හෝ ඇසුණු හෝ මොහොතේ සිට ලියා

අවසන් කරන අවස්ථාව වන විට එය ඔහුගේ මතකයෙහි දී විකෘත වීමට ඉඩ තිබේ. එවිට සිදු විය හැකි එක් දෙයක් වන්නේ පිටපත් කළ යුතු වචනය වෙනුවට ඊට සමාන වෙනත් වචනයක් ලිවීම යි. සමහර විට, මෙවැනි අවස්ථාවක දී, පිටපත්කරුවා මුල් කෘතියෙහි වූ නිවැරදි පාඨයෙහි අර්ථයට වඩා ඔහු ලියන දෙයෙහි අර්ථය පිළිබඳ වැඩි අවබෝධයකින් යුතු ව කටයුතු කරනු විය හැකි ය. ඇතැම් විට, පිටපත් කිරීමට අවශ්‍ය වාක්‍ය ඛණ්ඩයක් හෝ වාක්‍යයක් හෝ වචන කිහිපයක් හෝ වෙනුවට එයට තරමක් දුරට සමාන වෙනත් හුරුපුරුදු වාක්‍ය ඛණ්ඩයක් හෝ වාක්‍යයක් හෝ වචන කීපයක් හෝ හෝ ලිවීම පිටපත්කරුවා අතින් සිදු විය හැකි ය. පිටපත් කිරීමේ දී හෝ ඇසීමේ දී දිගු වාක්‍යය මතක තබා ගැනීමට පිටපත්කරුවා අසමත් වූ විට ද අනභිප්‍රේත ආදේශනයක් සිදු විය හැකි ය.

4. තැන් මාරු කිරීම:

වාක්‍යයක වචන සමූහයේ සාපේක්ෂ අනුපිළිවෙළ හෙවත් පදානුක්‍රමය වෙනස් වීම මෙයින් අදහස් කෙරේ. සාමාන්‍යයෙන්, ආසන්න ව යෙදෙන වචන තැන් මාරු කොට පිටපත් කිරීම මෙහි ලා නිරීක්ෂණය කළ හැකි ය. මෙය ද ලේඛක/ ලේඛන දෝෂයක් වුව ද සංස්කෘත වැනි ඇතැම් භාෂාවන්හි වාක්‍යයේ අර්ථය පදානුක්‍රමය මත නො රඳන බැවින් පදානුක්‍රමය වෙනස් වීම හේතුවෙන් අර්ථයෙහි වෙනසක් සිදු නො වුව ද ඡන්දස් දෝෂයකට හේතු වෙයි.

ලේඛන/ ලේඛක දෝෂ සඳහා හේතු:

ලේඛන/ලේඛක දෝෂයක් වේතනාන්විත ව හෝ අනභිප්‍රේත ව හෝ සිදු විය හැකි ය. පණ්ඩිතමානී පිටපත්කරුවකු මමත්මය හේතුවෙන් මුල් කර්තෘගේ අන්තර්ගතය හෝ ශෛලිය හෝ වෙනස් කිරීමට පෙලඹෙනු විය හැකි ය. ඇතැම් අවස්ථාවක, පිටපත්කරුවාගේ

ප්‍රයත්නය හේතුවෙන් වඩාත් සාර්ථක නව්‍ය නිර්මාණයක් බිහි වීමට ඉඩ ඇතත් මුල් කතුවරයාගේ චින්තන හා භාවමය ක්‍රියාවලියට පාඨකයාට සම්බන්ධ වීමට නො හැකි වනු ඇත. විවිධ හේතු නිසා අනභිප්‍රේත ලේඛන දෝෂ සිදු විය හැකි ය. විශේෂ අක්ෂර රූප පිළිබඳ අනවබෝධය ඉන් ප්‍රධාන වෙයි (සුරවීර 2011: 189). පිටපත්කරුවාගේ දෘශ්‍යාබාධ හෝ ශ්‍රවණාබාධ, හෝ ඒ කෙරෙහි බල පාන බව පෙන්වා දිය හැකි ය. පිටපත්කරුවාගේ සේවය ලබා ගන්නේ බලහත්කාරයෙන් නම් එය ද පිටපත් කිරීමේ කාර්යයට ඇති දැඩි උනන්දුව මෙන් ම පිටපත් කිරීම නිරස හා වෙහෙසකර කාර්යයක් වීම මෙන් ම දිගු වේලාවක් පිටපත් කිරීමෙහි නිරත වීමට සිදු වීමත් දෝෂ ඇති වීමට හේතු වන බව සැලකිය හැකි ය.

නිගමනය:

අත් පිටපත් පදනම් කොට ගනිමින් විරන්තන සාහිත්‍ය කෘතියක පෙළ ප්‍රතිනිර්මාණය කිරීමේ දී අත් පිටපත්වල දැකිය හැකි ලේඛන/ලේඛක දෝෂ කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීම අත්‍යවශ්‍ය බව මෙයින් පැහැදිලි වනු ඇත. අද අත් පිටපත් වසයෙන් හමු වන විරන්තන සිංහල සාහිත්‍ය කෘති රචනා වී ඇත්තේ සිංහල භාෂාවේ විකාසනයෙහි පූර්ව අවධිවල බැවින් ඒවායෙහි භාෂා ලක්ෂණයන්හි විශේෂතා හා ලේඛන /ලේඛක දෝෂ නිශ්චය කොට ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වෙයි. විරන්තන සිංහල සාහිත්‍ය කෘති මුද්‍රණයෙන් පළ කිරීම ආරම්භ කළ අවදියේ දී තත් කාර්යයෙහි නිරත වූ විද්වතුන් වැඩි දෙනා ස්වකීය සම්මත ව්‍යවහාරයට අනුකූල නො වන යෙදුම් හා ප්‍රයෝග ආදියත් ලේඛන/ලේඛක දෝෂ සේ සලකා සංශෝධනයට ලක් කළ ආකාරය ඉහත පෙන්වා දෙන ලදී. සම්භාව්‍ය ග්‍රන්ථ සංස්කරණය විධිමත් ශික්ෂණ මාර්ගයක් සේ පිළිගැනෙන අද්‍යතන ශාස්ත්‍රීය සන්දර්භයෙහි ලා සමකාලීන ව්‍යවහාරයට අනුගත නො වන

සියල්ල දෝෂ සේ සලකනු නො ලැබේ. විවිධ අත් පිටපත්වල පැනෙන විසදාශ පාඨ අතුරෙන් සුපාඨය තෝරා ගැනීමේ දී ව්‍යාකරණානුකූල හා රීති ලක්ෂණ මෙන් ම ඒ ඒ ලේඛකයාගේ රචනා විලාසය සම්බන්ධයෙන් ද අවධානය යොමු කළ මනා ය. ඇතැම් විටක සුපාඨය පිටපත් වැඩි ගණනක පැනෙන යෙදුම නො ව එක් පිටපතක පමණක් හමු වන යෙදුමක් විය හැකි ය. එබැවින් විධිමත් ශාස්ත්‍රීය ශික්ෂණ මාර්ගය අනුගමනය කරන සංස්කාරකවරයාගේ වගකීම වන්නේ අත් පිටපත්වලට පමණක් පදනම් වෙමින් පාඨ තෝරා ගැනීමක් සුපාඨය වසයෙන් නිශ්චය කොට ගැනෙන යෙදුමට අමතර ව දක්නට ලැබෙන යෙදුම් සියල්ල ඒවා හමු වන ස්ථානය නිවැරදි ව දක්වමින් පාඨාන්තර වසයෙන් අධෝලිපි මාර්ගයෙන් දැක්වීමත් ය. සම්භාව්‍ය ග්‍රන්ථ සංස්කරණයේ දී වාර්තා කෙරෙන පාඨාන්තර ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රයක් මෙන් ම සම්ප්‍රජන්‍ය පාඨකයන්ට මෙන් ම විද්වතුන්ට ප්‍රයෝජනවත් වන විචාරාධ්‍යයන සාධක (critical apparatus) ලෙස ද සැලකෙයි. උදෙසා්ගි ශාස්ත්‍රවන්තයකුට එමඟින් ස්වකීය වූ පෙළක් ගොඩ නගා ගත හැකි වෙයි. එය සාර්ථක ව කර ගත හැකි වනුයේ සංස්කාරකවරයා සියලු ම ස්වාධීන අත්පිටපත්වල හමු වන පාඨාන්තර ප්‍රභේද විශ්ලේෂණීය ආකාරයෙන් වාර්තාගත කොට ඇත් නම් පමණි. අමෙරිකානු සම්ප්‍රදායය අනුව පාඨාන්තර ග්‍රන්ථාවසානයෙහි වාර්තා කොට තැබේ. බරිතාන්ය සම්ප්‍රදායය අනුව සෑම පිටුවක ම අධෝලිපිගත කෙරෙන පාඨාන්තර පාදමෙහි තැන්පත් කොට ඇති පුරාවිද්‍යාත්මක ස්තර මෙන් දිස් වන බව ඔක්ස්ෆර්ඩ් විශ්වවිද්‍යාලයේ මහාචාර්ය කැන්රින් සදර්ලන්ඩ් සඳහන් කරයි (2013:46).

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ හා ලේඛන:

කුරේ, ජී. (1859). කාව්‍යසෙකරෙ ගැටපද සන්නය සහිත ගුනිලෙ ගැටපද සන්නයත්ය. වැලිකඩ, ජී. කුරේ.

සෝරත හිමි, වැලිවිටියේ.(සංස්.), (1949). කවිසිඵමණ: කල්පලතා ව්‍යාඛ්‍යා සහිත. වැලිවිටියේ සෝරත හිමි (සංස්.),(1949), තෘතීය මුද්‍රණය, 1966, ගල්කිස්ස, අභය ප්‍රකාශකයෝ.

ගුණවර්ධන, ඩබ්ලිවු. ඇෆ්. (1907). ගුනිල කාව්‍ය. කොළඹ. ඇන්. ජේ. කුරේ.

ධම්මාලෝක ස්ථවිර, රත්මලානේ. සහ ධම්මාරාම ස්වාමීන් වහන්සේ, තවජ්ඣය (සංස්.). (1986). ධම් මප්‍රදීපිකාව. Colombo, Government Printer, Ceylon .

පරණවිතාන, සෙනරත්. (1969). "මහා විහාරය සහ වෙනත් පැරණි විද්‍යා පීඨ", ලංකාවේ අධ්‍යාපනය: සියවස ප්‍රකාශනය. කොළඹ, අධ්‍යාපන හා සංස්කෘතික(sic) අමාත්‍යාංශය. 49-56 පිටු.

(1969). (අ). "සිංහල සාහිත්‍යය කෙරෙහි පාලි, සංස්කෘත හා සාහිත්‍යයේ බලපෑම", ලංකාවේ අධ්‍යාපනය: සියවස ප්‍රකාශනය. කොළඹ, අධ්‍යාපන හා සංස්කෘතික(sic) අමාත්‍යාංශය. 159-168 පිටු.

විජේසේකර, ඩී. පී. ද අල්විස්. (සංස්.) (1886). රුවන්මල් නිසංශ්‍රව හෙවත් නාමරතන මාලාව. කොළඹ, ඇන්. ජේ. කුරේ.

සුරවීර, ඒ. ඩී. (2011). ලේඛන සමීක්ෂා: නව ආලෝක ධාරා. කොළඹ, සීමාසහිත සදීපා ප්‍රකාශකයෝ.

De Alwis, James. (1852). *Sidath sangarawa: A Grammar of the Singhalese Language*. Colombo, Government Printer, Ceylon.

Katre, S. M. (1941). *Introduction to Indian Textual Criticism*. Karnatak Publishing House, Bombay.

Sutherland, Kathryn. (2013). "Anglo-American editorial theory", in *Cambridge companion to textual scholarship*, ed. Neil Fraistat and Julia Flanders, Cambridge University Press, pp. 42-60.

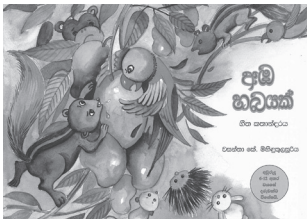

මහාචාර්ය රත්නසිරි අරංගල
ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය

ජාතික පුස්තකාල ප්‍රකාශන ආධාර ව්‍යාපෘතිය

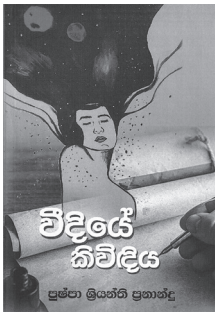
අඹ හබයක්

කර්තෘ : වසන්තා කේ. මිහිඳුකුලසූරිය
 ප්‍රකාශක : KBOOKS ප්‍රකාශකයෝ
 මිල : රු. 350
 පිටු : 24

කැළැවක ජීවත් වූ ලේනෙක් සහ ගිරවෙක් අඹයක් බෙදා ගැනීම සඳහා දඹර වෙති. අවසානයේ ගඟට වැටෙන ලේනා ගිරවුන් විසින් බේරාගනු ලැබේ. ඉන් පසු ඔවුහු මිතුරු වෙති. මෙම කෘතිය ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයේ ප්‍රකාශන ආධාර ව්‍යාපෘතිය යටතේ ප්‍රකාශිත යි.

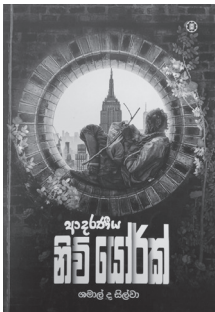
වීදියේ කිවිදිය

කර්තෘ : පුෂ්පා ශ්‍රියන්ති ප්‍රනාන්දු
 ප්‍රකාශක : ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ
 මිල : රු. 450
 පිටු : 176

කාලීන සමාජයේ සිදුවන අභියෝග හමුවේ ජීවිතයට මුහුණ දෙන කාන්තාවකගේ අනුවේදනීය කතා පුවතක් මෙම කෘතියෙහි අන්තර්ගත වේ. මෙම කෘතිය ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයේ ප්‍රකාශන ආධාර ව්‍යාපෘතිය යටතේ ප්‍රකාශිත යි.

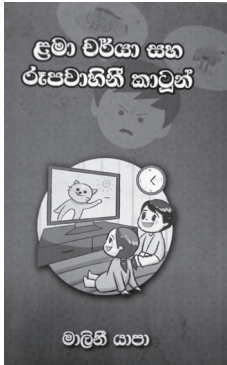
ආදරණීය නිව්යෝර්ක්

කර්තෘ : ශමාල් ද සිල්වා
 ප්‍රකාශක : සරසවි ප්‍රකාශකයෝ
 මිල : රු. 550
 පිටු : 295

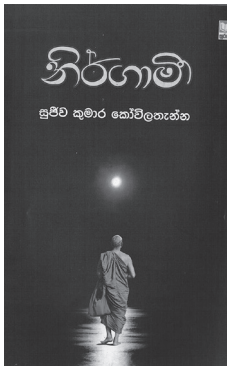
මෙම කෘතිය මගින් ධනවත් වීම හරි හම්බ කර ගැනීම, ජීවිතයක සතුට සැනසුම ආශ්‍රය කර ගත් ජීවිත විචරණයක් ඉදිරිපත් කරේ. චරිත නිරූපණයේ දී ද වෘත්තාන්තය දිග හැරීමේ දී ද කතුවරයා ඉවහල් කරගෙන තිබෙන්නේ බටහිර නවකතාවල විද්‍යමාන සංවාද රීතිය යි. ඒ හේතුවෙන් කියවීමේ රුචියත්, පාඨකයා අත්දැකීම සමඟ සහ සම්බන්ධ වීමත් නිරුත්සාහක ව සිදුවන්නේය. මෙම කෘතිය ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයේ ප්‍රකාශන ආධාර ව්‍යාපෘතිය යටතේ ප්‍රකාශිත යි.

පොතක වන

ලමා වර්ෂා සහ රූපවාහිනී කාටූන්
 කර්තෘ : මාලිනී යාපා
 ප්‍රකාශක : ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ
 මිල : රු. 350
 පිටු : 128

මෙම කෘතිය මගින් ලමා පරපුර වෙත රූපවාහිනී කාටූන්වල බලපෑම සාකච්ඡාවට භාජනය කෙරෙන අතර මනෝවිද්‍යාත්මක, සන්නිවේදනාත්මක හා දෘෂ්ටිවාදී පැතිකඩ සම්බන්ධ ව ද අවධානය යොමු කර ඇත. මෙම කෘතිය ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයේ ප්‍රකාශන ආධාර ව්‍යාපෘතිය යටතේ ප්‍රකාශිත යි.

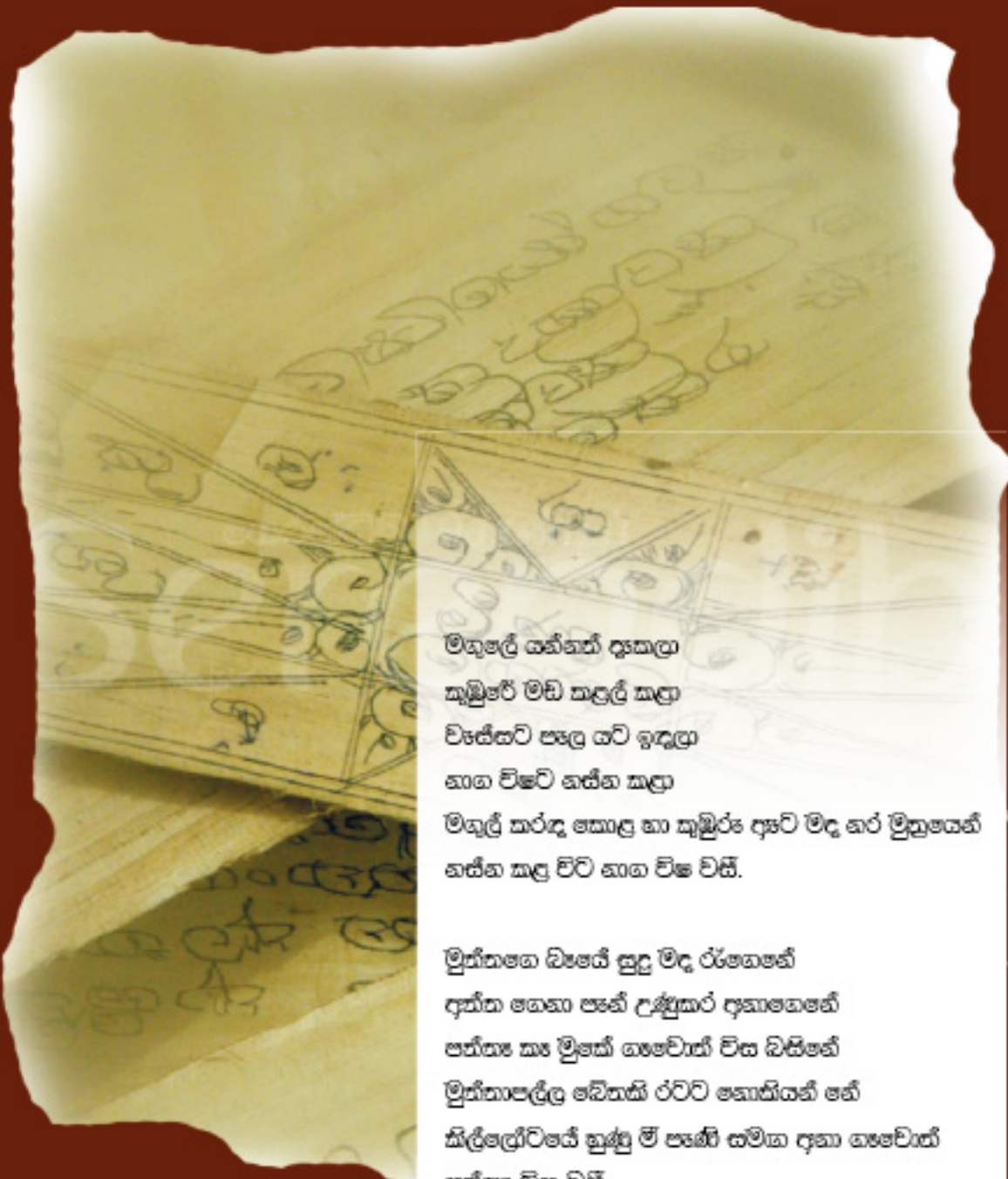
නිර්ගාමී
 කර්තෘ : සුජීව කුමාර කෝවිලතැන්න
 ප්‍රකාශක : ෆාස්ට් ප්‍රින්ටර් පුද්. සමාගම
 මිල : රු. 800
 පිටු : 574

කතුවරයාගේ තුන්වන නවකතාව වන මෙම කෘතිය මෙරට ඉතිහාස කතාවේ සුවිශේෂ සන්ධිස්ථානයක් සටහන් කළ උභව වෙල්ලස්ස සටහන පසුබිම් කර ගනිමින් ලියැවුණු 'වෑ කඩවර' කෘතියේ දිගුවක් ලෙස එළිදක්වා තිබේ.

සියයක් මොමිජ් පත්
 කර්තෘ : නන්දන වීරසිංහ
 ප්‍රකාශක : වාපා යුනිවර්සිටි ප්‍රේස්
 මිල : රු. 350
 පිටු : 138

හයිකු කාව්‍ය පහළ වීමට වසර දහසකට පමණ පෙර එනම්, සවැනි සියවසේ අගභාගයේ සිට දාහතර වැනි සියවස තෙක් ජපානයේ ප්‍රචලිත ව පැවැති කාව්‍ය විලාසය 'වකා' හෙවත් 'තන්කා' කාව්‍ය සම්ප්‍රදාය යි. හයිකු කාව්‍ය මෙරට කවි රස විඳින්නන් අතර ඉමහත් ජනප්‍රිය කාව්‍ය විලාසයකි. එහෙත් වකා කාව්‍ය ඊතිය යනු කුමක් දැයි නිශ්චිත අවබෝධයක් සිංහල කාව්‍ය රසවිඳින සහාද්‍යාට නොමැත. සම්මානනීය කිවිවර නන්දන වීරසිංහ කවියාගේ කාව්‍ය පරිවර්තන දායාදයක් ලෙසින් 'සියයක් මොමිජ් පත්' නමින් සම්භාව්‍ය වකා කාව්‍ය සියයක් රසවිඳීමේ අවස්ථාව උදාවී ඇත.

මතුපේර් ගන්නන් දාකලා
 කුඹුරේ මඩි කලුර් කලා
 විසේනටි පලල ගටි ඉතුලා
 නාග විසටි ගන්න කලා
 මතුපේර් කරනු කොලා හා කුඹුරේ දාකට මදු හර මුහුගනන්
 ගන්න කලා විටි නාග විස වගි.

මුර්තනගෙ බිසවේ හුදු මදු රැගෙනගේ
 දාකට ගෙනා පනේ උණුකර් දාකාගෙනගේ
 පන්තා හා මුගේ ගාලොත් විස බිසවේ
 මුර්තනපල්ලු වෙතැනි රට්ටි කොතිගනේ ගේ
 කිල්ලොට්ටිගේ හුණු මේ පනේ ගමන දාකා ගාලොත්
 පන්තා විස බිසවේ.

දාකට්ටිගේ පෙට්ටි
 පුතාගේ ඩී. ඒ. ගමගේ
 පුර්වගේ මිසිංගිගේ උපුටා ගන්නා ගදි.

හානුවලට ගෙවැනි කලාගේ උපුටා ගන්නා ගදි.

ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලය
 தேசிய நூலக ஆவணவாக்கல் சேவைகள் சபை
 National Library and Documentation Services Board

රු. 6x.125/-